

Protokoll

KIRKEMØTET 1995

Bergen
12. - 17. nov.

Det tolvte Kirkemøtet i Den norske kirke ble holdt i Bergen fra søndag 12. til fredag 17. november 1995.

Møtets forhandlinger fant sted på Grand Hotel Terminus.

INNHold

I.	ÅPNING AV KIRKEMØTET 1995	7
	1. Åpningsgudstjenesten	9
	2. Åpningsmøtet	9
	3. Hovedforedraget	9
II.	KONSTITUERING	11
	1. Valg av dirigentskap	13
	2. Innkallingen	13
	3. Sakslisten	13
	4. Valg av tellekorps	14
	5. Kirkemøtets komiteer	
	- Supplerende valg	14
	6. Valg av komiteledere	14
III.	SAKSLISTE	15
IV.	KOMITEINNSTILLINGER OG PLENUMSVEDTAK	19
	KM 1/95: Innstilling fra Protokollkomiteen	21
	KM 2/95: Valg og oppnevninger	23
	KM 3/95: Årsmelding 1994 for de sentralkirkelige råd	29
	KM 4/95: Statsbudsjettet 1996 og 1997	42
	KM 5/95: Sørfond II	49
	KM 6/95: Tidfesting av Kyrkjemøtet 1997	56
	KM 7/95: Orienteringssaker	58
	- Bispemøtet 1995	
	- Årsmelding for Den norske Sjømannsmisjon/ Norsk kirke i utlandet 1994	
	- Ot.prp. nr. 64 (1994-95)	
	1. Om lov om Den norske kirke	
	2. Om lov om kirkegårder, kremasjon og gravferd	
	- Kirkerådets notat	
	- Ot.prp. nr. 64	
	- Ot.prp. nr. 68 (1994-95)	
	Om Lov om Opplysningsvesenets fond	
	KM 8/95: Melding om bispedømmerådenes tilsettinger	62
	- Bispedømmerådenes tilsettinger	
	1.1.1989 - 30.6.1994	
	- Melding om tilsettinger	
	1.7.1994 - 30.6.1995	

KM 9/95:	Særskilte preiketekstar for kyrkjeåret 1997/98	75
KM 10/95:	"Nådens fellesskap"	78
	- Forslag til avtale om utvida kyrkjefellesskap mellom Den norske kyrkja og Metodistkyrkja i Noreg	
KM 11/95:	Kirkens familievern	88
KM 12/95:	Kvalifikasjonskrav og tjenesteordning - kateket	94
KM 13/95:	Kvalifikasjonskrav og tjenesteordning - diakon	119
KM 14/95:	Kvalifikasjonskrav og tjenesteordning - kantor	144
KM 15/95:	Homofile i kirken	168
KM 16/95:	Kollektbønn - tillegg	184
KM 17/95:	Regler om valg av kirkelig fellestråd	191
KM 18/95:	Regler om formene for kirkelig fellestråds virksomhet ..	202
V.	DELTAKERE PÅ KIRKEMØTET 1995	217
VI.	KIRKEMØTET'S FASTE KOMITEER	225
VII.	HOVEDFOREDRAGSDEBATTEN OG GENERALDEBATTEN	231
VIII.	ØVRIGE PROGRAMINNSLAG	235
	1. Morgensamlingene	237
	2. Avslutningsgudstjenesten	237
	3. Hilsen i forbindelse med behandlingen av forslaget til avtale om utvidet kirkefellesskap mellom Den norske kirke og Metodistkirken i Norge	238
	4. Hilsningstelegram Kongen	238
	5. Hilsen til direktøren	238
IX.	TALER, FOREDRAG OG HILSENER	239

I. ÅPNING AV KIRKEMØTET 1995

1. ÅPNINGSGUDSTJENESTEN

Kirkemøtet 1995 ble åpnet med gudstjeneste i St. Jakob kirke søndag 12. november kl. 16:00.

Gudstjenesten ble direkte overført i NRK/TV.

Tema for gudstjenesten var "Verdens lys - jordens salt".

Biskop Rosemarie Køhn var liturg og generalsekretær Stig Utnem var predikant. For øvrig medvirket organist Hans Knut Sveen, korgruppe fra Hordaland kammerkor under ledelse av Ragnhild Halstensen og på blokkfløyter Frode Thorsen. Tekstlesere var Marit Torp og Claus H. Jebsen og forbedere var Magne Grønlien, Hilde Fylling, Harald Gammelsæter og Astrid Nesje. Kristin Fæhn bar prosesjonskors og Liv Halstensen var kirketjener.

2. ÅPNINGSMØTET

Åpningsmøtet fant sted søndag 12. november kl. 17:30 i plenumssalen på Grand Hotel Terminus.

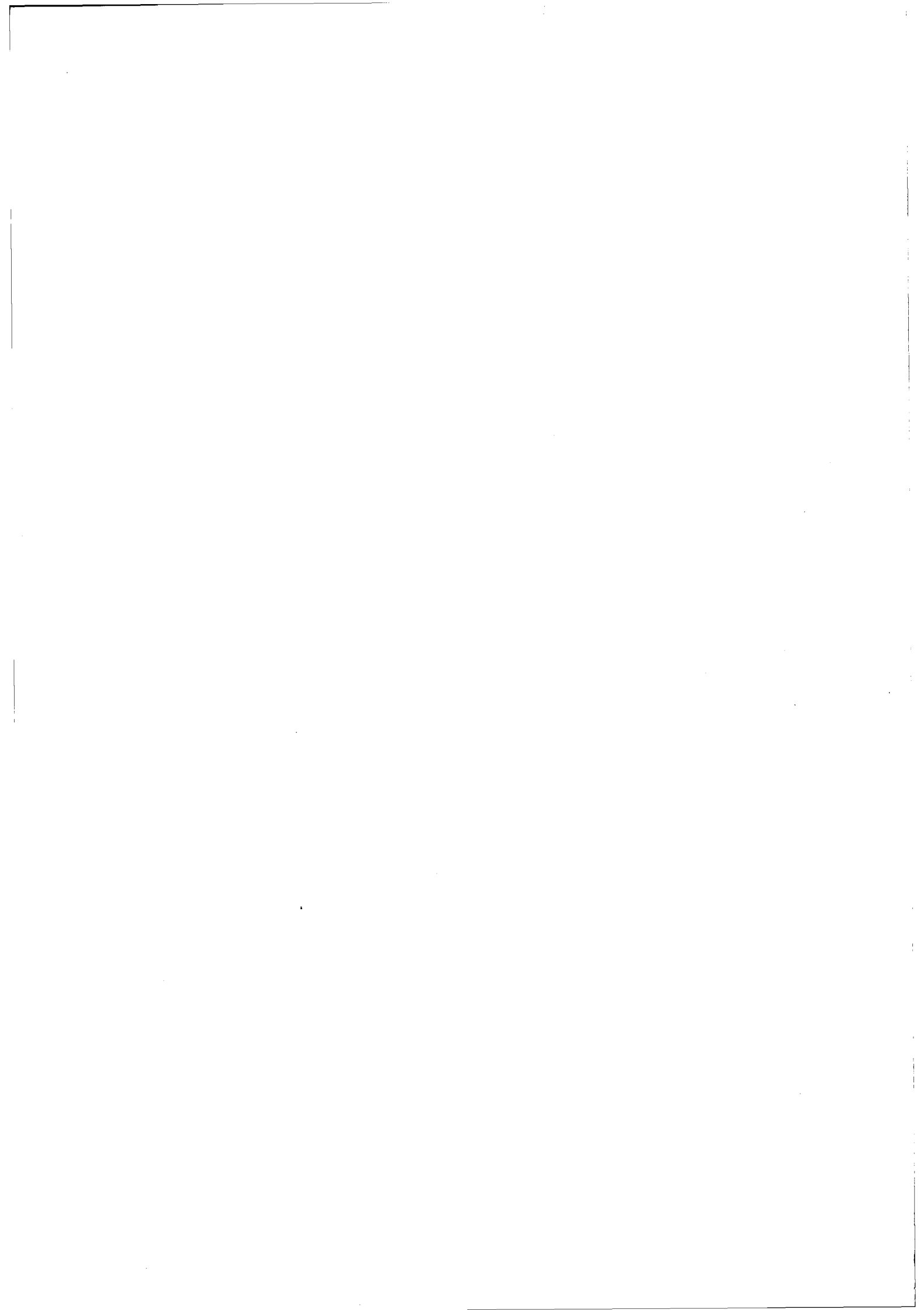
Kirkerådets formann, Oddbjørn Evenshaug, holdt åpningstalen (gjengitt på side 241).

Statsråd Gudmund Hernes og leder i Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen Jon Lilletun bragte hilsener til Kirkemøtet (statsrådets hilsen gjengitt på side 272).

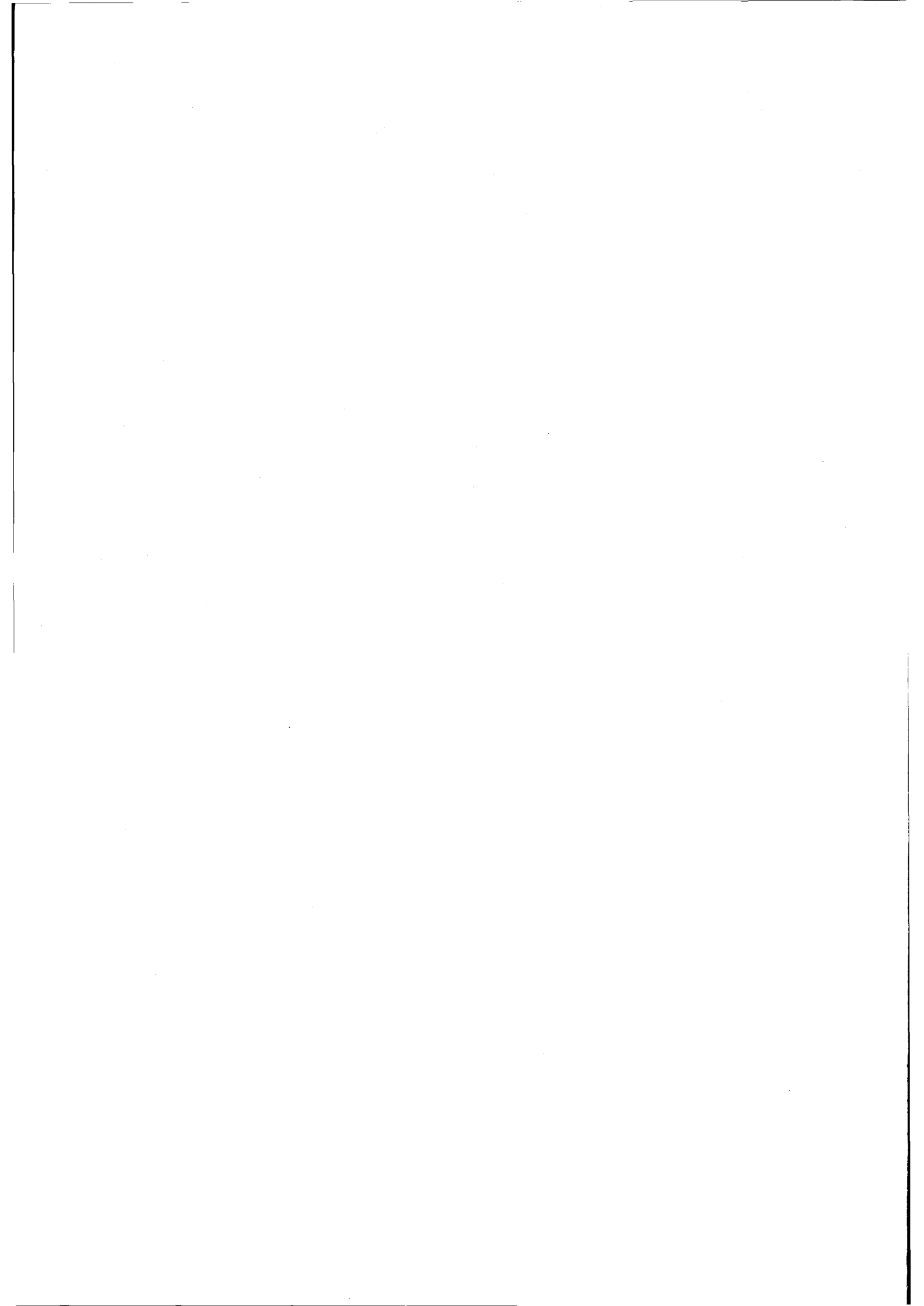
3. HOVEDFOREDRAGET

Kirkemøtets hovedforedrag ble holdt av generalsekretær Ole Chr. Kvarme og temaet for foredraget var "Helg og høytid i hjem og kirke". (Foredraget er gjengitt på side 252.)

Hovedforedraget med etterfølgende debatt fant sted mandag 13. november kl. 09:00 i plenumssalen i Grand Hotel Terminus.

II. KONSTITUERING

Under åpningsmøtet søndag 12. november kl. 17:30 ble dirigentskapet valgt. Den øvrige konstituering foregikk samme dag kl. 20:00.

Kirkerådets formann, Oddbjørn Evenshaug, ledet åpningsmøtet frem til dirigentskapet var valgt.

1. VALG AV DIRIGENTSKAP

Ved skriftlig avstemning ble følgende valgt som dirigenter:

- Nils Valde (Hoveddirigent)
Personlig varadirigent: Anders Sæbø
- Gunvor Kongsvik
Personlig varadirigent: Kari E. Ø. Skavoll
- Hans Arne Akerø
Personlig varadirigent: Ola M. Steinholt

2. INNKALLINGEN

Innkallingen til Kirkemøtet 1995 med vedlagte saksdokumenter var sendt deltakerne til forskriftsmessig tid.

Kirkemøtet hadde ingen merknader til innkallingen.

3. SAKSLISTEN

Kirkerådets forslag til saksliste inneholdt 18 saker.

Kirkemøtet sluttet seg til Kirkerådets forslag til saksliste og til forslaget til fordeling av saker på komiteene.

Samisk representasjon i Kirkemøtet ble tatt opp både i formannens tale og av Samisk kirkeråds leder i generaldebatten. På den bakgrunn foreslo dirigentskapet følgende:

"Komite A og Komite D lagar eit notat til Kyrkjerådet for vidare behandling av spørsmålet om representasjon i Kyrkjemøtet."

Kirkemøtet sluttet seg til dirigentskapets forslag.

4. VALG AV TELLEKORPS

Kirkemøtet ga sin tilslutning til følgende forslag til tellekorps:

- Agnete Wagle (Hovedansvarlig)
- Berit Hagen Agøy
- Tore Johnsen
- Tore Laugerud
- Berit Nyborg

5. KIRKEMØTET'S KOMITEER

- SUPPLERENDE VALG

Kirkemøtet ga sin tilslutning til følgende supplerende komitefordeling:

- Oddbjørn Evenshaug - Komite D
- Tore Kopperud - Komite A
- Knut Sellevold - Komite A
- Ole Mattis Hetta - Komite C
- Sigrun Møgedal - Komite F

6. VALG AV KOMITELEDERE

Ved skriftlig avstemning ble følgende valgt til komiteledere:

- Komite A: Ola M. Steinholt
- Komite B: Magne Grønlien
- Komite C: Nils-Tore Andersen
- Komite D: Otto Strand
- Komite E: Marit Torp
- Komite F: Harald Gammelsæter

*

III. SAKSLISTE

HOVEDFOREDRAG: "HELG OG HØYTID I HJEM OG KIRKE"
v/Generalsekretær Ole Chr. Kvarme

- Sak KM 1/95: Innstilling fra Protokollkomiteen
- Sak KM 2/95: Valg og oppnevninger
- Sak KM 3/95: Årsmelding 1994 for de sentralkirkelige råd
- Sak KM 4/95: Statsbudsjettet 1996
- Sak KM 5/95: Særfond II
- Sak KM 6/95: Tidfesting av Kyrkjemøtet 1997
- Sak KM 7/95: Orienteringssaker
 - Bispemøtet 1995
 - Årsmelding for Den norske sjømannsmisjon/ Norsk kirke i utlandet 1994
 - Ot.prp. nr. 64 (1994-95)
 1. Om lov Om Den norske kirke
 2. Om lov om kirkegårder, kremasjon og gravferd
 - Kirkerådets notat
 - Ot.prp. nr. 64
 - Ot.prp. nr. 68 (1994-95)
Om Lov om Opplysningsvesenets fond
- Sak KM 8/95: Melding om bispedømmerådenes tilsettinger
 - Bispedømmerådenes tilsettinger 1.1.1989 - 30.6.1994
 - Melding om tilsettinger 1.7.1994 - 30.6.1995
- Sak KM 9/95: Særskilde preiketekstar for kyrkjeåret 1997/98
- Sak KM 10/95: "Nådens fellesskap"
 - Forslag til avtale om utvida kyrkjefellesskap mellom Den norske kyrkja og Metodistkyrkja i Noreg
- Sak KM 11/95: Kirkens familievern
- Sak KM 12/95: Kvalifikasjonskrav og tjenesteordning
 - Kateket

- Sak KM 13/95: Kvalifikasjonskrav og tjenesteordning
- Diakon
- Sak KM 14/95: Kvalifikasjonskrav og tjenesteordning
- Kantor
- Sak KM 15/95: Homofile i kirken
- Sak KM 16/95: Kollektbønn - tillegg
- Sak KM 17/95: Regler om valg av kirkelig fellesråd
- Sak KM 18/95: Regler om formene for kirkelig fellesråds virksomhet

*

IV. KOMITEINNSTILLINGER
OG
PLENUMSVEDTAK

Sak KM 1/95: INNSTILLING FRA
PROTOKOLLMKOMITEEN

SAKSDOKUMENT:

Kirkemøtetdokument

Dokument 1.1 SAKSORIENTERING

Dokument 1.2 INNSTILLING FRA
PROTOKOLLMKOMITEEN

Protokollkomiteen har hatt 2 møter.

Protokollkomiteen har gjennomgått vedtaksprotokollen fra Kirkemøtet 1994 før utsendelse.

Protokollkomiteen har før Kirkemøtet 1995 gått gjennom vedtaksprotokollen for Kirkemøtet 1994 og vurdert oppfølgingen av vedtakene. Komiteen har her tatt utgangspunkt i protokollene fra Kirkerådet, Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd, opplysninger fra Kirkerådets sekretariat samt orientering om enkelte saker fra Kirkerådets direktør og representant for sekretariatet i Mellomkirkelig Råd.

På dette grunnlag finner Protokollkomiteen at de tre sentralkirkelige råd har fulgt opp Kirkemøtets vedtak på en fullgod måte.

Komiteen har merket seg orienteringen fra Kirkerådets sekretariat i sakspapirene til Kirkemøtet 1995 om at oppfølgingen av sak 15/94, pkt. 4, har tatt lenger tid enn antatt, og at saken derfor ikke kunne legges fram på Kirkemøtet 1995 slik som forutsatt.

Sekretariatene har fulgt de arbeidsrutinene som var foreskrevet og har gitt komiteen gode arbeidsvilkår.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Gunvor Kongsvik
Saksordfører: Vidar Horsfjord

Følgende hadde ordet:

Vidar Horsfjord.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

Innstillingen fra Protokollkomiteen taes til etterretning.

*

Vedtaket var enstemmig.

*

Sak KM 2/95: VALG OG OPPNEVNINGER

Valg og oppnevninger foreslått av Valgkomiteen:

- I. Kirkerådet 1994-98
- Orientering om supplering
- II. Oppnevning av medlemmer til
Nordisk Økumenisk Råds
Årsmøte 1996-97
- III. Oppnevning av delegater til
Det Lutherske Verdensforbunds
generalforsamling i Hong Kong 1997

Stemmegivning og
opptelling

Til valgene under II og III var det skriftlig stemmeavgivning.

Opptelling skjedde under ledelse av tellekorpsets leder Agnete Wagle.

Resultat av avstemmingen ble skriftlig overlevert møtets dirigentskap.

- I. KIRKERÅDET 1994-98
- ORIENTERING OM SUPPLERING

Kirkemøtedokumenter

Dokument 2.5 KIRKERÅDET
- SUPPLERENDE VALG

INNSTILLING FRA VALGKOMITEEN

Kirkemøtets valgkomite anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

Kirkemøtet tar til orientering at Berit Pihl Johansen med Jørgen Meier som varamedlem representerer Oslo bispedømmeråd i Kirkerådet, og at Morten Fleischer med Georg E. Johnson som varamedlem representerer Hamar bispedømmeråd i Kirkerådet. Funk-sjonen gjelder for resten av valgperioden 1994-98.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Gunvor Kongsvik
Saksordfører: Gerd Marie Ådna

Følgende hadde ordet:

Gerd Marie Ådna, Vidar Horsfjord.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

Kirkemøtet tar til orientering at Berit Pihl Johansen med Jørgen Meier som varamedlem representerer Oslo bispedømmeråd i Kirkerådet, og at Morten Fleischer med Georg E. Johnson som varamedlem representerer Hamar bispedømmeråd i Kirkerådet. Funksjonen gjelder for resten av valgperioden 1994-98.

*

Vedtaket var enstemmig.

II. OPPNEVNING AV MEDLEMMER TIL
NORDISK ØKUMENISK RÅD'S
ÅRSMØTE 1996-97

Kirkemøtedokumenter

Dokument 2.6 NORDISK ØKUMENISK RÅD'S ÅRSMØTE
- OPPNEVNING AV MEDLEMMER
1996-97

INNSTILLING FRA VALGKOMITEEN

Kirkemøtets valgkomite foreslår følgende sittende medlemmer og varamedlemmer til Nordisk Økumenisk Råd's Årsmøte gjenoppnevnt for perioden 1996-97:

- Biskop Even Fougner, Fredrikstad
Varamedlem:
Biskop Finn Wagle
- Høyskolelektor Astrid Grude Eikseth, Trondheim
Varamedlem:
Daglig leder Kari Ripegut, Skien

- Generalsekretøren i Mellomkirkelig Råd
Varamedlem:
Kirkerådets direktør

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Gunvor Kongsvik
Saksordfører: Gerd Marie Ådna

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

Kirkemøtet gjenoppnevner følgende medlemmer og varamedlemmer til Nordisk Økumenisk Råd's Årsmøte for perioden 1996-97:

- Biskop Even Fougner, Fredrikstad
Varamedlem:
Biskop Finn Wagle
- Høyskolelektor Astrid Grude Eikseth, Trondheim
Varamedlem:
Daglig leder Kari Ripegut, Skien
- Generalsekretøren i Mellomkirkelig Råd
Varamedlem:
Kirkerådets direktør

*

Vedtaket var enstemmig.

III. OPPNEVNING AV DELEGATER TIL
DET LUTHERSKE VERDENFORBUND'S
GENERALFORSAMLING I HONG KONG 1997

Kirkemøtedokumenter

Dokument 2.7 DET LUTHERSKE VERDENFORBUND'S
GENERALFORSAMLING I
HONG KONG 1997
- OPPNEVNING AV DELEGATER

Øvrige dokumenter

Orientering av 10.11.1995 fra Mellomkirkelig Råd's leder
Sigrun Møgedal til Kirkemøtets valgkomite 1995 om

endrede forutsetninger. Orienteringen inneholder også forslag på 3 "ungdoms-kandidater". Orienteringen følger som vedlegg til dette dokument.

Saksorientering

Mellomkirkelig Råd mottok fra Det Lutherske Verdensforbund brev av 26.10.1995 der det ble innskjerpet at Den norske kirke måtte oppfylle de kvoter som gjelder for sammensetning av en delegasjon av Den norske kirkes størrelse. Dette innebærer følgende to endrede forutsetninger i forhold til tidligere utsendte Dokument 2.7:

- Antall delegater tildelt Den norske kirke er 10
- Av delegatene skal 20% være ungdom under 30 år

Valgkomiteen har ved utarbeidelsen av sitt forslag tatt hensyn til disse endrede forutsetninger, samtidig som en har ivaretatt at delegasjonen må ha minst 50% kvinner. Videre er det tatt hensyn til at tilstrekkelig kompetanse er sikret i delegasjonen, da norsk medlem til Det Lutherske Verdensforbund's nye Råd skal velges blant delegatene.

INNSTILLING FRA VALGKOMITEEN

Kirkemøtets valgkomite foreslår at Kirkemøtet oppnevner følgende delegater til Det Lutherske Verdensforbund's generalforsamling i Hong Kong 1997:

<u>Delegat:</u>	<u>Varadelegat:</u>
1. Sigrun Møgedal	Berit Lånke
2. Hans Marius Eikseth (ungd.representant)	Freddy Knutsen (ungd.representant)
3. Even Fougner	Odd Bondevik
4. Kari Storstein Haug	Grethe Raddum
5. Kirkerådets leder p.t. Oddbjørn Evenshaug	Kirkerådets nestleder p.t Sigrid Haukvik
6. Kristine Sandmæl (ungd.representant)	Irmelin Grimstad (ungd.representant)
7. Ole Mattis Hetta	Bierna Bientie
8. Gunvor Kongsvik	Inger Hjortland
9. Ola Tjørhom	Notto Thelle
10. Olga Dysthe (medlem i Rådet i LVF)	-

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Gunvor Kongsvik
Saksordfører: Gerd Marie Ådna

Følgende hadde ordet:

Gerd Marie Ådna, Halvor Bergan, Kjartan Almås, Claus H. Jebsen, Tore Kopperud, Bjørn Bue, Finn Wagle, Olaug Vedvik Torset, Stig Utne.

Fremsatte forslag

Fra Kjartan Almås:

Tom Solberg inn som nr. 2.

Fra Halvor Bergan:

Ole Gunnar Sæbø går inn som delegat nr. 5 istedenfor Kirkerådets leder, Oddbjørn Evenshaug. Helge Kvanvig går inn som varadelegat istedenfor Kirkerådets nestleder, Sigrid Haukvik.

VALGRESULTAT:

1.	Delegat:	Sigrun Møgedal	77 stemmer
	Varadelegat:	Berit Lånke	77 stemmer
2.	Delegat:	Hans Marius Eikseth	31 stemmer
		Tom Solberg	46 stemmer
	Varadelegat:	Freddy Knutsen	76 stemmer
		Hans Marius Eikseth	1 stemme
3.	Delegat:	Even Fougner	77 stemmer
	Varadelegat:	Odd Bondevik	77 stemmer
4.	Delegat:	Kari Storstein Haug	77 stemmer
	Varadelegat:	Grethe Raddum	77 stemmer
5.	Delegat:	Kirkerådets leder	
		p.t. Oddbjørn Evenshaug	37 stemmer
		Ole Gunnar Sæbø	41 stemmer
	Varadelegat:	Kirkerådets nestleder	
		p.t. Sigrid Haukvik	41 stemmer
		Helge Kvanvig	36 stemmer
6.	Delegat:	Kristine Sandmæl	76 stemmer
	Varadelegat:	Irmelin Grimstad	77 stemmer
7.	Delegat:	Ole Mattis Hetta	77 stemmer
	Varadelegat:	Bierna Bientie	77 stemmer
8.	Delegat:	Gunvor Kongsvik	77 stemmer
	Varadelegat:	Inger Hjortland	77 stemmer

9.	Delegat:	Ola Tjørhom	77 stemmer
	Varadelegat:	Notto Thelle	77 stemmer
10.	Delegat:	Olga Dysthe
(medlem i
Rådet i LVF)	77 stemmer
	Varadelegat:	-	

*

Totalt 78 stemmer, hvorav 1 ble forkastet.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

Kirkemøtet oppnevner følgende delegater/varadelegater til Det Lutherske Verdensforbund's generalforsamling i Hong Kong 1997:

1.	Delegat:	Sigrun Møgedal
	Varadelegat:	Berit Lånke
2.	Delegat:	Tom Solberg
	Varadelegat:	Freddy Knutsen
3.	Delegat:	Even Fougner
	Varadelegat:	Odd Bondevik
4.	Delegat:	Kari Storstein Haug
	Varadelegat:	Grethe Raddum
5.	Delegat:	Ole Gunnar Sæbø
	Varadelegat:	Kirkerådets nestleder
p.t. Sigrid Haukvik
6.	Delegat:	Kristine Sandmæl
	Varadelegat:	Irmelin Grimstad
7.	Delegat:	Ole Mattis Hetta
	Varadelegat:	Bierna Bientie
8.	Delegat:	Gunvor Kongsvik
	Varadelegat:	Inger Hjortland
9.	Delegat:	Ola Tjørhom
	Varadelegat:	Notto Thelle
10.	Delegat:	Olga Dysthe
(medlem i
Rådet i LVF)
	Varadelegat:	-

*

Sak KM 3/95: ÅRSMELDING FOR
DE SENTRALKIRKELIGE RÅD

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter

- Dokument 3.1 SAKSORIENTERING
- Dokument 3.2 ÅRSMELDING FOR
KIRKERÅDET
MELLOMKIRKELIG RÅD
SAMISK KIRKERÅD
1994
- Dokument 3.3 MELDING OM
KIRKERÅDET'S VIRKSOMHET
JANUAR - SEPTEMBER 1995
- Dokument 3.4 MELDING OM
MELLOMKIRKELIG RÅD'S VIRKSOMHET
JANUAR - SEPTEMBER 1995
- Dokument 3.5 MELDING OM
SAMISK KIRKERÅD'S VIRKSOMHET
JANUAR - SEPTEMBER 1995

INNSTILLING FRA KOMITE B:

Saksorientering

Kirkerådet, Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd frem-
legger for Kirkemøtet 1995 årsmelding for 1994 samt
melding om virksomheten januar - september 1995.

Det er kommet inn merknader fra Komite A til Kirkerådets
årsmelding, fra Komite F til Mellomkirkelig Råds års-
melding og fra Komite C til Samisk kirkeråds årsmelding.
Disse er innarbeidet i innstillingen fra Komite B.

Innstillingen har følgende disposisjon:

1. Generelt til årsmeldingene
2. Kirkerådets årsmelding
3. Mellomkirkelig Råds årsmelding

4. Samisk kirkeråds årsmelding
5. Forslag til vedtak

1. GENERELT TIL ÅRSMELDINGENE

Komiteen vil få uttrykke stor anerkjennelse for det arbeid som er utført i Kirkerådet, Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd. Årsmeldingene avspeiler ikke bare en meget omfattende virksomhet, men de er også et uttrykk for et kreativt og målrettet arbeid.

Når det gjelder årsmeldingenes form, er de blitt forbedret ved at de 3 årsmeldinger nå er disponert etter samme mal. Det gjør dem lettere tilgjengelige og mer oversiktlige.

Komiteen er imidlertid av den mening at Kirkemøtet vil være tjent med at årsmeldingene for 1995 legges frem som en samredigert årsmelding for de sentralkirkelige råd. Den vil kunne disponeres som følger:

1. Helhetsvurdering av de sentralkirkelige råds virksomhet
2. Vurdering av det enkelte råds virksomhet
3. Beskrivelse av virksomheten ut fra hovedmål og delmål vedtatt av Kirkemøtet

2. KIRKERÅDET'S ÅRSMELDING

Komiteens merknader

**En tilbedende kirke
som stadig fornyes**

- Liturgier på data

Komiteen vil be Nemnd for gudstjenesteliv om å ta opp spørsmålet om å gjøre gudstjenestebøkene tilgjengelig på data.

- Ung deltakelse i kirkelige råd og utvalg

Med sikte på å øke prosentandelen av unge i menighetsrådene bør det i løpet av 1996 gjennomtenkes hvilke initiativ som må taes innfor menighetsrådsvalget i 1997.

Når det gjelder de unges representasjon i rådsstrukturen, vil komiteen påpeke ønskeligheten av at unge blir personlige varamedlemmer for unge. Hvordan dette kan sikres, bør nærmere utredes.

- Stiftelsen Kirkeforskning (KIFO)

I årsmeldingen og rapport om virksomheten (Kirkemøtet 1995, Dokument 5.7) fremstår KIFO som en spennende nyvinning. Komiteen ser frem til evaluering av KIFO på Kirkemøtet 1996.

**En forkynnende kirke
som vitner om Guds nåde
og gode vilje for livet**

- En forkynnende kirke

Under hovedmålet "en forkynnende kirke som vitner om Guds nåde og gode vilje for livet" etterlyser komiteen et mer bevisst arbeid med den helt sentrale forkynnelse som alltid må være ryggraden for de virksomheter årsmeldingen taler om.

- Samarbeid om
Menighet og Misjon

Komiteen konstaterer med glede at "Kontaktforum for Menighet og Misjon" nå fremstår som "Samarbeidsråd for Menighet og Misjon". Dannelse av rådet og strategiplanen for virksomheten indikerer et mer forpliktende samarbeid for å styrke misjonsengasjementet både sentralt, regionalt og lokalt. Komiteen noterer også med tilfredshet at gruppen av samarbeidspartnere er utvidet - og at det er tilsatt prosjektleder til å følge opp arbeidet.

- Veikirker

Komiteen ser det som positivt at det er satt i gang et arbeid med Veikirker - og at det av den oppdaterte melding fremgår at antall Veikirker har økt fra 18 i 1994 til 37 i 1995.

**En tjenende kirke
som arbeider for fred,
rettferdighet og vern
om skaperverket**

- "Vern om fosteret - vern om livet"

Komiteen har med beklagelse merket seg den manglende respons fra de institusjoner som ble invitert til møte om abortrådgivning.

- Lederutvikling for kvinner

Komiteen registrerer med tilfredshet at lederutviklingsprogrammet for kvinner er kommet godt i gang - og at det arbeides med en videreføring av programmet.

**En tilgjengelig kirke
med bred deltakelse
fra kirkens medlemmer**

- "En tilgjengelig kirke"

Komiteen vil påpeke at "en tilgjengelig kirke" også må innebære at kirker og menighetslokaler er fysisk tilgjengelige for alle. Dette gjelder også for hørselshemmede ved hjelp av oppdaterte høytaler- og teleslyngeanlegg.

- Kompetanseoppbygging i
bispedømmerådene

Komiteen vil henstille til Kirkerådet at det legges opp til innføringskurs for nyvalgte bispedømmeråd.

- Media- og informasjonsspørsmål

Komiteen vil uttrykke det verdifulle i kurs for menighetsbladredaktører og kirkelig tilsatte om media- og informasjonsspørsmål - og vil oppfordre til økt kursvirksomhet.

- Rekruttering til
kirkelig utdanning

I tilknytning til punktet om rekruttering til kirkelig utdanning vil komiteen peke på at Troms fylkesting har gitt uttrykk for ønsket om en presteutdanning ved Universitetet i Tromsø. Komiteen slutter seg til dette ønsket og ber Kirkerådet følge opp saken.

- Ledelse i menigheten

Komiteen vil understreke at de erfaringer som ble vunnet gjennom prosjektet Ledelse i menigheten, må følges opp.

- Kirkelig medlemsregister

Komiteen finner grunn til å peke på at det ikke er avsatt midler i Statsbudsjettet til drift og vedlikehold av kirkelig medlemsregister. Utvik-

lingen av dette prosjektet vil selvsagt skape et løpende behov for driftsmidler. Derfor må den manglende budsjettmessige dekning påpekes og rettes opp.

- EDB i kirken

Komiteen ber Kirkerådet overveie muligheten for å ha en ressursperson i sekretariatet som kan bistå menighetene i EDB-spørsmål.

- Engasjere og utruste lekfolk

Komiteen vil oppfordre til at det arbeid som er påbegynt m.h.t. frivillig medarbeiderskap i menigheten, får høy prioritet i sekretariatet for de sentralkirkelige råd.

- Menighetsbladsending

Komiteen vil peke på betydningen av den hjelp som gis redaksjonene av menighetsbladene i form av ressursstoff fra Kirkens Informasjonstjeneste. Dersom det er mulig ut fra kapasiteten, bør det legges opp til kvartalsvise menighetsbladsendinger.

- Kirkeårskalender/kirkeårsperm

Komiteen vil gi uttrykk for at både kirkeårskalenderen og kirkeårspermen er meget nyttige redskaper for planleggingen av sentrale sider i menighetens virksomhet.

- Kirkens U-landsinformasjon (KUI)

KUI's årsmelding for 1994 er ikke til behandling på Kirkemøtet, men følger som vedlegg til Kirkerådets årsmelding. Komiteen vil imidlertid her gi anerkjennelse til det arbeid som er nedlagt - og som kommer til uttrykk i en informativ melding om virksomheten.

- "En samordnet tilbakemelding fra menigheten"

Komiteen vil avslutningsvis bemerke at man ser med tilfredshet på den samordning av planer og prioriteringer som har skjedd mellom Kirkemøtet og Kirkedepartementet.

Komiteen vil i forlengelse av dette understreke behovet for "en samordnet tilbakemelding fra menighetene" for at Kirkemøtet kan ha et slikt

materiale som grunnlag for sitt planarbeid. Her kan en bygge på gode erfaringer på bispedømmeplan.

- INDEX - Årsmelding 1995

Komiteen vil be om at det i årsmeldingen 1995 legges inn en oversikt over forkortelser som brukes i meldingen.

- Korreksjon til Kirkerådets melding januar-september 1995 (side 5)

Teksten skal lyde som følger:

- Kateketers og diakoners liturgiske funksjoner

Arbeidet med å klargjøre den teologiske begrunnelse for kateketers og diakoners liturgiske funksjoner vil inngå i saken om retningslinjer for "Kateketens og diakonens liturgiske funksjoner" som legges frem for Kirkemøtet 1996 til behandling.

3. MELLOMKIRKELIG RÅD'S ÅRSMELDING

Merknader fra komiteen

- Økonomien

I lys av årsmeldingens rapport om anstrengt økonomi finner komiteen det meget tilfredsstillende at ytterligere to fagkonsulentstillinger i Mellomkirkelig Råd fra 1996 vil bli hjemlet på Statsbudsjettet. Det betyr at de nåværende stillinger i Mellomkirkelig Råd vil være hjemlet.

Komiteen er også glad for at Statsbudsjettet for 1996 innebærer at inneværende års økning i overføringene til de økumeniske organisasjoner (KEK, LVF og KV) opprettholdes. Komiteen vil spesielt påpeke behovet for å støtte disse organisasjoners arbeid med teologiske spørsmål, misjon og kirkens enhet.

Komiteen har også med tilfredshet merket seg at Norges Kristne Råd fra og med 1996 er inne på Statsbudsjettet.

**En tilbedende kirke
som stadig fornyes**

- Teologiens kontekstualitet

Komiteen har registrert Mellomkirkelig Råds engasjement m.h.t. å sette teologiens kontekstualitet på kirkens dagsorden. Komiteen vil oppmuntre til et fortsatt arbeid med å involvere flere i drøfting av dette viktige tema.

- 1000 år med gudstjenestefeiring
i Norge

Komiteen noterer med tilfredshet Mellomkirkelig Råds bidrag til at det storstilte jubileum på Moster ble en økumenisk feiring.

**En forkynnende kirke
som vitner om Guds nåde og
gode vilje for livet**

- Samarbeid menighet og misjon

Komiteen ser det som en viktig oppgave både å styrke bevisstheten om at også lokalmenighetene i Den norske kirke må være misjonerende menigheter - og å øke forståelse for nødvendigheten av å stå sammen i et lokalt og globalt økumenisk fellesskap.

"Samarbeidsråd for Menighet og Misjon" vil her være et viktig forum for samtale om misjonsforståelse og strategi for å øke misjonsengasjementet i menigheten.

- Muslimsk-kristen dialog

Både nasjonalt og internasjonalt ser vi stadig oftere konflikter der religion er medvirkende. Derfor ser komiteen muslimsk-kristen dialog både nasjonalt og internasjonalt som meget viktig. Dialogen må styrke den gjensidige respekt og forståelse samtidig som det også må sies fra når grunnleggende verdier som demokrati, toleranse og menneskeverd er truet.

- Jødisk-kristen dialog

Komiteen vil oppfordre Mellomkirkelig Råd til også å initiere en jødisk-kristen dialog i Norge.

**En tjenende kirke
som arbeider for fred,
rettferdighet og vern
om skaperverket**

- Kirkeasyl

Komiteen vil gi anerkjennelse til Mellomkirkelig Råd og Kirkerådet for at de i kirkeasylsaken bevisst gikk inn i politiske forhandlinger med myndighetene om konkrete løsninger. Samtidig vil komiteen påpeke at lokalmenighetene må bevisstgjøres på at de har en annen og ikke-politisk rolle å spille i denne sak, og at disse to kirkelige handlingsmønstre ikke må spilles ut mot hverandre.

Komiteen ber om en videre oppfølging m.h.t. dagens kirkeasylanter for å få en snarlig slutt på den vanskelige stiusasjonen disse menneskene er i.

- Menneskerettigheter, forsoning og fred

Komiteen vil gi støtte til Mellomkirkelig Råds engasjement for forsoning og fred.

Mellomkirkelig Råd oppfordres særlig til å se på mulighetene til at Den norske kirke kan spille en aktiv rolle i forsoningsarbeid der Norge er involvert, slik som f.eks. i Midt-Østen etter Oslo-avtalen, hvor det er et åpenbart behov for forsoningsarbeid også mellom religionene.

- "Rettferd og livskvalitet"

Komiteen ser med forventning frem til presentasjonen på Kirkemøtet 1996 av det pågående arbeidet om rettferd og livskvalitet. Det er i dette arbeidet viktig både å bygge på og føre videre det engasjement og det arbeid som er gjort på forskjellig nivå om "forbrukersamfunnet".

**En inkluderende kirke
som bygger fellesskapet
med respekt for ulikheter**

- Synliggjøring av kirkens enhet

Komiteen vil uttrykke glede over at det i dag er stor bredde i Den norske kirkes økumeniske og internasjonale arbeid. På flere områder ser vi nå resultater av et mangeårig arbeid med teo-

logiske samtaler for å styrke både fellesskapet og kirkens synlige enhet. Det gjelder bl.a. Porvoo-avtalen og avtaleforslaget "Nådens fellesskap".

Komiteen ser det nå som viktig at dette følges opp overfor lokalmenighetene - og at det skjer i et nært samarbeid med Norges Kristne Råd.

- Lokaløkumenikk

En av de sentrale oppgaver for Mellomkirkelig Råd er å være både inspirator og rådgiver for økumenisk arbeid lokalt.

Komiteen har i denne sammenheng med tilfredshet merket seg Mellomkirkelig Råds besøksrunde v/generalsekretæren i bispedømmerådene. Komiteen vil understreke nødvendigheten av at også bispedømmene selv tar initiativ til økumeniske prosjekter.

4. SAMISK KIRKERÅD'S ÅRSMELDING

Komiteen vil innledningsvis bemerke at årsmeldingen tilfulle er med på å bekrefte behovet for Samisk kirkeråd og dets arbeid med å "styrke, verne og samordne samisk kirkeliv i Den norske kirke".

På mange måter er det tale om et nybrottsarbeid og komiteen vil gi anerkjennelse til den tenkning som legges til grunn for arbeidet, de prioriteringer som er gjort og den virksomhet som allerede har funnet sted.

Samisk kirkeråd har tatt opp og står overfor mange ressurskrevende oppgaver, men skal de bli fulgt opp i rimelig tid, vil det være nødvendig å forsterke bemanningen i sekretariatet.

**En tilbedende kirke
som stadig fornyes**

- Liturgi- og salmearbeid

Komiteen har merket seg det spennende og viktige arbeid som pågår m.h.t. liturgi- og salmearbeidet - og dets vektlegging på samisk språk, musikktradisjon og kultur. Komiteen har notert seg prosjektet "Revitalisering av den samiske kirkesang" - og at det allerede har bidratt til økt bevisstgjøring omkring gudstjenesten - og

til større forståelse for å ta vare på egen musikk- og sangtradisjon.

- Ung i kirken

Av årsmeldingen fremstår "Ung i kirken" som et prioritert område. Komiteen vil understreke betydningen av både det arbeid som gjøres på konfirmantsektoren og arbeidet med å legge til rette møtesteder for samtale om samisk identitet og kristen tro.

**En forkynnende kirke
som vitner om Guds nåde
og gode vilje for livet**

- Prosjektene "Livets teologi" og
"Worship and Culture"

Komiteen har merket seg Samisk kirkeråd's engasjement i Kirkenes Verdensråds prosjekt "Livets teologi" og Det Lutherske Verdensforbunds prosjekt "Worship and Culture". Begge prosjekters anliggender er ikke bare saks- svarende for samisk kirkeliv, men de særlige erfaringer som gjøres gjennom disse prosjektene kan bli hele den norske kirke til del.

**En inkluderende kirke
som bygger fellesskap
med respekt for ulikheter**

- Nordisk samarbeid

Komiteen har med interesse registrert den nordiske kontakt som er etablert om samisk kirkelige spørsmål. Komiteen vil oppmuntre til fortsatt samarbeid både med sikte på en erfaringsutveksling og ressursutnyttelse i forbindelse med aktuelle samarbeidsoppgaver.

**En tilgjengelig kirke
med bred deltakelse
fra kirkens medlemmer**

- Rekruttering til utdanning for
kirkelige stillinger

Komiteen har merket seg at rekruttering av samisk ungdom til utdanning for kirkelige stillinger anses som en av de viktigste oppgaver for Samisk kirkeråd, og at dette er fulgt opp både ved rekrutterings-brosjyre og ved opprettelse av et utdanningsfond for samisk ungdom.

Arbeidet i Samisk kirkeråd er ennå i støpeskjeen, men når rådet finner tiden moden vil komiteen anbefale at samisk kirkeliv blir fremmet som egen sak på Kirkemøtet.

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet tar Kirkerådet årsmelding for 1994 samt rapporten om Kirkerådets virksomhet januar - september 1995 til etterretning.
2. Kirkemøtet godkjenner Mellomkirkelig Råds årsmelding for 1994 og tar rapporten for Mellomkirkelig Råds virksomhet januar - september 1995 til etterretning.
3. Kirkemøtet godkjenner Samisk kirkeråds årsmelding for 1994 og tar rapporten for Samisk kirkeråds virksomhet januar - september 1995 til etterretning.
4. Kirkemøtet ber om at årsmeldingene for Kirkerådet, Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd 1995 legges frem for Kirkemøtet 1996 som en samredigert melding.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Gunvor Kongsvik
Saksordfører: Målfrid Elsbak

Følgende hadde ordet:

Målfrid Elsbak, Ole Mattis Hetta, Harald Gammelsæter, Tom Solberg, Odd Einar Dørum, Ola Steinholt, Sigrun Møgedal, Sigurd Osberg, Turid Karlsen Seim, Finn Wagle, Stig Utne, Marit Torp, Hild Myrene, Karl Johan Tveiten, Astrid Grude Eikseth, Ola Erslund.

Fremsatte forslag

Fra Harald Gammelsæter:

Tilrådinga, side 7, under kirkeasyl: I siste setning følgjande tillegg: ... for å få en snarlig slutt på den vanskelige situasjonen disse menneskene er i.

Fra Sigurd Osberg:

Tillegg i Kirkerådets årsmelding, komiteens merknader s. 4 under avsnittet "En tilgjengelig kirke": Tilføyes etter nåværende tekst: Dette gjelder også for hørselshemmede ved hjelp av oppdaterte høytaler- og teleslyngaanlegg.

Forslagene fra Harald Gammelsæter og Sigurd Osberg tok komiteen inn i sine merknader.

Fra Ole Mattis Hetta:

Kirkemøtet ber Kirkerådet om å legge til grunn og støtte opp om vedtak i sak SKR 33/95 vedrørende samisk representasjon i den regional- og sentral-kirkelige rådsstruktur.

1. Kirkemøtet ber Kirkerådet arbeide for at § 23, 1. ledd, i ny kirkelov får et nytt punkt, bokstav e, angående samisk representasjon:

I henholdsvis Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland og Nidaros skal det i tillegg velges en samisk representant.

2. Dersom dette ikke fører fram, ber Kirkemøtet Kirkerådet om å arbeide for andre løsninger for samisk representasjon i bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Votering

Forslaget fra Ole Mattis Hetta oversendes Kirkerådet uten realitetsbehandling.

*

Under konstitueringen av Kirkemøtet oppfordret dirigenten Komite A og D til å uttale seg om forslaget fra Samisk kirkeråd om styrket samisk representasjon i Kirkemøtet/bispedømmeråd.

Saken ble drøftet i Komite A, C og D, og komitemerknadene levert dirigentskapet.

Votering

Merknadene fra Komite A, C og D om samisk representasjon i Kirkemøtet/bispedømmeråd oversendes Kirkerådet.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

1. Kirkemøtet tar Kirkerådet årsmelding for 1994 samt

rapporten om Kirkerådets virksomhet januar - september 1995 til etterretning.

2. Kirkemøtet godkjenner Mellomkirkelig Råds årsmelding for 1994 og tar rapporten for Mellomkirkelig Råds virksomhet januar - september 1995 til etterretning.
3. Kirkemøtet godkjenner Samisk kirkeråds årsmelding for 1994 og tar rapporten for Samisk kirkeråds virksomhet januar - september 1995 til etterretning.
4. Kirkemøtet ber om at årsmeldingene for Kirkerådet, Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd 1995 legges frem for Kirkemøtet 1996 som en samredigert melding.

*

Punktene 1, 2 og 3 enstemmig vedtatt. Punkt 4 vedtatt mot 33 stemmer.

*

Sak KM 4/95: STATSBUDDSJETTET 1996
OG 1997

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter

- Dokument 4.1 SAKSORIENTERING
Dokument 4.2 STATSBUDDSJETTET 1996
Dokument 4.3 FORSLAG TIL UTTALELSE OM
STATSBUDDSJETTET 1996 OG 1997

Andre dokumenter

- Notat med tilleggsopplysninger
om Statsbudsjettet for 1996
- Departementets foreløpige
tildelingsbrev til Kirkerådet
- Departementets foreløpige
tildelingsbrev til bispedømmene

INNSTILLING FRA KOMITE A:

Bakgrunn

Kirkemøtet skal i henhold til tidligere vedtak gi kommentarer til forslaget til Statsbudsjett. Kommentarene skal gjelde Regjeringens forslag (St.prp.nr. 1) og inneholde forslag til Statsbudsjettet for det nest påfølgende år (1997).

Ordningen forutsetter at Kirkemøtets kommentarer til Statsbudsjettet for 1996 kan fremlegges for Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomite (KUF). Som i 1994 sluttbehandlet komiteen i år kirkebudsjettet før Kirkemøtet. Det foreslås derfor at KM 1995 tar Statsbudsjettet for 1996 til orientering.

Komiteens merknader

- Statsbudsjettet 1996

De hovedutfordringer og strategier som budsjettet legger til grunn for bevilgninger til kirkelige formål, bygger på Kirkemøtets måldokument og hovedsatsningsområder for Den norske kirke. Det er derfor godt samsvar mellom de mål Regjeringen og Kirkemøtet legger til grunn.

Kirkemøtet vil bemerke at budsjettet har en annen profil i bevilgningene enn det Kirkemøtet la opp til, ved at det mer er rettet mot kirkelige kulturformål enn mot kirkelig virksomhet slik Kirkerådets budsjettforslag er. Samtidig vil Kirkemøtet uttrykke glede over satsningen i årets Statsbudsjett på det rikskirkelige anlegg som Nidarosdomen og Erkebispegården representerer.

- Økonomiske konsekvenser av ny kirkelov

Kirkemøtet vil sterkt understreke at innføringen av ny kirkelov vil få økonomiske konsekvenser. Kirkemøtet sier seg derfor glad for at KUF-komiteen har påpekt behovet for å drøfte dette allerede med tanke på Revidert Nasjonalbudsjett i 1996, og understreker behovet for å ta spørsmålet opp med særlig tyngde i forbindelse med arbeidet med budsjettet for 1997.

- Stillinger for prester, kateketer og soknediakoner

Kirkemøtet 1994 ba om at det ble fremlagt en Stortingsmelding om den kirkelige betjening. KUF-komiteen ba også om en vurdering av den kirkelige betjening i merknadene til budsjettet for 1995.

St.prp.nr. 1 (1995-96) inneholder på denne bakgrunn en bred dokumentasjon over antall prester, kateketer og soknediakoner i forhold til prestegjeld og antall innbyggere. Materialet er meget nyttig. Men Regjeringen har ingen synspunkter på om oversikten viser om betjeningen er god eller dårlig, om den er tilfredsstillende eller bør styrkes. Kirkemøtet vil også påpeke at materialet inneholder enkelte feil og mangler som må korrigeres.

På bakgrunn av dette ber Kirkemøtet 1995 om at det utarbeides en opptrappingsplan for den kirkelige betjening. KUF-komiteen ba også om dette i merknadene til budsjettet for 1996. Kirkemøtet vil påpeke at en i dette arbeidet også må se på andre kriterier

enn de demografiske, jf. de kriterier Kirkerådet legger til grunn for sitt arbeid med å prioritere kirkelige stillinger.

Kirkemøtet 1993 pekte på behovet for nye stillinger som det viktigste prioriterte satsningsområde og fremholdt at kirkelige organer etter en omfattende vurdering og prosedyre har prioritert 165 nye preste-, kateket- og soknediakonstillinger. Det ble også understreket at det var et dokumentert behov for ytterligere minst 10 stillinger i hver kategori i hvert bispedømme, dvs. at det foreligger en faktisk underbemanning på minst 330 stillinger.

Kirkemøtet ber om at arbeidet med faste prostiprester videreføres, og at disse medregnes i prioritering av nye stillinger.

- Spesialstillinger

KUF-komiteen opprettet fra 1995 en prestestilling for arbeidet blant mennesker med psykisk utviklingshemming i Oslo. Dette skjedde i forkant av Kirkemøtets evaluering av Kirkerådets prosjekt 1991-94. KUF komiteen opprettet også 1 ny stilling på budsjettet for 1996. Kirkemøtet peker på at det er behov for ytterligere 2 stillinger. Stillingene er av Kirkerådet foreslått knyttet til Bergen-, Stavanger- og Harstad-området.

I forbindelse med behandlingen av "Ung i kirken" pekte Kirkemøtet 1993 på behovet for å styrke arbeidet i forhold til studenter. KUF-komiteen opprettet fra 1995 en studentpreststilling ved høgskolene. Denne er plassert i Akershus/Østfold. På 1996-

budsjettet kom det nok en stilling. Det er behov for ytterligere et antall studentpreststillinger.

Kirkemøtet 1992 og 1994 pekte på at Nord-Hålogaland er det eneste bispedømme med bare én stiftskapellan knyttet til biskopens administrasjon. De øvrige bispedømmer har stiftskapellan II stilling med ansvar for personalarbeid. I Nord-Hålogaland har man den som midlertidig prosjektstilling. Denne stillingen må bli fast hjemlet.

I KUF-komiteen ble det i 1994 pekt på behovet for styrket engasjement i tilknytning til gjenreisningen av Erkebispegården som står ferdig i 1997. Kirkemøtet ber om at dette ikke skjer til fortrengsel av stillinger på menighetsplan. Administrasjonen i forhold til virksomheten ved Domkirken/Erkebispegården må styrkes.

Økte forvaltningsoppgaver til Kirkerådet gjør det helt nødvendig å knytte en jurist med spesialkompetanse i kirkerett til sekretariatet.

Behovet for ytterligere 1 årsverk til Samisk kirkeliv er dekket innenfor nåværende stillingsramme på bekostning av Kirkerådets arbeid med gudstjenesteliv/liturgi. Dette innebærer en nedprioritering av dette arbeidsfeltet i Kirkerådet som etter Kirkemøtets mening er uholdbar og må møtes med en rask personellmessig styrking. Feltet kirkeordning/personal er dessuten trappet ned fra 3 til 1 3/4 årsverk. Behovet for å øke Kirkerådets stillingsramme er derfor påtrengende.

- **Bispedømmerådenes og Kirkerådets lønnsbudsjetter**

Kirkemøtet finner det gledelig at budsjettbehandlingen i Stortinget har gitt tilstrekkelige lønnsmidler til de sentralkirkelige råd. Det er fortsatt behov for å øke bevilgningen til bispedømmekontorene, både med hensyn til økt bemanning og med hensyn til dekning av vikarutgifter ved sykdom.

- **Bispedømmerådenes og Kirkerådets driftsbudsjetter**

Driftsbevilgningene til de kirkelige råd sentralt og regionalt har behov for en justering, - bl.a. på grunn av innføring av ny teknologi. Det foreslås likt beløp på 0,3 mill. til alle 11 bispedømmeråd og til hvert av de sentralkirkelige råd.

- **Tilskudd til kirkeforskning**

Kirkedepartementet har vist en bevisst satsing på forskning gjennom å etablere Olav-stipendiet (1993) og Sunniva-stipendiet (1995).

Kirkedepartementet og Kirkerådet har dessuten satset årlig ca. 2 mill. kroner på "Stiftelsen Kirkeforskning" (KIFO) av Særfond II-midler.

Kirkemøtet 1996 skal ta standpunkt til å videreføre "Stiftelsen Kirkeforskning" som er et samarbeid der 7 institusjoner deltar.

Kirkemøtet/Kirkerådet vil uansett spørsmål om videreførelsen av KIFO ha behov for å fortsette det forskningsarbeid som KUF/Kirkerådet har engasjert seg i. Det foreslås derfor at det avsettes et tilskudd på kroner 2 mill. til kirkeforskning på

Kap. 0294, Post 71. Med en slik bevilgning vil det være opp til KUF å kanalisere forskningsmidlene - enten gjennom et fortsatt KIFO eller på annen adekvat måte.

- **Tilskuddet til
Den norske Sjømannsmisjon/
Norsk kirke i utlandet**

Kirkemøtet uttrykker glede over at budsjettbehandlingen i stortinget har styrket tilskuddet til Den norske Sjømannsmisjonen/Norsk kirke i utlandet med kroner 4 mill. Kirkemøtet forventer en videre oppfølging i samsvar med Inst.S.nr. 91 (1993-94).

- **Kompetanseoppbygging**

Det må sørges for en styrket kompetanseutvikling for kirkelige ansatte. Ny kirkelov vil kreve økte ressurser til dette. Bevilgningene til kompetanseoppbygging over Statsbudsjettet må derfor ikke begrenses til statlige stillingshjemler, men gjelde kompetanseoppbygging for tilsatte i menighetene på et bredere grunnlag. Det synes rimelig at bispedømmerådene blir sentrale aktører i et slik arbeid.

- **Deltakelse ved
internasjonale konferanser**

I 1997 holder Det Lutherske Verdensforbund sin generalforsamling i Hong Kong. Generalforsamling holdes hvert 7. år og det innarbeides hver gang tilskudd til norsk deltakelse i Statsbudsjettet. Dette må innarbeides for 1997. Det samme gjelder generalforsamlingen i Konferansen av Europeiske Kirker (KEK). I 1998 holder Kirkenes Verdensråd generalforsamling i Zimbabwe.

- **Medlemsregister for
Den norske kirke**

Det er gitt en engangsbevilgning på budsjettet 1995. Kirkemøtet understreker behovet for å sikre midler til drift og vedlikehold av medlemsregisteret.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Gunvor Konsvik
Saksordfører: Knut Sellevold

Følgende hadde ordet:

Knut Sellevold, Astrid Grude Eikseth, Øystein I. Larsen, Finn Wagle, Olav Holten, Berit Pihl Johansen, Terje Jonsson.

Fremsatte forslag

som ble innarbeidet i komiteens innstilling:

Fra Astrid Grude Eikseth:

Komiteen bes vurdere følgende tillegg på side 3, avsnittet "Bispedømmerådene og Kirkerådets lønnsbudsjettering", endring/tillegg i siste bisetning: ... bevilgningen til bispedømmekontorene, både med hensyn til økt bemanning og med henblikk på dekning av vikarutgifter ved sykdom (endringen er understreket).

Fra Øystein I. Larsen:

Kirkemøtet ber om at arbeidet med faste prostiprester videreføres og at disse medregnes i prioritering av nye stillinger.

Fra Finn Wagle:

Statsbudsjettet, innstilling fra Komite A, side 2: Nytt avsnitt 2: Kirkemøtet vil bemerke at ... Samtidig vil Kirkemøtet uttrykke glede over satsingen i årets Statsbudsjett på det rikskirkelige anlegg som Erkebispegården/Nidaros domkirke representerer.

Statsbudsjettet, innstilling fra Komite A, side 3: Avsnitt 6, etter ... Kirkerådets arbeid med gudstjenesteliv/liturgi: Dette innebærer en nedprioritering av dette arbeidsfeltet i Kirkerådet som etter Kirkemøtets mening er uholdbar og som må møtes med en rask personellmessig styrking.

Fra Terje Jonsson:

Side 3, 5. avsnitt: Kirkeretts-jurist.

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet tar Statsbudsjettet for 1996 til orientering.
2. Kirkemøtet ber Kirkerådet utarbeide forslag til

Statsbudsjett for 1997 på grunnlag av Kirkemøtets merknader.

3. Kirkemøtet ber Kirkerådet om å ta initiativ til at det utarbeides en opptrappingsplan for den kirkelige betjening.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

1. Kirkemøtet tar Statsbudsjettet for 1996 til orientering.
2. Kirkemøtet ber Kirkerådet utarbeide forslag til Statsbudsjett for 1997 på grunnlag av Kirkemøtets merknader.
3. Kirkemøtet ber Kirkerådet om å ta initiativ til det utarbeides en opptrappingsplan for den kirkelige betjening.

*

Vedtaket var enstemmig.

*

SAK KM 5/95: SÆRFOND II

SAKSDOKUMENT:

Kyrkjemøtedokument

- Dokument 5.1 SAKSORIENTERING
- Dokument 5.2 HOVUDRAPPORT FRÅ
AVSLUTTA SATSINGSOMRÅDE (1):
"LEDELSE I MENIGHETEN"
- Dokument 5.3 "LEDELSE I MENIGHETEN"
RAPPORT FRÅ
EIT AVSLUTTA FORSØKS- OG
UTVIKLINGSPROSJEKT
DIAKONHJEMMET'S HØGSKOLESENTER/
KYRKJERÅDET
- Dokument 5.4 HOVUDRAPPORT FRÅ
AVSLUTTA SATSINGSOMRÅDE (2):
GUDSTENESTEFORNYING/
EVANGELISERING
- Dokument 5.5 "KOM TILBE, MED FRYD"
RØYNSLER OG UTFORDRINGAR FRÅ
KYRKJERÅDET SITT PROSJEKT 1992-94
v/BENT REIDAR ERIKSEN
- Dokument 5.6 HOVUDRAPPORT FRÅ
AVSLUTTA SATSINGSOMRÅDE (3):
KYRKJA SITT ARBEID BLANT MENNESKE
MED PSYKISK UTVIKLINGSHEMMING
- Dokument 5.7 STATUSRAPPORT FOR
ØVRIGE SATSINGSOMRÅDER
- Dokument 5.8 INFORMASJONSBROSJYRE

INNSTILLING FRÅ KOMITE F:

Saksorientering

I samsvar med vedtak i sak KM 6/88 (pkt. 1 og 2) skal Kyrkjemøtet kvart år vedta satsingsområde for bruk av midler frå Særfond II.

Kyrkjemøtet 1994 (sak KM 5/94) gjorde fylgjande vedtak når det gjeld Særfond II:

Løyvinga over Særfond II for kalenderåret 1995 går til tiltak innanfor desse formåla:

I. Hovudsatsingsområde

- Plan for dåpsopplæring i Den norske kyrkja, vidareføring som hovudsatsingsområde i 5-årsperioden, det vil seie til og med 1996.

II. Andre satsingsområde

a) Nytt satsingsområde:

- Ung i kyrkja (3 år) - t.o.m. 1997

b) Vidareføring av satsingsområde som tidlegare er vedtekne:

- "Stiftelsen Kirkeforskning" (3 år)
 - t.o.m. 1996
- Det økumeniske tiåret (8 år)
 - t.o.m. 1998
- Kyrkja sitt arbeid mellom menneske med psykisk utviklingshemming (5 år)
 - t.o.m. 1999
- Gudstenestefornyng og evangelisering (2 år) - t.o.m. 1995
- Vern om livet (3 år) - t.o.m. 1996

III. Til disposisjon for Kyrkjerådet

- Kyrkjerådet får framleis fullmakt til å rå over ein del av løyvinga til egne prosjekt og tiltak eller prosjekta og tiltaka til andre instansar som ikkje direkte fell inn under satsingsområda.

Nokre midler kan nyttast til å planleggje og gjennomføre "Norske Kyrkjedagar 1997" i Trondheim.

IV. Samisk kyrkjeliv

- Kyrkjemøtet bed om at Kyrkjerådet og Kyrkje-departementet gjev Samisk kyrkjeråd middel til prosjekt og tiltak innanfor samisk kyrkjeliv.

(Sitat slutt)

Komiteen sine merknader

Komite F har motteke synspunkt på saka frå komite E. Desse er vurdert og tekne med i komiteen sine merknader så langt ein har funne dette tenleg.

Komiteen vil takke for dei rapportar og vedlegg som ligg føre. I rapportane frå "Leining i kyrkjelyden", "Kyrkja sitt arbeid blant menneske med psykisk utviklingshemning" og "Gudsteneste og fornying" er det ei mengd gode forslag og idear til korleis materiale frå prosjekta kan førast vidare i praktisk verksemd. Komiteen ser det som viktig at det vert gjort nytte av dette materialet ikkje minst i kyrkjelydane.

Innanfor satsingsområdet "Det økumeniske tiåret" er etablering av støttesenter for mishandla kvinner ei viktig sak. Dette er nemnt i Årsmeldinga for Kyrkjerådet, og burde også vore orientert om i statusrapporten, Dokument 5.7.

I samband med gjennomgangen av bruken av Særfond II-midlar i perioden 1989-94 vart det på Kyrkjemøtet 1994 stilt spørsmål til kriteria for tildeling av støtte og fordeling av midlane mellom Kyrkjedepartementet, Kyrkjerådet og bispedømmeråd. Komiteen syner her til at det på grunnlag av den nye lova om opplysningsvesenet sitt fond må utarbeidast nye reglar for bruk av fondsavkastning. Dette vil og gjelde midlar frå Særfond II. Etter planen vil det gjerast framlegg om dette for Kyrkjemøtet 1996 eller 1997. I denne samanheng bør ein og ta opp til nærmare vurdering omfanget av dei midlar Kyrkjerådet har fullmakt til å rå over til eiga verksemd.

Komiteen vil i denne samanheng be Kyrkjerådet vurdere om det er mogeleg å opne for spesielt kreative prosjekt sjølv om dei ikkje ligg under noko satsingsområde. Ei slik eventuell opning må imidlertid skje i avgrensa omfang.

Kyrkjerådet har i sitt framlegg gått inn for at det ikkje vert fremma nye forslag til satsingsområde. Komiteen stør dette. Det er viktig at satsingsområda for Særfond II-midlane er uttrykk for ei strategisk satsing med ein reell konsentrasjon av midlar.

Komiteen vil imidlertid tilrå at Kyrkjerådet greier ut og førebur for Kyrkjemøtet 1996 "Kyrkja og innvandrarar" som eit eventuelt nytt satsingsområde.

Som det går fram av tidsramma for satsingsområda som er vedtekte, er det berre "Gudstenestefornyning og evangelisering" som vert avslutta i 1995. Alle dei andre rek- nar ein med å vidareføre i 1996.

Komiteen har difor drøfta om ikkje "Gudstenestefornyng og evangelisering" skal først vidare som satsingsområde. Ein har imidlertid ikkje funne det tenleg å gjere framlegg om dette.

Prosjektet "Gudstenestefornyng og evangelisering" har gjeve gode resultat mellom anna i form av idear og tiltak som bør gjennomførast. Utfordringa no er å gjere nytte av dette i den ordinære verksemda. Dette er også ein generell merknad til korleis prosjektmidlar frå Særfond II skal brukast. Prosjekta bør inn i ordinær verksemd etter at dei er avslutta.

Komiteen vil imidlertid streke under at det framleis må kunne gjevast støtte til gudstenestearbeid, mellom anna under satsingsområda Plan for dåpsopplæring og Ung i kyrkja. Komiteen vil peike på at det så langt er løyvd lite midlar til oppfylginga av Ung i kyrkja.

Plan for dåpsopplæring i Den norske kyrkja er hovudsatsingsområde til og med 1996. Komiteen vil her stø Kyrkjerådet si tilråding om at ein bør forlengje Plan for dåpsopplæring som hovudsatsingsområde fram til år 2000.

Plan for dåpsopplæring er eit særleg løft for Den norske kyrkja der det framleis vil vere viktig med prosjektmidlar for at planen skal bli realisert. Komiteen vil difor tilrå at Kyrkjerådet førebur dette for eventuelt vedtak for Kyrkjemøtet 1996.

Komiteen har merka seg at prøveperioden for Stiftinga Kyrkjeforskning (KIFO) går ut 1996. Komiteen syner til sak KM 4/95 der Kyrkjemøtet gjer framlegg om eit nytt tilskot til kyrkjelege formål over statsbudsjettet, knytta til forskning, for å sikre ei meir permanent finansiering for Stiftinga Kyrkjeforskning.

Det bør imidlertid gjevast ein form for garanti til KIFO i ein overgangsfase. Komiteen vil difor gjere framlegg om bruk av eventuelle Særfond II-midlar til KIFO også i 1997 dersom løyvingane over statsbudsjettet 1997 ikkje er tilstrekkeleg for drift av KIFO.

Framlegg til vedtak

Komiteen rår Kyrkjemøtet til å fatte fylgjande vedtak:

1. Kyrkjemøtet takkar for dei rapportar som ligg føre og bed om at dei vert nytta i bispedømme og kyrkje-lydar.

2. Løyvinga over Særfond II for kalenderåret 1996 går til tiltak innanfor desse formåla:

I. Hovudsatsingsområde

- Plan for dåpsopplæring i Den norske kyrkja, vidareføring som hovudsatsingsområde i 5-årsperioden, det vil seie til og med 1996.

II. Andre satsingsområde

Vidareføring av satsingsområde som tidlegare er vedtekne:

- Stiftinga Kyrkjeforskning - KIFO (3 år)
 - t.o.m. 1996
- Ung i kyrkja (3 år)
 - t.o.m. 1997
- Det økumeniske tiåret (8 år)
 - t.o.m. 1998
- Kyrkja sitt arbeid mellom menneske med psykisk utviklingshemming (5 år)
 - t.o.m. 1999
- Vern om livet (3 år)
 - t.o.m. 1996

Kyrkjerådet får fullmakt til å løyve Særfond II-midler til Stiftinga Kyrkjeforskning også for 1997 dersom det ikkje vert gjeve løyvingar over statsbudsjettet.

III. Til disposisjon for Kyrkjerådet

- Kyrkjerådet får framleis fullmakt til å rå over ein del av løyvinga til egne prosjekt og tiltak eller prosjekta og tiltaka til andre instansar som ikkje direkte fell inn under satsingsområda.

Nokre midler kan nyttast til å planleggje og gjennomføre "Norske Kyrkjedagar 1997" i Trondheim.

IV. Samisk kyrkjeliv

- Kyrkjemøtet bed om at Kyrkjerådet og Kyrkje-departementet gjev Samisk kyrkjeråd midler til prosjekt og tiltak innanfor samisk kyrkjeliv.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Hans Arne Akerø
Saksordfører: Vidar Horsfjord

Desse hadde ordet:

Vidar Horsfjord.

KYRKJEMMØTET
SITT VEDTAK

Komiteen rår Kyrkjemøtet til å fatte fylgjande vedtak:

1. Kyrkjemøtet takkar for dei rapportar som ligg føre og bed om at dei vert nytta i bispedømme og kyrkje-lydar.
2. Løyvinga over Særfond II for kalenderåret 1996 går til tiltak innanfor desse formåla:

I. Hovudsatsingsområde

- Plan for dåpsopplæring i Den norske kyrkja, vidareføring som hovudsatsingsområde i 5-årsperioden, det vil seie til og med 1996.

II. Andre satsingsområde

Vidareføring av satsingsområde som tidlegare er vedtekne:

- Stiftinga Kyrkjeforskning - KIFO (3 år)
 - t.o.m. 1996
- Ung i kyrkja (3 år)
 - t.o.m. 1997
- Det økumeniske tiåret (8 år)
 - t.o.m. 1998
- Kyrkja sitt arbeid mellom menneske med psykisk utviklingshemming (5 år)
 - t.o.m. 1999
- Vern om livet (3 år)
 - t.o.m. 1996

Kyrkjerådet får fullmakt til å løyve Særfond II-midler til Stiftinga Kyrkjeforskning også for 1997 dersom det ikkje vert gjeve løyvingar over statsbudsjettet.

III. Til disposisjon for Kyrkjerådet

- Kyrkjerådet får framleis fullmakt til å rå over ein del av løyvinga til egne prosjekt og tiltak eller prosjekta og tiltaka til andre instansar som ikkje direkte fell inn under satsingsområda.

Nokre midler kan nyttast til å planleggje og gjennomføre "Norske Kyrkjedagar 1997" i Trondheim.

IV. Samisk kyrkjeliv

- Kyrkjemøtet bed om at Kyrkjerådet og Kyrkje-departementet gjev Samisk kyrkjeråd midler til prosjekt og tiltak innanfor samisk kyrkjeliv.

*

Vedtaket var samrøystes.

*

Sak KM 6/95: TIDFESTING AV
KYRKJEMØTET 1997

SAKSDOKUMENTER:

Dokument 6.1 Saksutgreiing

INNSTILLING FRÅ KOMITE D:

Kyrkjemøtet i år skal ifølge Møteføresegna for Kyrkjemøtet (§ 1-1) tidfeste Kyrkjemøtet i 1997.

Kyrkjemøtet bør finne stad etter at Regjeringa har lagt fram sitt framlegg til statsbudsjett for Stortinget. Men Kyrkjemøtet må ikkje kome så seint at synspunkta på Statsbudsjettet og andre Kyrkjemøtevedtak ikkje rekk å få innverknad på drøftingane av kyrkjebudsjettet i Stortinget.

Det har og tidlegare kome fram ønske om at møtet ikkje må falle saman med Helgemessesundag som i 1997 er 2. november.

Nokre av medlemmene av Kyrkjemøtet er studentar. Av omsyn til dei bør ein unngå å halde møtet for seint i november av di dei da er opptekne med eksamen.

Komiteen er samd i framlegget frå Kyrkjerådet om at veke 46 er ei høveleg tid, med start søndag 9. november. Komiteen ser det som klokt at vi ikke alt no tar stilling til kor mange dagar møtet skal vare.

Framlegg til vedtak

Kyrkjemøtet 1997 vert halde i veke 46, med start søndag 9. november.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Gunvor Kongsvik
Saksordførar: Ole Harald Neergård

Desse hadde ordet:

Ole Harald Neeergård, Tore Kopperud.

KYRKJEMØTET
SITT VEDTAK

Kyrkjemøtet 1997 vert halde i veke 46, med start søndag
9. november.

*

Vedtaket var samrøystes.

*

Sak KM 7/95: ORIENTERINGSSAKER

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter

- Dokument 7.1 SAKSORIENTERING
- Dokument 7.2 BISPEMØTET 1995
- Dokument 7.3 ÅRSMELDING 1994
DEN NORSKE SJØMANNSMISJON/
NORSK KIRKE I UTLANDET
- Dokument 7.4 OT.PRP.NR. 64 (1994-95)
1. OM LOV OM DEN NORSKE KIRKE
2. OM LOV OM KIRKEGÅRDER,
KREMASJON OG GRAVFERD
- Dokument 7.5 KIRKERÅDET's NOTAT
- OT.PRP.NR. 64
- Dokument 7.6 OT.PRP.NR. 68 (1994-95)
OM LOV OM OPPLYSNINGSVESENETS
FOND

Sak KM 7.2:
Bispemøtet 1995

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Gunvor Kongsvik

Følgende hadde ordet:

Andreas Aarflot.

Sak KM 7.3:
Årsmelding 1995
Den norske Sjømannsmisjon/
Norsk kirke i utlandet

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Gunvor Kongsvik

Kjell Bertel Nyland la frem årsmeldingen og hilste Kirkemøtet.

Følgende hadde ordet:

Inger Hjortland, Berit Helgøy Kloster, Kari Østensen Skavoll, Sigurd Osberg, Claus H. Jebsen.

Sak KM 7.4 og 7.5:

Ot.prp.nr. 64 (1994-95)

1. Om lov om Den norske kirke

2. Om lov om kirkegårder,
kremasjon og gravferd

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Gunvor Kongsvik

Følgende hadde ordet:

Inger Hjortland, Finn Wagle, Ole Gunnar Sæbø, Olaug Vedvik Torset.

Fremsatte merknad og forslag

Fra Inger Hjortland
(på vegne av Komite F):

På Kirkemøtet 1994 ble det i høringsuttalelsen til forslaget om Lov for Den norske kirke til § 24 vedtatt å foreslå "en endring som sikrer at leder av Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd blir medlem av Kirkemøtet". (Jf. protokollen, s. 164) Det ble vedtatt at dette skulle sikres ved at "Kirkemøtet består av bispedømmerådene og 5 medlemmer valgt utenom bispedømmerådene".

Dette er ikke tatt til følge i Ot.prp.nr. 64. Der heter det at departementet "ikke har funnet grunn til å utvide antallet medlemmer av Kirkemøtet. Lederen for Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd vil imidlertid kunne bli medlemmer av Kirkemøtet dersom de samtidig velges som medlemmer av Kirkerådet".

Komite F har diskutert den situasjon som vil oppstå som en følge av dette.

Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd ivaretar svært omfattende oppgaver på vegne av Kirkemøtet. Det gjelder f.eks. Den norske kirkes forhold til andre kirker og medlemskap i økumeniske organisasjoner. Dette blir stadig større og mer sentrale oppgaver i kirkens liv. Det er sentrale oppgaver i Kirkemøtets

mandat. (Jf. det som for øvrig sies om Kirkemøtets mandat i den foreslåtte tekst til § 24: "Kirkemøtet skal verne og fremme samisk kirkeliv og ivareta Den norske kirkes internasjonale og økumeniske oppgaver". "Kirkemøtet fastsetter retningsgivende planer og programmer ... økumenisk virksomhet.")

For lederne av disse råd vil det bli en for stor arbeidsbelastning å skulle være både medlem av et bispedømmeråd eller Kirkerådet og leder for et sentralkirkelig råd. Kirkemøtet vil derfor stå overfor den situasjon at noen av Kirkemøtets hovedoppgaver skal ivaretas av to råd hvor lederne ikke er medlemmer av Kirkemøtet. Dette blir en altfor svak strukturell ansvarsrelasjon mellom Kirkemøtet og disse råds ledere, med tanke på rådenes mandat på vegne av Kirkemøtet.

Det er av vesentlig interesse for Kirkemøtets arbeid på disse saksfelt at Kirkerådet følger opp Kirkemøtets vedtak fra 1994 på dette punkt i det videre arbeid med kirkeloven.

Fra Ole Gunnar Sæbø:

Til Ot.prp. 64/95 om Lov om Den norske kirke.
Oversendes Kirkerådet: Paragraf som regulerer daglig leder i Fellesrådet og som fastslår menighetsrådets ansvar for dåpsopplæring, bør innarbeides, og bevilgninger øremerket, bør følges opp.

Fra Olaug Vedvik Torset:

§ 30, 3. ledd, i Kirkelova må endres slik at det sikres godtgjøring/tapt arbeidsfortjeneste til medlemmer i bispedømmeråd, Kirkemøte og organ oppnevnt av disse.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

1. Kirkemøtet tar protokollene fra Bispemøteøst 1995 til orientering.
2. Kirkemøtet tar årsmelding 1994 for Den norske Sjømannsmisjon/Norsk kirke i utlandet til orientering.
3. Kirkemøtet tar Ot.prp.nr. 64 til orientering.

Fremsatte merknad og forslag oversendes Kirkerådet uten realitetsvurdering.

4. Kirkemøtet tar Ot.prp.nr. 68 til orientering.

*

Vedtaket var enstemmig.

*

Sak KM 8/95: MELDING OM
BISPEDØMMERÅDENES TILSETTINGER

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter

- Dokument 8.1 SAKSORIENGERING OM
BISPEDØMMERÅDENES TILSETTINGER
1.1.1989 - 30.6.1994
- Dokument 8.2 STATISTISK OVERSIKT
1.1.1989 - 30.6.1995
- Dokument 8.3 MELDING OM
BISPEDØMMERÅDENES TILSETTINGER
1.7.1994 - 30.6.1995
- Dokument 8.4 SAKSORIENTERING OM
BISPEDØMMERÅDENES TILSETTINGER
1.7.1994 - 30.6.1995
STATISTISK OVERSIKT
1.7.1994 - 30.6.1995

INNSTILLING FRA KOMITE B:

Saksorientering

1. januar 1989 trådte en ny tilsettingsordning i kraft i Den norske kirke. Bispedømmerådene fikk med denne reformen utvidet sin tilsettingsmyndighet til å omfatte menighetsprester, kateketer, soknediakoner og tjenestemenn ved bispedømmekontorene. Prinsippet om at tilsettingen til kirkelige stillinger skulle foretas av kirkelige organer, ble således ivaretatt.

Som nedfelt i tilsettingsreglementet har bispedømmerådene hvert år oversendt til Kirkerådet informasjon om de tilsettinger som er foretatt. Dette er blitt bearbejdet og oversendt Kirkemøtet hvert år. Kirkemøtets oppgave er å påse at tilsettingsordningene blir forvaltet rett, og at den fungerer tilfredsstillende.

Kirkemøtet har hvert år kommentert bispedømmerådenes

tilsettinger. Årets Kirkemøte har diskutert både siste års tilsettinger, samtidig som man har oppsummert perioden 1.1.1989 - 30.6.1994 under ett. Dette for å trekke mer generelle konklusjoner om trender og tendenser når det gjelder bispedømmerrådenes tilsettingspraksis.

Ved en gjennomgang av Kirkemøtes komitemerknader har følgende saksområder vært sentrale:

- Vektlegging av ansiennitet som tilsettingskriterium
- Vektlegging av menighetsrådenes og prostenes uttalelser og vektlegging av innstillingsrådets rangering
- Bruk av intervju og referanser
- Ivaretagelse av helhetskirkelige hensyn
- Forskjell i søkertilgang
- Kvinnelige søkere - tilsetting av kvinner
- Tilsetting av kvalifiserte kateketer
- Ankemuligheter

Komiteens merknader

Komiteen diskuterte bispedømmerrådenes tilsettinger 1.1.1989 - 30.6.1995 ut fra disposisjonen i Kirkemøtedokument 8.1. og hadde følgende merknader:

1. Vektlegging av ansiennitet som tilsettingskriterium

Komiteen merker seg at tendensen stort sett er den samme når det gjelder vektlegging av ansiennitetskriteriet etter at reformen ble innført i 1989, som den var før reformen ble vedtatt. For hele perioden under ett har den med lengst ansiennitet blitt tilsatt i 48% av tilfellene. Det er imidlertid en viss %-vis variasjon når det gjelder bruk av ansiennitetskriteriet, noe som henger sammen med antall søkere på stillinger. Generelt avspeiler tallmaterialet en hovedtendens som komiteen sier seg tilfreds med og gjenspeiler en praksis m.h.t. vektlegging av ansiennitet som man gir sin tilslutning til.

Komiteen vil imidlertid understreke at ansiennitetskriteriet bør vektlegges forskjellig i ulike sammenhenger. I menigheter der det er flere prester, bør man åpne opp for en spredning blant prester når det gjelder både kjønn og alder. I bispedømmer i sentrale strøk kan f.eks. en for stor vektlegging av ansienniteten føre til en uheldig alderssammensetning av prester i bispedømmet. Komiteen mener imidlertid at ansienniteten bør tillegges mer vekt ved

tilsetting av sokneprester, enn f.eks. ved ansettelse av kapellaner. I tilsettinger der andre hensyn prioriteres, mener komiteen det bør klargjøres i en utlysningstekst hvilke typer kvalifikasjoner man er ute etter.

Når det gjelder ansiennitet som tilsettingskriterium, er komiteen dessuten av den oppfatning at ansiennitetsreglene må gjennomgås og vurderes på nytt.

2. Vektlegging av uttalelser og innstilling

Komiteen merker seg at menighetsrådenes og prostenes uttalelser tillegges betydelig vekt av bispedømmene ved tilsettingen. På landsbasis skjer dette i 71% av tilfellene. Når det gjelder innstilling fra innstillingsrådet, følger bispedømmerådene dette i 81% av tilfellene. Også her merker komiteen seg at det er kontinuitet som kjennetegner praksis etter at reformen ble innført i 1989 i forhold til hva som var praksis før reformen ble innført.

Totalt sett har vektleggingen av uttalelse og innstilling i forhold til ansettelser i bispedømmerådet en profil som komiteen sier seg tilfreds med og tar til etterretning.

3. Bruken av intervju og referanser

Ved bruk av intervju i forbindelse med tilsetting merker komiteen seg at dette er lite benyttet av bispedømmerådene. Når det gjelder praksis med å innhente referanser, har man ikke noe samlet tallmateriale å forholde seg til.

Det er ulik praksis i bispedømmerådene når det gjelder intervjuer/kontakt med referansepersoner. Komiteen mener at det bør benyttes standardiserte opplegg i forbindelse med slike samtaler slik at disse prosessene blir ryddige og forsvarlige.

Mange menigheter har dessuten innført en praksis med å ha samtaler med søkerne før de uttaler seg i en ansettelsessak. Det er forståelig at menighetene ønsker å gjøre seg mer kjent med aktuelle søkere før de uttaler seg.

I forbindelse med en slik praksis vil komiteen understreke:

- At man fra menighetsrådets side legger opp til en ryddig og rettferdig prosess

- At man gjør oppmerksom på at en slik samtale har funnet sted
- At menighetsrådene forstår sin rolle som bare en del av den totale saksgangen

4. Ivaretagelse av
helhetskirkelige hensyn

Komiteen merker seg det faktum at det i den nye tilsettingsordningen ikke er noen sentralkirkelige instanser. Bispedømmerådene har ansvar for å tenke helhetskirkelig når det gjelder tilsettinger.

Komiteen var særlig opptatt av situasjonen i de to nordlige bispedømmene der det er mangel på søkere til flere kirkelige stillinger, samtidig som det er mange søkere til stillinger i sentrale strøk. Komiteen mener at dette problemet må bli tatt opp som egen sak på et senere kirkemøte. Det er her behov for å utrede konkrete virkemidler for å få en jevnere fordeling av søkere til ledige stillinger.

5. Søkertilgangen

Komiteen merker seg at søkertallet har vært stabilt gjennom hele den perioden det her er snakk om. Gjennomsnittelig er det 4,8 søkere til de stillingene der ansettelse skjer i bispedømmerådene. Søkertilgangen er et problem i de nordlige bispedømmer der den gjennomsnittelig er nede i 2 søkere pr. stilling, mange steder er det ingen søkere i det hele tatt.

Komiteen ber om at det lages en oversikt over alderssammensetningen over prester, kateketer, diakoner og organister i Den norske kirke. Dette er viktig for å få en oversikt over balansen mellom opprettelse av nye stillinger, store avgangskull og nyrekruttering.

6. Kvinnelige søkere
- tilsetting av kvinner

Komiteen ser svært positivt på den jevne kjønnsfordelingen som eksisterer i yrkeskategoriene kateketer og diakoner.

Komiteen ser gjerne at flere kvinner søker sogneprest- og prostestillinger og understreker behovet for tiltak som kan motivere for dette.

7. Tilsetting av kvalifiserte kateketer

Komiteen merket seg at det stadig tilsettes personer som kateketer som ikke tilfredsstillter kvalifikasjonskravene. Samtidig har det manglet søkere til 1/3 av stillingene ved første gangs kunngjøring.

Komiteen ser det som viktig at det i tiden framover arbeides med rekrutteringen til kateketstillingene.

8. Ankemulighet

Komiteen merker seg også at ankemuligheten kun blir benyttet i svært få tilfeller. Dette tolker komiteen dithen at dagens system med tilsetninger fungerer bra.

9. Andre momenter

Komiteen vil i tillegg til dette understreke betydningen av en god personalpolitikk overfor yrkesutøvere i kirken. Denne bør bl.a. omfatte ordninger med retrettmuligheter og tilbud for personer som har problemer å få tilsetting etter gjentatte søknader.

Komiteen vil på bakgrunn av tilsettingen av sokneprest i Øyer prestegjeld, jf. Dokument 8.3, s. 13 og 15, be Kirkerådet se på tilsettingsreglementet bl.a. m.h.t. reglene for fornyet kunngjøring, og evt. vurdere å fremme endringer i denne sammenheng.

10. Konklusjon

Komiteen vil, ut fra det materialet som foreligger, konkludere med at bispedømmenes tilsettingspraksis har fungert tilfredsstillende i forhold til gjeldende forskrifter.

Komiteen har imidlertid pekt på at flere sider med dagens ordning som det må arbeides videre med:

- Ansiennitetregler
- Intervju/samtaler og referanseinnhenting
- Søkertilgangen i de nordlige bispedømmer
- Personalpolitikk/retrettmuligheter
- Tilsettingsreglementet

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet vil generelt uttale at bispedømmerådernes tilsettingspraksis for perioden 1.1.1989 - 30.6.1994

har fungert tilfredsstillende i forhold til de gjeldende forskrifter av 17. juni 1988.

2. Tilsettingspraksisen for perioden 1.1.1989 - 30.6.1994 gir ikke grunnlag for å foreslå endringer i gjeldende forskrifter.
3. Kirkemøtet ber Kirkerådet sørge for at bispedømmerådene har løpende oversikt over samtlige søkere til de stillinger der bispedømmerådet er tilsettingsmyndighet.
4. Kirkemøtet registrer at det mellom bispedømmene er ulik tilgang av kvinnelige søkere til prestestillinger. Det er fortsatt behov for å oppfordre og stimulere kvinner til å søke stillinger i alle bispedømmer og spesielt proste- og soknepreststillinger. Det er også fortsatt nødvendig at bispedømmerådene gjennom sin tilsettingspraksis spesielt vektlegger at kvinner og menn skal ha lik adgang til tilsetting som prest.
5. Kirkemøtet registrerer at det er ulik søkertilgang mellom bispedømmene og at det særlig til de nordligste bispedømmer er svak rekruttering. Det vil derfor være behov for ytterligere tiltak som kan bedre rekrutteringen til disse bispedømmene. Kirkemøtet ber Kirkerådet vurdere konkrete tiltak og fremme saken for Kirkemøtet.
6. Kirkemøtet tar meldingen om bispedømmerådenes tilsettinger for perioden 1.7.1994 - 30.6.1995 til orientering.

PLENUMSBEHANDLING 1:

Dirigent: Hans Arne Akerø
Saksordfører: Ole Gunnar Sæbø

Følgende hadde ordet:

Ole Gunnar Sæbø,, Harald Gammelslæter, Odd Bondevik, Jorunn Moe, Gunvor Kongsvik, Morten Fleischer, Ragnar Samuelsen, Astrid Grude Eikseth, Sigurd Osberg, Tore Kopperud, Bent Natvig.

Fremsatte forslag

Fra Morten Fleischer:

Side 2, nest siste avsnitt (fortsettelse) ... etter når dette er nedfelt i instruks.

Pkt. 3, 3. avsnitt (fortsetter): En ber om at det da benyttes samme referanser som på høyere nivå og ikke brukes intervju (+ overgang til neste avsnitt, ev. stryke det).

Fra Jorun Moe:

Tilføyelse til forslag til vedtak, punkt 5, siste setning: ... senest i 1997. Setningen vil da lyde: Kirkemøtet ber Kirkerådet vurdere konkrete tiltak og fremme saken for Kirkemøtet senest i 1997.

Fra Ragnar Samuelsen:

Komiteens pkt. 4 utgår.

Votering

Saken går tilbake til komiteen.

NY INNSTILLING FRA KOMITE B:

Saksorientering

1. januar 1989 trådte en ny tilsettingsordning i kraft i Den norske kirke. Bispedømmerådene fikk med denne reformen utvidet sin tilsettingsmyndighet til å omfatte menighetsprester, kateketer, soknediakoner og tjenestemenn ved bispedømmekontorene. Prinsippet om at tilsettingen til kirkelige stillinger skulle foretas av kirkelige organer, ble således ivaretatt.

Som nedfelt i tilsettingsreglementet har bispedømmerådene hvert år oversendt til Kirkerådet informasjon om de tilsettinger som er foretatt. Dette er blitt bearbejdet og oversendt Kirkemøtet hvert år. Kirkemøtets oppgave er å påse at tilsettingsordningene blir forvaltet rett, og at den fungerer tilfredsstillende.

Kirkemøtet har hvert år kommentert bispedømmerådernes tilsettinger. Årets Kirkemøte har diskutert både siste års tilsettinger, samtidig som man har oppsummert perioden 1.1.1989 - 30.6.1994 under ett. Dette for å trekke mer generelle konklusjoner om trender og tendenser når det gjelder bispedømmerådernes tilsettingspraksis.

Ved en gjennomgang av Kirkemøtes komitemerknader har følgende saksområder vært sentrale:

- Vektlegging av ansiennitet som tilsettingskriterium
- Vektlegging av menighetsrådenes og prostenes

- uttalelser og vektlegging av innstillingsrådets rangering
- Bruk av intervju og referanser
 - Ivaretagelse av helhetskirkelige hensyn
 - Forskjell i søkertilgang
 - Kvinnelige søkere - tilsetting av kvinner
 - Tilsetting av kvalifiserte kateketer
 - Ankemuligheter

Komiteens merknader

Komiteen diskuterte bispedømmerådernes tilsettinger 1.1.1989 - 30.6.1995 ut fra disposisjonen i Kirkemøtedokument 8.1. og hadde følgende merknader:

1. Vektlegging av ansiennitet som tilsettingskriterium

Komiteen merker seg at tendensen stort sett er den samme når det gjelder vektlegging av ansiennitetskriteriet etter at reformen ble innført i 1989, som den var før reformen ble vedtatt. For hele perioden under ett har den med lengst ansiennitet blitt tilsett i 48% av tilfellene. Det er imidlertid en viss %-vis variasjon når det gjelder bruk av ansiennitetskriteriet, noe som henger sammen med antall søkere på stillinger. Generelt avspeiler tallmaterialet en hovedtendens som komiteen sier seg tilfreds med og gjenspeiler en praksis m.h.t. vektlegging av ansiennitet som man gir sin tilslutning til.

Komiteen vil imidlertid understreke at ansiennitetskriteriet bør vektlegges forskjellig i ulike sammenhenger. I menigheter der det er flere prester, bør man åpne opp for en spredning blant prester når det gjelder både kjønn og alder. I bispedømmer i sentrale strøk kan f.eks. en for stor vektlegging av ansienniteten føre til en uheldig alderssammensetning av prester i bispedømmet. Komiteen mener imidlertid at ansienniteten bør tillegges mer vekt ved tilsetting av sokneprester, enn f.eks. ved ansettelse av kapellaner. I tilsettinger der andre hensyn prioriteres, mener komiteen det bør klargjøres i en utlysningstekst hvilke typer kvalifikasjoner man er ute etter, når dette er nedfelt i instruks.

Når det gjelder ansiennitet som tilsettingskriterium, er komiteen dessuten av den oppfatning at ansiennitetsreglene må gjennomgås og vurderes på nytt.

2. Vektlegging av uttalelser og innstilling

Komiteen merker seg at menighetsrådenes og prostenes uttalelser tillegges betydelig vekt av bispedømmene ved tilsettingen. På landsbasis skjer dette i 71% av tilfellene. Når det gjelder innstilling fra innstillingsrådet, følger bispedømmerådene dette i 81% av tilfellene. Også her merker komiteen seg at det er kontinuitet som kjennetegner praksis etter at reformen ble innført i 1989 i forhold til hva som var praksis før reformen ble innført.

Totalt sett har vektleggingen av uttalelse og innstilling i forhold til ansettelse i bispedømmerådet en profil som komiteen sier seg tilfreds med og tar til etterretning.

3. Bruken av intervju og referanser

Ved bruk av intervju i forbindelse med tilsetting, merker komiteen seg at dette er lite benyttet av bispedømmerådene. Når det gjelder praksis med å innhente referanser, har man ikke noe samlet tallmateriale å forholde seg til.

Det er ulik praksis i bispedømmerådene når det gjelder intervjuer/kontakt med referansepersoner. Komiteen mener at det bør benyttes standardiserte opplegg i forbindelse med slike samtaler slik at disse prosessene blir ryddige og forsvarlige.

Noen menigheter har dessuten innført en praksis med å ha samtaler (ev. telefonsamtaler) med søkerne før de uttaler seg i en ansettelsessak. Det er forståelig at menighetene kan ønske å gjøre seg mer kjent med aktuelle søkere før de uttaler seg.

Overfor de menigheter som velger å ha en slik samtale, vil komiteen understreke:

- At man fra menighetsrådets side legger opp til en ryddig og rettferdig prosess
- At man i uttalelsene gjør oppmerksom på at en slik samtale har funnet sted
- At menighetsrådene forstår sin rolle som bare en del av den totale saksgangen

4. Ivaretagelse av
helhetskirkelige hensyn

Komiteen merker seg det faktum at det i den nye tilsettingsordningen ikke er noen sentralkirkelige instanser. Bispedømmerådene har ansvar for å tenke helhetskirkelig når det gjelder tilsettinger.

Komiteen var særlig opptatt av situasjonen i de to nordlige bispedømmene der det er mangel på søkere til flere kirkelige stillinger, samtidig som det er mange søkere til stillinger i sentrale strøk. Komiteen mener at dette problemet må bli tatt opp som egen sak på et senere Kirkemøte. Det er her behov for å utrede konkrete virkemidler for å få en jevnere fordeling av søkere til ledige stillinger.

5. Søkertilgangen

Komiteen merker seg at søkertallet har vært stabilt gjennom hele den perioden det her er snakk om. Gjennomsnittelig er det 4,8 søkere til de stillingene der ansettelse skjer i bispedømmerådene. Søkertilgangen er et problem i de nordlige bispedømmer der den gjennomsnittelig er nede i 2 søkere pr. stilling, mange steder er det ingen søkere i det hele tatt.

Komiteen ber om at det lages en oversikt over alderssammensetningen over prester, kateketer, diakoner og organister i Den norske kirke. Dette er viktig for å få en oversikt over balansen mellom opprettelse av nye stillinger, store avgangskull og nyrekruttering.

6. Kvinnelige søkere
- tilsetting av kvinner

Komiteen ser svært positivt på den jevne kjønnsfordelingen som eksisterer i yrkeskategoriene kateketer og diakoner.

Komiteen ser gjerne at flere kvinner søker sokneprest- og prostestillinger og understreker behovet for tiltak som kan motivere for dette.

7. Tilsetting av
kvalifiserte kateketer

Komiteen merket seg at det stadig tilsettes personer som kateketer som ikke tilfredsstillt kvalifikasjonskravene. Samtidig har det manglet søkere til 1/3 av stillingene ved første gangs kunngjøring.

Komiteen ser det som viktig at det i tiden framover arbeides med rekrutteringen til kateketstillingene.

8. Ankemulighet

Komiteen merker seg også at ankemuligheten kun blir benyttet i svært få tilfeller. Dette tolker komiteen dithen at dagens system med tilsetninger fungerer bra.

9. Andre momenter

Komiteen vil i tillegg til dette understreke betydningen av en god personalpolitikk overfor yrkesutøvere i kirken. Denne bør bl.a. omfatte ordninger med retrettmuligheter og tilbud for personer som har problemer å få tilsetning etter gjentatte søknader.

Komiteen vil på bakgrunn av tilsettingen av sokneprest i Øyer prestegjeld, jf. Dokument 8.3, s. 13 og 15, be Kirkerådet se på tilsettingsreglementet bl.a. m.h.t. reglene for fornyet kunngjøring, og evt. vurdere å fremme endringer i denne sammenheng.

Komiteen ber Kirkerådet ta opp spørsmålet om å tilsette kandidater som går på praktikum under forutsetning av bestått eksamen.

10. Konklusjon

Komiteen vil, ut fra det materialet som foreligger, konkludere med at bispedømmenes tilsettingspraksis har fungert tilfredsstillende i forhold til gjeldende forskrifter.

Komiteen har imidlertid pekt på at flere sider med dagens ordning som det må arbeides videre med:

- Ansiennitetsregler
- Intervju/samtaler og referanseinnhenting
- Søkertilgangen i de nordlige bispedømmer
- Personalpolitikk/retrettmuligheter
- Tilsettingsreglementet

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet vil generelt uttale at bispedømmerrådenes tilsettingspraksis for perioden 1.1.1989 - 30.6.1994 har fungert tilfredsstillende i forhold til de gjeldende forskrifter av 17. juni 1988.
2. Tilsettingspraksisen for perioden 1.1.1989 -

30.6.1994 gir ikke grunnlag for å foreslå endringer i gjeldende forskrifter.

3. Kirkemøtet ber Kirkerådet sørge for at bispedømmerådene har løpende oversikt over samtlige søkere til de stillinger der bispedømmerådet er tilsettingsmyndighet.
4. Kirkemøtet registrer at det mellom bispedømmene er ulik tilgang av kvinnelige søkere til prestestillinger. Det er fortsatt behov for å oppfordre og stimulere kvinner til å søke stillinger i alle bispedømmer og spesielt proste- og soknepreststillinger. Det er også fortsatt nødvendig at bispedømmerådene gjennom sin tilsettingspraksis spesielt vektlegger at kvinner og menn skal ha lik adgang til tilsetting som prest.
5. Kirkemøtet registrerer at det er ulik søkertilgang mellom bispedømmene og at det særlig til de nordligste bispedømmer er svak rekruttering. Det vil derfor være behov for ytterligere tiltak som kan bedre rekrutteringen til disse bispedømmene. Kirkemøtet ber Kirkerådet vurdere konkrete tiltak og fremme saken for Kirkemøtet, senest 1997.
6. Kirkemøtet tar meldingen om bispedømmerådenes tilsettinger for perioden 1.7.1994 - 30.6.1995 til orientering.

PLENUMSBEHANDLING 2:

Dirigent: Nils Valde
Saksordfører: Ole Gunnar Sæbø

Følgende hadde ordet:

Ole Gunnar Sæbø, Ragnar Samuelsen.

KIRKEMØTET'S VEDTAK

1. Kirkemøtet vil generelt uttale at bispedømmerådenes tilsettingspraksis for perioden 1.1.1989 - 30.6.1994 har fungert tilfredsstillende i forhold til de gjeldende forskrifter av 17. juni 1988.
2. Tilsettingspraksisen for perioden 1.1.1989 -

30.6.1994 gir ikke grunnlag for å foreslå endringer i gjeldende forskrifter.

3. Kirkemøtet ber Kirkerådet sørge for at bispedømmerådene har løpende oversikt over samtlige søkere til de stillinger der bispedømmerådet er tilsettingsmyndighet.
4. Kirkemøtet registrer at det mellom bispedømmene er ulik tilgang av kvinnelige søkere til prestestillinger. Det er fortsatt behov for å oppfordre og stimulere kvinner til å søke stillinger i alle bispedømmer og spesielt proste- og soknepreststillinger. Det er også fortsatt nødvendig at bispedømmerådene gjennom sin tilsettingspraksis spesielt vektlegger at kvinner og menn skal ha lik adgang til tilsetting som prest.
5. Kirkemøtet registrerer at det er ulik søkertilgang mellom bispedømmene og at det særlig til de nordligste bispedømmer er svak rekruttering. Det vil derfor være behov for ytterligere tiltak som kan bedre rekrutteringen til disse bispedømmene. Kirkemøtet ber Kirkerådet vurdere konkrete tiltak og fremme saken for Kirkemøtet, senest 1997.
6. Kirkemøtet tar meldingen om bispedømmerådenes tilsettinger for perioden 1.7.1994 - 30.6.1995 til orientering.

*

Pkt. 4 vedtatt mot 1 stemme. Vedtaket for øvrig var enstemmig.

*

Sak KM 9/95: SÆRSKILDE PREIKETEKSTAR FOR
KYRKJEÅRET 1997/98

SAKSDOKUMENT:

Kyrkjemøtedokument

Dokument 9.1 SAKSORIENTERING

INNSTILLING FRÅ KOMITÉ A:

Bakgrunn

Preiketeksten i høgmessa er til vanleg lesinga frå evangeliet etter fyrste eller andre tekstrekkje. For å skapa større variasjon enn det denne årlege alturneringa mellom dei to rekkjene gjev, og for å syta for at jamvel andre delar av Guds ord enn avsnitta frå evangelia vert utlagde i preika, set Kyrkjemøtet fast eit sett med særskilde preiketekstar for kvart kyrkjeår. I regelen har ein gjort dette for tolv sun- og helgedagar i kvart kyrkjeår. Desse preiketekstane kan vera ein av dei to lesetekstane i den rekkja som gjeld for året, eller dei kan vera henta frå dei tilleggstekstane som er sette opp.

Komiteen sine merknader

Komiteen ser det som ein rikdom for gudstenestelivet at vi har denne ordninga med særskilde preiketekstar.

Komiteen vil minna om den vekt ein i dag legg på forteljingsstoffet i Bibelen. Dette har vore framme til dømes i arbeidet med det nye kristendomsfaget i skulen. Det er viktig at ein tek omsyn til forteljingsstoffet når ein skal velja særskilde preiketekstar. Samstundes må ein få til ei god fordeling mellom ulike litteraturtypar i Bibelen.

Komiteen seier seg også nøgd med at halvparten av tekstane er henta frå Det gamle testamentet. Men det å preika over gamaltestamentlege tekstar er ei særleg utfordring. Her har ein ikkje det same tilfanget av hjelpemiddel til preikearbeidet som for tekstar frå Det

nye testamente. Dette bør ein ha i tankane når ein vel ut tekstar.

Framlegg til vedtak

Kyrkjeåret 1997/98 har evangelieteksten i 2. rekkje som preiketekst, med desse unnataka:

Nyårsaftan:	Jer 29,11 (T-tekst)
1. søndag e. Kr.op.:	1 Mos 28,10-19a (T-tekst)
Kristi forklåringsdag:	2 Pet 1,16-18
2. søndag i faste:	Hebr 2,10-13 (T-tekst)
Palmesundag:	Hebr 2,14-18
2. søndag e. påske:	Salme 23
17. mai/	
5. søndag e. påske:	1 Tim 2,1-6a (T-tekst)
2. pinsedag:	Apg 2,42-47
Jonsok:	Luk 1,57-66 (T-tekst)
7. søndag e. pinse:	Salme 119,9-12 (T-tekst)
12. søndag e. pinse:	Jes 57,15-21 (T-tekst)
16. søndag e. pinse:	Fil 4,10-13

Teksten for langfredag dette året er Mark 14,26-15,37.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Nils Valde
Saksordførar: Unny Nome Sivertsen

Desse hadde ordet:

Unny Nome Sivertsen.

KYRKJEMØTET
SITT VEDTAK

Kyrkjeåret 1997/98 har evangelieteksten i 2. rekkje som preiketekst, med desse unnataka:

Nyårsaftan:	Jer 29,11 (T-tekst)
1. søndag e. Kr.op.:	1 Mos 28,10-19a (T-tekst)
Kristi forklåringsdag:	2 Pet 1,16-18
2. søndag i faste:	Hebr 2,10-13 (T-tekst)
Palmesundag:	Hebr 2,14-18
2. søndag e. påske:	Salme 23
17. mai/	
5. søndag e. påske:	1 Tim 2,1-6a (T-tekst)

2. pinsedag:	Apg 2,42-47
Jonsok:	Luk 1,57-66 (T-tekst)
7. søndag e. pinse:	Salme 119,9-12 (T-tekst)
12. søndag e. pinse:	Jes 57,15-21 (T-tekst)
16. søndag e. pinse:	Fil 4,10-13

Teksten for langfredag dette året er Mark 14,26-15,37.

*

Vedtaket var samrøystes.

*

Ssk KM 10/95: NÅDENS FELLESSKAP
- FORSLAG TIL AVTALE OM
UTVIDA KYRKJEFELLESSKAP MELLOM
DEN NORSKE KYRKJA OG
METHODISTKYRKJA I NOREG

SAKSDOKUMENT:

Kyrkjemøtedokument

Dokument 10.1 SAKSFRAMSTILLING

Dokument 10.2 "NÅDENS FELLESSKAP"
RAPPORT FRA SAMTALEN MELLOM
METHODISTKIRKEN I NORGE OG
DEN NORSKE KIRKE

INNSTILLING FRÅ KOMITE F:

1. Bakgrunn

a. Perspektiv

Kyrkjemøtet 1995 er invitert til å ta stilling til ein avtale om "utvida kyrkjefellesskap" med Metodistkyrkja i Noreg. Framlegget byggjer på det resultatet ei offisiell norsk metodistisk-luthersk samtalegruppe har kome fram til, og som er å finne i dokumentet "Nådens fellesskap". Avtalen tek sikte på å definere og utvikle forholdet mellom to kyrkjer i Noreg i tråd med eit overordna mål for det økumeniske arbeidet: Å føre kyrkjene fram til eit mest mogeleg synleg uttrykk for den einskapen som er gjeven oss i Kristus.

I det hundreåret som no går mot slutten, har arbeidet for kyrkjeleg einskap sett sitt preg på kyrkjene i verda. Smerta over splittingane i den verdsvide kyrkja, gleda over å oppleve kor mykje ein har sams i Kristus og erkjenninga av vårt felles ansvar i verda har drive fram den økumeniske rørsla. Ein svært vesentleg del av dette arbeidet har teke form av læresamtalar mellom kyrkjer og konfesjonar. Dokumentet

"Nådens fellesskap" byggjer på dette omfattande arbeidet, og utdjupar nokre sentrale lærepunkt frå den internasjonale dialogen mellom metodistar og lutheranarar.

Den norske metodistisk-lutherske samtalegruppa har foreslått ein avtale som tek på alvor at det trass i ulike tradisjonar rår stor semje mellom kyrkjene. Dette er i samsvar med det mandatet som vart gjeve til Den norske kyrkja sine deltakarar i samtalanane.

"Utvida kyrkjefellesskap" er i dokumentet "Nådens fellesskap" definert som eit utdjupa og meir formalisert kyrkjefellesskap i høve til det vi no har med Metodistkyrkja i Noreg, men ikkje eit fullt, organisatorisk kyrkjefellesskap.

b. Ein avtale mellom to kyrkjer i Noreg

Samtaleparten for denne avtalen er Metodistkyrkja i Noreg, med den norske årskonferansen som ansvarleg organ. Metodismen kom til vårt land som ein del av vekkingrørslene i det forrige hundreåret. Denne rørsla førte til at eigne kyrkjelydar vart grunna og at kyrkjer vart bygde i dei fleste byar og større tettstader. Impulsar frå metodismen har også gjort seg gjeldande i vår kyrkje. I dag har Metodistkyrkja i Noreg 3 distrikt med tilsynsmenn, 52 kyrkjelydar og 57 ordinerte pastorar, omlag 14.500 medlemmer og 5.400 i fullt medlemskap. Nokre stader er kyrkjelydane store og ressurssterke, andre stader har medlemstalet gått ein del ned dei siste åra.

Metodistkyrkja i Noreg høyrer til mellom dei metodistkyrkjer som står under tilsyn av ein biskop. Ho er ein del av den verdsvide kyrkja The United Methodist Church, og høyrer til i det nordisk/baltiske biskopsområdet. The United Methodist Church er eit stort kyrkjesamfunn i verda, med omlag 21 millionar medlemmer i fullt medlemskap.

Gjennom dialogarbeidet har ein funne at det er mykje som er likt i dei to kyrkjene. Ein har kome fram til at dei spørsmåla det framleis er usemje om, ikkje er kyrkjesplittande. Samtaleprosessen har ført til at viktige spørsmål er blitt drøfta ut frå nye innfallsvinklar og ført til utdjupa teologisk forståing på begge hald. Ved å dra vekslar på den økumeniske samtalen om

dåp, nattverd og embete som er nedfelt i Lima-dokumentet har ein funne ei viktig plattform for felles standpunkt. Arbeid med liturgiane for dei to kyrkjene har også brakt nye perspektiv inn i drøftingane av dei dogmatiske spørsmåla.

Mange stader i Noreg har dei to kyrkjene alle-reie utvikla offisielle og uformelle samarbeids-former.

Den norske dialogteksten i "Nådens fellesskap" er eit supplement til dokument frå andre luthersk-metodistiske dialogar, og byggjer sær-leg på dokumenta frå den internasjonale og den svenske dialogen. Det norske framlegget til avtale har parallellar i andre land.

c. Sakshandsaming i
Den norske kyrkja

Forholdet til metodismen vart handsama av Kyr-kjemøtet i 1986 på bakgrunn av den internasjo-nale dialograpporten "Kirken - nådens samfunn". Kyrkjemøtet fann den gongen at det var godtgjort at det eksisterer ei omfattande semje mellom kyrkjene på mange viktige lærepunkt. Men ein ba om ei vidare avklaring av ein del hovudspørsmål. Ein ønskte eit vidare arbeid som kunne syne kor-leis dei metodistiske og lutherske standpunkta var å forstå i høve til kvarandre. Det gjaldt særleg sakramentsforståinga, menneskesynet i høve til dåpsteologien, samt forholdet mellom rettferdiggjeringa og helginga. Ein fann ikkje tida mogen til å vedta eit altar- og preikestol-fellesskap med Metodistkyrkja då.

På bakgrunn av vedtaket i 1986 vart det frå Den norske kyrkja si side teke initiativ til nye sam-talar. Metodistkyrkja var viljug til det, sjølv om ho alt i 1986 hadde vedteke å gå inn i altar- og preikestolfellesskap med Den norske kyrkja.

Ei samtalegruppe vart oppnemnt i 1991 av Hovud-styret i Metodistkyrkja og Mellomkyrkjeleg Råd. Rapporten frå denne gruppa vart levert i februar 1994. Mellomkyrkjeleg Råd sendte så rapporten ut til høyring til bispedømmeråda, biskopane, dei teologiske fakulteta og dei største kyrkje-lege arbeidstakarorganisasjonane.

Mellom dei høyringsinstansane som har uttalt seg, meiner dei fleste at det er gjeve ei til-strekkeleg avklaring av dei spørsmåla Kyrkje-møtet 1986 reiste. Dei finn òg at dette gjev

teologisk grunnlag for Kyrkjemøtet til å skrive under avtalen som er foreslått i "Nådens fellesskap". Nokre høyringsinstansar er i tvil om eller kritiske til at avtalen kan godkjennast.

Norsk Teologisk Nemnd under Mellomkyrkjeleg Råd vurderte dokumentet "Nådens fellesskap", gjekk gjennom høyringssvara og hadde ei omfattande drøfting av innvendingane. Nemnda kom fram til at ho samrøystes kunne tilrå underskriving av den foreslåtte avtalen, med nokre få presiseringar i avtaletekstens ordlyd.

Mellomkyrkjeleg Råd slutta seg til vurderingane frå Norsk Teologisk Nemnd, og uttrykte stor glede over dei opningane dette dokumentet og denne avtalen kan gje for det vidare økumeniske arbeidet i Noreg. Rådet peikte på at avtalen kan utfordre og inspirere til nye og forpliktande samarbeidsformer på lokalt plan.

Bispemøtet handsama dokumentet og framlegget til avtale, og uttalte m.a. følgjande:

"Bispemøtet er glad for å kunne konstatere at man har nådd lenger i enighet og konvergens enn det den internasjonale dialograpporten nådde fram til i 1984.

Bispemøtet er enig i at dette gir grunnlag for utvidet kirkefellesskap i forhold til det vi har nå.

Bispemøtet deler den oppfatning som er fremkommet i mange av høringsuttalelsene at det ennå består læreforskjeller som viser behov for forsatte samtaler, slik det også anbefales i rapporten.

Rapporten konkluderer med at det er grunnlag for "utvidet kirkefellesskap", og konkretiserer dette i en rekke enkeltpunkter. Dette gjør det mulig å ta stilling til de enkelte skritt i retning av utvidet fellesskap, uten å måtte ta stilling til det større spørsmål om fullt kirkefellesskap.

Bispemøtet støtter denne fremgangsmåten, og er enig i at man tar de skritt som rapporten anbefaler at våre kirker forplikter seg til."

Metodistkyrkja har sendt dokumentet på høyring

innan si kyrkje, og skal fatte vedtak i denne saka på Årskonferansen sommaren 1996.

2. Komiteen sine merknader

a. Hovudsynspunkt

Komiteen meiner at den norske metodistisk-lutherske samtalegruppa har gjort eit konstruktivt arbeid med dei spørsmåla Kyrkjemøtet 1986 reiste. Mellomkyrkjeleg Råd og Bispemøtet konkluderer med at det der er gjeve tilstrekkeleg avklaring til å godkjenne avtalen om "utvida kyrkjefellesskap". Komiteen sluttar seg til denne vurderinga. Komiteen er òg takksam for at sakshandsaminga innan vår kyrkje har ført fram til ei samlande avklaring av dei innvendingane som er komne fram.

Det er gledeleg om begge kyrkjer kan samle seg om dei hovudmomenta i sakraments- og embetsforståinga som er formulerte i "Nådens fellesskap". Ein kan ikkje sjå at det kyrkjene framleis ser ulikt på, har kyrkjesplittande karakter.

Komiteen er glad for at Den norske kyrkja kan ta dette steget vidare i det økumeniske arbeidet i Noreg. Det vil kunne opne for ei ny forståing og oppleving av rikdomen ved å vere del av eit større kyrkjefellesskap.

Det er grunn til å uttrykkje takksemnd overfor Metodistkyrkja fordi dei var viljuge til å gå inn i nye samtalar etter sitt vedtak i 1986. I arbeidet vidare vil det vere svært vesentleg å ta på alvor Metodistkyrkja sin situasjon som minoritetskyrkje her til lands.

b. Forhold til andre økumeniske samtalepartnarar, spesielt med tanke på Porvoo-avtalen

Den norske kyrkja er inne i forpliktande samtalar med fleire kyrkjer. Dette gjer det viktig å reflektere over indre samanheng og konsekvens i det som skjer. Men det er ikkje berre omsynet til éin samtalepartnar som kan fastsetje Den norske kyrkja sin økumeniske profil.

Det skulle ikkje by på problem overfor våre lutherske systerkyrkjer om vi underskriv denne avtalen. Det Lutherske Verdsforbundet (LVF) har tilrådd at medlemskyrkjene i LVF gjer avtale om

altar- og preikestolfellesskap med metodistane, og fleire av dei har gjort det.

I fjor vedtok Kyrkjemøtet å godkjenne ein avtale om kyrkjefellesskap med dei anglikanske kyrkjene i Storbritannia og Irland og med lutherske kyrkjer i dei nordiske og baltiske landa (Porvoo-avtalen). Det har vore reist spørsmål om forholdet mellom "Nådens fellesskap" og Porvoo-dokumentet. Komiteen har drøfta dette og meiner at dette er tilstrekkeleg avklart.

Hovudvekta i Porvoo-dokumentet og i "Nådens fellesskap" har ikkje lege på dei same spørsmåla. Difor har dokumenta fått ulik profil. Overfor anglikanarane var det forståinga av kyrkja sin apostolisitet og den såkalla historiske bispesuksesjonen som kravde ei særleg avklaring. Overfor metodistane har det vore særleg viktig å samtale om forståinga av Guds nåde, menneskesynet og sakramenta. Dette medfører at formuleringane om bispeembetet er knappare i "Nådens fellesskap". Komiteen meiner det er godt gjort at dokumenta ikkje motseier kvarandre i forståinga av bispeembetet.

Vidare har komiteen drøfta korleis det såkalla "utvida kyrkjefellesskap" med Metodistkyrkja er å forstå. Korkje denne avtalen eller Porvoo-avtalen grip inn i suvereniteten til dei ein-skilde kyrkjene. Kvar av kyrkjene vil framleis ha sin eigen organisasjon og vedtaksprosess. Det vil framleis vere ulike vedkjenningskrifter og kyrkjeordningar i begge kyrkjer. Avtalen legg opp til at ein går inn i ein konsultativ prosess der kyrkjene viser ansvar for å rådføre seg med og ta omsyn til kvarandre i viktige spørsmål.

c. Oppfølginga av avtalen

For Den norske kyrkja er dette den første avtalen i sitt slag med ei kyrkje i Noreg. Avtalen skaper ein ny forpliktande relasjon til eit anna kyrkjesamfunn i Noreg. Denne forpliktinga må kome til uttrykk på ulikt vis i kyrkjelivet.

På denne bakgrunnen vert det svært viktig å få i stand faste samtalar om sentrale spørsmål for liv og lære, sjølv om det no er gjeve ei tilstrekkeleg avklaring av mange spørsmål med omsyn til kyrkjefellesskap. Desse samtalane bør vere av offisell karakter og ordna gjennom eit fast,

representativt kontaktorgan. Difor vil komiteen støtte Bispemøtet sitt forslag om at avtale-teksten må verte tydelegare på dette punktet:

"Forpliktelsesens punkt 7 bør gis følgende formulering: Vi fortsetter vår teologiske samtale for å avklare de punkter som det er blitt pekt på i høringer i våre kirker, og går videre med samtaler og felles studium av viktige spørsmål for tro og liv."

Avtalen opnar for godkjenning av ordinasjon som er utført i Metodistkyrkja. Om ein prest ordinert i Metodistkyrkja eventuelt vert tilsett i vår kyrkje, må vedkomande gå inn under den same forpliktinga på vår kyrkje si vedkjenning og ordningar som andre prestar i Den norske kyrkja. Bispemøtet sitt framlegg til presisering av pkt. 5 under "forpliktelser" må difor leggjast fram for Metodistkyrkja før avtalen vert gjort ferdig til underskriving. Det lyder slik:

"Bispemøtet finner grunn til å presisere at det lojalitetskrav som oppstilles i punkt 5 i den foreslåtte avtalen innebærer at dersom en prest som permanent ordning skal gjøre tjeneste i et annet kirkesamfunn enn det vedkommende er ordinert i, vil presten være forpliktet på lærenormene i det kirkesamfunn han tjener."

Det er grunn til å rekne med at Metodistkyrkja vil be om det same for sin del.

d. Utvida kyrkjefellesskap på lokalt plan

Dette er den første avtalen i sitt slag mellom Den norske kyrkja og ei anna kyrkje i same lokalmiljø. På ein ny måte utfordrar denne avtalen oss, og forpliktar oss til å etablere eit ansvarleg samtalefellesskap om aktuelle spørsmål på lokalt plan. Det vil vere særleg viktig å etablere kontaktar og nettverk som gjer at kyrkjelydane kan få del i dei ressursar begge kyrkjene har gjennom sine tradisjonar og kontaktar elles i verda.

Fleire av dei aktuelle samarbeidstiltaka må skje lokalt. Det gjeld samarbeid om diakonale oppgåver i nærmiljøet, barne- og ungdomsarbeid m.v. Felles gudstenester er i hovudsak lokale tiltak.

Dette tilseier at det må gjerast eit grundig arbeid frå sentralt hald og på bispedømeplan for å gjere kyrkjelydane kjent med denne avtalen. Dette gjeld særleg kyrkjelydar som har ein metodist-kyrkjelyd i nærleiken. Det er vesentleg at det vert teke omsyn til lokale skilnader med tanke på korleis avtalen skal gjennomførast.

Mange stader er det allereie eit godt samarbeid mellom kyrkjelydane våre. Den foreslåtte avtalen vil såleis mange stader stadfeste ein alle-reie innarbeidd praksis. No vil dette kunne få eit sterkare teologisk grunnlag og styrka status. Komiteen vil vone at dei som er involverte i slikt samarbeid kan få inspirasjon til å gå vidare på bakgrunn av dette dokumentet og denne avtalen.

3. Framlegg til vedtak

Komiteen sluttar seg til framlegget til vedtak som er sett fram av Kyrkjerådet, og gjev si tilslutning til Mellomkyrkjeleg Råd og Bispemøtet si sakshandsaming og tilråding. Det er peikt på nokre punkt i avtaleteksten som bør reformulerast. Det er grunn til å tru at dette kan gjerast utan store problem.

På denne bakgrunn vil Komite F be Kyrkjemøtet gjere slikt vedtak:

1. Kyrkjemøtet godkjenner avtalen mellom Metodistkyrkja i Noreg og Den norske kyrkja, slik han er lagt fram i dokumentet "Nådens fellesskap", punkt 39.
2. Mellomkyrkjeleg Råd får fullmakt til å drøfte mindre redaksjonelle endringar i avtaleteksten med Metodistkyrkja i Noreg, på bakgrunn av Kyrkjemøtet sine merknader.
3. Kyrkjemøtet bed Mellomkyrkjeleg Råd å følgje opp gjennomføringa av avtalen, og å sørge for at avtalen vert gjort kjent i kyrkjelydane når begge kyrkjene har godkjent avtalen.
4. Kyrkjemøtet vil understreke at ein avtale om utvida kyrkjefellesskap forpliktar til vidare samtalar og studium mellom dei to kyrkjene. Det gjeld særleg dei viktige spørsmåla for tru og liv som det er vorte peikt på i høyringane i dei to kyrkjene.
5. Kyrkjemøtet ber Kyrkjerådet arbeide med dei ord-

ningsmessige og kyrkjerettslege konsekvensane av avtalen.

6. Kyrkjemøtet vil be om at underskrivinga av avtalen skjer innan ramma av ei gudstenestleg feiring.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Hans Arne Akerø
Saksordførar: Bjørn Bue

Desse hadde ordet:

Bjørn Bue, Hans Olav Høivik, Magnar Kartveit, Ragnar Samuelsen, Oskar Skarsaune, Otto Strand, Per Hovland, Andreas Aarflot.

KYRKJEMØTET
SITT VEDTAK

Komiteen sluttar seg til framlegget til vedtak som er sett fram av Kyrkjerådet, og gjev si tilslutning til Mellomkyrkjeleg Råd og Bispemøtet si sakshand-saming og tilråding. Det er peikt på nokre punkt i avtaleteksten som bør reformulerast. Det er grunn til å tru at dette kan gjerast utan store problem.

På denne bakgrunn vil Komite F be Kyrkjemøtet gjere slikt vedtak:

1. Kyrkjemøtet godkjenner avtalen mellom Metodistkyrkja i Noreg og Den norske kyrkja, slik han er lagt fram i dokumentet "Nådens fellesskap", punkt 39.
2. Mellomkyrkjeleg Råd får fullmakt til å drøfte mindre redaksjonelle endringar i avtaleteksten med Metodistkyrkja i Noreg, på bakgrunn av Kyrkjemøtet sine merknader.
3. Kyrkjemøtet bed Mellomkyrkjeleg Råd å følgje opp gjennomføringa av avtalen, og å sørge for at avtalen vert gjort kjent i kyrkjelydane når begge kyrkjene har godkjent avtalen.
4. Kyrkjemøtet vil understreke at ein avtale om utvida kyrkjefellesskap forpliktar til vidare samtalar og

studium mellom dei to kyrkjene. Det gjeld særleg dei viktige spørsmåla for tru og liv som det er vorte peikt på i høyringane i dei to kyrkjene.

5. Kyrkjemøtet ber Kyrkjerådet arbeide med dei ordningsmessige og kyrkjerettslege konsekvensane av avtalen.
6. Kyrkjemøtet vil be om at underskrivinga av avtalen skjer innan ramma av ei gudstenestleg feiring.

*

Vedtaket var samrøystes.

*

Sak KM 11/95: KIRKENS FAMILIEVERN

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter

- Dokument 11.1 SAKSORIENTERING
- Dokument 11.2 NORMALSTATUTTER FOR
FAMILIEVERNKONTOR
TILKNYTTET KIRKENS
FAMILIERÅDGIVNING
AV 1975 OG 1987
- Dokument 11.3 NORMALSTATUTTER FOR
FAMILIEVERNKONTORER
TILKNYTTET KIRKENS
FAMILIERÅDGIVNING
AV 1995
- Dokument 11.4 VEDTEKTER FOR
KIRKENS FAMILIERÅDGIVNING

INNSTILLING FRA KOMITE C

Saksorientering

Saken er satt på Kirkemøtets dagsorden ut fra tre be-
grunnelser:

- Tunsberg bispedømmeråd anmeldte saken for behandling på Kirkemøtet 1995.
- Kirkens Familierådgivnings årsmøte 1995 har ønsket saken til behandling på Kirkemøtet.
- Den offentlige debatt om familievernnet fordrer en tydelig markering av det kirkelige engasjement i saken.

Kirkens familievern er fra 1962 gradvis bygget opp til i dag å utgjøre 31 kirkelige kontorer (av ialt 62 kirkelige og offentlige kontorer). Kontorene administreres fra Barne- og familiedepartementet og drives etter offentlige retningslinjer av 1987.

Kontorenes virksomhet deles inn i tre hovedgrupper:

- * Klinisk virksomhet
- * Mekling
- * Utadrettet virksomhet

Tilbudet utgjør en tverrfaglig tjeneste med høy faglig profil og lave terskler.

Den kirkelige profil og forankring gir seg synlig uttrykk både i normalstatuttene og i organisasjonsstrukturen. Det har imidlertid eksistert en uklarhet om Kirkens familievern kontorer og deres kirkelige og diakonale profil. Også fra kirkens side har signalene vært utilstrekkelige og utydelige. Kommunikasjonen mellom Kirkens familievernkontorer og kirken må kunne sies å ha vært mangelfull både om gjensidige forventninger og om hvordan familievernkontorenes kirkelige/diakonale profil skal forstås og uttrykkes.

Det har i den senere tid pågått en drøfting av organisasjon og funksjon vedrørende det enkelte kontor og Kirkens Familierådgivning som interesseorganisasjon. Årsmøtet 1994 anbefalte at de enkelte kontorene ble omgjort til stiftelser. På årsmøtet 1995 ble nye normalstatutter og virksomhetside for kontorene vedtatt.

Det har fra starten vært en nær tilknytning mellom Kirkens familierådgivningskontorer og Den norske kirke. Denne tilknytning har i hovedsak bestått i at bispedømerådene har oppnevnt representanter til styrene og ytt økonomiske bidrag til driften. Det har i noen grad vært et faglig samarbeid mellom kontorene og bispedømmene/menighetene. På sentralkirkelig plan eksisterer det en formell tilknytning til Kirkens Familierådgivning.

Familievernkontorene anses fra politisk hold å være et nødvendig og viktig tilbud til befolkningen. Det er imidlertid ikke avklart hvordan familievernet skal organiseres og finansieres i framtiden. Våren 1995 foreslo departementet i et høringsnotat å lovfeste familievernet, med fylkeskommunal forankring og med øremerkede tilskudd til fylkeskommunen.

Komiteens merknader

Komiteen mener det er av største betydning at Kirkens familievernkontorer framstår med en tydelig profil. Dette gjelder både i navn, i statutter og i profilering innad og utad.

Når Kirkens familievernkontorer er å betrakte som diakonal virksomhet innebærer dette at kontorene utfører en

tjeneste på vegne av Den norske kirke, at et kristent menneskesyn og kristne verdinormer preger virksomheten, samtidig som behandling, rådgivning og forebyggende arbeid skjer med respekt for den enkeltes integritet. Det må forutsettes at virksomheten skjer på et høyt faglig nivå der det å arbeide faglig også innebærer en fortløpende refleksjon over forholdet mellom fag, tro og etikk.

Dette grunnlaget forplikter virksomheten til - både sentralt og ved det enkelte kontor - en vedvarende samtale om hva et kristent menneskesyn og kristne verdinormer innebærer og hvilke konsekvenser dette får for det daglige arbeid.

De ansatte ved Kirkens familievernkontorer er en nøkkelfaktor i det å virkeliggjøre kontorenes målsetting. Komiteen mener derfor det er viktig at man i rekrutteringen til stillinger ved kontorene ikke bare vektlegger den yrkesfaglige kompetanse, men også stiller krav til kirkelig bakgrunn og kompetanse.

Komiteen vil understreke at bispedømmerådene som eiere/stiftere av kontorene har et medansvar for profilering av kontorene. Dette ansvar må følges opp i konkrete opplegg for samarbeid og samtale med de enkelte kontorer. Der hvor stifteren er en annen enn bispedømmerådet (eksempelvis menighetsråd, prostiråd), er det viktig at bispedømmerådet likevel ser et ansvar for virksomheten og fra sin side bidrar til kommunikasjon og samarbeid.

Årsmøtet for Kirkens Familierådgivning 1995 vedtok nye normalstatutter for kontorene/stiftelsene. Der heter det bl.a. at "stiftelsen kan ha et representantskap som utgjøres av stifter (normalt vedkommende bispedømmeråd, eventuelt annen kirkelig instans som har etablert kontoret)". Her gis bispedømmerådene en mulighet til nærmere kontakt med og positiv styring av kontorenes virksomhet. Komiteen er av den oppfatning at bispedømmerådene bør overveie denne muligheten som normalstatuttene nå åpner for.

På menighetsplan er det et stort potensiale for fruktbart samarbeid mellom det enkelte familievernkontor og lokalmenigheten. Her ligger det mange muligheter som etter komiteens mening bør prøves og utvikles. Ansvaret ligger på begge parter som har viktig kunnskap og erfaring for å styrke familievernet lokalt.

Komiteen ser med uro på den uavklarte situasjon familievernet befinner seg i med hensyn til offentlig forankring og finansiering. Komiteen vil sterkt fraråde at familievernet gjøres til en del av helsetjenestetilbudet og på sikt inkorporeres i spesialisthelsetjenesten. For

at familievernkantorene skal kunne fylle sin oppgave som serviceorgan for befolkningen må de være organisert slik at de er lett tilgjengelige. De må opprettholdes som en førstelinjetjeneste der folk kan henvende seg direkte uten noen form for henvisning fra annen instans. Slik kan også familievernet opprettholde den faglige bredde og egenart som er bygd opp.

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet vil understreke betydningen av å trygge familien som grunnenhet i samfunnet. Kirkemøtet ser det derfor som viktig at Regjeringen fremmer en egen lov for å sikre familievernet og familievernkantorenes framtid.
2. Kirkemøtet vil understreke betydningen av at familievernkantorene ikke inkorporeres i helsetjenesten, men også i framtiden beholdes som en førstelinjetjeneste. Tjenesten bør være lett tilgjengelig og bør bygges ut med flere kontorer i samsvar med lokale behov.
3. Kirkemøtet framholder som viktig at familievernkantorene gis mulighet til å utvide sin utadrettede virksomhet ved økt bemanning.
4. Kirkemøtet vil understreke betydningen av Kirkens familievernkantorer som diakonale institusjoner og ber kontorene om fortsatt å arbeide aktivt for å ta på alvor sin kristne verdiforankring og slik virkeliggjøre sin virksomhetside.
5. Kirkemøtet vil særlig oppfordre tillitsvalgte og ansatte ved Kirkens familievernkantorer og i kirkelige organer til åpen og kontinuerlig dialog om forholdet mellom verdigrunnlag og faglig virksomhet.
6. Kirkemøtet vil videre oppfordre Kirkens familievernkantorer og kirkelige organer på alle plan til aktivt samarbeid og å anvende hverandres ressurser i arbeidet med å verne om familien.
7. Kirkemøtet ber Kirkerådet om å være en aktiv medspiller i Kirkens Familierådgivnings videre arbeid med kompetanseheving, faglig utvikling og teologiske/etiske spørsmål og arbeide for en best mulig utnyttelse av denne kompetanse i Den norske kirke.
8. Kirkemøtet ser det som tjenlig at Kirkerådet er representert i Kirkens Familierådgivnings landsstyre og ønsker at Kirkerådet kan delta i årsmøtet for Kirkens Familierådgivning med 2 representanter.

9. Kirkemøtet anbefaler bispedømmerådene å vurdere om det vil være tjenlig at bispedømmerådene utgjør representantskap for Kirkens familievernkontorer i bispedømmet.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Gunvor Kongsvik
Saksordfører: Kari E. Ø. Skavoll

Følgende hadde ordet:

Kari E. Ø. Skavoll, Elise Haugland Madsen, Halvor Botnen, Kari Danielsen, Nils Valde, Astrid Grude Eikseth, Claus H. Jebsen, Harald Lindemann.

Fremsatte forslag

Fra Kari Danielsen:

Tillegg til vedtakets punkt 2: ... førstelinjetjeneste, og ikke legges inn under fylkeskommunal styring.

Fra Halvor Botnen:

Tillegg til punkt 5 i forslag til vedtak: Bispedømmerådet legger til rette for en slik dialog.

Votering

De fremsatte forslag innarbeides i vedtaket.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

1. Kirkemøtet vil understreke betydningen av å trygge familien som grunnenhet i samfunnet. Kirkemøtet ser det derfor som viktig at Regjeringen fremmer en egen lov for å sikre familievernet og familievernkontorenes framtid.
2. Kirkemøtet vil understreke betydningen av at familievernkontorene ikke inkorporeres i helsetjenesten, men også i framtiden beholdes som en førstelinjetjeneste, og ikke legges inn under fylkeskom-

munal styring. Tjenesten bør være lett tilgjengelig og bør bygges ut med flere kontorer i samsvar med lokale behov.

3. Kirkemøtet framholder som viktig at familievernkontorene gis mulighet til å utvide sin utadrettede virksomhet ved økt bemanning.
4. Kirkemøtet vil understreke betydningen av Kirkens familievernkontorer som diakonale institusjoner og ber kontorene om fortsatt å arbeide aktivt for å ta på alvor sin kristne verdiforankring og slik virkeliggjøre sin virksomhetside.
5. Kirkemøtet vil særlig oppfordre tillitsvalgte og ansatte ved Kirkens familievernkontorer og i kirkelige organer til åpen og kontinuerlig dialog om forholdet mellom verdigrunnlag og faglig virksomhet. Bispedømmerådet legger til rette for en slik dialog.
6. Kirkemøtet vil videre oppfordre Kirkens familievernkontorer og kirkelige organer på alle plan til aktivt samarbeid og å anvende hverandres ressurser i arbeidet med å verne om familien.
7. Kirkemøtet ber Kirkerådet om å være en aktiv med-spiller i Kirkens Familierådgivnings videre arbeid med kompetanseheving, faglig utvikling og teologiske/etiske spørsmål og arbeide for en best mulig utnyttelse av denne kompetanse i Den norske kirke.
8. Kirkemøtet ser det som tjenlig at Kirkerådet er representert i Kirkens Familierådgivnings landsstyre og ønsker at Kirkerådet kan delta i årsmøtet for Kirkens Familierådgivning med 2 representanter.
9. Kirkemøtet anbefaler bispedømmerådene å vurdere om det vil være tjenlig at bispedømmerådene utgjør representantskap for Kirkens familievernkontorer i bispedømmet.

*

Vedtaket var enstemmig.

*

Sak KM 12/95: KVALIFIKASJONSKRAV OG
TJENESTEORDNING - KATEKET

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter

Dokument 12.1 SAKSORIENTERING

Dokument 12.2 SAMMENFATNING AV
HØRINGSUTTALELSENE

INNSTILLING FRA KOMITE E:

Saksorientering

I medhold av Ot.prp.nr. 64 (1994-95) vil Kirkemøtet få myndighet til å "fastsette kvalifikasjonskrav og tjenesteordning for særskilte stillinger innen kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk" (§ 24, 3. ledd, bokstav c).

I merknadene til § 24 skriver departementet: "Med tjenesteordning menes generelle bestemmelser om de rettigheter og plikter som tilligger en stilling, og som både vedkommende arbeidsgiver/tilsettingsmyndighet og arbeidstaker vil være bundet av."

Lovforslaget legger opp til at Kirkemøtet får myndighet til å kvalitetssikre de grunnleggende tjenester innen undervisning, diakoni og kirkemusikk i vår kirke m.h.t. kvalifikasjonskrav og til å innholdsbestemme stillingenes sentrale oppgaver. Til dette hører også å klargjøre og profilere stillingene i forhold til hverandre og i forhold til prestetjenesten. Tjenesteordningene vil være utgangspunktet for fastsetting av lokale instruksjoner for de enkelte stillinger.

Gjennom tjenesteordningene vil Kirkemøtet få mulighet og myndighet til å fastslå hva kirken vil med disse særskilte tjenestene og til å sette dem inn i en sammenheng som kan tjene menighetene og det oppdrag kirken har.

Følgende prinsipper er lagt til grunn for de tjenesteordningene som Kirkemøtet nå skal fastsette:

- * Det som partene i arbeidslivet har myndighet til å avtale, rettigheter og plikter som reguleres i tariffavtaler og andre avtaler og bestemmelser, holdes utenfor tjenesteordningen.
- * Bestemmelser som allerede er nedfelt i Kirkeloven eller i andre lover og bestemmelser, gjentas ikke i tjenesteordningen.

Fra det tidspunkt ny kirkelov trer i kraft, vil følgende lover, bestemmelser og retningslinjer vedrørende kateketer bli opphevet/være foreldet:

- Lov om katekettjeneste av 19. juni 1969, nr. 50
- Forskrift om tilsetting av kateket - Kgl.res. av 17. juni 1988
- Normalinstruks for kateketer, fastsatt av Kirke- og undervisningsdepartementet september 1978

Kirkemøtet 1995 behandler saken under forutsetning av at ny lov om Den norske kirke gir den nødvendige hjemmel for at Kirkemøtet kan vedta tjenesteordninger. Kirkemøtet vil imidlertid formelt ikke endelig kunne vedta tjenesteordninger før den nye kirkeloven er vedtatt. Kirkemøtets behandling av tjenesteordningen vil derfor måtte være av foreløpig karakter. På denne bakgrunn inviteres Kirkemøtet til å drøfte tjenesteordningene og fatte et foreløpig vedtak. Etter at ny lov er vedtatt, vil Kirkemøtet 1996 ta saken opp til endelig behandling.

Komiteens merknader

- Generelle merknader

Det foreliggende forslag til tjenesteordning for kateketer har sin bakgrunn i og må forstås i sammenheng med ordningen Vigsling til katekettjeneste, Plan for dåpsopplæring (vedtatt av Kirkemøtet i 1991), Kirkemøtets høringsuttalelse til ny kirkelov og lovutkastet slik det nå foreligger. Denne saken inngår således i en kirkelig helhetstenkning som har sitt grunnlag i vår kirkes ordninger der råds- og embetsstrukturen er sidestilte strukturer. Helhetstenkning, samarbeid og samhandling er grunnleggende forutsetninger for at en skal kunne virkeliggjøre de verdier og muligheter denne strukturen representerer.

Komiteen vil imidlertid påpeke at dette ikke er uproblematisk. Det foreliggende forslaget til tjenesteordning for kateketer aktualiserer en del problemstillinger som ikke bare er praktiske spørsmål knyttet til den enkelte yrkesgruppes ansvars- og arbeidsområder. Flere problemstillinger springer dypest sett ut av den spenning som er innebygget i forholdet mellom råds- og embetsstrukturen og som tjenesteordningene må bidra til å klargjøre.

I henhold til ny kirkelov vil menighetsrådet få ansvar for at kirkelig undervisning og diakoni innarbeides og utvikles i soknet (§ 9). Kateketen er ifølge § 2 i det foreliggende utkastet til tjenesteordning leder for menighetens undervisningstjeneste. Katekettjenesten har sitt grunnlag i menighetsrådets ansvar, og ikke i det ordinerte embetet. Kateketen representerer den pedagogisk-faglige kompetansen inn i menighetens opplæring av sine døpte. Gjennom vigslingen gis kateketen ansvar for menighetens undervisning.

Dette aktualiserer i særlig grad forholdet til prestetjenesten. Ikke alle menigheter vil få egen katekettjeneste. I de fleste menigheter vil presten fremdeles ha hovedansvaret for den kirkelige undervisning. Undervisningsoppdraget kan heller ikke på prinsipielt grunnlag skilles fra prestens ansvar for lære og forkynnelse. Undervisning er og vil være en vesentlig del av prestens tjeneste. Komiteen forutsetter at det arbeides videre med en teologisk og ordningsmessig avklaring av forholdet mellom de ulike tjenestene og embetet. Noe av dette kan muligens ivaretas innenfor rammen av arbeidsgruppen "Vigsling av kantorer"s (VAK) arbeid.

Komiteen har merket seg at det er foreslått en heving av utdanningsnivået for kateketer. Komiteen gir sin tilslutning til de nye kvalifikasjonskravene. Vi tror dette kan bidra til å kvalitetssikre tjenesten slik at menighetens liv i neste omgang kan styrkes.

Komiteen forutsetter at tjenesteordningen kan bli revurdert og eventuelt endret når ny kirkelov er vedtatt.

Det kan også bli behov for å revidere tjenesteordningen i lys av det pågående utredningsarbeidet i regi av VAK og på grunnlag av eventuelt nye vigslingsliturgier.

- Merknader til
de enkelte paragrafer

§ 2:

Ledd 1:

Komiteen har grundig drøftet bruk av formuleringen "Kateketen er leder for menighetens undervisnings-tjeneste". Ulike alternativer har vært vurdert, men komiteen har likevel blitt stående ved forslaget til formulering på dette punkt, jf. generelle merknader.

Ledd 2:

Komiteen drøftet hvilken status 2. ledd som omhandler kateketens hovedoppgave skal ha i forhold til hva tjenesten forøvrig omfatter. Komiteen vil påpeke betydningen av at kateketen ikke bare har ansvar for opplæring av barn og unge, men at også opplæringen av de voksne er et viktig felt som må ivaretas.

F l e r t a l l e t (8)

ønsket å tydeliggjøre dette anliggendet og foreslår følgende formulering:

Kateketens hovedoppgave er dåps- og konfirmasjonsopplæring og voksenundervisning.

Ledd 3, e:

Komiteen drøftet videre om de gudstjenestelige oppgaver nevnt under bokstav e, skal forstås som oppgaver som naturlig hører med til kateketens tjeneste.

F l e r t a l l e t (12)

vil framheve at kateketens tjeneste er knyttet til menighetens gudstjenesteliv og at kateketen tillegges liturgiske oppgaver. Flertallet ønsker derfor å beholde utkastets formuleringer punkt e, 3. ledd.

M i n d r e t a l l e t (1)

ønsker en større frihet for lokale tilpasninger og vil skille ut tjeneste på områder som har vært knyttet til presterollen i et eget ledd med slik formulering:

Kateketens tjeneste kan også omfatte planlegging og gjennomføring av gudstjenester i tilknytning til undervisningsoppgaven.

Ledd 5:

Komiteen ønsker å understreke behovet for at nærmere retningslinjer for kateketenes gudstjenestelige og liturgiske funksjoner blir utarbeidet. Komiteen har merket seg at disse er forutsatt forelagt Kirkemøtet 1996. For å tydeliggjøre dette anliggendet foreslås § 2, siste ledd, endret til:

Kirkemøtet gir nærmere retningslinjer for kateketens gudstjenestelige og liturgiske funksjoner.

§ 3:

Komiteen har ulike syn på om personer med teologisk embetseksamen og praktisk-teologisk seminar også må ha utdanning i pedagogikk for å kunne tilsettes i kateketstillinger.

F l e r t a l l e t (10)

vil framheve at kateketttjenesten er profilert som en pedagogisk tjeneste i menigheten, og ønsker å beholde det framlagte forslaget formuleringer på dette punktet.

M i n d r e t a l l e t (3)

vil legge vekt på at prestene alltid har hatt ansvaret for undervisningen i menigheten og fortsatt vil ha det i menigheter uten kateket og bør derfor også være kvalifisert som kateket. Mindretallet foreslår derfor følgende formulering:

2. teologisk embetseksamen, praktisk-teologisk seminar og undervisningspraksis.

Komiteen er videre opptatt av at kirken har et særlig ansvar for personer som er vigslet til kirkelig tjeneste enten de er i fast stilling eller ikke. Når de nye tjenesteordningene innføres, vil det også være behov for å sikre rettighetene til kateketer i fast stilling, selv om disse ikke fyller alle formelle kvalifikasjonskrav og heller ikke er vigslet. Disse hensyn kan ikke ivaretas i tilstrekkelig grad i merknader til forskrifter. Komiteen foreslår derfor følgende punkt 3 som nytt ledd i § 3:

3. fast stilling som kateket eller er vigslet som kateket.

Komiteen vil videre påpeke følgende i forbindelse med § 3:

Komiteen vil uttrykke glede over at kvalifikasjonskravene for kateketer blir hevet i og med den nye tjenesteordningen. Dette vil bidra til å styrke tjenesten i menigheten og kateketens faglige identitet og vil på lengre sikt kunne bidra til bedre rekruttering til stillingen.

§ 4:

Bestemmelsen i denne paragraf innebærer en innskrenkning av den myndighet tilsettingsorganet er tillagt i loven. Komiteen vil her påpeke betydningen av at biskopen gis reell mulighet til å ivareta tilsynsansvaret i forbindelse med tilsetting av kateket, og anser dette som viktigere enn hensynet til tilsettingsorganets selvstendighet.

§ 8:

Tjenesteordningen legger opp til at konflikter så langt det er mulig skal løses lokalt mellom kateketens arbeidsgiver og soknepresten. Komiteen ser betydningen av at det innarbeides gode rutiner for dette.

Forslag til vedtak

1. Fastsettelse av tjenesteordning for kateket forutsetter at ny lov om Den norske kirke gir hjemmel for dette i samsvar med forslag til ny kirkelov § 24, tredje ledd, bokstav c.

Kirkemøtet fastsetter følgende foreløpige Tjenesteordning for kateket:

2. Saken legges frem for Kirkemøtet 1996 til endelig vedtak.
3. Kirkemøtet delegerer til Kirkerådet å fastsette tidspunktet for ikrafttredelse av tjenesteordningen.
4. Kirkerådet bes om å utgi tjenesteordningen i et eget hefte der også utfyllende merknader til de enkelte paragrafer tas med når tjenesteordningen er endelig fastsatt.

TJENESTEORDNING FOR KATEKETER

I medhold av Lov om Den norske kirke av ... 19.. § 24, tredje ledd, bokstav c, fastsetter Kirkemøtet følgende

KVALIFIKASJONSKRAV OG TJENESTEORDNING FOR KATEKETER

§ 1: Hvem tjenesteordningen gjelder for

Denne tjenesteordning gjelder for personer som er tilsatt som kateket i Den norske kirke.

§ 2: Hovedarbeidsområder og arbeidsoppgaver

Kateketen er leder for menighetens undervisningstjeneste.

Kateketens hovedoppgave er dåps-, konfirmasjons- og voksenopplæring.

Kateketens tjeneste omfatter:

- a. Planlegging og gjennomføring av menighetens dåpsopplæring i samsvar med gjeldende Plan for dåpsopplæring
- b. Planlegging og gjennomføring av menighetens konfirmasjonopplæring i samsvar med gjeldende Plan for konfirmasjonstiden
- c. Planlegging og gjennomføring av samarbeidet mellom menighet og barnehage og mellom menighet og skole
- d. Planlegging og gjennomføring av menighetens studie- og undervisningsarbeid for voksne
- e. Planlegging og gjennomføring av gudstjenester i tilknytning til undervisningsoppgavet innenfor rammen av fastsatte bestemmelser
- f. Tilrettelegging av menighetens barne- og ungdomsarbeid
- g. Rekruttering og veiledning av ledere og frivillige medarbeidere

Arbeidsgiver kan i instruks fastsette nærmere bestemmelser om kateketens arbeidsoppgaver og

pplikter. Innenfor disse rammer har kateketen et selvstendig ansvar for den faglige utførelsen av de arbeidsoppgaver som er tillagt stillingen. Instruksen kan ikke fravike bestemmelser gitt i lov eller i medhold av lov. Før instruks blir fastsatt, skal vedkommende kateket, menighetsråd og sokneprest gis anledning til å uttale seg.

Kirkemøtet gir nærmere retningslinjer for kateketens gudstjenestelige og liturgiske funksjoner.

§ 3: Kvalifikasjonskrav

Som kateket kan tilsettes person som har:

1. Minst 4 års høyere utdanning, som omfatter:
 - a) Utdanning i kristendomkunnskap tilsvarende minst mellomfag
 - b) Utdanning i pedagogikk tilsvarende minst grunnfag, praktisk-pedagogisk utdanning eller tilsvarende pedagogisk utdanning
 - c) Har praktisk-kateketisk utdanning av minimum 1 års varighet
2. Teologisk embetseksamen, praktisk-teologisk seminar og utdanning i pedagogikk tilsvarende minst grunnfag, pedagogisk seminar eller tilsvarende pedagogisk utdanning.
3. Fast stilling som kateket eller er vigslet som kateket.

Kirkerådet kan godkjenne annen utdanning som faglig jevn god, og at personer med annen relevant og tilsvarende utdanning/praksis kan tilsettes som kateket.

Dersom det ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene etter 2. gangs utlysning, kan bispedømmerådet godkjenne at stillingen midlertidig omgjøres til annen stilling som kan dekke deler av hovedarbeidsområdene nevnt i § 2, tredje ledd.

§ 4: Tilsetningsvilkår

Tilsetting skjer med forbehold om vigsling og at biskopen gir tjenestebrev.

§ 5: Vigsling og tilsyn

Kateketen vigsles til tjeneste etter forordnet liturgi. Formaningen og løftet i vigslingsliturgien er bestemmende for kateketens tjeneste og livsførsel.

Kateketen står under tilsyn av biskopen.

§ 6: Innsettelse/tjenestebrev

Kateket innsettes etter forordnet liturgi.

Biskopen gir tjenestebrev.

§ 7: Forholdet til kirkens ordninger

Kateketen skal utføre sin tjeneste i samsvar med Den norske kirkes ordninger.

§ 8: Samarbeidsforhold

Kateketen plikter å gå inn i et samarbeid med de øvrige stillingsinnehaverne i menigheten.

Arbeidsgiver avgjør hvem som er kateketens nærmeste overordnede.

For de oppgaver som er nevnt under § 2, annet ledd, bokstav e, er soknepresten kateketens nærmeste overordnede.

Ved uenighet mellom arbeidsgiver og sokneprest vedrørende kateketens ansvar og oppgaver nevnt under § 2, annet ledd, bokstav e, avgjøres saken av biskopen etter at partene har hatt anledning til å uttale seg.

§ 9: Taushetsplikt

Kateketen har taushetsplikt etter gjeldende regler.

PLENUMSBEHANDLING 1:

Dirigent: Hans Arne Akerø
Saksordfører: Elise Haugland Madsen

Følgende hadde ordet:

Elise Haugland Madsen, Turid Karlsen Seim, Finn Wagle, Knut Sellevold, Sigurd Vengen, Tore Kopperud, Olaug Vedvik Torset, Morten Fleischer, Ragnar Samuelsen, Terje Jonsson, Odd Bondevik, Anne Skonhoft, Sigurd Osberg, Anders Sæbø, Jann Sahl.

Fremsatte forslag

Fra Knut Sellevold:

§ 3 - Kvalifikasjonskrav, pkt. 1: Som kateket kan tilsettes person som har minst 4 års høyere utdanning, bør erstattes med: Minst cand.mag.-utdanning.

Fra Sigurd Vengen:

§ 3, 2. ledd, blir justert ved at en stryker det siste leddet der.

Fra Turid Karlsen Seim:

Tjenesteordning for kateketer, § 3, ledd 2, bør lyde: "Kirkerådet kan godkjenne at personer med annen faglig jevngrad og relevant utdanning/praksis kan tilsettes som kateket".

Fra Olaug Vedvik Torset:

Saken utsettes og utredes nærmere før den fremlegges på nytt for Kirkemøtet.

Fra Ragnar Samuelsen:

Et punkt i det opplistede alfabet taes ut og fremføres som eget punkt: Kateketens tjeneste kan også omfatte planlegging og gjennomføring av gudstjenesten i tilknytning til undervisningsoppdraget.

Votering

Forslagene oversendes komiteen.

NY INNSTILLING FRA KOMITE E:

Saksorientering

I medhold av Ot.prp.nr. 64 (1994-95) vil Kirkemøtet få myndighet til å "fastsette kvalifikasjonskrav og tjenesteordning for særskilte stillinger innen kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk" (§ 24, 3. ledd, bokstav c).

I merknadene til § 24 skriver departementet: "Med tjenesteordning menes generelle bestemmelser om de rettigheter og plikter som tilligger en stilling, og som både vedkommende arbeidsgiver/tilsettingsmyndighet og arbeidstaker vil være bundet av."

Lovforslaget legger opp til at Kirkemøtet får myndighet til å kvalitetssikre de grunnleggende tjenester innen undervisning, diakoni og kirkemusikk i vår kirke m.h.t. kvalifikasjonskrav og til å innholdsbestemme stillingenes sentrale oppgaver. Til dette hører også å klargjøre og profilere stillingene i forhold til hverandre og i forhold til prestatetjenesten. Tjenesteordningene vil være utgangspunktet for fastsetting av lokale instruks for de enkelte stillinger.

Gjennom tjenesteordningene vil Kirkemøtet få mulighet og myndighet til å fastslå hva kirken vil med disse særskilte tjenestene og til å sette dem inn i en sammenheng som kan tjene menighetene og det oppdrag kirken har.

Følgende prinsipper er lagt til grunn for de tjenesteordningene som Kirkemøtet nå skal fastsette:

- * Det som partene i arbeidslivet har myndighet til å avtale, rettigheter og plikter som reguleres i tariffavtaler og andre avtaler og bestemmelser, holdes utenfor tjenesteordningen.
- * Bestemmelser som allerede er nedfelt i Kirkeloven eller i andre lover og bestemmelser, gjentas ikke i tjenesteordningen.

Fra det tidspunkt ny kirkelov trer i kraft, vil følgende lover, bestemmelser og retningslinjer vedrørende kateketer bli opphevet/være foreldet:

- Lov om katekettjeneste av 19. juni 1969, nr. 50
- Forskrift om tilsetting av kateket - Kgl.res. av 17. juni 1988
- Normalinstruks for kateketer, fastsatt av Kirke- og undervisningsdepartementet september 1978

Kirkemøtet 1995 behandler saken under forutsetning av at ny lov om Den norske kirke gir den nødvendige hjemmel for at Kirkemøtet kan vedta tjenesteordninger. Kirkemøtet vil imidlertid formelt ikke endelig kunne vedta tjenesteordninger før den nye kirkeloven er vedtatt. Kirkemøtets behandling av tjenesteordningen vil derfor måtte være av foreløpig karakter. På denne bakgrunn inviteres Kirkemøtet til å drøfte tjenesteordningene og fatte et foreløpig vedtak. Etter at ny lov er vedtatt, vil Kirkemøtet 1996 ta saken opp til endelig behandling.

Komiteens merknader

- Generelle merknader

Det foreliggende forslag til tjenesteordning for kateketer har sin bakgrunn i og må forstås i sammenheng med ordningen Vigsling til katekettjeneste, Plan for dåpsopplæring (vedtatt av Kirkemøtet i 1991), Kirkemøtets høringsuttalelse til ny kirkelov og lovutkastet slik det nå foreligger. Denne saken inngår således i en kirkelig helhetstenkning som har sitt grunnlag i vår kirkes ordninger der råds- og embetsstrukturen er sidestilte strukturer. Helhetstenkning, samarbeid og samhandling er grunnleggende forutsetninger for at en skal kunne virkeliggjøre de verdier og muligheter denne strukturen representerer.

Komiteen vil imidlertid påpeke at dette ikke er uproblematisk. Det foreliggende forslaget til tjenesteordning for kateketer aktualiserer en del problemstillinger som ikke bare er praktiske spørsmål knyttet til den enkelte yrkesgruppes ansvars- og arbeidsområder. Flere problemstillinger springer dypest sett ut av den spenning som er innebygget i forholdet mellom råds- og embetsstrukturen og som tjenesteordningene må bidra til å klargjøre.

I henhold til ny kirkelov vil menighetsrådet få ansvar for at kirkelig undervisning og diakoni innarbeides og utvikles i soknet (§ 9). Kateketen er ifølge § 2 i det foreliggende utkastet til tjenesteordning leder for menighetens undervisningstjeneste. Katekettjenesten har sitt grunnlag i menighetsrådets ansvar, og ikke i det ordinerte embetet. Kateketen representerer den pedagogisk-faglige kompetansen inn i menighetens opplæring av sine døpte. Gjennom vigslingen gis kateketen ansvar for menighetens undervisning.

Dette aktualiserer i særlig grad forholdet til

prestetjenesten. Ikke alle menigheter vil få egen katekettjeneste. I de fleste menigheter vil presten fremdeles ha hovedansvaret for den kirkelige undervisning. Undervisningsoppdraget kan heller ikke på prinsipielt grunnlag skilles fra prestens ansvar for lære og forkynnelse. Undervisning er og vil være en vesentlig del av prestens tjeneste. Komiteen forutsetter at det arbeides videre med en teologisk og ordningsmessig avklaring av forholdet mellom de ulike tjenestene og embetet. Noe av dette kan muligens ivaretas innenfor rammen av arbeidsgruppen "Vigsling av kantorer"s (VAK) arbeid.

Komiteen har merket seg at det er foreslått en heving av utdanningsnivået for kateketer. Komiteen gir sin tilslutning til de nye kvalifikasjonskravene. Vi tror dette kan bidra til å kvalitetssikre tjenesten slik at menighetens liv i neste omgang kan styrkes.

Komiteen forutsetter at tjenesteordningen kan bli revurdert og eventuelt endret når ny kirkelov er vedtatt.

Det kan også bli behov for å revidere tjenesteordningen i lys av det pågående utredningsarbeidet i regi av VAK og på grunnlag av eventuelt nye vigslingsliturgier.

- Merknader til
de enkelte paragrafer

§ 2:
Ledd 1:

Komiteen har grundig drøftet bruk av formuleringen "Kateketen er leder for menighetens undervisningstjeneste". Ulike alternativer har vært vurdert, men komiteen har likevel blitt stående ved forslaget til formulering på dette punkt, jf. generelle merknader.

Ledd 2:

Komiteen drøftet hvilken status 2. ledd som omhandler kateketens hovedoppgave skal ha i forhold til hva tjenesten forøvrig omfatter. Komiteen vil påpeke betydningen av at kateketen ikke bare har ansvar for opplæring av barn og unge, men at også opplæringen av de voksne er et viktig felt som må ivaretas.

F l e r t a l l e t (8)

ønsket å tydeliggjøre dette anliggendet og foreslår følgende formulering:

Kateketens hovedoppgave er dåps- og konfirmasjonsopplæring og voksenundervisning.

Ledd 3, e:

Komiteen drøftet videre om de gudstjenestelige oppgaver nevnt under bokstav e, skal forstås som oppgaver som naturlig hører med til kateketens tjeneste.

F l e r t a l l e t (12)

vil framheve at kateketens tjeneste er knyttet til menighetens gudstjenesteliv og at kateketen tillegges liturgiske oppgaver. Flertallet ønsker derfor å beholde utkastets formuleringer punkt e, 3. ledd.

M i n d r e t a l l e t (1)

ønsker en større frihet for lokale tilpasninger og vil skille ut tjeneste på områder som har vært knyttet til presterollen i et eget ledd med slik formulering:

Kateketens tjeneste kan også omfatte planlegging og gjennomføring av gudstjenester i tilknytning til undervisningsoppdraget.

Ledd 5:

Komiteen ønsker å understreke behovet for at nærmere retningslinjer for kateketenes gudstjenestelige og liturgiske funksjoner blir utarbeidet. Komiteen har merket seg at disse er forutsatt forelagt Kirkemøtet 1996. For å tydeliggjøre dette anliggendet foreslås § 2, siste ledd, endret til:

Kirkemøtet gir nærmere retningslinjer for kateketens gudstjenestelige og liturgiske funksjoner.

§ 3:

Ledd 1.1:

Komiteen har drøftet om cand.mag.-kompetanse skal kreves når det gjelder tilsetting i stilling som kateket. Komiteen finner at en på det nåværende tidspunkt ikke har godt nok grunnlag for å ta stilling til dette, men ber Kirkerådet om at spørsmålet blir vurdert med tanke på endelig behandling i 1996.

Ledd 1.2:

Komiteen har ulike syn på om personer med teologisk embetseksamen og praktisk-teologisk seminar også må ha utdanning i pedagogikk for å kunne tilsettes i kateketstillinger.

F l e r t a l l e t (10)

vil framheve at katekettjenesten er profilert som en pedagogisk tjeneste i menigheten, og ønsker å beholde det framlagte forslaget formuleringer på dette punktet.

M i n d r e t a l l e t (3)

vil legge vekt på at prestene alltid har hatt ansvaret for undervisningen i menigheten og fortsatt vil ha det i menigheter uten kateket og bør derfor også være kvalifisert som kateket. Mindretallet foreslår derfor følgende formulering:

2. Teologisk embetseksamen, praktisk-teologisk seminar og undervisningspraksis.

Komiteen er videre opptatt av at kirken har et særlig ansvar for personer som er vigslet til kirkelig tjeneste enten de er i fast stilling eller ikke. Når de nye tjenesteordningene innføres, vil det også være behov for å sikre rettighetene til kateketer i fast stilling, selv om disse ikke fyller alle formelle kvalifikasjonskrav og heller ikke er vigslet. Disse hensyn kan ikke ivaretas i tilstrekkelig grad i merknader til forskrifter. Komiteen foreslår derfor følgende punkt 3 som nytt ledd i § 3:

3. Fast stilling som kateket eller er vigslet som kateket.

Ledd 1.3:

I forlengelsen av dette vil komiteen påpeke at når kateketer som ikke er vigslet tilsettes i ny stilling, er vigsling en forutsetning, jf. § 5.

Ledd 2:

Komiteen forutsetter at Kirkerådet legger fram en sak om godkjenning av annen relevant utdanning til faglig uttalelse fra vedkommende fagorgan innenfor universitets- og høyskolesystemet.

Komiteen vil videre påpeke følgende i forbindelse med § 3:

Komiteen vil uttrykke glede over at kvalifikasjonskravene for kateketer blir hevet i og med den nye tjenesteordningen. Dette vil bidra til å styrke tjenesten i menigheten og kateketens faglige identitet og vil på lengre sikt kunne bidra til bedre rekruttering til stillingen.

Komiteen ønsker også å framheve behovet for at det legges til rette for etter- og videreutdanning for at kateketer i tjeneste skal få mulighet til å kvalifisere seg i forhold til de nye kvalifikasjonskravene. Det er også nødvendig å styrke rekrutteringen til kateketstillingen generelt ved f.eks. desentraliserte utdanningstilbud.

§ 4:

Bestemmelsen i denne paragraf innebærer en innskrenkning av den myndighet tilsettingsorganet er tillagt i loven. Komiteen vil her påpeke betydningen av at biskopen gis reell mulighet til å ivareta tilsynsansvaret i forbindelse med tilsetting av kateket, og anser dette som viktigere enn hensynet til tilsettingsorganets selvstendighet.

§ 8:

Ledd 1:

Komiteen har merket seg at formuleringen "Kateketen plikter å gå inn i et samarbeid ..." kan virke noe skarp. Likevel vil komiteen understreke betydningen av at tjenesteordningen her er helt klar, og at det sies eksplisitt at det er en tjenesteplikt å inngå i samarbeid med øvrige stillingsinnehavere i menigheten.

Ledd 4:

Tjenesteordningen legger opp til at konflikter så langt det er mulig skal løses lokalt mellom kateketens arbeidsgiver og soknepresten. Komiteen ser betydningen av at det innarbeides gode rutiner for dette.

Forslag til vedtak

1. Fastsettelse av tjenesteordning for kateket forutsetter at ny lov om Den norske kirke gir hjemmel for dette i samsvar med forslag til ny kirkelov § 24, tredje ledd, bokstav c.

Kirkemøtet fastsetter følgende foreløpige Tjenesteordning for kateket:

2. Saken legges frem for Kirkemøtet 1996 til endelig vedtak.
3. Kirkemøtet delegerer til Kirkerådet å fastsette tidspunktet for ikrafttredelse av tjenesteordningen.
4. Kirkerådet bes om å utgi tjenesteordningen i et eget hefte der også utfyllende merknader til de enkelte paragrafer tas med når tjenesteordningen er endelig fastsatt.

*

TJENESTEORDNING FOR KATEKETER

I medhold av Lov om Den norske kirke av ...19.. § 24, tredje ledd, bokstav c, fastsetter Kirkemøtet følgende

KVALIFIKASJONSKRAV OG TJENESTEORDNING FOR KATEKETER

§ 1: Hvem tjenesteordningen gjelder for

Denne tjenesteordning gjelder for personer som er tilsatt som kateket i Den norske kirke.

§ 2: Hovedarbeidsområder og arbeidsoppgaver

Kateketen er leder for menighetens undervisningstjeneste.

Kateketens hovedoppgave er dåps- og konfirmasjonsopplæring og voksenundervisning.

Kateketens tjeneste omfatter:

- a. Planlegging og gjennomføring av menighetens dåpsopplæring i samsvar med gjeldende Plan for dåpsopplæring
- b. Planlegging og gjennomføring av menighetens konfirmasjonopplæring i samsvar med gjeldende Plan for konfirmasjonstiden
- c. Planlegging og gjennomføring av samarbeidet mellom menighet og barnehage og mellom menighet og skole
- d. Planlegging og gjennomføring av menighetens studie- og undervisningsarbeid for voksne
- e. Planlegging og gjennomføring av gudstjenester i tilknytning til undervisningsoppgavet innenfor rammen av fastsatte bestemmelser
- f. Tilrettelegging av menighetens barne- og ungdomsarbeid
- g. Rekruttering og veiledning av ledere og frivillige medarbeidere

Arbeidsgiver kan i instruks fastsette nærmere bestemmelser om kateketens arbeidsoppgaver og

plikter. Innenfor disse rammer har kateketen et selvstendig ansvar for den faglige utførelsen av de arbeidsoppgaver som er tillagt stillingen. Instruksen kan ikke fravike bestemmelser gitt i lov eller i medhold av lov. Før instruks blir fastsatt, skal vedkommende kateket, menighetsråd og sokneprest gis anledning til å uttale seg.

Kirkemøtet gir nærmere retningslinjer for kateketens gudstjenestelige og liturgiske funksjoner.

§ 3: Kvalifikasjonskrav

Som kateket kan tilsettes person som har:

1. Minst 4 års høyere utdanning, som omfatter:

- a) Utdanning i kristendomkunnskap tilsvarende minst mellomfag
- b) Utdanning i pedagogikk tilsvarende minst grunnfag, praktisk-pedagogisk utdanning eller tilsvarende pedagogisk utdanning
- c) Har praktisk-kateketisk utdanning av minimum 1 års varighet

Eller:

2. Teologisk embetseksamen, praktisk-teologisk seminar og utdanning i pedagogikk tilsvarende minst grunnfag, praktisk-pedagogisk utdanning eller tilsvarende pedagogisk utdanning

Eller:

3. Fast stilling som kateket eller er vigslet som kateket.

Kirkerådet kan godkjenne annen utdanning som faglig jevngod, og at personer med annen relevant og tilsvarende utdanning/praksis kan tilsettes som kateket.

Dersom det ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene etter 2. gangs utlysning, kan bispedømmerådet godkjenne at stillingen midlertidig omgjøres til annen stilling som kan dekke deler av hovedarbeidsområdene nevnt i § 2, tredje ledd.

§ 4: Tilsetningsvilkår

Tilsetting skjer med forbehold om vigsling og at biskopen gir tjenestebrev.

§ 5: Vigsling og tilsyn

Kateketen vigsles til tjeneste etter forordnet liturgi. Formaning og løftet i vigslingsliturgien er bestemmende for kateketens tjeneste og livsførsel.

Kateketen står under tilsyn av biskopen.

§ 6: Innsettelse/tjenestebrev

Kateketen innsettes etter forordnet liturgi.

Biskopen gir tjenestebrev.

§ 7: Forholdet til kirkens ordninger

Kateketen skal utføre sin tjeneste i samsvar med Den norske kirkes ordninger.

§ 8: Samarbeidsforhold

Kateketen plikter å gå inn i et samarbeid med de øvrige stillingsinnehaverne i menigheten.

Arbeidsgiver avgjør hvem som er kateketens nærmeste overordnede.

For de oppgaver som er nevnt under § 2 tredje ledd, bokstav e, er soknepresten kateketens nærmeste overordnede.

Ved uenighet mellom arbeidsgiver og sokneprest vedrørende kateketens ansvar og oppgaver nevnt under § 2, tredje ledd, bokstav e, avgjøres saken av biskopen etter at partene har hatt anledning til å uttale seg.

§ 9: Taushetsplikt

Kateketen har taushetsplikt etter gjeldende regler.

PLENUMSBEHANDLING 2:

Dirigent: Gunvor Kongsvik
Saksordfører: Elise Haugland Madsen

Følgende hadde ordet:

Elise Haugland Madsen, Finn Wagle, Knut Sellevold, Olaug Vedvik Torset, Oskar Skarsaune, Ole Hagesæther, Birger Foseide, Knut Sellevold, Jorunn Moe, Oddbjørn Evenshaug, Andreas Aarflot, Sigurd Osberg, Jann Sahl, Ragnar Samuelsen, Karl Johan Tveiten, Hans Arne Akerø, Nilse Valde, Turid Karlsen Seim.

Fremsatte forslag

Fra Birger Foseide:

Tjenesteordning kateket, § 3, 2: Teologisk embets-eksamen, praktisk-teologisk seminar og undervisningspraksis.

Fra Oskar Skarsaune:

Tjenesteordning for kateketer, § 3, ledd 2, bør lyde: "Kirkerådet kan godkjenne at personer med annen faglig jevn god og relevant utdanning/praksis kan tilsettes som kateket".

Fra Knut Sellevold:

§ 8, Samarbeidsforhold: Kateketen/diakonen/kantoren forutsetter

Fra Sigurd Osberg:

At setningen i Dokument 12.3, s. 3: "og ikke i det ordinerte embetet" tas ut.

Fra Olaug Vedvik Torset:

Saken utsettes og utredes nærmere før den fremlegges på nytt for Kirkemøtet.

Fra Ragnar Samuelsen:

I § 2, 3. ledd, pkt. c, foreslås flyttet til et nytt 4. ledd med egen overskrift, som følger: Kateketens tjeneste kan også omfatte: - Planlegging og gjennomføring av gudstjenester i tilknytning til ... De to resterende bokstavgrensninger blir rebokstavgrensninger. § 8 justeres i forhold til ovenstående.

Votering

- Foseide's forslag
falt med 8 stemmer for.
- Skarsaune's forslag
vedtatt med 46 stemmer.
- Sellevold's forslag
falt med 34 stemmer for.
- Osberg's forslag
ble trukket.
- Samuelsen's forslag
falt med 3 stemmer for.
- Torset's forslag ble trukket.

KIRKEMØTET'S VETAK

1. Fastsettelse av tjenesteordning for kateket forutsetter at ny lov om Den norske kirke gir hjemmel for dette i samsvar med forslag til ny kirkelov § 24, tredje ledd, bokstav c.

Kirkemøtet fastsetter følgende foreløpige Tjenesteordning for kateket:

2. Saken legges frem for Kirkemøtet 1996 til endelig vedtak.
3. Kirkemøtet delegerer til Kirkerådet å fastsette tidspunktet for ikrafttredelse av tjenesteordningen.
4. Kirkerådet bes om å utgi tjenesteordningen i et eget hefte der også utfyllende merknader til de enkelte paragrafer tas med når tjenesteordningen er endelig fastsatt.

*

Vedtaket var enstemmig.

*

TJENESTEORDNING FOR KATEKETER

I medhold av Lov om Den norske kirke av ...19.. § 24, tredje ledd, bokstav c, fastsetter Kirkemøtet følgende

KVALIFIKASJONSKRAV OG TJENESTEORDNING FOR KATEKETER

§ 1: Hvem tjenesteordningen gjelder for

Denne tjenesteordning gjelder for personer som er tilsatt som kateket i Den norske kirke.

§ 2: Hovedarbeidsområder og arbeidsoppgaver

Kateketen er leder for menighetens undervisningstjeneste.

Kateketens hovedoppgave er dåps- og konfirmasjonsopplæring og voksenundervisning.

Kateketens tjeneste omfatter:

- a. Planlegging og gjennomføring av menighetens dåpsopplæring i samsvar med gjeldende Plan for dåpsopplæring
- b. Planlegging og gjennomføring av menighetens konfirmasjonopplæring i samsvar med gjeldende Plan for konfirmasjonstiden
- c. Planlegging og gjennomføring av samarbeidet mellom menighet og barnehage og mellom menighet og skole
- d. Planlegging og gjennomføring av menighetens studie- og undervisningsarbeid for voksne
- e. Planlegging og gjennomføring av gudstjenester i tilknytning til undervisningsoppgavet innenfor rammen av fastsatte bestemmelser
- f. Tilrettelegging av menighetens barne- og ungdomsarbeid
- g. Rekruttering og veiledning av ledere og frivillige medarbeidere

Arbeidsgiver kan i instruks fastsette nærmere bestemmelser om kateketens arbeidsoppgaver og

plikter. Innenfor disse rammer har kateketen et selvstendig ansvar for den faglige utførelsen av de arbeidsoppgaver som er tillagt stillingen. Instruksen kan ikke fravike bestemmelser gitt i lov eller i medhold av lov. Før instruks blir fastsatt, skal vedkommende kateket, menighetsråd og sokneprest gis anledning til å uttale seg.

Kirkemøtet gir nærmere retningslinjer for kateketens gudstjenestelige og liturgiske funksjoner.

§ 3: Kvalifikasjonskrav

Som kateket kan tilsettes person som har:

1. Minst 4 års høyere utdanning, som omfatter:
 - a) Utdanning i kristendomkunnskap tilsvarende minst mellomfag
 - b) Utdanning i pedagogikk tilsvarende minst grunnfag, praktisk-pedagogisk utdanning eller tilsvarende pedagogisk utdanning
 - c) Har praktisk-kateketisk utdanning av minimum 1 års varighet

Eller:

2. Teologisk embetseksamen, praktisk-teologisk seminar og utdanning i pedagogikk tilsvarende minst grunnfag, praktisk-pedagogisk utdanning eller tilsvarende pedagogisk utdanning

Eller:

3. Fast stilling som kateket eller er vigslet som kateket.

Kirkerådet kan godkjenne at personer med annen faglig jevn god og relevant utdanning/praksis kan tilsettes som kateket.

Dersom det ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene etter 2. gangs utlysning, kan bispedømmerådet godkjenne at stillingen midlertidig omgjøres til annen stilling som kan dekke deler av hovedarbeidsområdene nevnt i § 2, tredje ledd.

§ 4: Tilsetningsvilkår

Tilsetting skjer med forbehold om vigsling og at biskopen gir tjenestebrev.

§ 5: Vigsling og tilsyn

Kateketen vigsles til tjeneste etter forordnet liturgi. Formaningen og løftet i vigslingsliturgien er bestemmende for kateketens tjeneste og livsførsel.

Kateketen står under tilsyn av biskopen.

§ 6: Innsettelse/tjenestebrev

Kateket innsettes etter forordnet liturgi.

Biskopen gir tjenestebrev.

§ 7: Forholdet til kirkens ordninger

Kateketen skal utføre sin tjeneste i samsvar med Den norske kirkes ordninger.

§ 8: Samarbeidsforhold

Kateketen plikter å gå inn i et samarbeid med de øvrige stillingsinnehaverne i menigheten.

Arbeidsgiver avgjør hvem som er kateketens nærmeste overordnede.

For de oppgaver som er nevnt under § 2 tredje ledd, bokstav e, er soknepresten kateketens nærmeste overordnede.

Ved uenighet mellom arbeidsgiver og sokneprest vedrørende kateketens ansvar og oppgaver nevnt under § 2, tredje ledd, bokstav e, avgjøres saken av biskopen etter at partene har hatt anledning til å uttale seg.

§ 9: Taushetsplikt

Kateketen har taushetsplikt etter gjeldende regler.

Sak KM 13/95: KVALIFIKASJONSKRAV OG
TJENESTEORDNING - DIAKON

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter

Dokument 13.1 SAKSORIENTERING

Dokument 13.2 SAMMENFATNING AV
HØRINGSUTTALELSENE

INNSTILLING FRA KOMITE E:

Saksorientering

I medhold av Ot.prp.nr. 64 (1994-95) vil Kirkemøtet få myndighet til å "fastsette kvalifikasjonskrav og tjenesteordning for særskilte stillinger innen kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk" (§ 24, 3.ledd, bokstav c).

I merknadene til § 24 skriver departementet: "Med tjenesteordning menes generelle bestemmelser om de rettigheter og plikter som tilligger en stilling, og som både vedkommende arbeidsgiver/tilsettingsmyndighet og arbeidstaker vil være bundet av."

Lovforslaget legger opp til at Kirkemøtet får myndighet til å kvalitetssikre de grunnleggende tjenester innen undervisning, diakoni og kirkemusikk i vår kirke m.h.t. kvalifikasjonskrav og innholdsbestemme stillingenes sentrale oppgaver. Til dette hører også å klargjøre og profilere stillingene i forhold til hverandre og i forhold til prestedtjenesten. Tjenesteordningen vil være utgangspunktet for fastsetting av lokale instruksjoner for de enkelte stillinger.

Gjennom tjenesteordningen vil Kirkemøtet få mulighet og myndighet til å fastslå hva kirken vil med disse særskilte tjenestene og sette dem inn i en sammenheng som kan tjene menighetene og det oppdrag kirken har.

Følgende prinsipper er lagt til grunn for de tjenesteordningene som Kirkemøtet nå skal fastsette:

- * Det som partene i arbeidslivet har myndighet til å avtale, rettigheter og plikter som reguleres i tariffavtaler og andre avtaler og bestemmelser, holdes utenfor tjenesteordningen.
- * Bestemmelser som allerede er nedfelt i Kirkeloven eller i andre lover og bestemmelser gjentas ikke i tjenesteordningen.

Fra det tidspunkt ny kirkelov trer i kraft, vil følgende lover, bestemmelser og retningslinjer vedrørende diakoner bli opphevet/være foreldet:

- Lov om diakontjeneste i Den norske kirke av 31. mai 1985 nr. 40
- Forskrift om tilsetting av soknediakon - Kgl.res. av 17. juni 1988
- Forslag til normalinstruks, fastsatt av Kirkerådet mars 1977

Kirkemøtet 1995 behandler saken under forutsetning av at ny lov om Den norske kirke gir den nødvendige hjemmel for at Kirkemøtet kan vedta tjenesteordninger. Kirkemøtet vil imidlertid formelt ikke endelig kunne vedta tjenesteordninger før den nye kirkeloven er vedtatt. Kirkemøtets behandling av tjenesteordningen vil derfor måtte være av foreløpig karakter. På denne bakgrunn inviteres Kirkemøtet til å drøfte tjenesteordningen og fatte et foreløpig vedtak. Etter at ny lov er vedtatt, vil Kirkemøtet 1996 ta saken opp til endelig behandling.

Komiteens merknader

- Generelle merknader

Tjenesteordningen har basis i ordningen Vigsling til diakontjeneste, Plan for Diakoni, Kirkemøtets høringsuttalelse til ny kirkelov og lovutkastet slik det nå foreligger, hvor menighetsrådet har fått ansvar for at kirkelig undervisning og diakoni innarbeides og utvikles i soknet. Tjenesteordning for diakon søker på denne bakgrunn å skape klarhet i ansvarsforholdene omkring diakontjenesten i menighetene.

Komiteen vil imidlertid påpeke at tjenesteordningen ikke gir endegyldige svar på grunnleggende spørsmål

som knytter seg til forholdet mellom embete og råd i vår kirkeordning.

Komiteen forstår kateket-, diakon- og kantor-tjenestene som sidestilte tjenester som ivaretar viktige oppdrag for kirken, men som ikke har del i det ordinerte embetet.

Komiteen forutsetter likevel at det arbeides videre med de problemstillinger som knytter seg til plasseringen av diakontjenesten i forhold til det ordinerte embetet. Dette kan eventuelt gjøres innenfor rammen av mandatet til arbeidsgruppen "Vigsling av kantorer" (VAK).

Komiteen har merket seg at det er foreslått en heving av utdanningsnivået for diakoner. Komiteen gir sin tilslutning til de nye kvalifikasjonskravene. Komiteen tror dette kan bidra til å kvalitetssikre tjenesten slik at menighetens liv i neste omgang kan styrkes.

Komiteen har drøftet om cand.mag.-kompetanse skal kreves når det gjelder tilsetting i stilling som diakon. Komiteen finner at en på det nåværende tidspunkt ikke har godt nok grunnlag for å ta stilling til dette, men ber Kirkerådet om at dette spørsmålet blir vurdert med tanke på endelig behandling i 1996.

Komiteen forutsetter at tjenesteordningen kan bli revurdert og eventuelt endret når den nye kirkeloven er vedtatt.

Det kan også bli behov for å revidere tjenesteordningen i lys av det pågående utredningsarbeidet i regi av VAK og på grunnlag av eventuelt nye vigslingsliturgier.

- Merknader til
de enkelte paragrafer

§ 2, 3. ledd:

Komiteen foreslår at bokstavene e, f og g organiseres slik at diakonens ansvar for å gå i soknebud ikke knyttes sammen med sorgarbeidet, men gis et selvstendig punkt.

Komiteen foreslår derfor følgende endringer:

e. Delta i sorgarbeid

- f. Liturgiske oppgaver ved gudstjenester og kirkelige handlinger
- g. gå i soknebud

M i n d r e t a l l e t (1)

ønsker en større frihet for lokale tilpasninger, og vil skille ut tjeneste på områder som har vært knyttet til presterollen i et eget ledd med en slik formulering:

Diakonens tjeneste kan også omfatte:

- Å gå i soknebud
- Liturgiske oppgaver ved gudstjenester og kirkelige handlinger
- Forrette ved gravferd etter avtale mellom diakonen, soknepresten og biskopen

Komiteen vil videre understreke betydningen av at spørsmålet om diakonen skal forrette gravferd må avklares ved at diakon og sokneprest sammen søker biskopen om godkjenning. Dette er en oppgave som inntil nå bare på forsøksbasis har vært tillagt diakonen. Komiteen vil ikke foreslå gravferd som en fast oppgave for diakonen. Komiteen advarer dessuten mot at et stort antall gravferder tillegges diakonen, slik at dette kan komme til å gå ut over diakonens primære oppgaver.

5. ledd:

Komiteen understreker behovet for at nærmere retningslinjer for diakonens gudstjenestelige og liturgiske funksjoner blir utarbeidet. Komiteen har merket seg at disse er forutsatt forelagt Kirkemøtet 1996.

For å tydeliggjøre dette anliggendet, foreslås følgende formulering i dette ledd:

Kirkemøtet gir nærmere retningslinjer for diakonens gudstjenestelige og liturgiske funksjoner.

§ 3, 1. ledd:

Tjenesteordningen forutsettes ikke å ha tilbakevirkende kraft. Komiteen ønsker at dette presiseres i forbindelse med kvalifikasjonskravene.

Komiteen foreslår derfor følgende tillegg:

3. Fast stilling som diakon i menighet eller er vigslet som diakon.

I forlengelsen av dette vil komiteen påpeke at når diakoner som ikke er vigslet tilsettes i ny stilling, er vigsling en forutsetning.

3. ledd:

Komiteen forutsetter at Kirkerådet legger fram en sak om godkjenning av annen relevant utdanning til faglig uttalelse for vedkommende fagorgan innenfor universitets- og høgskolesystemet.

§ 4:

Bestemmelsen i denne paragraf innebærer en innskrenkning av den myndighet tilsettingsorganet er tillagt i loven. Komiteen vil likevel her påpeke betydningen av at biskopen gis reell mulighet til å ivareta tilsynsansvaret i forbindelse med tilsetting av diakon, og anser dette som viktigere enn hensynet til tilsettingsorganets selvstendighet.

§ 8, 1. ledd:

Komiteen har merket seg at formuleringen "Diakonen plikter å gå inn i.." kan virke noe skarp. Likevel vil komiteen understreke betydningen av at tjenesteordningen her er helt klar, og at det sies eksplisitt at det er en tjenesteplikt å inngå i samarbeid med øvrige stillingsinnehavere i menigheten.

Tjenesteordningen legger videre opp til at konflikter så langt det er mulig skal løses lokalt mellom diakonens arbeidsgiver og soknepresten. Komiteen ser betydningen av at det innarbeides gode rutiner for dette.

§ 9:

Komiteen har drøftet om det bør arbeides for at bestemmelsen om taushetsplikt for diakoner bør skjerpes utover det som i dag gjelder i henhold til forvaltningsloven, men komiteen mener at gjeldende regler på dette området er tilstrekkelige.

Forslag til vedtak

1. Fastsettelse av tjenesteordning for diakon forutsetter at ny lov om Den norske kirke gir hjemmel for dette i samsvar med forslag til ny kirkelov § 24, tredje ledd, bokstav c.

Kirkemøtet fastsetter følgende foreløpige Tjenesteordning for diakon:

2. Saken legges fram for Kirkemøtet 1996 til endelig vedtak.
3. Kirkemøtet delegerer til Kirkerådet å fastsette tidspunktet for ikrafttredelse av tjenesteordningen.
4. Kirkerådet bes om å utgi tjenesteordningen i et eget hefte der også utfyllende merknader til de enkelte paragrafer tas med når tjenesteordningen er endelig fastsatt.

*

TJENESTEORDNING FOR DIAKONER

I medhold av Lov om Den norske kirke av ...19.. § 24 tredje ledd bokstav c, fastsetter Kirkemøtet følgende

KVALIFIKASJONSKRAV OG TJENESTEORDNING FOR DIAKONER

§ 1: Hvem tjenesteordningen gjelder for

Denne tjenesteordning gjelder for personer som er tilsatt som diakon i Den norske kirke.

§ 2: Hovedarbeidsområder og arbeidsoppgaver

Diakonen er leder av menighetens diakoni-tjeneste.

Diakonens hovedoppgave er å legge til rette for og fremme medmenneskelig omsorg og fellesskap, særlig rettet mot mennesker i nød.

Diakonens tjeneste omfatter:

- a. Planlegging og gjennomføring av menighetens plan for diakoni i samsvar med gjeldende planer for diakoni i Den norske kirke
- b. Forebyggende og oppsøkende virksomhet overfor mennesker som trenger hjelp, omsorg og støtte
- c. Styrking av omsorgsfellesskapet og fremme av diakonal holdning og handling i menighet og lokalsamfunn
- d. Rekruttering, veiledning og opplæring av frivillige medarbeidere
- e. Delta i sorgarbeid
- f. Liturgiske oppgaver ved gudstjenester og kirkelige handlinger
- g. Gå i soknebud
- h. Forrette gravferd etter avtale mellom diakonen, soknepresten og biskopen
- i. Sjelesorg

- j. Samarbeid med lokale frivillige og offentlige instanser
- k. Solidaritetsarbeid overfor nødstilte i andre land

Arbeidsgiver kan i instruks fastsette nærmere bestemmelser om diakonens arbeidsoppgaver og plikter. Innenfor disse rammer har diakonen et selvstendig ansvar for den faglige utførelsen av de arbeidsoppgaver som er tillagt stillingen. Instruksen kan ikke fravike bestemmelser gitt i lov eller i medhold av lov. Før instruks blir fastsatt, skal vedkommende diakon, menighetsråd og sokneprest gis anledning til å uttale seg.

Kirkemøtet gir nærmere retningslinjer for diakonens gudstjenestlige og liturgiske funksjoner.

§ 3: Kvalifikasjonskrav

Som diakon kan tilsettes person som har:

1. a) Minst en 3-årig fagutdanning på høgskolenivå innen helsefag eller sosialfag, eller pedagogisk utdanning av minst 3 års varighet.
- b) Utdanning i kristendomskunnskap tilsvarende minst grunnfag.
- c) Praktisk-diakonal utdanning av minst ett års varighet.

Eller:

2. Teologisk embetseksamen, praktisk-teologisk seminar og diakonifaglig utdanning av minst 1 års varighet.

Eller:

3. Fast stilling som diakon i menighet, eller er vigslet som diakon.

Kirkerådet kan godkjenne annen utdanning som faglig jevn god, og at person med annen relevant og tilsvarende utdanning/praksis kan tilsettes som diakon.

Dersom det ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene etter 2. gangs utlysning, kan bispedømmerådet godkjenne at stillingen mid-

lertidig omgjøres til annen stilling som kan dekke deler av hovedarbeidsområdene nevnt i § 2, tredje ledd.

§ 4: Tilsettingsvilkår

Tilsetting skjer med forbehold om vigsling og at biskopen gir tjenestebrev.

§ 5: Vigsling og tilsyn

Diakonen vigsles til tjeneste etter forordnet liturgi. Formaning og løftet i vigslingsliturgien er bestemmende for diakonens tjeneste og livsførsel.

Diakonen står under tilsyn av biskopen.

§ 6: Innsettelse/tjenestebrev

Diakon innsettes etter forordnet liturgi.

Biskopen gir tjenestebrev.

§ 7: Forholdet til kirkens ordninger

Diakonen skal utføre sin tjeneste i samsvar med Den norske kirkes ordninger.

§ 8: Samarbeidsforhold

Diakonen plikter å gå inn i et samarbeid med de øvrige stillingsinnehaverne i menigheten.

Arbeidsgiver avgjør hvem som er diakonens nærmeste overordnede.

For de oppgaver som er nevnt under § 2, 3. ledd, bokstav f-h, er soknepresten diakonens nærmeste overordnede.

Ved uenighet mellom mellom arbeidsgiver og sokneprest vedrørende diakonens ansvar og oppgaver nevnt under § 2, 3. ledd, bokstav f-h, avgjøres saken av biskopen etter at partene har hatt anledning til å uttale seg.

§ 9: Taushetsplikt

Diakonen har taushetsplikt etter gjeldende regler.

PLENUMSBEHANDLING 1:

Dirigent: Gunvor Kongsvik
Saksordfører: Solveig Fjøsne Saltvik

Følgende hadde ordet:

Solveig Fjøsne Saltvik, Ole D. Hagesæther, Andreas Aarflot, Ivar Jarle Eliassen, Turid Karlsen Seim, Gudrun Johnsen, Sigurd Osberg, Øystein I. Larsen.

Fremsatte forslag

Fra Magnar Kartveit:

Til Tjenesteordningens § 3, 2. ledd: "Kirkerådet kan godkjenne at personer med annen faglig jevngod og relevant utdanning/praksis kan tilsettes som diakon."

Fra Anne Skonhoft:

Å få inn for diakon & kontor det samme som står for kateket s. 5, nederste avsnitt: Komiteen ønsker også å fremme behovet for at det legges til rette for etter- og videreutdanning for at diakoner/kantorer i tjeneste skal få mulighet til å kvalifisere seg i forhold til de nye kvalifikasjonskravene.

Fra Øystein I. Larsen:

Komiteens merknader s. 3, øverst: Siste del av første avsnitt sløyves. Komiteen forstår kateket-, diakon- og kantortjenestene ... som ivaretar viktige oppdrag for kirken. Siste del av setningen utgår.

Votering

Forslagene oversendes komiteen.

NY INNSTILLING FRA KOMITE E:

Saksorientering

I medhold av Ot.prp.nr. 64 (1994-95) vil Kirkemøtet få myndighet til å "fastsette kvalifikasjonskrav og tjenesteordning for særskilte stillinger innen kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk" (§ 24, 3.ledd, bokstav c).

I merknadene til § 24 skriver departementet: "Med tjenesteordning menes generelle bestemmelser om de rettigheter og plikter som tilligger en stilling, og som både vedkommende arbeidsgiver/tilsettingsmyndighet og arbeidstaker vil være bundet av."

Lovforslaget legger opp til at Kirkemøtet får myndighet til å kvalitetssikre de grunnleggende tjenester innen undervisning, diakoni og kirkemusikk i vår kirke m.h.t. kvalifikasjonskrav og innholdsbestemte stillingenes sentrale oppgaver. Til dette hører også å klargjøre og profilere stillingene i forhold til hverandre og i forhold til prestetjenesten. Tjenesteordningen vil være utgangspunktet for fastsetting av lokale instruksjoner for de enkelte stillinger.

Gjennom tjenesteordningen vil Kirkemøtet få mulighet og myndighet til å fastslå hva kirken vil med disse særskilte tjenestene og sette dem inn i en sammenheng som kan tjene menighetene og det oppdrag kirken har.

Følgende prinsipper er lagt til grunn for de tjenesteordningene som Kirkemøtet nå skal fastsette:

- * Det som partene i arbeidslivet har myndighet til å avtale, rettigheter og plikter som reguleres i tariffavtaler og andre avtaler og bestemmelser, holdes utenfor tjenesteordningen.
- * Bestemmelser som allerede er nedfelt i Kirkeloven eller i andre lover og bestemmelser gjentas ikke i tjenesteordningen.

Fra det tidspunkt ny kirkelov trer i kraft, vil følgende lover, bestemmelser og retningslinjer vedrørende diakoner bli opphevet/være foreldet:

- Lov om diakontjeneste i Den norske kirke av 31. mai 1985 nr. 40
- Forskrift om tilsetting av soknediakon - Kgl.res. av 17. juni 1988

- Forslag til normalinstruks, fastsatt av Kirkerådet mars 1977

Kirkemøtet 1995 behandler saken under forutsetning av at ny lov om Den norske kirke gir den nødvendige hjemmel for at Kirkemøtet kan vedta tjenesteordninger. Kirkemøtet vil imidlertid formelt ikke endelig kunne vedta tjenesteordninger før den nye kirkeloven er vedtatt. Kirkemøtets behandling av tjenesteordningen vil derfor måtte være av foreløpig karakter. På denne bakgrunn inviteres Kirkemøtet til å drøfte tjenesteordningen og fatte et foreløpig vedtak. Etter at ny lov er vedtatt, vil Kirkemøtet 1996 ta saken opp til endelig behandling.

Komiteens merknader

- Generelle merknader

Tjenesteordningen har basis i ordningen Vigsling til diakontjeneste, Plan for Diakoni, Kirkemøtets høringsuttalelse til ny kirkelov og lovutkastet slik det nå foreligger, hvor menighetsrådet har fått ansvar for at kirkelig undervisning og diakoni innarbeides og utvikles i soknet. Tjenesteordning for diakon søker på denne bakgrunn å skape klarhet i ansvarsforholdene omkring diakontjenesten i menighetene.

Komiteen vil imidlertid påpeke at tjenesteordningen ikke gir endegyldige svar på grunnleggende spørsmål som knytter seg til forholdet mellom embete og råd i vår kirkeordning.

Komiteen forstår kateket-, diakon- og kantor-tjenestene som sidestilte tjenester som ivaretar viktige oppdrag for kirken, men som ikke har del i det ordinerte embetet.

Komiteen forutsetter likevel at det arbeides videre med de problemstillinger som knytter seg til plasseringen av diakontjenesten i forhold til det ordinerte embetet. Dette kan eventuelt gjøres innenfor rammen av mandatet til arbeidsgruppen "Vigsling av kantorer" (VAK).

Vår kirke er ikke alene om å drøfte ordninger som på noen punkter berører forståelsen av diakontjenesten. Komiteen vil her nevne at vi gjennom Porvoo-avtalen har forpliktet oss til å "arbeide for å nå fram til en felles forståelse av diakontjenesten" (58 b vii, s.39). Dette vil kunne representere en mulighet for å få nye perspektiver på vår drøfting av diakontjenesten.

Komiteen har merket seg at det er foreslått en heving av utdanningsnivået for diakoner. Komiteen gir sin tilslutning til de nye kvalifikasjonskravene. Komiteen tror dette kan bidra til å kvalitetssikre tjenesten slik at menighetens liv i neste omgang kan styrkes.

Komiteen ønsker også å fremheve behovet for at det legges til rette for etter- og videreutdanning for at diakoner i tjeneste skal få muligheter til å kvalifisere seg i forhold til de nye kvalifikasjonskravene.

Komiteen har drøftet om cand.mag.-kompetanse skal kreves når det gjelder tilsetting i stilling som diakon. Komiteen finner at en på det nåværende tidspunkt ikke har godt nok grunnlag for å ta stilling til dette, men ber Kirkerådet om at dette spørsmålet blir vurdert med tanke på endelig behandling i 1996.

Komiteen forutsetter at tjenesteordningen kan bli revurdert og eventuelt endret når den nye kirkeloven er vedtatt.

Det kan også bli behov for å revidere tjenesteordningen i lys av det pågående utredningsarbeidet i regi av VAK og på grunnlag av eventuelt nye vigslingsliturgier.

- Merknader til
de enkelte paragrafer

§ 2:

Komiteen vil presisere at Kirkemøtet har fått myndighet til å beskrive hva diakontjenesten innholdsmessig omfatter i vår kirke. Kirkemøtet gjør ikke dette i egenskap av arbeidsgiver, men som kirkelig myndighet som fastsetter denne tjenestens innhold. På grunnlag av tjenesteordningen kan arbeidsgiver i instruks fastsette hva som er diakonens arbeidsoppgaver og plikter.

3. ledd:

Komiteen foreslår at bokstavene e, f og g organiseres slik at diakonens ansvar for å gå i soknebud ikke knyttes sammen med sorgarbeidet, men gis et selvstendig punkt.

Komiteen foreslår derfor følgende endringer:

- e. Sorgarbeid
- f. Liturgiske oppgaver ved gudstjenester og kirkelige handlinger
- g. Gå i soknebud

M i n d r e t a l l e t (1)

ønsker en større frihet for lokale tilpasninger, og vil skille ut tjeneste på områder som har vært knyttet til presterollen i et eget ledd med en slik formulering:

Diakonens tjeneste kan også omfatte:

- Å gå i soknebud
- Liturgiske oppgaver ved gudstjenester og kirkelige handlinger
- Forrette ved gravferd etter avtale mellom diakonen, soknepresten og biskopen

Komiteen vil videre understreke betydningen av at spørsmålet om diakonen skal forrette gravferd må avklares ved at diakon og sokneprest sammen søker biskopen om godkjenning. Dette er en oppgave som inntil nå bare på forsøksbasis har vært tillagt diakonen. Komiteen vil ikke foreslå gravferd som en fast oppgave for diakonen. Komiteen advarer dessuten mot at et stort antall gravferder tillegges diakonen, slik at dette kan komme til å gå ut over diakonens primære oppgaver.

5. ledd:

Komiteen understreker behovet for at nærmere retningslinjer for diakonens gudstjenestelige og liturgiske funksjoner blir utarbeidet. Komiteen har merket seg at disse er forutsatt forelagt Kirkemøtet 1996.

For å tydeliggjøre dette anliggendet, foreslås følgende formulering i dette ledd:

Kirkemøtet gir nærmere retningslinjer for diakonens gudstjenestelige og liturgiske funksjoner.

§ 3:

1. ledd:

Kvalifikasjonskravene forutsettes ikke å ha tilbakevirkende kraft. Komiteen ønsker at dette presiseres i dette leddet, og foreslår derfor følgende tillegg:

- 3. Fast stilling som diakon i menighet eller er vigslet som diakon.**

I forlengelsen av dette vil komiteen påpeke at når diakoner som ikke er vigslet tilsettes i ny stilling, er vigsling en forutsetning.

3. ledd:

Komiteen forutsetter at Kirkerådet legger fram spørsmål om godkjenning av annen relevant utdanning til faglig uttalelse for vedkommende fagorgan innenfor universitets- og høgskolesystemet.

§ 4:

Bestemmelsen i denne paragraf innebærer en innskrenkning av den myndighet tilsettingsorganet er tillagt i loven. Komiteen vil likevel her påpeke betydningen av at biskopen gis reell mulighet til å ivareta tilsynsansvaret i forbindelse med tilsetting av diakon, og anser dette som viktigere enn hensynet til tilsettingsorganets selvstendighet.

§ 8:

1. ledd:

Komiteen har merket seg at formuleringen "Diakonen plikter å gå inn i ..." kan virke noe skarp. Likevel vil komiteen understreke betydningen av at tjenesteordningen her er helt klar, og at det sies eksplisitt at det er en tjenesteplikt å inngå i samarbeid med øvrige stillingsinnehavere i menigheten.

Tjenesteordningen legger videre opp til at konflikter så langt det er mulig skal løses lokalt mellom diakonens arbeidsgiver og soknepresten. Komiteen ser betydningen av at det innarbeides gode rutiner for dette.

§ 9:

Komiteen har drøftet om det bør arbeides for at bestemmelsen om taushetsplikt for diakoner bør skjerpes utover det som i dag gjelder i henhold til for

valtningsloven, men komiteen mener at gjeldende regler på dette området er tilstrekkelige.

Forslag til vedtak

1. Fastsettelse av tjenesteordning for diakon forutsetter at ny lov om Den norske kirke gir hjemmel for dette i samsvar med forslag til ny kirkelov § 24, tredje ledd, bokstav c.

Kirkemøtet fastsetter følgende foreløpige Tjenesteordning for diakon:

2. Saken legges fram for Kirkemøtet 1996 til endelig vedtak.
3. Kirkemøtet delegerer til Kirkerådet å fastsette tidspunktet for ikrafttredelse av tjenesteordningen.
4. Kirkerådet bes om å utgi tjenesteordningen i et eget hefte der også utfyllende merknader til de enkelte paragrafer tas med når tjenesteordningen er endelig fastsatt.

*

TJENESTEORDNING FOR DIAKONER

I medhold av Lov om Den norske kirke av ...19.. § 24 tredje ledd bokstav c, fastsetter Kirkemøtet følgende

KVALIFIKASJONSKRAV OG TJENESTEORDNING FOR DIAKONER

§ 1: Hvem tjenesteordningen gjelder for

Denne tjenesteordning gjelder for personer som er tilsatt som diakon i Den norske kirke.

§ 2: Hovedarbeidsområder og arbeidsoppgaver

Diakonen er leder av menighetens diakonitjeneste.

Diakonens hovedoppgave er å legge til rette for og fremme medmenneskelig omsorg og fellesskap, særlig rettet mot mennesker i nød.

Diakonens tjeneste omfatter:

- a. Planlegging og gjennomføring av menighetens plan for diakoni i samsvar med gjeldende Plan for diakoni i Den norske kirke
- b. Forebyggende og oppsøkende virksomhet overfor mennesker som trenger hjelp, omsorg og støtte
- c. Styrking av omsorgsfellesskapet og fremme av diakonal holdning og handling i menighet og lokalsamfunn
- d. Rekruttering, veiledning og opplæring av frivillige medarbeidere
- e. Sorgarbeid
- f. Liturgiske oppgaver ved gudstjenester og kirkelige handlinger
- g. Gå i soknebud
- h. Forrette gravferd etter avtale mellom diakonen, soknepresten og biskopen
- i. Sjelesorg

- j. Samarbeid med lokale frivillige og offentlige instanser
- k. Solidaritetsarbeid overfor nødstilte i andre land

Arbeidsgiver kan i instruks fastsette nærmere bestemmelser om diakonens arbeidsoppgaver og plikter. Innenfor disse rammer har diakonen et selvstendig ansvar for den faglige utførelsen av de arbeidsoppgaver som er tillagt stillingen. Instruksen kan ikke fravike bestemmelser gitt i lov eller i medhold av lov. Før instruks blir fastsatt, skal vedkommende diakon, menighetsråd og sokneprest gis anledning til å uttale seg.

Kirkemøtet gir nærmere retningslinjer for diakonens gudstjenstlige og liturgiske funksjoner.

§ 3: Kvalifikasjonskrav

Som diakon kan tilsettes person som har:

1. a) Minst en 3-årig fagutdanning på høyskolenivå innen helsefag eller sosialfag, eller pedagogisk utdanning av minst 3 års varighet.
b) Utdanning i kristendomskunnskap tilsvarende minst grunnfag.
c) Praktisk-diakonal utdanning av minst ett års varighet.

Eller:

2. Teologisk embetseksamen, praktisk-teologisk seminar og diakonifaglig utdanning av minst 1 års varighet.

Eller:

3. Fast stilling som diakon i menighet, eller er vigslet som diakon.

Kirkerådet kan godkjenne at person med annen faglig jevn god og relevant utdanning/praksis kan tilsettes som diakon.

Dersom det ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene etter 2. gangs utlysning, kan bispedømmerådet godkjenne at stillingen midlertidig omgjøres til annen stilling som kan

dekke deler av hovedarbeidsområdene nevnt i § 2, tredje ledd.

§ 4: Tilsettingsvilkår

Tilsetting skjer med forbehold om vigsling og at biskopen gir tjenestebrev.

§ 5: Vigsling og tilsyn

Diakonen vigsles til tjeneste etter forordnet liturgi. Formaning og løftet i vigslingsliturgien er bestemmende for diakonens tjeneste og livsførsel.

Diakonen står under tilsyn av biskopen.

§ 6: Innsettelse/tjenestebrev

Diakon innsettes etter forordnet liturgi.

Biskopen gir tjenestebrev.

§ 7: Forholdet til kirkens ordninger

Diakonen skal utføre sin tjeneste i samsvar med Den norske kirkes ordninger.

§ 8: Samarbeidsforhold

Diakonen plikter å gå inn i et samarbeid med de øvrige stillingsinnehaverne i menigheten.

Arbeidsgiver avgjør hvem som er diakonens nærmeste overordnede.

For de oppgaver som er nevnt under § 2, 3. ledd, bokstav f-h, er soknepresten diakonens nærmeste overordnede.

Ved uenighet mellom arbeidsgiver og sokneprest vedrørende diakonens ansvar og oppgaver nevnt under § 2, 3. ledd, bokstav f-h, avgjøres saken av biskopen etter at partene har hatt anledning til å uttale seg.

§ 9: Taushetsplikt

Diakonen har taushetsplikt etter gjeldende regler.

PLENUMSBEHANDLING 2:

Dirigent: Nils Valde
Saksordfører: Solveig Fjøsne Saltvik

Følgende hadde ordet:

Solveig Fjøsne Saltvik, Hans Olav Høivik, Harald Lindemann.

Fremsatte forslag

Fra Hans Olav Høivik:

Vedr. hovedarbeidsområder og arbeidsoppgaver, § 2, pkt. k. Punktet strykes og erstattes av en ny formulering:

k. Internasjonal diakoni.

Votering

Forslaget ble tatt inn i komiteens innstilling.

KIRKEMØTET'S VEDTAK

1. Fastsettelse av tjenesteordning for diakon forutsetter at ny lov om Den norske kirke gir hjemmel for dette i samsvar med forslag til ny kirkelov § 24, tredje ledd, bokstav c.

Kirkemøtet fastsetter følgende foreløpige Tjenesteordning for diakon:

2. Saken legges fram for Kirkemøtet 1996 til endelig vedtak.
3. Kirkemøtet delegerer til Kirkerådet å fastsette tidspunktet for ikrafttredelse av tjenesteordningen.

4. Kirkerådet bes om å utgi tjenesteordningen i et eget hefte der også utfyllende merknader til de enkelte paragrafer tas med når tjenesteordningen er endelig fastsatt.

*

Vedtaket var enstemmig.

*

TJENESTEORDNING FOR DIAKONER

I medhold av Lov om Den norske kirke av ...19.. § 24 tredje ledd bokstav c, fastsetter Kirkemøtet følgende

KVALIFIKASJONSKRAV OG TJENESTEORDNING FOR DIAKONER

§ 1: Hvem tjenesteordningen gjelder for

Denne tjenesteordning gjelder for personer som er tilsatt som diakon i Den norske kirke.

§ 2: Hovedarbeidsområder og arbeidsoppgaver

Diakonen er leder av menighetens diakoni-tjeneste.

Diakonens hovedoppgave er å legge til rette for og fremme medmenneskelig omsorg og fellesskap, særlig rettet mot mennesker i nød.

Diakonens tjeneste omfatter:

- a. Planlegging og gjennomføring av menighetens plan for diakoni i samsvar med gjeldende Plan for diakoni i Den norske kirke
- b. Forebyggende og oppsøkende virksomhet overfor mennesker som trenger hjelp, omsorg og støtte
- c. Styrking av omsorgsfellesskapet og fremme av diakonal holdning og handling i menighet og lokalsamfunn
- d. Rekruttering, veiledning og opplæring av frivillige medarbeidere
- e. Sorgarbeid
- f. Liturgiske oppgaver ved gudstjenester og kirkelige handlinger
- g. Gå i soknebud
- h. Forrette gravferd etter avtale mellom diakonen, soknepresten og biskopen
- i. Sjelesorg

j. Samarbeid med lokale frivillige og offentlige instanser

k. Internasjonal diakoni

Arbeidsgiver kan i instruks fastsette nærmere bestemmelser om diakonens arbeidsoppgaver og plikter. Innenfor disse rammer har diakonen et selvstendig ansvar for den faglige utførelsen av de arbeidsoppgaver som er tillagt stillingen. Instruksen kan ikke fravike bestemmelser gitt i lov eller i medhold av lov. Før instruks blir fastsatt, skal vedkommende diakon, menighetsråd og sokneprest gis anledning til å uttale seg.

Kirkemøtet gir nærmere retningslinjer for diakonens gudstjenstlige og liturgiske funksjoner.

§ 3: Kvalifikasjonskrav

Som diakon kan tilsettes person som har:

1. a) Minst en 3-årig fagutdanning på høyskolenivå innen helsefag eller sosialfag, eller pedagogisk utdanning av minst 3 års varighet.
- b) Utdanning i kristendomskunnskap tilsvarende minst grunnfag.
- c) Praktisk-diakonal utdanning av minst ett års varighet.

Eller:

2. Teologisk embetseksamen, praktisk-teologisk seminar og diakonifaglig utdanning av minst 1 års varighet.

Eller:

3. Fast stilling som diakon i menighet, eller er vigslet som diakon.

Kirkerådet kan godkjenne at person med annen faglig jevngod og relevant utdanning/praksis kan tilsettes som diakon.

Dersom det ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene etter 2. gangs utlysning, kan bispedømmerådet godkjenne at stillingen midlertidig omgjøres til annen stilling som kan

dekke deler av hovedarbeidsområdene nevnt i § 2, tredje ledd.

§ 4: Tilsettingsvilkår

Tilsetting skjer med forbehold om vigsling og at biskopen gir tjenestebrev.

§ 5: Vigsling og tilsyn

Diakonen vigsles til tjeneste etter forordnet liturgi. Formaning og løftet i vigslingsliturgien er bestemmende for diakonens tjeneste og livsførsel.

Diakonen står under tilsyn av biskopen.

§ 6: Innsettelse/tjenestebrev

Diakon innsettes etter forordnet liturgi.

Biskopen gir tjenestebrev.

§ 7: Forholdet til kirkens ordninger

Diakonen skal utføre sin tjeneste i samsvar med Den norske kirkes ordninger.

§ 8: Samarbeidsforhold

Diakonen plikter å gå inn i et samarbeid med de øvrige stillingsinnehaverne i menigheten.

Arbeidsgiver avgjør hvem som er diakonens nærmeste overordnede.

For de oppgaver som er nevnt under § 2, 3. ledd, bokstav f-h, er soknepresten diakonens nærmeste overordnede.

Ved uenighet mellom arbeidsgiver og sokneprest vedrørende diakonens ansvar og oppgaver nevnt under § 2, 3. ledd, bokstav f-h, avgjøres saken av biskopen etter at partene har hatt anledning til å uttale seg.

§ 9: Taushetsplikt

Diakonen har taushetsplikt etter gjeldende regler.

*

Sak KM 14/95: KVALIFIKASJONSKRAV OG
TJENESTEORDNING - KANTOR

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter

Dokument 14.1 SAKSORIENTERING

Dokument 14.2 SAMMENFATNING AV
HØRINGSUTTALELSENE

INNSTILLING FRA KOMITE E:

Saksorientering:

I medhold av Ot.prp.nr. 64 (1994-95) vil Kirkemøtet få myndighet til å "fastsette kvalifikasjonskrav og tjenesteordning for særskilte stillinger innen kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk" (§ 24, 3. ledd, bokstav c).

I merknadene til § 24 skriver departementet: "Med tjenesteordning menes generelle bestemmelser om de rettigheter og plikter som tilligger en stilling, og som både vedkommende arbeidsgiver/tilsettingsmyndighet og arbeidstaker vil være bundet av."

Lovforslaget legger opp til at Kirkemøtet får myndighet til å kvalitetssikre de grunnleggende tjenester innen undervisning, diakoni og kirkemusikk i vår kirke m.h.t. kvalifikasjonskrav og innholdsbestemte stillingenes sentrale oppgaver. Til dette hører også å klargjøre og profilere stillingene i forhold til hverandre og i forhold til prestetjenesten. Tjenesteordningen vil være utgangspunktet for fastsetting av lokale instruksjoner for de enkelte stillinger.

Gjennom tjenesteordningen vil Kirkemøtet få mulighet og myndighet til å fastslå hva kirken vil med disse særskilte tjenestene og sette dem inn i en sammenheng som kan tjene menighetene og det oppdrag kirken har.

Følgende prinsipper er lagt til grunn for de tjenesteordningene som Kirkemøtet nå skal fastsette:

- * Det som partene i arbeidslivet har myndighet til å avtale, rettigheter og plikter som reguleres i tariffavtaler og andre avtaler og bestemmelser, holdes utenfor tjenesteordningen.
- * Bestemmelser som allerede er nedfelt i Kirkeloven eller i andre lover og bestemmelser, gjentas ikke i tjenesteordningen.

Fra det tidspunkt ny kirkelov trer i kraft, vil følgende lover, bestemmelser og retningslinjer vedrørende organister bli opphevet/være foreldet:

- Lov om organister av 16. juni 1969, nr. 50
- Tjenesteordning for organister, fastsatt av Kirkedepartementet 16. april 1975 i henhold til lov av 16. juni 1967, § 9
- Forhandlinger mellom organistenes organisasjoner og Norske Kommuners Sentralforbund

Kirkemøtet 1995 behandler saken under forutsetning av at ny lov om Den norske kirke gir den nødvendige hjemmel for at Kirkemøtet kan vedta tjenesteordninger. Kirkemøtet vil imidlertid formelt ikke endelig kunne vedta tjenesteordninger før den nye kirkeloven er vedtatt. Kirkemøtets behandling av tjenesteordningen vil derfor måtte være av foreløpig karakter og Kirkemøtet inviteres på denne bakgrunn til å drøfte tjenesteordningen og fatte et foreløpig vedtak. Etter at ny lov er vedtatt, vil Kirkemøtet 1996 ta saken opp til endelig behandling.

Komiteens merknader:

- Generelle merknader

Komiteen har i sitt arbeid tilstrebet å gi tjenesteordningen en utforming som gjør at den kan bidra til en ryddig personalforvaltning i menighetene. Det er videre viktig at kantorstillingens profil og særpreg i forhold til prestatetjenesten og de øvrige tilsatte trer tydelig frem.

Komiteen har ikke drøftet spørsmål vedrørende vigsling av kantorer. Komiteen forutsetter at Kirkemøtet tar stilling til denne saken etter at spørsmålet om vigsling av kirkemusikere er ferdig utredet. Inntil videre gjelder nåværende bestemmelser om at kantor kan vigsles til fast kirkelig tjeneste.

Komiteen vil gjøre oppmerksom på at det foreliggende forslag om tjenesteordning for kantorer innebærer at

organistene med dette blir stående uten gjeldende tjenesteordning. Komiteen forutsetter imidlertid at arbeidsgiver vil utarbeide instruks for disse arbeidstakere.

Komiteen har merket seg at det er foreslått en heving av utdanningsnivået for kirkemusikere. Komiteen gir sin tilslutning til de nye kvalifikasjonskravene. Vi tror dette kan bidra til å kvalitetssikre tjenesten slik at menighetens liv i neste omgang kan styrkes.

Komiteen forutsetter at tjenesteordningen kan bli revurdert og eventuelt endret når den nye kirkeloven er vedtatt.

Det kan også bli behov for å revidere tjenesteordningen i lys av det pågående utredningsarbeid i regi av komiteen "Vigsling av kantorer" og på grunnlag av eventuelt nye vigslingsliturgier.

Komiteen vil i tilknytning til denne saken rette oppmerksomheten mot Kirkemusikalsk råd. I forslag til lov om Den norske kirke § 23, siste ledd, heter det at nærmere regler om bispedømmerådets virksomhet gis av Kirkemøtet. Komiteen anser det som naturlig at bispedømmerådet gis ansvar for å videreføre Kirkemusikalsk Råd som et viktig rådgivningsorgan. Komiteen vil på denne bakgrunn be Kirkerådet utrede spørsmålet om Kirkemusikalsk råds funksjoner med sikte på fremlegg i Kirkemøtet.

- Merknader til
de enkelte paragrafer

§ 2:
5. ledd:

Bestemmelsen i denne paragraf fastslår at tjenesteordningen gjelder personer som er tilsatt som kantorer. Tjenesteordningen omtaler i 5. ledd domkantor. Komiteen forutsetter at når arbeidsgiver utarbeider instruks for kantorer ved domkirken, vil den også regulere deres særlige oppdrag på bispedømmeplan.

Komiteen understreker at det at domkantor "er rådgiver og inspirator for den kirkemusikalske virksomheten i bispedømmet" kommer i tillegg til de oppgaver som er nevnt for kantor i 4. ledd. På denne bakgrunn foreslås følgende ordlyd i 5. ledd:

Kantor ved domkirke - domkantor - er også rådgiver og inspirator for den

**kirkemusikalske virksomheten i
bispedømmet.**

7. ledd:

Komiteen anser det som helt nødvendig at Kirkemøtet gir nærmere retningslinjer for kantorens gudstjenestlige og liturgiske funksjoner. For å tydeliggjøre dette anliggendet foreslås § 2, siste ledd, endret til:

Kirkemøtet gir nærmere retningslinjer for kantorens gudstjenestlige og liturgiske funksjoner.

Komiteen forutsetter at retningslinjer legges frem for Kirkemøtet i 1996, eventuelt 1997 i sammen med "Vigsling av kantorer".

§ 3:

1. ledd:

Formuleringen vedrørende kvalifikasjonskrav i denne paragraf skiller seg ut fra de øvrige tjenesteordninger ved at utdanningen defineres ved hjelp av akademisk grad og vekttall (cand.mag. - 80 vekttall). Komiteen anser det som nødvendig at kvalifikasjonskravene for kantorer får denne presisering, selv om det nå ikke innarbeides tilsvarende presiseringer for kateket og diakon.

Forslag til kvalifikasjonskrav, punkt 2, angir en 3-årig grunnutdanning i kirkemusikk samt et cand.mag. tillegg i musikk, kristendomskunnskap, pedagogikk eller diakoni tilsvarende 20 vekttall. Komiteen vil understreke at kirkefag bør anses som alternativ til de nevnte fag. Komiteen foreslår derfor følgende formulering under punkt 2:

3 års grunnutdanning i kirkemusikk samt cand.mag.-tillegg i musikk, kristendomskunnskap, kirkefag, pedagogikk eller diakoni tilsvarende 20 vekttall.

Komiteen vil understreke nødvendigheten av at tjenesteordningen inneholder bestemmelser om at de nye kvalifikasjonskravene ikke skal ha tilbakevirkende kraft. Komiteen legger derfor til grunn at person som er tilsatt i kantor/organiststilling og fyller utdanningskravene på det tidspunkt tjenesteordningen trer i kraft, ansees som kvalifisert og og kan søke ny kantorstilling uten å ta tilleggsutdanning, dersom vedkommende ikke fyller utdanningskra-

vene i tjenesteordningen. Dette inntas i tjenesteordningen som nytt punkt 3:

Person som er tilsatt i kontor/ organiststilling og fyller utdanningskravene på det tidspunkt tjenesteordningen trer i kraft, ansees som kvalifisert og kan søke ny kontorstilling uten å ta tilleggsutdannelse, dersom vedkommende ikke fyller utdanningskravene i tjenesteordningen.

2. ledd:

Komiteen forutsetter at Kirkerådet legger frem en sak om godkjenning av annen relevant utdanning til faglig uttalelse fra vedkommende fagorgan innenfor universitet- og høyskolesystemet.

3. ledd:

Komiteen drøftet i tilknytning til kvalifikasjonskravene ønskeligheten av at stillingen fortrinnsvis skal lyses ut som kontorstilling, og om tilsettingsorganet skal være forpliktet på å tilsette kontor hvis en slik søker. Komiteen vil i denne forbindelse poengtere at kontor er den normale stillingstype for kirkemusiker i menigheten. Enhver kirkemusikerstilling skal utlyses som kontor. Hvis man ikke får kvalifiserte søkere, skal stillingen lyses ut på nytt, denne gang som kontor/organist. Ved annen gangs utlysning kan arbeidsgiver tilsette organist. En kontor skal ved tilsetting normalt ha forrang fremfor en organist. Komiteen vil på denne bakgrunn foreslå følgende tilføyelse i § 3 som nytt 3. ledd:

Dersom det etter annen gangs utlysning ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene, kan arbeidsgiver tilsette organist.

§ 8:

3. ledd:

I tredje ledd er det fastslått at "soknepresten er kantorens nærmeste overordnede" når det gjelder de gudstjenestelige og liturgiske oppgaver. I prestegjeld med flere prester vil kantoren måtte forholde seg til både forrettende prest, kapellan og sokneprest. I henhold til tjenesteordning for menighetsprester, § 9, er soknepresten nærmeste overordnede for kapellanen, og skal sørge for den nødvendige samordning av prestatjenesten med menighetsrådets virksomhet. Ved konflikt mellom kantoren og kapel-

lanen avgjøres derfor saken av soknepresten. Komiteen vil understreke at dette gjelder med de begrensninger som følger av bestemmelsene i Guds-tjenestebøkene.

Komiteen har merket seg at formuleringen "Kantoren plikter å gå inn i ..." kan virke noe skarp. Likevel vil komiteen understreke betydningen av at tjenesteordningen her er helt klar, og at det sies eksplisitt at det er en tjenesteplikt å inngå i samarbeid med øvrige stillingsinnehavere i menigheten.

Tjenesteordningen legger opp til at konflikter så langt det er mulig skal løses lokalt mellom kantorens arbeidsgiver og soknepresten. Komiteen ser betydningen av at det innarbeides gode rutiner for dette.

Forslag til vedtak

1. Fastsettelse av tjenesteordning for kontor forutsetter at ny lov om Den norske kirke gir hjemmel for dette i samsvar med forslag til ny kirkelov § 24, tredje ledd, bokstav c.

Kirkemøtet fastsetter følgende foreløpige Tjenesteordning for kontor:

2. Saken legges frem for Kirkemøtet 1996 til endelig vedtak.
3. Kirkemøtet delegerer til Kirkerådet å fastsette tidspunktet for ikrafttredelse av tjenesteordningen.
4. Ordning for vigsling av kirkemusikere legges frem for Kirkemøtet 1997. Inntil videre gjelder nåværende bestemmelser.
5. Kirkerådet bes om å utgi tjenesteordningen i et eget hefte der også utfyllende merknader til de enkelte paragrafer tas med når tjenesteordningen er endelig fastsatt.

TJENESTEORDNING FOR KANTORER

I medhold av Lov om Den norske kirke av ...19..
§ 24, tredje ledd, bokstav c fastsetter Kirkemøtet følgende

KVALIFIKASJONSKRAV OG TJENESTEORDNING FOR KANTORER

§ 1: Hvem tjenesteordningen gjelder for

Denne tjenesteordning gjelder for personer som er tilsatt som kantor i Den norske kirke.

Etter nærmere bestemmelse av arbeidsgiver kan deler av tjenesteordningen også gjøres gjeldende for organister.

§ 2: Hovedarbeidsområder og arbeidsoppgaver

Kantoren er leder for menighetens kirkemusikalske virksomhet. Kantoren skal forvalte og levendegjøre tradisjonelle og nye kirkemusikalske verdier og tilstrebe bredde og kvalitet i det kirkemusikalske arbeidet i menigheten.

Kantorens hovedoppgave er knyttet til planlegging og gjennomføring av gudstjenester og kirkelige handlinger og omfatter menighetssang, orgelspill, korarbeid, konserter, musikkformidling, undervisning og rådgivning.

Kantoren gjør tjeneste ved alle forordnede gudstjenester, andre gudstjenester fastsatt i menighetens gudstjenesteprogram og ved alle kirkelige handlinger som forrettes i kirken eller i gravkapellet etter Den norske kirkes ordninger.

Kantorens tjeneste omfatter for øvrig:

- a) Planlegging og medvirkning ved andre gudstjenester og møter
- b) Ledelse av korarbeid
- c) Undervisning av konfirmanter o.a. i salmesang og liturgi
- d) Planlegging og gjennomføring/medvirkning ved sang og instrumental musikk i kirken

- e) Planlegging og gjennomføring/medvirkning ved musikkandakter, kirkekonsserter o.l.
- f) Rådgivning for menighetsrådet i kirke-
musikalske spørsmål
- g) Ansvar for tilsyn og vedlikehold av kirkens
orgel og øvrige instrumenter
- h) Samarbeid med lokale, frivillige og offent-
lige instanser

Kantor ved domkirke - domkantor - er også råd-
giver og inspirator for den kirkemusikalske
virksomheten i bispedømmet.

Arbeidsgiver kan i instruks fastsette nærmere
bestemmelser om kantorens arbeidsoppgaver og
plikter. Innenfor disse rammer har kantoren et
selvstendig ansvar for den faglige utførelsen av
de arbeidsoppgaver som er tillagt stillingen.
Instruksen kan ikke fravike bestemmelser gitt i
lov eller i medhold av lov. Før instruks blir
fastsatt, skal vedkommende kantor, menighetsråd
og sokneprest gis anledning til å uttale seg.

Kirkemøtet gir nærmere retningslinjer for kan-
torens gudstjenestlige og liturgiske funksjoner.

§ 3: Kvalifikasjonskrav

Som kantor kan tilsettes person som har:

- 1) 4 års kirkemusikkutdanning (cand.mag-grad i
kirkemusikk) med 80 vekttall eller
- 2) 3 års grunnutdanning i kirkemusikk samt
cand.mag-tillegg i musikk, kristendomskun-
skap, kirkefag, pedagogikk eller diakoni
tilsvarende 20 vekttall
- 3) Person som er tilsatt i kantor/organist-
stilling og fyller utdanningskravene på det
tidspunkt tjenesteordningen trer i kraft,
ansees som kvalifisert og og kan søke ny
kantorstilling uten å ta tilleggsutdannelse,
dersom vedkommende ikke fyller utdannings-
kravene i tjenesteordningen

Kirkerådet kan godkjenne annen utdanning som
faglig jevn god, og at personer med annen rele-
vant og tilsvarende utdanning/praksis kan til-
settes som kantor.

Dersom det etter annen gangs utlysning ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene, kan arbeidsgiver tilsette organist.

§ 4: Tilsetningsvilkår

(Spørsmål om vigsling og tjenestebrev legges frem for Kirkemøtet 1997.)

§ 5: Vigsling og tilsyn

(Vigsling og liturgi for vigsling legges frem for Kirkemøtet 1997.)

Kantoren står under tilsyn av biskopen.

§ 6: Innsettelse/tjenestebrev

Kantoren innsettes/fremstilles etter forordnet liturgi.

Biskopen gir tjenestebrev.

§ 7: Forholdet til kirkens ordninger

Kantoren skal utføre sin tjeneste i samsvar med Den norske kirkes ordninger.

§ 8: Samarbeidsforhold

Kantoren plikter å gå inn i et samarbeid med de øvrige stillingsinnehaverne i menigheten.

Arbeidsgiver avgjør hvem som er kantorens nærmeste overordnede.

For de oppgaver som er nevnt under § 2 vedr. gudstjenestlige og liturgiske oppgaver, er soknepresten kantorens nærmeste overordnede.

Ved uenighet mellom arbeidsgiver og sokneprest vedrørende kantorens ansvar og oppgaver nevnt under § 2 avgjøres saken av biskopen etter at partene har hatt anledning til å uttale seg.

§ 9: Taushetsplikt

Kantoren har taushetsplikt etter gjeldende regler.

PLENUMSBEHANDLING 1:

Dirigent: Hans Arne Akerø
Saksordfører: Tor Nes

Følgende hadde ordet:

Tor Nes, Ivar Jarle Eliassen, Knut Sellevold, Ola Steinholt, Per Hovland, Tore Kopperud.

Votering

Saken går tilbake til komiteen.

NY INNSTILLING FRA KOMITE E:

Saksorientering:

I medhold av Ot.prp.nr. 64 (1994-95) vil Kirkemøtet få myndighet til å "fastsette kvalifikasjonskrav og tjenesteordning for særskilte stillinger innen kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk" (§ 24, 3. ledd, bokstav c).

I merknadene til § 24 skriver departementet: "Med tjenesteordning menes generelle bestemmelser om de rettigheter og plikter som tilligger en stilling, og som både vedkommende arbeidsgiver/tilsettingsmyndighet og arbeidstaker vil være bundet av."

Lovforslaget legger opp til at Kirkemøtet får myndighet til å kvalitetssikre de grunnleggende tjenester innen undervisning, diakoni og kirkemusikk i vår kirke m.h.t. kvalifikasjonskrav og innholdsbestemme stillingenes sentrale oppgaver. Til dette hører også å klargjøre og profilere stillingene i forhold til hverandre og i forhold til prestetjenesten. Tjenesteordningen vil være utgangspunktet for fastsetting av lokale instruksjoner for de enkelte stillinger.

Gjennom tjenesteordningen vil Kirkemøtet få mulighet og myndighet til å fastslå hva kirken vil med disse særskilte tjenestene og sette dem inn i en sammenheng som kan tjene menighetene og det oppdrag kirken har.

Følgende prinsipper er lagt til grunn for de tjenesteordningene som Kirkemøtet nå skal fastsette:

- * Det som partene i arbeidslivet har myndighet til å avtale, rettigheter og plikter som reguleres i tariffavtaler og andre avtaler og bestemmelser, holdes utenfor tjenesteordningen.
- * Bestemmelser som allerede er nedfelt i Kirkeloven eller i andre lover og bestemmelser, gjentas ikke i tjenesteordningen.

Fra det tidspunkt ny kirkelov trer i kraft, vil følgende lover, bestemmelser og retningslinjer vedrørende organister bli opphevet/være foreldet:

- Lov om organister av 16. juni 1969, nr. 50
- Tjenesteordning for organister, fastsatt av Kirkedepartementet 16. april 1975 i henhold til lov av 16. juni 1967, § 9
- Normalinstruks for organister, fastsatt gjennom forhandlinger mellom organistenes organisasjoner og Norske Kommuners Sentralforbund

Kirkemøtet 1995 behandler saken under forutsetning av at ny lov om Den norske kirke gir den nødvendige hjemmel for at Kirkemøtet kan vedta tjenesteordninger. Kirkemøtet vil imidlertid formelt ikke endelig kunne vedta tjenesteordninger før den nye kirkeloven er vedtatt. Kirkemøtets behandling av tjenesteordningen vil derfor måtte være av foreløpig karakter og Kirkemøtet inviteres på denne bakgrunn til å drøfte tjenesteordningen og fatte et foreløpig vedtak. Etter at ny lov er vedtatt, vil Kirkemøtet 1996 ta saken opp til endelig behandling.

Komiteens merknader

Generelle merknader

Komiteen har i sitt arbeid tilstrebet å gi tjenesteordningen en utforming som gjør at den kan bidra til en ryddig personalforvaltning i menighetene. Det er videre viktig at kantorstillingens profil og særpreg i forhold til prestedtjenesten og de øvrige tilsatte trer tydelig frem.

Komiteen har ikke drøftet spørsmål vedrørende vigsling av kantorer. Komiteen forutsetter at Kirkemøtet tar stilling til denne saken etter at spørsmålet om vigsling av kirkemusikere er ferdig ut-

redet. Inntil videre gjelder nåværende bestemmelser om at kantor kan vigsles til fast kirkelig tjeneste.

Komiteen vil gjøre oppmerksom på at det foreliggende forslag om tjenesteordning for kantorer innebærer at organistene med dette blir stående uten gjeldende tjenesteordning. Komiteen forutsetter imidlertid at arbeidsgiver gjør deler av tjenesteordningen gjeldende for organister gjennom instruks.

Komiteen har merket seg at det er foreslått en heving av utdanningsnivået for kirkemusikere. Komiteen gir sin tilslutning til de nye kvalifikasjonskravene. Vi tror dette kan bidra til å kvalitetssikre tjenesten slik at menighetens liv i neste omgang kan styrkes.

Komiteen forutsetter at tjenesteordningen kan bli revurdert og eventuelt endret når den nye kirke-loven er vedtatt.

Det kan også bli behov for å revidere tjenesteordningen i lys av det pågående utredningsarbeid i regi av komiteen "Vigsling av kantorer" og på grunnlag av eventuelt nye vigslingsliturgier.

Komiteen vil i tilknytning til denne saken rette oppmerksomheten mot Kirkemusikalsk råd. I forslag til lov om Den norske kirke § 23, siste ledd, heter det at nærmere regler om bispedømmerrådets virksomhet gis av Kirkemøtet. Komiteen anser det som naturlig at bispedømmerrådet gis ansvar for å videreføre Kirkemusikalsk Råd som et viktig rådgivningsorgan. Komiteen vil på denne bakgrunn be Kirkerådet utrede spørsmålet om Kirkemusikalsk råds funksjoner med sikte på fremlegg i Kirkemøtet.

- Merknader til
de enkelte paragrafer:

§ 2:
5. ledd:

Bestemmelsen i § 1 fastslår at tjenesteordningen gjelder personer som er tilsatt som kantorer. Tjenesteordningen omtaler i § 2, 5. ledd, domkantor. Komiteen forutsetter at når arbeidsgiver utarbeider instruks for kantorer ved domkirken, vil den også regulere deres særlige oppdrag på bispedømmeplan.

Komiteen understreker at det at domkantor "er rådgiver og inspirator for den kirkemusikalske virksomheten i bispedømmet" kommer i tillegg til de oppga-

ver som er nevnt for kantor i 4. ledd. På denne bakgrunn foreslås følgende ordlyd i 5. ledd:

Kantor ved domkirke - domkantor - er også rådgiver og inspirator for den kirkemusikalske virksomheten i bispedømmet.

7. ledd:

Komiteen anser det som helt nødvendig at Kirkemøtet gir nærmere retningslinjer for kantorens gudstjenestlige og liturgiske funksjoner. For å tydeliggjøre dette anliggendet foreslås § 2, siste ledd, endret til:

Kirkemøtet gir nærmere retningslinjer for kantorens gudstjenestlige og liturgiske funksjoner.

Komiteen forutsetter at retningslinjer legges frem for Kirkemøtet i 1996, eventuelt i 1997 i tilknytning til "Vigsling av kantorer".

§ 3:

1. ledd:

Formuleringen vedrørende kvalifikasjonskrav i denne paragraf skiller seg ut fra de øvrige tjenesteordninger ved at utdanningen defineres ved hjelp av akademisk grad og vekttall (cand.mag. - 80 vekttall). Komiteen anser det som nødvendig at kvalifikasjonskravene for kantorer får denne presisering, selv om det nå ikke innarbeides tilsvarende presiseringer for kateket og diakon.

Forslag til kvalifikasjonskrav punkt 2 angir en 3-årig grunnutdanning i kirkemusikk samt et cand.mag. tillegg i musikk, kristendomskunnskap, pedagogikk eller diakoni tilsvarende 20 vekttall. Komiteen vil understreke at kirkefag bør anses som alternativ til de nevnte fag. Komiteen foreslår derfor følgende formulering under punkt 2:

3 års grunnutdanning i kirkemusikk samt cand.mag.-tillegg i musikk, kristendomskunnskap, kirkefag, pedagogikk eller diakoni tilsvarende 20 vekttall.

Komiteen vil understreke nødvendigheten av at tjenesteordningen inneholder bestemmelser om at de nye kvalifikasjonskravene ikke skal ha tilbakevirkende kraft. Komiteen legger derfor til grunn at person som er tilsatt i kantor/organiststilling og

fyller utdanningskravene på det tidspunkt tjenesteordningen trer i kraft, ansees som kvalifisert og kan søke ny kantorstilling uten å ta tilleggsutdannelse, selv om vedkommende ikke fyller utdanningskravene i denne tjenesteordningen. Dette inntas i tjenesteordningen som nytt punkt 3:

Person som er tilsatt i kantor/ organiststilling og fyller utdanningskravene på det tidspunkt tjenesteordningen trer i kraft, ansees som kvalifisert og kan søke ny kantorstilling uten å ta tilleggsutdannelse, selv om vedkommende ikke fyller utdanningskravene i denne tjenesteordningen.

Komiteen ønsker å fremheve behovet for at det legges til rette for etter- og videreutdanning for at kantorer i tjeneste skal få mulighet til å kvalifisere seg i forhold til de nye kvalifikasjonskravene.

2. ledd:

Komiteen forutsetter at Kirkerådet legger frem spørsmål om godkjenning av annen relevant utdanning til faglig uttalelse fra vedkommende fagorgan innenfor universitet- og høyskolesystemet. Komiteen foreslår følgende ordlyd i 2. ledd:

Kirkerådet kan godkjenne at personer med annen faglig jevngod og relevant utdanning/praksis kan tilsettes som kantor.

3. ledd:

Komiteen drøftet i tilknytning til kvalifikasjonskravene ønskeligheten av at stillingen fortrinnsvis skal lyses ut som kantorstilling, og om tilsettingsorganet skal være forpliktet på å tilsette kantor hvis en slik søker. Komiteen vil i denne forbindelse poengtere at kantor er den normale stillingstype for kirkemusiker i menigheten. Enhver kirkemusikerstilling skal utlyses som kantor. Hvis man ikke får kvalifiserte søkere, skal stillingen lyses ut på nytt, denne gang som kantor/organist. Ved annen gangs utlysning kan arbeidsgiver tilsette organist. En kantor skal ved tilsetting normalt ha forrang fremfor en organist. Komiteen vil på denne bakgrunn foreslå følgende tilføyelse i § 3 som nytt 3. ledd:

Dersom det ved annen gangs utlysning ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene, kan arbeidsgiver tilsette organist.

§ 8:

3. ledd:

I tredje ledd er det fastslått at "soknepresten er kantorens nærmeste overordnede" når det gjelder de gudstjenestlige og liturgiske oppgaver. I prestegjeld med flere prester vil kantoren måtte forholde seg til både forrettende prest, kapellan og sokneprest. I henhold til tjenesteordning for menighetsprester, § 9, er soknepresten nærmeste overordnede for kapellanen, og skal sørge for den nødvendige samordning av prestetjenesten med menighetsrådets virksomhet. Ved konflikt mellom kantoren og kapellanen avgjøres derfor saken av soknepresten. Komiteen vil understreke at dette gjelder med de begrensninger som følger av bestemmelsene i Guds-tjenestebøkene.

Komiteen har merket seg at formuleringen "Kantoren plikter å gå inn i ..." kan virke noe skarp. Likevel vil komiteen understreke betydningen av at tjenesteordningen her er helt klar, og at det sies eksplisitt at det er en tjenesteplikt å inngå i samarbeid med øvrige stillingsinnehavere i menigheten.

Tjenesteordningen legger opp til at konflikter så langt det er mulig skal løses lokalt mellom kantorens arbeidsgiver og soknepresten. Komiteen ser betydningen av at det innarbeides gode rutiner for dette.

Forslag til vedtak

1. Fastsettelse av tjenesteordning for kantor forutsetter at ny lov om Den norske kirke gir hjemmel for dette i samsvar med forslag til ny kirkelov § 24, tredje ledd, bokstav c.

Kirkemøtet fastsetter følgende foreløpige Tjenesteordning for kantor:

2. Saken legges frem for Kirkemøtet 1996 til endelig vedtak.
3. Kirkemøtet delegerer til Kirkerådet å fastsette tidspunktet for ikrafttredelse av tjenesteordningen.
4. Ordning for vigsling av kirkemusikere legges frem for Kirkemøtet 1997. Inntil videre gjelder nåværende bestemmelser.
5. Kirkerådet bes om å utgi tjenesteordningen i et eget

hefte der også utfyllende merknader til de enkelte paragrafer tas med når tjenesteordningen er endelig fastsatt.

*

TJENESTEORDNING FOR KANTORER

I medhold av Lov om Den norske kirke av ... 19.. § 24, tredje ledd, bokstav c, fastsetter Kirkemøtet følgende

KVALIFIKASJONSKRAV OG TJENESTEORDNING FOR KANTORER

§ 1: Hvem tjenesteordningen gjelder for

Denne tjenesteordning gjelder for personer som er tilsatt som kantor i Den norske kirke.

Etter nærmere bestemmelse av arbeidsgiver kan deler av tjenesteordningen også gjøres gjeldende for organister.

§ 2: Hovedarbeidsområder og arbeidsoppgaver

Kantoren er leder for menighetens kirkemusikalske virksomhet. Kantoren skal forvalte og levendegjøre tradisjonelle og nye kirkemusikalske verdier og tilstrebe bredde og kvalitet i det kirkemusikalske arbeidet i menigheten.

Kantorens hovedoppgave er knyttet til planlegging og gjennomføring av gudstjenester og kirkelige handlinger og omfatter menighetssang, orgelspill, korarbeid, konserter, musikkformidling, undervisning og rådgivning.

Kantoren gjør tjeneste ved alle forordnede gudstjenester, andre gudstjenester fastsatt i menighetens gudstjenesteprogram og ved alle kirkelige handlinger som forrettes i kirken eller i gravkapellet etter Den norske kirkes ordninger.

Kantorens tjeneste omfatter for øvrig:

- a) Planlegging og medvirkning ved andre gudstjenester og møter
- b) Ledelse av korarbeid
- c) Undervisning av konfirmanter o.a. i salmesang og liturgi
- d) Planlegging og gjennomføring/medvirkning ved sang og instrumental musikk i kirken

- e) Planlegging og gjennomføring/medvirkning ved musikkandakter, kirkekonserter o.l.
- f) Rådgivning for menighetsrådet i kirkemusikalske spørsmål
- g) Ansvar for tilsyn og vedlikehold av kirkens orgel og øvrige instrumenter
- h) Samarbeid med lokale, frivillige og offentlige instanser

Kantor ved domkirke - domkantor - er også rådgiver og inspirator for den kirkemusikalske virksomheten i bispedømmet.

Arbeidsgiver kan i instruks fastsette nærmere bestemmelser om kantorens arbeidsoppgaver og plikter. Innenfor disse rammer har kantoren et selvstendig ansvar for den faglige utførelsen av de arbeidsoppgaver som er tillagt stillingen. Instruksen kan ikke fravike bestemmelser gitt i lov eller i medhold av lov. Før instruks blir fastsatt, skal vedkommende kantor, menighetsråd og sokneprest gis anledning til å uttale seg.

Kirkemøtet gir nærmere retningslinjer for kantorens gudstjenestlige og liturgiske funksjoner.

§ 3: Kvalifikasjonskrav

Som kantor kan tilsettes person som har:

- 1) 4 års kirkemusikkutdanning (cand.mag-grad i kirkemusikk) med 80 vekttall

Eller:

- 2) 3 års grunnutdanning i kirkemusikk samt cand.mag-tillegg i musikk, kristendomskunnskap, kirkefag, pedagogikk eller diakoni tilsvarende 20 vekttall

Person som er tilsatt i kantor-/organiststilling og fyller utdanningskravene på det tidspunkt tjenesteordningen trer i kraft, ansees som kvalifisert og kan søke ny kantorstilling uten å ta tilleggsutdannelse, selv om vedkommende ikke fyller utdanningskravene i denne tjenesteordningen.

Kirkerådet kan godkjenne at personer med annen

faglig jevngod og relevant utdanning/praksis kan tilsettes som kantor.

Dersom det ved annen gangs utlysning ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene, kan arbeidsgiver tilsette organist.

§ 4: Tilsettingsvilkår

(Spørsmål om vigsling og tjenestebrev legges frem for Kirkemøtet 1997.)

§ 5: Vigsling og tilsyn

(Vigsling og liturgi for vigsling legges frem for Kirkemøtet 1997.)

Kantoren står under tilsyn av biskopen.

§ 6: Innsettelse/tjenestebrev

Kantoren innsettes/fremstilles etter forordnet liturgi.

Biskopen gir tjenestebrev.

§ 7: Forholdet til kirkens ordninger

Kantoren skal utføre sin tjeneste i samsvar med Den norske kirkes ordninger.

§ 8: Samarbeidsforhold

Kantoren plikter å gå inn i et samarbeid med de øvrige stillingsinnehaverne i menigheten.

Arbeidsgiver avgjør hvem som er kantorens nærmeste overordnede.

For de oppgaver som er nevnt under § 2 vedr. gudstjenestlige og liturgiske oppgaver, er soknepresten kantorens nærmeste overordnede.

Ved uenighet mellom arbeidsgiver og sokneprest vedrørende kantorens ansvar og oppgaver nevnt under § 2 avgjøres saken av biskopen etter at partene har hatt anledning til å uttale seg.

§ 9: Taushetsplikt

Kantoren har taushetsplikt etter gjeldende regler.

PLENUMSBEHANDLING 2:

Dirigent: Nils Valde

Saksordfører: Tor Nes

Følgende hadde ordet:

Tor Nes, Ola Hunsger, Knut Sellevold.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

1. Fastsettelse av tjenesteordning for kantor forutsetter at ny lov om Den norske kirke gir hjemmel for dette i samsvar med forslag til ny kirkelov § 24, tredje ledd, bokstav c.

Kirkemøtet fastsetter følgende foreløpige Tjenesteordning for kantor:

2. Saken legges frem for Kirkemøtet 1996 til endelig vedtak.
3. Kirkemøtet delegerer til Kirkerådet å fastsette tidspunktet for ikraftttredelse av tjenesteordningen.
4. Ordning for vigsling av kirkemusikere legges frem for Kirkemøtet 1997. Inntil videre gjelder nåværende bestemmelser.
5. Kirkerådet bes om å utgi tjenesteordningen i et eget hefte der også utfyllende merknader til de enkelte paragrafer tas med når tjenesteordningen er endelig fastsatt.

*

Vedtaket var enstemmig.

*

TJENESTEORDNING FOR KANTORER

I medhold av Lov om Den norske kirke av ... 19.. § 24, tredje ledd, bokstav c, fastsetter Kirkemøtet følgende

KVALIFIKASJONSKRAV OG TJENESTEORDNING FOR KANTORER

§ 1: Hvem tjenesteordningen gjelder for

Denne tjenesteordning gjelder for personer som er tilsatt som kantor i Den norske kirke.

Etter nærmere bestemmelse av arbeidsgiver kan deler av tjenesteordningen også gjøres gjeldende for organister.

§ 2: Hovedarbeidsområder og arbeidsoppgaver

Kantoren er leder for menighetens kirkemusikalske virksomhet. Kantoren skal forvalte og levendegjøre tradisjonelle og nye kirkemusikalske verdier og tilstrebe bredde og kvalitet i det kirkemusikalske arbeidet i menigheten.

Kantorens hovedoppgave er knyttet til planlegging og gjennomføring av gudstjenester og kirkelige handlinger og omfatter menighetssang, orgelspill, korarbeid, konserter, musikkformidling, undervisning og rådgivning.

Kantoren gjør tjeneste ved alle forordnede gudstjenester, andre gudstjenester fastsatt i menighetens gudstjenesteprogram og ved alle kirkelige handlinger som forrettes i kirken eller i gravkapellet etter Den norske kirkes ordninger.

Kantorens tjeneste omfatter for øvrig:

- a) Planlegging og medvirkning ved andre gudstjenester og møter
- b) Ledelse av korarbeid
- c) Undervisning av konfirmanter o.a. i salmesang og liturgi
- d) Planlegging og gjennomføring/medvirkning ved sang og instrumental musikk i kirken

- e) Planlegging og gjennomføring/medvirkning ved musikkandakter, kirkekonserter o.l.
- f) Rådgivning for menighetsrådet i kirkemusikalske spørsmål
- g) Ansvar for tilsyn og vedlikehold av kirkens orgel og øvrige instrumenter
- h) Samarbeid med lokale, frivillige og offentlige instanser

Kantor ved domkirke - domkantor - er også rådgiver og inspirator for den kirkemusikalske virksomheten i bispedømmet.

Arbeidsgiver kan i instruks fastsette nærmere bestemmelser om kantorens arbeidsoppgaver og plikter. Innenfor disse rammer har kantoren et selvstendig ansvar for den faglige utførelsen av de arbeidsoppgaver som er tillagt stillingen. Instruksen kan ikke fravike bestemmelser gitt i lov eller i medhold av lov. Før instruks blir fastsatt, skal vedkommende kantor, menighetsråd og sokneprest gis anledning til å uttale seg.

Kirkemøtet gir nærmere retningslinjer for kantorens gudstjenestlige og liturgiske funksjoner.

§ 3: Kvalifikasjonskrav

Som kantor kan tilsettes person som har:

- 1) 4 års kirkemusikkutdanning (cand.mag-grad i kirkemusikk) med 80 vekttall

Eller:

- 2) 3 års grunnutdanning i kirkemusikk samt cand.mag-tillegg i musikk, kristendoms-kunnskap, kirkefag, pedagogikk eller diakoni tilsvarende 20 vekttall

Person som er tilsatt i kantor-/organiststilling og fyller utdanningskravene på det tidspunkt tjenesteordningen trer i kraft, ansees som kvalifisert og kan søke ny kantorstilling uten å ta tilleggsutdannelse, selv om vedkommende ikke fyller utdanningskravene i denne tjenesteordningen.

Kirkerådet kan godkjenne at personer med annen

faglig jevn god og relevant utdanning/praksis kan tilsettes som kantor.

Dersom det ved annen gangs utlysning ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene, kan arbeidsgiver tilsette organist.

§ 4: Tilsettingsvilkår

(Spørsmål om vigsling og tjenestebrev legges frem for Kirkemøtet 1997.)

§ 5: Vigsling og tilsyn

(Vigsling og liturgi for vigsling legges frem for Kirkemøtet 1997.)

Kantoren står under tilsyn av biskopen.

§ 6: Innsettelse/tjenestebrev

Kantoren innsettes/fremstilles etter forordnet liturgi.

Biskopen gir tjenestebrev.

§ 7: Forholdet til kirkens ordninger

Kantoren skal utføre sin tjeneste i samsvar med Den norske kirkes ordninger.

§ 8: Samarbeidsforhold

Kantoren plikter å gå inn i et samarbeid med de øvrige stillingsinnehaverne i menigheten.

Arbeidsgiver avgjør hvem som er kantorens nærmeste overordnede.

For de oppgaver som er nevnt under § 2 vedr. gudstjenestlige og liturgiske oppgaver, er soknepresten kantorens nærmeste overordnede.

Ved uenighet mellom arbeidsgiver og sokneprest vedrørende kantorens ansvar og oppgaver nevnt under § 2 avgjøres saken av biskopen etter at partene har hatt anledning til å uttale seg.

§ 9: Taushetsplikt

Kantoren har taushetsplikt etter gjeldende regler.

*

Sak KM 15/95: HOMOFILE I KIRKEN

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter

- Dokument 15.1 SASKORIENTERING
- Dokument 15.2 UTREDNINGEN
"HOMOFILE I KIRKEN"
- Dokument 15.3 BISPEMØTET'S PROTOKOLLAT
I SAK BM 2/95:
HOMOFILIUTREDNINGEN:
"HOMOFILE I KIRKEN"
- Dokument 15.4 BISPEMØTET'S BREV
AV 24.4.1995
- Dokument 15.5 SAMISK KIRKERÅD'S UTTAELSE
I SAK 21/95:
"HOMOFILE I KIRKEN"
- Dokument 15.6 UTSKRIFT AV
KIRKERÅDET'S PROTOKOLL
I SAK 37/95:
"HOMOFILE I KIRKEN"

Øvrige dokumenter

- Diverse uttalelser fra menighetsråd, prester, organisasjoner og enkeltpersoner om saken

INNSTILLING FRA KOMITE C:

Saksorientering

Bispemøtet har oversendt til behandling på Kirkemøtet 1995 enkelte spørsmål knyttet til homofiles situasjon i Den norske kirke. Bispemøtet har selv i sak BM 2/95 avgitt en omfattende uttalelse om "Homofile i kirken". Til grunn for Bispemøtets behandling forelå en utredning med samme tittel utarbeidet av en arbeidsgruppe nedsatt av Bispemøtet i 1993.

Bispemøtets uttalelse fra 1995 innebærer at den skjelling mellom homofil legning og praksis som sto sentralt i Bispemøtets forrige uttalelse om homofilis spørsmålet fra 1977, ikke lenger opprettholdes. Isteden benyttes begrepene homofil orientering og homofilt samliv.

Bispemøtet 1995 har videre uttalt seg samlet om grunnleggende teologiske og etiske prinsipper som aktualiseres i møte med homofili og homofilt samliv. Bispemøtet har imidlertid delt seg i et flertall og et mindretall når det gjelder muligheten for å åpne opp for en endret tilnærming når det gjelder kirkens syn på homofilt samliv.

De spørsmål som på denne bakgrunn er oversendt Kirkerådet for videre avklaring er for det første spørsmålet om det kan tenkes utarbeidet en liturgisk ordning for en forbønnshandling for personer som lever i homofilt samliv. Dernest er det reist spørsmål om det er grunnlag for å åpne for kirkelig tilsetning av personer som lever i homofilt samliv.

Kirkerådet har behandlet henvendelsen fra Bispemøtet både på sitt møte i mai og i september 1995. Kirkerådet har sluttet seg til anbefalingene fra Bispemøtets flertall om ikke å åpne opp for en endret kirkelig praksis på disse punkter.

Kirkerådet har samtidig gitt uttrykk for at det må skje en fortsatt dialog og meningsbrytning i kirken om de spørsmål som denne saken aktualiserer og har avslutningsvis sluttet seg til Bispemøtets samlede ønske om at den uenighet og debatt denne saken har reist, ikke må få splitte Den norske kirke (KR 37/95).

Komiteens merknader

Avkriminaliseringen av homoseksuelle handlinger så sent som i 1972 og innføringen av partnerskapsloven i 1993 viser at det på relativt kort tid har skjedd en grunnleggende holdningsendring i forhold til homofile og homofilt samliv i vårt samfunn. Parallelt med denne utviklingen har forståelsen av homofili stadig vært forsøkt utdypet gjennom forskning og studier innen en rekke fagområder uten at entydige svar er gitt.

I sin etiske veiledning utfordres kirken også på dette området av ny viten om mennesket og av fordypet innsikt i menneskers livssituasjon. Kirkens holdning overfor homofile og til homofilt samliv har parallelt med dette endret seg de siste 40 år. Men det normative grunnlag for kirkens forkynnelse og veiledning er til enhver tid gitt i de bibelske skrifter og kirkens bekjennelse.

Den aktuelle situasjon viser at det ikke lenger er almen enighet og samlet oppslutning i kirken om det tradisjonelt restriktive syn på homofilt samliv. Det er en ny situasjon som har oppstått når tre av Den norske kirkes biskoper i sitt votum gir uttrykk for en Skriftforståelse og en tolkning av aktuelle bibeltekster som på prinsipielt grunnlag åpner opp for aksept for homofilt samliv, også for personer ansatt i kirkelig tjeneste.

Også i andre lands lutherske kirker er spørsmålet om homofilt samliv et svært aktuelt samtale- og debatttema uten at det avtegner seg entydige og enkle løsninger verken på de prinsipielle spørsmål eller de praktiske løsninger som utvikles og utformes.

Komiteen har på denne bakgrunn lagt særlig vinn på å gjennomdrøfte hvordan de spørsmål som saken reiser på en best mulig måte kan bli bearbeidet og videre håndtert i Den norske kirke. Komiteen ser det som nødvendig at samtalen om forståelsen av Guds ord på dette punkt må videreføres med utgangspunkt i en prinsipiell åpenhet og vilje til stadig etterprøving av sine argumenter i lys av Skriften. Dette er særlig viktig i spørsmål som angår utsatte gruppers livssituasjon og rettigheter. Denne samtale må videreføres på alle nivåer i Den norske kirke i gjensidig respekt for hverandres standpunkter.

Komiteen finner det videre nødvendig at aspekter ved saken som ikke synes å være tilstrekkelig avklart i de foreliggende saksdokumenter og den forutgående samtale og debatt, blir bearbeidet og nærmere utredet.

Særlig gjelder dette følgende spørsmål:

- Både Bispemøtet 1977, Bispemøtet 1995 og Kirkerådets vedtak inneholder tydelige uttalelser om at homofile skal integreres i kirke og menighetsliv.

Samtidig registreres at det råder uklarhet og ulik praksis i menighetene når det gjelder inkludering av personer som lever i homofilt samliv i menighetens nattverdfellesskap, som nettopp er det synlige tegn på kirkens fellesskap.

- Utvalget som forberedte saken for Bispemøtet 1995 har selv uttalt at de sjelesørgeriske sider ved saken av tidsmessige grunner ikke fikk den nødvendige oppmerksomhet av utvalget. Bispemøtet har på denne bakgrunn påbegynt det videre arbeidet med disse spørsmål, herunder også deforhold som er aktualisert under forrige strekpunkt.
- Konsekvensene av Bispemøtets uttalelse med hensyn til de arbeidsrettslige sider er forutsatt videre

utredet av Kirkerådet. I dette ligger også behovet for en teologisk og juridisk avklaring av Bispemøtets definisjon "stillinger som har forkynnende, liturgiske og undervisende funksjoner" og spesielt tolkningen av hva dette innebærer når det gjelder muligheten for å gå inn i frivillige tillitsverv i kirkelige råd og utvalg m.v.

- Det er behov for nærmere avklaring med hensyn til bønn for homofile par når dette ikke forstås i rammen av en liturgisk forbønnsordning.
- Det er nødvendig med en videre refleksjon omkring forståelsen av kirkens enhet og hva som er troens fundamentaler på bakgrunn av den aktuelle debatt og den kirkelige situasjon.

Komiteen forutsetter at de aktuelle spørsmål som her er konkretisert, blir utredet videre før saken kommer tilbake til Kirkemøtet. Komiteen er imidlertid delt i spørsmålet om hvor omfattende en ny drøfting i Kirkemøtet bør være.

Komiteen har også drøftet hvorvidt det ville være tjenlig å involvere menighetene i Den norske kirke mer direkte i den videre prosess før nærmere vedtak fattes.

Komiteen vil, i likhet med Bispemøtet, understreke at menighetene i Den norske kirke bør gi tid, rom og åpenhet for refleksjon, samtale og dialog om de spørsmål denne saken reiser og anbefaler bispedømmerådene og Kirkerådet om å legge til rette for en samtale- og refleksjonsprosess i menighetene omkring disse spørsmål.

Komiteen ser det imidlertid ikke tjenlig å foreslå en omfattende lokal høring som del av den kirkelige beslutningsprosess i denne saken.

Merknader fra komiteens flertall (9)

Flertallet av komiteens medlemmer vil til tross for de uavklarte spørsmål som er redegjort for i komiteens fellesmerknader, likevel mene at Kirkemøtet 1995 bør kunne gjøre enkelte nødvendige prinsippvedtak i de to konkrete spørsmål som er oversendt fra Bispemøtet.

Komiteens flertall legger til grunn at det seksuelle samliv etter Guds ord hører hjemme i ekteskapet mellom kvinne og mann. Det er hittil ikke gitt tilstrekkelig overbevisende teologisk argumentasjon verken fra Heieneutvalgets flertall eller fra Bispemøtets mindretall for

at kirken kan åpne for en endret forståelse og praksis på dette området.

Disse medlemmer legger også vekt på at det i en situasjon der biskopene er delt i sitt syn på disse spørsmål, er nødvendig å fatte vedtak om hvilket syn som skal legges til grunn for utformingen av kirkens ordninger - både for de liturgiske ordninger og for tilsettingspraksis i Den norske kirke.

Forslag til vedtak
(flertallet)

1. Kirkemøtet finner ikke at det er gitt tilstrekkelig overbevisende teologiske grunner for at Den norske kirke kan endre sin nåværende praksis med hensyn til tilsetting av personer som lever i homofilt samliv.
2. Kirkemøtet finner heller ikke grunnlag for å foreslå utarbeidet en særskilt liturgisk ordning for en kirkelig forbønnshandling for personer som lever i homofilt samliv.
3. Kirkemøtet forutsetter at kirkelige tilsettingsorganer og biskopene i sin embetsutøvelse innretter sin praksis i tråd med dette.
4. Kirkemøtet ser behov for et videre arbeid for å avklare særlig følgende spørsmål som er blitt aktualisert i denne saken:
 - Det er nødvendig at Bispemøtet viderefører arbeidet med de sjelesørgeriske utfordringer kirken står overfor i møte med homofile, inkludering i menighetens nattverdfellesskap av personer som lever i homofilt samliv og spørsmålet om bønn for homofile par utenfor rammen av en liturgisk ordning.
 - Kirkemøtet anmoder Kirkerådet og Bispemøtet om å ta del i den videre kirkelige refleksjon og samtale omkring forståelsen av kirkens enhet og troens fundamenter på bakgrunn av den aktuelle debatt og kirkelige situasjon.
 - Kirkemøtet ber Kirkerådet om å igangsette arbeidet med de uavklarte arbeidsrettslige spørsmål knyttet til kirkelige tilsettinger av personer som lever i homofilt samliv. Kirkerådet bes også - i kontakt med Bispemøtet - om en nærmere avklaring av hvilke stillinger, oppgaver og verv som tenkes omfattet av Bispemøtets vedtak.

Kirkemøtet ber om å få disse spørsmål tilbake til behandling på Kirkemøtet 1997.

5. Kirkemøtet anbefaler at kirken i sitt møte med mennesker og ut fra sitt grunnlag i Skrift og bekjennelse, fortsetter å arbeide med de teologiske og etiske utfordringer som knytter seg til homofili og homofilt samliv.
6. Kirkemøtet ber bispedømmerådene og Kirkerådet om å legge tilrette for en samtale- og refleksjonsprosess i menighetene omkring disse spørsmål.

Komiteens mindretall (5)

Komiteens mindretall mener at det ut fra flere hensyn vil være tjenlig å sette av mer tid til samtale før det fattes vedtak i de konkrete spørsmål som er oversendt Kirkemøtet fra Bispemøtet.

Mindretallet finner det særlig vanskelig å forsvare at spørsmålet om kirkelig tilsetning og tjeneste av personer som lever i homofilt samliv avgjøres før det foreligger en samlet gjennomdrøfting av de arbeidsrettslige konsekvenser av vedtaket og en nærmere gjennomgang av hvilke stillinger dette vil omfatte. Dette er forøvrig anliggender som er etterlyst av en samlet komite.

Mindretallet mener derfor at Kirkemøtet ikke bør fatte vedtak på dette punkt før denne avklaring og videre prosess har funnet sted.

Forutsetningen for dette forslag er at det i perioden frem til ny behandling ikke foretas endringer av kirkens praksis.

Forslag til vedtak (mindretallet)

1. Kirkemøtet finner at det ut fra flere hensyn vil være tjenlig å sette av mer tid før det fattes vedtak i de spørsmål som er oversendt møtet til behandling fra Bispemøtet. Saken tas derfor opp til ny behandling på Kirkemøtet 1997.
2. Ut fra kirkens grunnlag i Skrift og bekjennelse, må det arbeides videre med de teologiske og etiske utfordringer som knytter seg til spørsmålet om homofili og homofilt samliv.
3. Kirkemøtet ber om at det frem mot ny behandling i

Kirkemøtet 1997 arbeides konkret for å avklare følgende spørsmål:

- Kirkemøtet anmoder Bispemøtet om å videreføre arbeidet med de sjelesørgeriske utfordringer kirken står overfor med særlig vekt på å avklare den praktiske betydning av kirkens uttalte vilje til å inkludere homofile i kirke og menighetsliv.
 - Kirkemøtet ber Kirkerådet om å foreta en samlet gjennomgang og nærmere avklaring av alle sider ved spørsmålet om tilsetning og tjeneste samt valg til ulike kirkelige verv av personer som lever i homofilt samliv.
4. Kirkemøtet innfører ikke en liturgisk ordning for forbønnshandling for personer som lever i homofilt samliv. Bispemøtet anmodes om en nærmere avklaring med hensyn til bønn for homofile par når dette skjer utenfor rammen av en liturgisk ordning.
 5. Kirkemøtet ber bispedømmerådene og Kirkerådet legge tilrette for en samtale- og refleksjonsprosess i menighetene omkring disse spørsmål.
 6. Kirkemøtet forutsetter at kirkelige organer og biskopene ikke endrer den nåværende praksis i forhold til tilsetning av og tjeneste ved personer som lever i homofilt samliv i tiden fram til Kirkemøtet 1997.

PLENUMSBEHANDLING 1:

Dirigent: Nils Valde
Saksordfører: Kjartan Almås

Følgende hadde ordet:

Kjartan Almås, Odd Einar Dørum, Bent Natvig, Vidar Horsfjord, Rosemarie Køhn, Oskar Skarsaune, Ole Harald Neergård, Bjørn Bue, Berit Pihl Johansen, Sigurd Osberg, Finn Wagle, Odd Bondevik, Magnar Kartveit, Ole Gunnar Sæbø, Tore Kopperud, Halvor Bergan, Berit Helgøy Kloster, Ola Steinholt, Sigrid Haukvik, Astrid Grude Eikseth, Otto Strand, Andreas Aarflot, Turid Karlsen Seim, Olav Holten, Claus H. Jebsen, Olaug Vedvik Torset, Oddbjørn Evenshaug, Kari E. Ø. Skavoll.

Eventuell utsettelse

Følgende hadde ordet:

Ola Hunsager, Otto Strand, Ole Gunnar Sæbø, Sigrid Haukvik, Odd Bondevik, Harald Gammelsæter, Andreas Aarflot, Bent Natvig, Odd Einar Dørum, Morten Fleischer, Hans Arne Akerø, Halvor Bergan, Claus H. Jebsen, Ole D. Hagesæther, Tore Kopperud, Oddbjørn Evenshaug, Turid Karlsen Seim, Astrid Grude Eikseth, Ola Steinholt, Ragnar Samuelsen, Jann Sahl, Sigurd Osberg.

Votering

Saken går til komiteen som legger frem forslag til vedtak der det bl.a. blir tatt hensyn til det som er kommet frem i debatten i plenum.

NY INNSTILLING FRA KOMITE C:

Saksorientering

Bispemøtet har oversendt til behandling på Kirkemøtet 1995 enkelte spørsmål knyttet til homofiles situasjon i Den norske kirke. Bispemøtet har selv i sak BM 2/95 avgitt en omfattende uttalelse om "Homofile i kirken". Til grunn for Bispemøtets behandling forelå en utredning med samme tittel utarbeidet av en arbeidsgruppe nedsatt av Bispemøtet i 1993.

Bispemøtets uttalelse fra 1995 innebærer at den skjelling mellom homofil legning og praksis som sto sentralt i Bispemøtets forrige uttalelse om homofilis spørsmålet fra 1977, ikke lenger opprettholdes. Isteden benyttes begrepene homofil orientering og homofilt samliv.

Bispemøtet 1995 har videre uttalt seg samlet om grunnleggende teologiske og etiske prinsipper som aktualiseres i møte med homofili og homofilt samliv. Bispemøtet har imidlertid delt seg i et flertall og et mindretall når det gjelder muligheten for å åpne opp for en endret tilnærming når det gjelder kirkens syn på homofilt samliv.

De spørsmål som på denne bakgrunn er oversendt Kirkemøtet for videre avklaring er for det første spørsmålet om det kan tenkes utarbeidet en liturgisk ordning for en forbønnshandling for personer som lever i homofilt samliv. Dernest er det reist spørsmål om det er grunnlag for å åpne for kirkelig tilsetting av personer som lever i homofilt samliv.

Kirkerådet har behandlet henvendelsen fra Bispemøtet

både på sitt møte i mai og i september 1995. Kirkerådet har sluttet seg til anbefalingene fra Bispemøtets flertall om ikke å åpne opp for en endret kirkelig praksis på disse punkter.

Kirkerådet har samtidig gitt uttrykk for at det må skje en fortsatt dialog og meningsbrytning i kirken om de spørsmål som denne saken aktualiserer og har avslutningsvis sluttet seg til Bispemøtets samlede ønske om at den uenighet og debatt denne saken har reist, ikke må få splitte Den norske kirke (KR 37/95).

Komiteens felles merknader

Avkriminaliseringen av homoseksuelle handlinger så sent som i 1972 og innføringen av partnerskapsloven i 1993 viser at det på relativt kort tid har skjedd en grunnleggende holdningsendring i forhold til homofile og homofilt samliv i vårt samfunn. Parallelt med denne utviklingen har forståelsen av homofili stadig vært for- søkt utdypet gjennom forskning og studier innen en rekke fagområder uten at entydige svar er gitt.

I sin etiske veiledning utfordres kirken også på dette området av ny viten om mennesket og av fordypet innsikt i menneskers livssituasjon. Kirkens holdning overfor homofile og til homofilt samliv har parallelt med dette endret seg de siste 40 år. Men det normative grunnlag for kirkens forkynnelse og veiledning er til enhver tid gitt i de bibelske skrifter og kirkens bekjennelse.

Den aktuelle situasjon viser at det ikke lenger er almen enighet og samlet oppslutning i kirken om det tradisjonelt restriktive syn på homofilt samliv. Det er en ny situasjon som har oppstått når tre av Den norske kirkes biskoper i sitt votum gir uttrykk for en Skriftforståelse og en tolkning av aktuelle bibeltekster som på prinsipielt grunnlag åpner opp for aksept for homofilt samliv, også for personer ansatt i kirkelig tjeneste.

Også i andre lands lutherske kirker er spørsmålet om homofilt samliv et svært aktuelt samtale- og debatttema uten at det avtegner seg entydige og enkle løsninger verken på de prinsipielle spørsmål eller de praktiske løsninger som utvikles og utformes.

Komiteen har på denne bakgrunn lagt særlig vinn på å gjennomdrøfte hvordan de spørsmål som saken reiser på en best mulig måte kan bli bearbeidet og videre håndtert i Den norske kirke. Komiteen ser det som nødvendig at samtalen om forståelsen av Guds ord på dette punkt må videreføres med utgangspunkt i en prinsipiell åpenhet og vilje til stadig etterprøving av sine argumenter i lys

av Skriften. Dette er særlig viktig i spørsmål som angår utsatte gruppers livssituasjon og rettigheter. Denne samtale må videreføres på alle nivåer i Den norske kirke i gjensidig respekt for hverandres standpunkter.

Komiteen finner det videre nødvendig at aspekter ved saken som ikke synes å være tilstrekkelig avklart i de foreliggende saksdokumenter og den forutgående samtale og debatt, blir bearbeidet og nærmere utredet.

Særlig gjelder dette følgende spørsmål:

- Både Bispemøtet 1977, Bispemøtet 1995 og Kirkerådets vedtak inneholder tydelige uttalelser om at homofile skal integreres i kirke og menighetsliv.

Samtidig registreres at det råder ulik praksis i menighetene når det gjelder inkludering av personer som lever i homofilt samliv i menighetens nattverdfellesskap, som nettopp er det synlige tegn på kirkens fellesskap.

- Utvalget som forberedte saken for Bispemøtet 1995 har selv uttalt at de sjelesørgeriske sider ved saken av tidsmessige grunner ikke fikk den nødvendige oppmerksomhet av utvalget. Bispemøtet har på denne bakgrunn påbegynt det videre arbeidet med disse spørsmål, herunder også de forhold som er aktualisert under forrige strekpunkt.
- Konsekvensene av Bispemøtets uttalelse med hensyn til de arbeidsrettslige sider er forutsatt videre utredet av Kirkerådet. I dette ligger også behovet for en teologisk og juridisk avklaring av Bispemøtets definisjon "stillinger som har forkynnende, liturgiske og undervisende funksjoner" og spesielt tolkningen av hva dette innebærer når det gjelder muligheten for å gå inn i frivillige tillitsverv i kirkelige råd og utvalg m.v
- Det er behov for nærmere avklaring med hensyn til bønn for homofile par når dette ikke forstås i rammen av en liturgisk forbønnsordning.
- Det er nødvendig med en videre refleksjon omkring forståelsen av kirkens enhet og hva som er troens fundament på bakgrunn av den aktuelle debatt og den kirkelige situasjon.

Komiteen forutsetter at de aktuelle spørsmål som her er konkretisert, blir utredet videre før saken kommer tilbake til Kirkemøtet. Komiteen er imidlertid delt i spørsmålet om hvor omfattende en ny drøfting i Kirkemøtet bør være.

Komiteen har også drøftet hvorvidt det ville være tjenlig å involvere menighetene i Den norske kirke mer direkte i den videre prosess før nærmere vedtak fattes.

Komiteen vil, i likhet med Bispemøtet, understreke at Den norske kirke bør gi tid, rom og åpenhet for refleksjon, samtale og dialog der de homofile og lesbiske inkluderes, om de spørsmål denne saken reiser. Komiteen anbefaler bispedømmerådene og Kirkerådet om å legge til rette for en samtale- og refleksjonsprosess i menighetene omkring disse spørsmål.

Komiteen ser det imidlertid ikke tjenlig å foreslå en omfattende lokal høring som del av den kirkelige beslutningsprosess i denne saken.

Merknader fra komiteens flertall (9)

Flertallet av komiteens medlemmer vil til tross for de uavklarte spørsmål som er redegjort for i komiteens fellesmerknader, likevel mene at Kirkemøtet 1995 bør kunne gjøre enkelte nødvendige prinsippvedtak i de to konkrete spørsmål som er oversendt fra Bispemøtet.

Komiteens flertall legger til grunn at det seksuelle samliv etter Guds ord hører hjemme i ekteskapet mellom kvinne og mann. Det er hittil ikke gitt tilstrekkelig overbevisende teologisk argumentasjon verken fra Heieneutvalgets flertall eller fra Bispemøtets mindretall for at kirken kan åpne for en endret forståelse og praksis på dette området.

Disse medlemmer legger også vekt på at det i en situasjon der biskopene er delt i sitt syn på disse spørsmål, er nødvendig å fatte vedtak om hvilket syn som skal legges til grunn for utformingen av kirkens ordninger - både for de liturgiske ordninger og for tilsettingspraksis i Den norske kirke.

Forslag til vedtak (flertallet)

1. Kirkemøtet finner ikke at det er gitt tilstrekkelig overbevisende teologiske grunner for at Den norske kirke kan endre sin nåværende praksis med hensyn til tilsetting av personer som lever i homofilt samliv.
2. Kirkemøtet finner heller ikke grunnlag for å foreslå utarbeidet en særskilt liturgisk ordning for en kirkelig forbønnshandling for personer som lever i homofilt samliv.

3. Kirkemøtet forutsetter at kirkelige tilsettingsorganer og biskopene i sin embetsutøvelse innretter sin praksis i tråd med dette.
4. Kirkemøtet ser behov for et videre arbeid for å avklare særlig følgende spørsmål som er blitt aktualisert i denne saken:
 - Det er nødvendig at Bispemøtet viderefører arbeidet med de sjelesørgeriske utfordringer kirken står overfor i møte med homofile, inkludering i menighetens nattverdfellesskap av personer som lever i homofilt samliv og spørsmålet om bønn for homofile par utenfor rammen av en liturgisk ordning.
 - Kirkemøtet anmoder Kirkerådet og Bispemøtet om å ta del i den videre kirkelige refleksjon og samtale omkring forståelsen av kirkens enhet og troens fundamentar på bakgrunn av den aktuelle debatt og kirkelige situasjon.
 - Kirkemøtet ber Kirkerådet om å igangsette arbeidet med å utrede de arbeidsrettslige sider som saken reiser. Kirkerådet bes også - i kontakt med Bispemøtet - om å avklare nærmere hvilke stillinger, oppgaver og verv som kan tenkes omfattet av Bispemøtets uttalelse. Kirkemøtet ber om å få disse spørsmål tilbake til behandling på Kirkemøtet 1997.
5. Kirkemøtet anbefaler at kirken i sitt møte med mennesker og ut fra sitt grunnlag i Skrift og bekjennelse, fortsetter å arbeide med de teologiske og etiske utfordringer som knytter seg til homofili og homofilt samliv.
6. Kirkemøtet ber bispedømmerådene og Kirkerådet om å legge til rette for en samtale- og refleksjonsprosess i menighetene omkring disse spørsmål.

Merknader fra
komiteens mindretall (5)

Komiteens mindretall mener at det ut fra flere hensyn vil være tjenlig å sette av mer tid til samtale før det fattes vedtak i de konkrete spørsmål som er oversendt Kirkemøtet fra Bispemøtet.

Mindretallet finner det særlig vanskelig å forsvare at spørsmålet om kirkelig tilsetting og tjeneste av personer som lever i homofilt samliv avgjøres før det foreligger en samlet gjennomdrøfting av de arbeidsrettslige

konsekvenser av ved-taket og en nærmere gjennomgang av hvilke stillinger dette vil omfatte. Dette er forøvrig anliggender som er etterlyst av en samlet komite.

Mindretallet mener derfor at Kirkemøtet ikke bør fatte vedtak på dette punkt før denne avklaring og videre prosess har funnet sted.

Forutsetningen for dette forslag er at det i perioden frem til ny behandling i 1997 ikke foretas endringer av kirkens praksis.

Forslag til vedtak (mindretallet)

1. Kirkemøtet finner at det ut fra flere hensyn vil være tjenlig å sette av mer tid før det fattes vedtak i de spørsmål som er oversendt møtet til behandling fra Bispemøtet. Saken tas derfor opp til ny behandling på Kirkemøtet 1997.
2. Ut fra kirkens grunnlag i Skrift og bekjennelse, må det arbeides videre med de teologiske og etiske utfordringer som knytter seg til spørsmålet om homofili og homofilt samliv.
3. Kirkemøtet ber om at det frem mot ny behandling i Kirkemøtet 1997 arbeides konkret for å avklare følgende spørsmål:
 - Kirkemøtet anmoder Bispemøtet om å videreføre arbeidet med de sjelesørgeriske utfordringer kirken står overfor i møte med homofile, inkludering i menighetens nattverdfellesskap av personer som lever i homofilt samliv og den praktiske betydning av kirkens uttalte vilje til å inkludere homofile i kirke og menighetsliv.
 - Kirkemøtet ber Kirkerådet om å foreta en samlet gjennomgang og nærmere avklaring av de ulike sider ved spørsmålet om tilsetning og tjeneste samt valg til ulike kirkelige verv av personer som lever i homofilt samliv.
4. Kirkemøtet innfører ikke en liturgisk ordning for forbønnshandling for personer som lever i homofilt samliv. Bispemøtet anmodes om en nærmere avklaring med hensyn til bønn for homofile par når dette skjer utenfor rammen av en liturgisk ordning.
5. Kirkemøtet ber bispedømmerådene og Kirkerådet legge tilrette for en samtale- og refleksjonsprosess i

menighetene omkring disse spørsmål der de homofile og lesbiske inkluderes.

6. Kirkemøtet anmoder Kirkerådet og Bispemøtet om å ta del i den videre kirkelige refleksjon og samtale omkring forståelsen av kirkens enhet og troens fundament på bakgrunn av den aktuelle debatt og kirkelige situasjon.
7. Kirkemøtet forutsetter at kirkelige organer og biskopene ikke endrer den nåværende praksis i forhold til tilsetting av og tjeneste ved personer som lever i homofilt samliv i tiden fram til Kirkemøtet 1997.

PLENUMSBEHANDLING 2:

Dirigent: Nils Valde
Saksordfører: Kjartan Almås

Følgende hadde ordet:

Kjartan Almås, Odd Einar Dørum, Ola Steinholt, Otto Strand, Bent Natvig, Ragnar Samuelson, Vidar Horsfjord, Ola Erslund, Odd Bondevik, Bjørn Bue, Oskar Skarsaune, Rosemarie Køhn, Sigurd Osberg, Nils-Tore Andersen, Berit Heløy Kloster, Astrid Grude Eikseth, Oddbjørn Evenshaug, Ole Harald Neergård, Claus H. Jebsen, Ole D. Hagesæther, Hans Arne Akerø, Finn Wagle, Tore Kopperud, Turid Karlsen Seim, Øystein I. Larsen, Andreas Aarflot, Sigrid Haukvik, Harald Lindemann, Torgeir Norwich, Bjørn Bue, Birger Foseide, Tone Nilssen.

Fremsatte forslag

Fra Bjørn Bue:

1. På grunn av et sterkt uttrykt ønske om mer tid til debatt om spørsmålet "Homofile i kirken", utsettes saken til Kirkemøtet 1997.

Inntil Kirkemøtet har behandlet saken, gjelder dagens praksis i samsvar med Bispemøtets flertallsvedtak i sak BM 2/95.

2. Det arbeides videre med problemstillinger som reises i Bispemøtets vedtak, eksempelvis:
 - De sjelesørgeriske utfordringer følges opp i samsvar med Bispemøtets vedtak.
 - Kirkerådet og bispedømmerådene legger til

rette for en saklig og fordomsfri debatt i kirken om de mange vanskelige spørsmål denne saken reiser.

Votering

Bue's forslag falt med 25 stemmer for.

Mindretallets forslag til vedtak falt med 22 stemmer for.

Flertallets forslag fikk 58 stemmer - og dermed vedtatt.

KIRKEMØTET'S VEDTAK

1. Kirkemøtet finner ikke at det er gitt tilstrekkelig overbevisende teologiske grunner for at Den norske kirke kan endre sin nåværende praksis med hensyn til tilsetning av personer som lever i homofilt samliv.
2. Kirkemøtet finner heller ikke grunnlag for å foreslå utarbeidet en særskilt liturgisk ordning for en kirkelig forbønnshandling for personer som lever i homofilt samliv.
3. Kirkemøtet forutsetter at kirkelige tilsettingsorganer og biskopene i sin embetsutøvelse innretter sin praksis i tråd med dette.
4. Kirkemøtet ser behov for et videre arbeid for å avklare særlig følgende spørsmål som er blitt aktualisert i denne saken:
 - Det er nødvendig at Bispemøtet viderefører arbeidet med de sjelesørgeriske utfordringer kirken står overfor i møte med homofile, inkludering i menighetens nattverdfellesskap av personer som lever i homofilt samliv og spørsmålet om bønn for homofile par utenfor rammen av en liturgisk ordning.
 - Kirkemøtet anmoder Kirkerådet og Bispemøtet om å ta del i den videre kirkelige refleksjon og samtale omkring forståelsen av kirkens enhet og troens fundamenter på bakgrunn av den aktuelle debatt og kirkelige situasjon.
 - Kirkemøtet ber Kirkerådet om å igangsette arbeid-

det med å utrede de arbeidsrettslige sider som saken reiser. Kirkerådet bes også - i kontakt med Bispemøtet - om å avklare nærmere hvilke stillinger, oppgaver og verv som kan tenkes omfattet av Bispemøtets uttalelse. Kirkemøtet ber om å få disse spørsmål tilbake til behandling på Kirkemøtet 1997.

5. Kirkemøtet anbefaler at kirken i sitt møte med mennesker og ut fra sitt grunnlag i Skrift og bekjennelse, fortsetter å arbeide med de teologiske og etiske utfordringer som knytter seg til homofili og homofilt samliv.
6. Kirkemøtet ber bispedømmerådene og Kirkerådet om å legge til rette for en samtale- og refleksjonsprosess i menighetene omkring disse spørsmål.

*

Vedtatt med 58 stemmer.

*

Sak KM 16/95: KOLLEKTBØNN - TILLEGG

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter

Dokument 16.1 SAKSORIENTERING

INNSTILLING FRA KOMITE A:

Bakgrunn

Liturgikommisjonen av 1965 oversendte 14.11.1984 siste del av sine forslag til revisjon av kirkens liturgiske bøker. Liturgikommisjonen hadde dermed fullført sitt oppdrag.

Blant disse forslagene var også en omfattende samling bønner og litanier for særskilte anledninger. Dette forslaget er ikke ført videre ved fastsettelse av omfang og publisering av de liturgiske bøker. I dag er det et savn at ikke en slik samling er tilgjengelig. Kollektbønner for ulike anledninger er aktuelt i mange sammenhenger, og Gudstjenesteboken nevner i en rekke ordninger bruken av "et litani". Spesielt har den såkalte "kirkens fredsbønn" (fastsatt ved Kgl.res. av 7. januar 1949) vært savnet.

Kirkens gudstjenesteråd (KGR) arbeidet med fredsbønnen i forbindelse med Friggjøringsjubileet 1995. I forlengelsen av dette arbeidet ble det foreslått at denne skulle tas inn som et tillegg til Gudstjenestebok for Den norske kirke.

Komiteens merknader

Komiteen er glad for at denne bønnen nå igjen blir tilgjengelig. Etter at bønnen kom inn i Alterboken i 1949, vant den raskt en sterk posisjon i vår kirkes bønneskatt. Både bønnens tema og det at den inneholder en rekke særpregede og treffende formuleringer har gjort at denne bønnen på en særlig måte har glidd inn i kirkefolkets bevissthet. Fremdeles kan en ofte høre gjenklanger av den i bønnespråket, enda den med den nye høymesseordningen fra 1977 gikk ut av det liturgiske materiale.

Det at bønnen har en så sterk stilling tilsier at en er meget varsom med å gjøre endringer i formuleringene. Komiteen har drøftet en rekke detaljer, men vil bare foreslå én endring, og det er en tilnærming til den opprinnelige ordlyd. Det gjelder nynorskformen, hvor uttrykket "fredssaka" (en tilnærming til bokmålsformens "fredens sak") ikke klenger godt. Komiteen går derfor inn for at teksten blir: "Hjelp og styrk alle dei som i dag har det store ansvaret for fred i verda."

Forslag til vedtak

Kirkens fredsbønn i den følgende form fastsettes som tillegg til Gudstjenestebok for Den norske kirke:

- Kirkens fredsbønn

La oss be kirkens fredsbønn.

Allmektige, evige Gud, du som kan lede og bøye menneskers hjerter, vi ber deg: Hjelp og styrk alle dem som i dag har det store ansvar for fredens sak i verden. Ta i din mektige hånd nasjonenes ledere, vend deres hjerter til deg og gi dem kraft i striden mot alt som vil forføre oss til det som ondt er.

Gi fred på jorden, og hjelp din kirke å fremme freden mellom folkene. Vern vårt folk og våre hjem mot krig og splid, og la oss bygge og bo i frihet og fred i dette vårt kjære fedreland som du har gitt oss. Hjelp oss å tjene deg med troskap, og sammen med alle jordens folk å stå fast i striden mot det onde, ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den Hellige Ånd lever og råder, én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.

- Kyrkja si fredsbøn

Lat oss be kyrkja si fredsbøn.

Allmektige, evige Gud, du som kan leia og bøya menneskehjarto, vi bed deg. Hjelp og styrk alle dei som i dag har det store ansvaret for fred i verda. Ta i di mektige hand leiarane for nasjonane, vend hjarto deira til deg og gjev dei kraft i striden mot alt som vil forføra oss til det som vondt er.

Gjev fred på jorda, og hjelp di kyrkje til å fremja freden mellom folka. Verna folket vårt og heimane våre mot krig og usemje, og lat oss byggja og bu i fridom og fred i dette kjære fedrelandet vårt som du har gjeve oss. Hjelp oss å tena deg med truskap, og saman med alle folk på jorda å stå fast i striden

mot det vonde, ved din Son, Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den Heilage Ande lever og råder, éin sann Gud frå æve til æve. Amen.

PLENUMSBEHANDLING 1:

Dirigent: Gunvor Kongsvik
Saksordfører: Hild Myrene

Følgende hadde ordet:

Hild Myrene, Ragnar Samuelson, Olaug Vedvik Torset, Claus H. Jebsen, Tore Kopperud, Andreas Aarflot, Harald Gammelsæter, Turid Karlsen Seim.

Fremsatte forslag

Fra Claus H. Jebsen:

2. avsnitt: ... bygge og bo i frihet og fred i vårt samfunn. Nynorsk: ... fridom og fred i vårt samfunn.

Fra Ragnar Samuelson:

I bønneteksten endres formuleringer slik:

Avsn. 1: "Hjelp og styrk dem" erstattes med: "Led og bøy deres hjerter". Begrunnelse: Bedre i overensstemmelse med tiltaleordene "lede og bøye ...".

Avsn. 2: "hjelp din kirke å fremme freden ..." erstattes med "la din kirke få fremme freden ...". Begrunnelse: I Liturgikommisjonens forslag er formuleringen gjenstand for misforståelse. Her skal Gud bare få "lov til" å hjelpe kirken i dens fredsfremmende arbeid.

Votering

Saken går tilbake til komiteen.

NY INNSTILLING FRA KOMITE A:

Bakgrunn

Liturgikommisjonen av 1965 oversendte 14.11.1984 siste del av sine forslag til revisjon av kirkens liturgiske bøker. Liturgikommisjonen hadde dermed fullført sitt oppdrag.

Blant disse forslagene var også en omfattende samling bønner og litanier for særskilte anledninger. Dette forslaget er ikke ført videre ved fastsettelse av omfang og publisering av de liturgiske bøker. I dag er det et savn at ikke en slik samling er tilgjengelig. Kollektbønner for ulike anledninger er aktuelt i mange sammenhenger, og Gudstjenesteboken nevner i en rekke ordninger bruken av "et litani". Spesielt har den såkalte "kirkens fredsbønn" (fastsatt ved Kgl.res. av 7. januar 1949) vært savnet.

Kirkens gudstjenesteråd (KGR) arbeidet med fredsbønnen i forbindelse med Friggjøringsjubileet 1995. I forlengelsen av dette arbeidet ble det foreslått at denne skulle tas inn som et tillegg til Gudstjenestebok for Den norske kirke.

Komiteens merknader

Komiteen er glad for at denne bønnen nå igjen blir tilgjengelig. Etter at bønnen kom inn i Alterboken i 1949, vant den raskt en sterk posisjon i vår kirkes bønneskatt. Både bønnens tema og det at den inneholder en rekke særpregede og treffende formuleringer har gjort at denne bønnen på en særlig måte har glidd inn i kirkefolkets bevissthet. Fremdeles kan en ofte høre gjenklanger av den i bønnespråket, enda den med den nye høymesseordningen fra 1977 gikk ut av det liturgiske materiale.

Det at bønnen har en så sterk stilling tilsier at en er meget varsom med å gjøre endringer i formuleringene. Komiteen har drøftet en rekke detaljer, men vil bare foreslå én endring, og det er en tilnærming til den opprinnelige ordlyd. Det gjelder nynorskformen, hvor uttrykket "fredssaka" (en tilnærming til bokmålsformens "fredens sak") ikke klirer godt. Komiteen går derfor inn for at teksten blir: "Hjelp og styrk alle dei som i dag har det store ansvaret for fred i verda."

Komiteen har vurdert de forslag som kom inn under første gangs behandling, men finner ikke grunn til å gjøre endringer i denne overleverte bønneteksten. Bøyningsformen "hjarto" er i overensstemmelse med språkføringen i Gudstjenestebok for Den norske kirke. Den er dessuten i levende bruk i deler av landet.

Komiteen vil imidlertid be Nemnd for gudstjenesteliv arbeide med nye bønner om fred og rettferdighet, som i sterkere grad gjenspeiler vår tids problemstillinger og tanker.

Forslag til vedtak

Kirkens fredsbønn i den følgende form fastsettes som tillegg til Gudstjenestebok for Den norske kirke:

- **Kirkens fredsbønn**

La oss be kirkens fredsbønn.

Allmektige, evige Gud, du som kan lede og bøye menneskers hjerter, vi ber deg: Hjelp og styrk alle dem som i dag har det store ansvar for fredens sak i verden. Ta i din mektige hånd nasjonenes ledere, vend deres hjerter til deg og gi dem kraft i striden mot alt som vil forføre oss til det som ondt er.

Gi fred på jorden, og hjelp din kirke å fremme freden mellom folkene. Vern vårt folk og våre hjem mot krig og splid, og la oss bygge og bo i frihet og fred i dette vårt kjære fedreland som du har gitt oss. Hjelp oss å tjene deg med troskap, og sammen med alle jordens folk å stå fast i striden mot det onde, ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den Hellige Ånd lever og råder, én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.

- **Kyrkja si fredsbøn**

Lat oss be kyrkja si fredsbøn.

Allmektige, evige Gud, du som kan leia og bøya menneskehjarto, vi bed deg. Hjelp og styrk alle dei som i dag har det store ansvaret for fred i verda. Ta i di mektige hand leiarane for nasjonane, vend hjarto deira til deg og gjev dei kraft i striden mot alt som vil forføra oss til det som vondt er.

Gjev fred på jorda, og hjelp di kyrkje til å fremja freden mellom folka. Verna folket vårt og heimane våre mot krig og usemje, og lat oss byggja og bu i fridom og fred i dette kjære fedrelandet vårt som du har gjeve oss. Hjelp oss å tena deg med truskap, og saman med alle folk på jorda å stå fast i striden mot det vonde, ved din Son, Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den Heilage Ande lever og råder, éin sann Gud frå æve til æve. Amen.

PLENUMSBEHANDLING 2:

Dirigent: Hans Arne Akerø
Saksordfører: Hild Myrene

Følgende hadde ordet:

Hild Myrene.

KIRKEKMØTET'S
VEDTAK

Kirkens fredsbønn i den følgende form fastsettes som tillegg til Gudstjenestebok for Den norske kirke:

- **Kirkens fredsbønn**

La oss be kirkens fredsbønn.

Allmektige, evige Gud, du som kan lede og bøye menneskers hjerter, vi ber deg: Hjelp og styrk alle dem som i dag har det store ansvar for fredens sak i verden. Ta i din mektige hånd nasjonenes ledere, vend deres hjerter til deg og gi dem kraft i striden mot alt som vil forføre oss til det som ondt er.

Gi fred på jorden, og hjelp din kirke å fremme freden mellom folkene. Vern vårt folk og våre hjem mot krig og splid, og la oss bygge og bo i frihet og fred i dette vårt kjære fedreland som du har gitt oss. Hjelp oss å tjene deg med troskap, og sammen med alle jordens folk å stå fast i striden mot det onde, ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den Hellige Ånd lever og råder, én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.

- **Kyrkja si fredsbøn**

Lat oss be kyrkja si fredsbøn.

Allmektige, evige Gud, du som kan leia og bøya menneskehjarto, vi bed deg. Hjelp og styrk alle dei som i dag har det store ansvaret for fred i verda. Ta i di mektige hand leiarane for nasjonane, vend hjarto deira til deg og gjev dei kraft i striden mot alt som vil forføra oss til det som vondt er.

Gjev fred på jorda, og hjelp di kyrkje til å fremja freden mellom folka. Verna folket vårt og heimane våre mot krig og usemje, og lat oss byggja og bu i fridom og fred i dette kjære fedrelandet vårt som du har gjeve oss. Hjelp oss å tena deg med truskap, og saman med alle folk på jorda å stå fast i striden mot det vonde, ved din Son, Jesus Kristus, vår

Herre, som med deg og Den Heilage Ande lever og råder, éin sann Gud frå æve til æve. Amen.

*

Vedtaket var enstemmig.

*

Sak KM 17/95: REGLER OM VALG AV
KIRKELIG FELLESRÅD

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter

Dokument 17.1 SAKSORIENTERING

INNSTILLING FRA KOMITE D:

Saksorientering

Kirkemøtet vil i henhold til Ot.prp.nr. 64 (1994-95) få myndighet i Kirkeloven § 12, fjerde ledd, til å fastsette "nærmere regler om valg av kirkelig fellesråd". Det gjelder både regler om forberedelse og gjennomføring av valget.

Sammensetningen av kirkelig fellesråd er fastsatt i forslag til ny kirkelov § 12. Dessuten er det i lovfor-
slaget gitt enkelte bestemmelser som det må tas hensyn til når valgeregler skal fastsettes. Det gjelder bl.a. i prestegjeld hvor ikke alle sokn hører til samme kommune, og i kommuner med særlig mange sokn, der departementet kan foreta tilpasninger av bestemmelsene om kirkelig fellesråd.

Komiteens merknader

Komiteen har lagt til grunn at Kirkemøtet 1995 har en foreløpig drøftelse av forslag til regelverk, og at Kirkemøtet først vil ha lovmessig grunnlag for å treffe endelig vedtak etter at ny kirkelov er vedtatt av Stortinget.

Reglene bør videre sees i sammenheng med øvrige regler som Kirkemøtet ifølge lovfor-
slaget skal fastsette. Det gjelder bl.a. regler for valg av menighetsråd m.m. Dette tilsier at Kirkemøtet 1996 får seg forelagt samtlige regler og kan vurdere disse i sammenheng.

Komiteen har vurdert forslag til regler for valg av kirkelig fellesråd i sammenheng med regler om formene for kirkelig fellesråds virksomhet (sak KM 18/95), som bl.a.

inneholder bestemmelser om når valg av kirkelig fellesråd skal avholdes.

Kirkelig fellesråd vil fremstå som et viktig og sentralt organ for menighetene med omfattende ansvar og oppgaver. Komiteen vil understreke betydningen av at kirkelig fellesråd får en allsidig sammensetning med hensyn til menighetserfaring, kjønn, alder m.v. Det vil likevel være opp til de enkelte menighetsråd å velge sin(e) representanter ut fra en helhetsvurdering. At det i denne sammenheng foretas visse sonderinger mellom menighetsrådene med sikte på å få en best mulig kjønnsmessig og aldersmessig sammensetning, kan være nyttig.

Komiteen forstår lovforslaget, § 12, slik at det kun er menighetsrådsmedlemmer og ikke varamedlemmer som kan velges til kirkelig fellesråd.

Når det i lovforslaget heter at biskopen kan unnlate å utpeke ytterligere en geistlig representant etter bokstav c, dersom fellesrådet har geistlig representasjon etter reglene i bokstav a, vil komiteen anse det noe problematisk dersom den geistlige representanten skal representere sin menighet og samtidig være "biskopens representant".

Komiteen er enig i at det er kirkelig fellesråd som i god tid før det konstituerende møte i fellesrådet, sender brev til de respektive menighetsråd og kommunen om å foreta valg av representant(er) og vararepresentant(er) til kirkelig fellesråd. Også de menighetsråd som har oppnevnt representanter til fellesråd i dag - valgt frem til 31. desember 1997, må foreta nytt valg i samsvar med bestemmelsene i den nye kirkeoven og ut fra de oppgaver og det ansvar som kirkelig fellesråd vil bli tillagt. Selv om dette valget kun vil gjelde for en kortere periode, frem til nytt menighetsrådsvalg oktober 1997, er det viktig at sammensetningen skjer i samsvar med de nye bestemmelsene. Både menighetsråd, biskop og kommune må foreta ny oppnevning evt. reoppnevning der det er ønskelig og mulig.

I kommuner som ikke tidligere har etablert kirkelig fellesråd, er det foreslått at det ved førstegangs etablering er bispedømmerådet som får ansvar for å sørge for at kirkelig fellesråd blir etablert. Komiteen slutter seg til dette.

For øvrig slutter komiteen seg til de foreløpige regler som er foreslått og de merknader som foreligger i saksorienteringen.

Dersom ny kirkelov vedtas før Kirkemøtet 1996 bør Kirkerådet gis myndighet til å gjøre reglene gjeldende og

bestemme når reglene trer i kraft, slik at forberedelse og valg av kirkelig fellesråd kan avvikles i god tid før dette.

Komiteen vil be om at foreløpige valgregler som Kirkemøtet vedtar, sendes ut på høring til bl.a. samtlige menighetsråd og kirkelig fellesråd i løpet av våren 1996.

Forslag til vedtak

1. Med forbehold om at Kirkemøtet gis nødvendig fullmakt, fastsettes foreløpige regler om valg av kirkelig fellesråd. Kirkemøtet 1996 vedtar endelige regler.

Kirkemøtet forutsetter at nødvendige forberedelser og etablering av kirkelig fellesråd kan skje på forhånd, slik at fellesrådene kan være i funksjon fra det tidspunkt loven trer i kraft.

Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å gjøre reglene gjeldende og fastsette tidspunkt for ikrafttredelse.

2. FORELØPIGE REGLER OM VALG AV KIRKELIG FELLESRÅD

Vedtatt av Kirkemøtet 1995 med forbehold om at Kirkemøtet gis fullmakt i samsvar med forslaget til Lov om Den norske kirke § 12, fjerde ledd.

- § 1: Valg av menighetsrådsmedlemmer til kirkelig fellesråd avholdes av det enkelte menighetsråd i samsvar med bestemmelsene i Kirkeloven, § 12, første ledd, bokstav a, og annet og tredje ledd, innen den dato som kirkelig fellesråd bestemmer.

Kirkelig fellesråd sender i god tid før valget brev til menighetsrådene om å velge representant(er).*

- § 2: Valget holdes som flertallsvalg. Den eller de er valgt som har fått mer enn halvparten av de avgitte stemmer. Hvis ingen eller et utilstrekkelig antall får slikt flertall, holdes ny avstemning. Ved denne er den eller de valgt som får flest stemmer. Ved stemmelikhet avgjøres valget ved loddtrekning.

Den eller de som kommer deretter i stemmetall, blir vararepresentanter.

Dersom menighetsrådet er valgt ved forhold valg, velges medlemmene etter bestemmelsene om forhold valg i Kommuneloven §§ 36 og 37 så langt de passer.

Dersom et valgt medlem til kirkelig fellesråd trer ut av menighetsrådet, avgjør menighetsrådet om det skal holdes nytt valg eller om vararepresentanten skal gå inn som fast medlem. I så fall velges ny vararepresentant.

- § 3: Valget foregår ved skriftlig avstemning dersom et medlem krever det. Det er adgang til å stemme blankt.

Valget gjennomføres forøvrig i samsvar med bestemmelsene om avstemning i Regler om formene for menighetsrådets virksomhet.

- § 4: Menighetsrådets leder sender uten opphold melding til kirkelig fellesråd om hvem som er valgt til medlem(mer) og varamedlem(mer) til kirkelig fellesråd. Resultatet av valget føres inn i møteboken.

- § 5: Kirkelig fellesråd* anmoder kommunen i god tid før det konstituerende møte i kirkelig fellesråd, om å foreta valg av kommunal representant og vararepresentant til kirkelig fellesråd i henhold til Kirkeloven § 12, første ledd, bokstav b.

- § 6: Kirkelig fellesråd sender melding til biskopen om hvem som er valgt inn i fellesrådet med anmodning om at biskopen oppnevner en geistlig representant og vararepresentant til kirkelig fellesråd i henhold til Kirkeloven § 12, første ledd, bokstav c.

- § 7: Kirkelig fellesråd sender melding til bispedømmerådet og kommunen og andre som fellesrådet bestemmer, om hvem som er valgt inn som medlemmer og varamedlemmer av kirkelig fellesråd og hvem som er valgt til leder/nestleder.

*

* I kommuner som ikke har opprettet kirkelig

fellesråd, har bispedømmerådet ansvar for at valget avholdes og at kirkelig fellesråd innkalles til konstituerende møte

PLENUMSBEHANDLING 1:

Dirigent: Gunvor Kongsvik
Saksordfører: Anders Sæbø

Følgende hadde ordet:

Anders Sæbø, Astrid Grude Eikseth, Ole Gunnar Sæbø, Ragnar Samuelson.

Votering

Saken går tilbake til komiteen.

NY INNSTILLING FRA KOMITE D:

Saksorientering

Kirkemøtet vil i henhold til Ot.prp.nr. 64 (1994-95) få myndighet i Kirkeloven, § 12, fjerde ledd, til å fastsette "nærmere regler om valg av kirkelig fellesråd". Det gjelder både regler om forberedelse og gjennomføring av valget.

Sammensetningen av kirkelig fellesråd er fastsatt i forslag til ny kirkelov, § 12. Dessuten er det i lovforslaget gitt enkelte bestemmelser som det må tas hensyn til når valgeregler skal fastsettes. Det gjelder bl.a. i prestegjeld hvor ikke alle sokn hører til samme kommune, og i kommuner med særlig mange sokn, der departementet kan foreta tilpasninger av bestemmelsene om kirkelig fellesråd.

Komiteens merknader

Komiteen har lagt til grunn at Kirkemøtet 1995 har en foreløpig drøftelse av forslag til regelverk, og at Kirkemøtet først vil ha lovmessig grunnlag for å treffe endelig vedtak etter at ny kirkelov er vedtatt av Stortinget.

Reglene bør videre sees i sammenheng med øvrige regler som Kirkemøtet ifølge lovforslaget skal fastsette. Det gjelder bl.a. regler for valg av menighetsråd m.m. Dette tilsier at Kirkemøtet 1996 får seg forelagt samtlige regler og kan vurdere disse i sammenheng.

Komiteen har vurdert forslag til regler for valg av kirkelig fellelsråd i sammenheng med regler om formene for kirkelig fellelsråds virksomhet (sak KM 18/95), som bl.a. inneholder bestemmelser om når valg av kirkelig fellelsråd skal avholdes.

Kirkelig fellelsråd vil fremstå som et viktig og sentralt organ for menighetene med omfattende ansvar og oppgaver. Komiteen vil understreke betydningen av at kirkelig fellelsråd får en allsidig sammensetning med hensyn til menighetserfaring, kjønn, alder m.v.

Komiteen vil i den sammenheng understreke Kirkemøtets tidligere vedtak for å sikre kjønnsmessig og aldersmessig fordeling. Kirkemøtet 1990 vedtok at "i alle råd og utval på kyrkjelyds-, bispedøme- og Kyrkjerådsplan skal det arbeidast for at ikkje noko kjønn er representert med mindre enn 40%" (KM 17/90). Videre fattet Kirkemøtet 1993 følgende vedtak: "Kirkemøtet ønsker at 20% av tillitsvalgte i kirkens rådsstruktur lokalt, regionalt og sentralt skal være under 30 år", (KM 11/93).

Komiteen vil anse at menighetsrådene bør tillegge disse anbefalinger betydelig vekt når det skal velges representant(er) til kirkelig fellelsråd. At det i denne sammenheng foretas visse sonderinger mellom menighetsrådene med sikte på å få en best mulig kjønnsmessig og aldersmessig sammensetning, kan være nyttig.

Det vil likevel være opp til de enkelte menighetsråd å velge sin(e) representant(er) ut fra en helhetsvurdering.

Dersom sammensetningen av kirkelig fellelsråd i praksis vil vise seg å bli skjev, vil komiteen anbefale at reglene skjerpes på dette punkt. For øvrig vil Kirkemøtet neste år vedta regler for valg av menighetsråd og dermed også retningslinjer for nominasjonsarbeidet.

Komiteen forstår lovforslaget, § 12, slik at det kun er menighetsrådsmedlemmer og ikke varamedlemmer som kan velges til kirkelig fellelsråd.

Når det i lovforslaget heter at biskopen kan unnlate å utpeke ytterligere en geistlig representant etter bokstav c, dersom fellelsrådet har geistlig representasjon etter reglene i bokstav a, vil komiteen anse det uheldig dersom den geistlige representanten skal representere sin menighet og samtidig være "biskopens representant".

Selv om menighetsrådene kan velge geistlig representant, vil komiteen mene at det normale vil være at menighetsrådet primært velger leke representanter.

Komiteen er enig i at det er kirkelig fellesråd som i god tid før det konstituerende møte i fellesrådet, sender brev til de respektive menighetsråd og kommunen om å foreta valg av representant(er) og vararepresentant(er) til kirkelig fellesråd. Også de menighetsråd som har representanter i fellesråd i dag - valgt frem til 31. desember 1997, må foreta nytt valg i samsvar med bestemmelsene i den nye kirkeoven og ut fra de oppgaver og det ansvar som kirkelig fellesråd vil bli tillagt. Selv om dette valget kun vil gjelde for en kortere periode, frem til utgangen av 1997, er det viktig at sammensetningen skjer i samsvar med de nye bestemmelsene. Både menighetsråd, biskop og kommune må foreta ny oppnevning evt. reoppnevning der det er ønskelig og mulig.

I kommuner som ikke tidligere har etablert kirkelig fellesråd, er det foreslått at det ved førstegangs etablering er bispedømmerådet som får ansvar for å sørge for at kirkelig fellesråd blir etablert. Komiteen slutter seg til dette.

For øvrig slutter komiteen seg til de foreløpige regler som er foreslått og de merknader som foreligger i saksorienteringen.

Dersom ny kirkelov vedtas før Kirkemøtet 1996, bør Kirkerådet gis myndighet til å gjøre reglene gjeldende evt. med nødvendige tilpasninger, og bestemme når reglene trer i kraft, slik at forberedelse og valg av kirkelig fellesråd kan avvikles i god tid før loven trer i kraft.

Komiteen vil be om at de foreløpige valgeregler sendes ut på høring bl.a. til samtlige menighetsråd og kirkelige fellesråd i løpet av våren 1996.

Forslag til vedtak

1. Med forbehold om at Kirkemøtet gis nødvendig fullmakt, fastsettes foreløpige regler om valg av kirkelig fellesråd. Kirkemøtet 1996 vedtar endelige regler.

Kirkemøtet forutsetter at nødvendige forberedelser og etablering av kirkelig fellesråd kan skje på forhånd, slik at fellesrådene kan være i funksjon fra det tidspunkt loven trer i kraft.

Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å gjøre reglene gjeldende og fastsette tidspunkt for ikrafttredelse.

2. FORELØPIGE REGLER OM VALG AV
KIRKELIG FELLESRÅD

Vedtatt av Kirkemøtet 1995 med forbehold om at Kirkemøtet gis fullmakt i samsvar med forslaget til Lov om Den norske kirke § 12, fjerde ledd.

§ 1: Valg av menighetsrådsmedlemmer til kirkelig fellestråd avholdes av det enkelte menighetsråd i samsvar med bestemmelsene i Kirkeloven, § 12, første ledd, bokstav a, og annet og tredje ledd, innen den dato som kirkelig fellestråd bestemmer. Kjønnsmessig og aldersmessig fordeling bør tilstrebes der dette er mulig.

Kirkelig fellestråd sender i god tid før valget brev til menighetsrådene om å velge representant(er).*

§ 2: Valget holdes som flertallsvalg. Den eller de er valgt som har fått mer enn halvparten av de avgitte stemmer. Hvis ingen eller et utilstrekkelig antall får slikt flertall, holdes ny avstemning. Ved denne er den eller de valgt som får flest stemmer. Ved stemmelikhet avgjøres valget ved loddtrekning. Den eller de som kommer deretter i stemmetall, blir vararepresentanter.

Dersom menighetsrådet er valgt ved forholdvalg, velges medlemmene etter bestemmelsene om forholdvalg i Kommuneloven §§ 36 og 37 så langt de passer.

Dersom et valgt medlem til kirkelig fellestråd trer ut av menighetsrådet, avgjør menighetsrådet om det skal holdes nytt valg eller om vararepresentanten skal gå inn som fast medlem. I så fall velges ny vararepresentant.

§ 3: Valget foregår ved skriftlig avstemning dersom et medlem krever det. Det er adgang til å stemme blankt.

Valget gjennomføres forøvrig i samsvar med bestemmelsene om avstemning i Regler om formene for menighetsrådets virksomhet.

§ 4: Menighetsrådets leder sender uten opphold melding til kirkelig fellestråd om hvem som er valgt til medlem(mer) og varamedlem(mer)

til kirkelig fellesråd. Resultatet av valget føres inn i møteboken.

- § 5: Kirkelig fellesråd* anmoder kommunen i god tid før det konstituerende møte i kirkelig fellesråd, om å foreta valg av kommunal representant og vararepresentant til kirkelig fellesråd i henhold til Kirkeloven, § 12, første ledd, bokstav b.
- § 6: Kirkelig fellesråd sender melding til biskopen om hvem som er valgt inn i fellesrådet med anmodning om at biskopen oppnevner en geistlig representant og vararepresentant til kirkelig fellesråd i henhold til Kirkeloven, § 12, første ledd, bokstav c.
- § 7: Kirkelig fellesråd sender melding til bispedømmerådet og kommunen og andre som fellesrådet bestemmer, om hvem som er valgt inn som medlemmer og varamedlemmer av kirkelig fellesråd og hvem som er valgt til leder/nestleder.

*

- * I kommuner som ikke har opprettet kirkelig fellesråd, har bispedømmerådet ansvar for at valget avholdes og at kirkelig fellesråd innkalles til konstituerende møte.

PLENUMSBEHANDLING 2:

Dirigent: Hans Arne Akerø
Saksordfører: Anders Sæbø

Følgende hadde ordet:

Anders Sæbø, Astrid Grude Eikseth.

KIRKEMØTET'S VEDTAK

1. Med forbehold om at Kirkemøtet gis nødvendig fullmakt, fastsettes foreløpige regler om valg av kirkelig fellesråd. Kirkemøtet 1996 vedtar endelige regler.

Kirkemøtet forutsetter at nødvendige forberedelser og etablering av kirkelig fellesråd kan skje på forhånd, slik at fellesrådene kan være i funksjon fra det tidspunkt loven trer i kraft.

Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å gjøre reglene gjeldende og fastsette tidspunkt for ikrafttredelse.

2. FORELØPIGE REGLER OM VALG AV KIRKELIG FELLESRÅD

Vedtatt av Kirkemøtet 1995 med forbehold om at Kirkemøtet gis fullmakt i samsvar med forslaget til Lov om Den norske kirke § 12, fjerde ledd.

§ 1: Valg av menighetsrådsmedlemmer til kirkelig fellesråd avholdes av det enkelte menighetsråd i samsvar med bestemmelsene i Kirkeloven, § 12, første ledd, bokstav a, og annet og tredje ledd, innen den dato som kirkelig fellesråd bestemmer. Kjønnsmessig og aldersmessig fordeling bør tilstrebes der dette er mulig.

Kirkelig fellesråd sender i god tid før valget brev til menighetsrådene om å velge representant(er).*

§ 2: Valget holdes som flertallsvalg. Den eller de er valgt som har fått mer enn halvparten av de avgitte stemmer. Hvis ingen eller et utilstrekkelig antall får slikt flertall, holdes ny avstemning. Ved denne er den eller de valgt som får flest stemmer. Ved stemmelikhet avgjøres valget ved loddtrekning. Den eller de som kommer deretter i stemmetall, blir vararepresentanter.

Dersom menighetsrådet er valgt ved forhold valg, velges medlemmene etter bestemmelsene om forhold valg i Kommuneloven §§ 36 og 37 så langt de passer.

Dersom et valgt medlem til kirkelig fellesråd trer ut av menighetsrådet, avgjør menighetsrådet om det skal holdes nytt valg eller om vararepresentanten skal gå inn som fast medlem. I så fall velges ny vararepresentant.

§ 3: Valget foregår ved skriftlig avstemning

dersom et medlem krever det. Det er adgang til å stemme blankt.

Valget gjennomføres forøvrig i samsvar med bestemmelsene om avstemning i Regler om formene for menighetsrådets virksomhet.

- § 4: Menighetsrådets leder sender uten opphold melding til kirkelig fellelsråd om hvem som er valgt til medlem(mer) og varamedlem(mer) til kirkelig fellelsråd. Resultatet av valget føres inn i møteboken.
- § 5: Kirkelig fellelsråd* anmoder kommunen i god tid før det konstituerende møte i kirkelig fellelsråd, om å foreta valg av kommunal representant og vararepresentant til kirkelig fellelsråd i henhold til Kirkeloven, § 12, første ledd, bokstav b.
- § 6: Kirkelig fellelsråd sender melding til biskopen om hvem som er valgt inn i fellelsrådet med anmodning om at biskopen oppnevner en geistlig representant og vararepresentant til kirkelig fellelsråd i henhold til Kirkeloven, § 12, første ledd, bokstav c.
- § 7: Kirkelig fellelsråd sender melding til bispedømmerådet og kommunen og andre som fellelsrådet bestemmer, om hvem som er valgt inn som medlemmer og varamedlemmer av kirkelig fellelsråd og hvem som er valgt til leder/nestleder.

*

- * I kommuner som ikke har opprettet kirkelig fellelsråd, har bispedømmerådet ansvar for at valget avholdes og at kirkelig fellelsråd innkalles til konstituerende møte.

*

Vedtaket var enstemmig.

*

SAK KM 18/95: REGLER OM FORMENE FOR
KIRKELIG FELLESRÅDS VIRKSOMHET

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter

Dokument 18.1 SAKSORIENTERING

Dokument 18.2 SAMMENFATNING AV
HØRINGSUTTALELSENE

INNSTILLING FRA KOMITE DE:

Saksorientering

Ifølge forslag til ny Lov om Den norske kirke, Ot.prp.nr. 64 (1994-95) vil Kirkemøtet få myndighet til å fastsette nærmere regler om formene for kirkelig fellesråds virksomhet, jf. KL, § 13, tredje ledd.

Kirkemøtet vil dessuten få myndighet til å vedta en rekke andre virksomhetsregler og valgeregler for de kirkelige råd. Disse regler/forskrifter vil bli lagt frem for Kirkemøtet 1996 og 1997.

På bakgrunn av utkast til Lov om Den norske kirke og Kirkemøtets behandling av denne høsten 1994, ble et utkast til regler om formene for kirkelig fellesråds virksomhet sendt ut på høring i juni 1995 til bispedømmerådene, Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon, Kommunenes Sentralforbund, samtlige kirkelige yrkesorganisasjoner og enkelte utdanningsinstitusjoner som utdanner kirkeverger.

20 av høringsinstansene har avgitt uttalelse, bl.a. alle bispedømmeråd og de fleste yrkesorganisasjonene. En sammenfatning av høringsuttalelsene foreligger i eget dokument (Dokument 18.2).

Høringsinstansene har i hovedsak gitt sin tilslutning til de prinsipper som var lagt til grunn for utarbeidelsen av utkastet til regler og er stort sett godt fornøyd med den profil og det innhold som reglene for fellesråds virksomhet har fått.

Komiteens merknader

I påvente av Stortingets behandling av ny kirkelov vil komiteen innledningsvis presisere at Kirkemøtet 1995 har en foreløpig behandling av regler om formene for fellesrådets virksomhet. Selv om den nye kirkeloven vil bli i samsvar med forslaget i Ot.prp.nr. 64, vil det likevel være nødvendig å se de øvrige regler som det er foreslått at Kirkemøtet vil få myndighet til å fastsette, i sammenheng med regler for fellesrådets virksomhet. Dette gjelder bl.a. regler om formene for menighetsrådets og de øvrige rådenes virksomhet. Dette tilsier at Kirkemøtet høsten 1996 vedtar endelige regler.

Komiteen mener videre at det i samsvar med god forvaltningsskikk, bør gis anledning til at både fellesrådene og menighetsrådene kan få uttale seg om de regler som skal gjelde dem, før forskriftene blir utferdiget, jf. Forvaltningsloven, § 37. Det bør derfor legges opp til at de regelverk som vil gjelde menighetsråd/fellesråd sendes ut på høring våren 1996 til berørte organer og organisasjoner.

Når det skal utarbeides regler for fellesrådets virksomhet, vil det være naturlig å ta utgangspunkt i de bestemmelser som foreligger i Kirkeordningsloven m.h.t. regler for menighetsrådets virksomhet. Det bør vurderes om tilsvarende regler bør gis for kirkelig fellesråd innenfor de bestemmelser som loven setter og i tråd med de erfaringer som er gjort med fellesråd. Komiteen vil anbefale at en forsøker å samkjøre regler om formene for kirkelig fellesråds virksomhet med regler om formene for menighetsrådets virksomhet. Disse kan evt. utgis som et felles regelverk.

Komiteen er enig i departementets merknader, som forutsetter at Kirkemøtet søker å harmonisere reglene om formene for menighetsrådets/fellesrådets virksomhet med saksbehandlingsreglene i Kommuneloven.

Komiteen slutter seg videre til de prinsipper som er lagt til grunn for utarbeidelsen av forslaget og som høringsinstansene også i hovedsak har gitt sin tilslutning til:

- a) Reglene skal ikke inneholde/gjenta bestemmelser som allerede er nedfelt i Kirkeloven eller i andre lover og bestemmelser.
- b) Reglene skal ikke inneholde bestemmelser som reguleres mellom partene i arbeidslivet.
- c) Reglene skal bare gi grunnleggende bestemmelser og rammer om formene for fellesrådets virksomhet, på

områder hvor det er behov for enhetlige og felles bestemmelser. For øvrig bør fellesrådet selv kunne organisere sin virksomhet etter behov og lokale tilpasninger.

- d) Reglene bør være så uttømmende som mulig, slik at behovet for ytterligere merknader blir minimal. Det vil likevel være behov for utfyllende kommentarer/merknader til de enkelte paragrafer, for å klargjøre hva Kirkemøtet har villet uttrykke og regulere gjennom de enkelte bestemmelser. Disse merknadene vil fremstå som veiledende for kirkelig fellesråd, men vil formelt ikke være behandlet og godkjent av Kirkemøtet.

Ut fra disse premisser og prinsipper slutter komiteen seg i hovedsak til det fremlagte forslag til regler. Komiteen anser at de foreslåtte regler både er tilstrekkelig detaljerte og fleksible for de mange og ulike fellesråd som skal forholde seg til disse.

Komiteen har drøftet de enkelte paragrafer og vil foreslå to endringer.

Det gjelder i § 9, der det bør stå: Kirkelig fellesråd utarbeider innen utgangen av første kvartal hvert år en årsrapport ...

Videre foreslår komiteen at § 13, pkt. 1, sløyfes.

Forslag til vedtak

1. Med forbehold om at Kirkemøtet gis nødvendig fullmakt, fastsetter Kirkemøtet foreløpige regler om formene for kirkelig fellesråds virksomhet. Kirkemøtet 1996 vedtar endelige regler.

Kirkemøtet forutsetter at nødvendige forberedelser og etablering av kirkelig fellesråd kan skje på forhånd, slik at fellesrådene kan være i funksjon fra det tidspunkt loven trer i kraft.

Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å gjøre reglene gjeldende og fastsette tidspunkt for ikrafttredelse.

2. Kirkerådet bes om å utgi reglene i et eget hefte, der også merknader til de enkelte paragrafer tas med, når reglene er endelig fastsatt.

Foreløpige regler om formene for kirkelig fellestråds virksomhet

Vedtatt av Kirkemøtet 1995 med forbehold om at Kirkemøtet gis fullmakt i samsvar med forslag til Lov om Den norske kirke, § 13, tredje ledd.

Reglene gjelder for kirkelig fellestråd opprettet i henhold til Lov om Den norske kirke, § 5.

§ 1: Konstituering

1. Innen utgangen av desember i valgåret for menighetsråd, avholdes konstituerende møte i det nyvalgte kirkelig fellestråd. Møtet kalles sammen av leder av kirkelig fellestråd med minst 14 dagers varsel. Det er vedtaksført når minst 2/3 av medlemmene er til stede.
2. Kirkelig fellestråd trer i funksjon 1. januar i valgperioden.
3. Kirkelig fellestråd velger i det konstituerende møtet og senere hvert år blant sine medlemmer, leder og nestleder. Den som ett år har vært leder, kan unnslå seg valg for det følgende år.
4. Trer lederen midlertidig eller endelig ut av funksjon i løpet av den tid vedkommende er valgt for, rykker nestlederen opp til leder, og fellestrådet velger midlertidig eller endelig en ny nestleder.

§ 2: Møteprinsippet

1. Kirkelig fellestråd treffer sine vedtak i møte.
2. Når et vedtak endelig avgjøres av et annet organ enn kirkelig fellestråd, kan lederen beslutte saken tatt opp i fjernmøte eller ved skriftlig saksbehandling. Dette kan likevel bare gjøres når det er påkrevd å treffe vedtak i saken før neste møte, og det enten ikke er tid til å kalle sammen til ekstraordinært møte, eller saken ikke er så viktig at dette må anses nødvendig. Ved behandling av personalsaker og saker med opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt, kan fjernmøte ikke benyttes.

3. Det skal føres møtebok over forhandlingene i kirkelig fellesråd. Møteboken skal enten underskrives av de tilstedeværende medlemmer etter møtet eller godkjennes av medlemmene så snart møteboken foreligger. Kirkelig fellesråd fastsetter selv nærmere regler om føring og godkjenning av møtebok. Det enkelte medlem kan gjøre tilføyelser om mulige dissenser.

§ 3: Åpne eller lukkede møter

1. Møter i kirkelig fellesråd holdes for åpne dører, dersom ikke fellesrådet selv har bestemt noe annet. Personalsaker og saker hvor lovbestemt taushetsplikt tilsier det, skal behandles for lukkede dører. Debatt om en sak skal behandles for åpne eller lukkede dører foregår for lukkede dører.

§ 4: Fastsetting av møter, saksliste, innkalling, møteledelse

1. Møter i kirkelig fellesråd skal holdes på de tidspunkter som er vedtatt av rådet selv og ellers når fellesrådets leder finner det påkrevd eller minst 1/3 av medlemmene krever det.
2. Kirkelig fellesråds leder har ansvar for å sette opp saksliste for det enkelte møte. Innkalling til møtet skal sendes ut i god tid og senest en uke før møtet, og skal inneholde en oversikt over de saker som skal behandles og nødvendige saksdokumenter.
3. Har et medlem forfall til et møte, innkalles vararepresentanten. Er medlemmene valgt ved forholdssvalg, innkalles varamedlemmene fra den gruppe hvor det er forfall.
4. Møte i kirkelig fellesråd ledes av fellesrådets leder eller nestleder. Har begge forfall, velges en særskilt møteleder ved flertallsvalg.

§ 5: Vedtaksførhet

Kirkelig fellesråd kan bare treffe vedtak når minst halvparten av medlemmene er tilstede på møtet.

**§ 6: Endring av saksliste
Forespørsel**

1. Kirkelig fellestråd kan med alminnelig flertall vedta å utsette realitetsbehandlingen av en sak på den utsendte sakslisten. Det kan også treffe vedtak i sak som ikke er oppført på sakslisten, hvis ikke møteleder eller 1/3 av de fremmøtte medlemmene motsetter seg dette.
2. Ethvert medlem av kirkelig fellestråd kan rette forespørsler til lederen i møtet, også om saker som ikke står på sakslisten.

§ 7: Om avstemninger

1. Vedtak i kirkelig fellestråd treffes med alminnelig flertall av de stemmene som avgis, hvis ikke annet følger av lov. Ved stemmelikhet i andre saker enn valg er møteleders stemme avgjørende.
2. Ved behandling av årsbudsjett stemmes det ved den endelige avstemning over forslag til årsbudsjett som helhet. Er det fremsatt alternative forslag, og ingen av disse får flertall ved første gangs avstemning, stemmes det deretter alternativt mellom de to forslag som fikk flest stemmer ved denne.
3. Valg av leder og nestleder for kirkelig fellestråd holdes som flertallsvalg.
4. Valg av medlemmer til utvalg holdes som flertallsvalg.
5. Ved valg og ansettelse kan hvert enkelt medlem kreve skriftlig avstemning.
6. Ved valg og ansettelser er den eller de valgt eller ansatt som har fått mer enn halvparten av de avgitte stemmer. Hvis ingen eller et utilstrekkelig antall får slikt flertall, holdes ny avstemning. Ved denne er den eller de valgt eller ansatt som får flest stemmer. Ved stemmelikhet avgjøres ansettelse av møtelederen, mens valg avgjøres ved loddtrekning.

§ 8: Utvalg

1. Kirkelig fellesråd kan oppnevne utvalg til forberedende behandling av saker som hører inn under rådet, til å utføre særskilte verv, til å lede grener av rådets virksomhet og til å utføre særskilt angitte oppgaver innen fellesrådets ansvarsområde. Til slike utvalg kan det velges også andre enn fellesrådets medlemmer. Begge kjønn skal være representert.
2. Slike utvalg kan tildeles avgjørelsesmyndighet i alle saker som er lagt inn under utvalgets mandat hvor ikke annet er bestemt eller følger av lov.

§ 9: Rapportering

Kirkelig fellesråd utarbeider innen utgangen av første kvartal hvert år, en årsrapport over rådets virksomhet i siste kalenderår. Rapporten oversendes menighetsrådene, bispedømmerådet, kommunen, prosten og andre som fellesrådet bestemmer.

§ 10: Nærmere regler

Nærmere saksbehandlingsregler for kirkelig fellesråd virksomhet fastsettes av fellesrådet selv innenfor de regler som Kirkemøtet har fastsatt.

§ 11: Leder av kirkelig fellesråd

1. Lederen er rettslig representant for kirkelig fellesråd og underskriver på dennes vegne i alle tilfeller hvor myndigheten ikke er tildelt andre eller hvor det foreligger begrensninger i loven.
2. Lederen har møte- og talerett i alle organer oppnevnt av fellesrådet, men bare stemmerett og forslagsrett hvis vedkommende er valgt medlem. Lederen kan la seg representere ved et annet medlem av fellesrådet i organ hvor lederen ikke er medlem.

§ 12: Daglig leder

1. Daglig leder er øverste leder av fellesrå-

dets administrasjon innenfor de rammer som fellesrådet fastsetter.

2. Daglig leder skal påse at de saker som legges frem for fellesrådet er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt.
3. Daglig leder har møte- og talerett, personlig eller ved en av sine underordnede, i kirkelig fellesråd og organer/utvalg oppnevnt av fellesrådet.
4. Kirkelig fellesråd kan gi daglig leder myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning, hvis ikke fellesrådet har bestemt noe annet, (jf. Kirkeloven, § 13, første ledd).
5. Kirkelig fellesråd kan gi myndighet til daglig leder til å opprette og nedlegge stillinger og til å treffe avgjørelser i personalsaker.

§ 13: Forholdet mellom kirkelig fellesråd og menighetsrådene

1. Kirkelig fellesråd sørger for best mulig kommunikasjon og informasjon til menighetsrådet. Saker til fellesrådet bør så vidt mulig utsendes medlemmene i så god tid at medlemmene får anledning til å drøfte aktuelle saker i menighetsrådet på forhånd.
2. Fellesrådet innkaller samtlige menighetsråd til et fellesmøte en gang pr. år for å drøfte saker av felles interesse og for å fremme det kristelige arbeidet innen kommunen. I kommuner med flere enn 5 sokn kan fellesrådet bestemme at fellesmøtet får en annen sammensetning. Fellesmøtet kalles for øvrig sammen av kirkelig fellesråd dersom minst 1/3 av menighetsrådene krever det.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Hans Arne Akerø
Saksordfører: Tone Nilssen

Følgende hadde ordet:

Tone Nilssen, Terje Jonsson, Harald Gammelsæter, Jorunn Moe, Anders Sæbø, Astrid Grude Eikseth, Bent Natvik.

Fremsatte forslag

Fra Terje Jonsson:

§ 12, pkt. 5: Kirkelig fellesråd kan gi myndighet til daglig leder til å treffe avgjørelser i personalsaker.

Votering

Jonsson's forslag falt med 30 stemmer for.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

1. Med forbehold om at Kirkemøtet gis nødvendig fullmakt, fastsetter Kirkemøtet foreløpige regler om formene for kirkelig fellesråds virksomhet. Kirkemøtet 1996 vedtar endelige regler.

Kirkemøtet forutsetter at nødvendige forberedelser og etablering av kirkelig fellesråd kan skje på forhånd, slik at fellesrådene kan være i funksjon fra det tidspunkt loven trer i kraft.

Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å gjøre reglene gjeldende og fastsette tidspunkt for ikrafttredelse.

2. Kirkerådet bes om å utgi reglene i et eget hefte, der også merknader til de enkelte paragrafer tas med, når reglene er endelig fastsatt.

*

Vedtaket var enstemmig.

*

Foreløpige regler om formene for kirkelig fellesråds virksomhet

Vedtatt av Kirkemøtet 1995 med forbehold om at Kirkemøtet gis fullmakt i samsvar med forslag til Lov om Den norske kirke, § 13, tredje ledd.

Reglene gjelder for kirkelig fellesråd opprettet i henhold til Lov om Den norske kirke, § 5.

§ 1: Konstituering

1. Innen utgangen av desember i valgåret for menighetsråd, avholdes konstituerende møte i det nyvalgte kirkelig fellesråd. Møtet kalles sammen av leder av kirkelig fellesråd med minst 14 dagers varsel. Det er vedtaksført når minst 2/3 av medlemmene er til stede.
2. Kirkelig fellesråd trer i funksjon 1. januar i valgperioden.
3. Kirkelig fellesråd velger i det konstituerende møtet og senere hvert år blant sine medlemmer, leder og nestleder. Den som ett år har vært leder, kan unnslå seg valg for det følgende år.
4. Trer lederen midlertidig eller endelig ut av funksjon i løpet av den tid vedkommende er valgt for, rykker nestlederen opp til leder, og fellesrådet velger midlertidig eller endelig en ny nestleder.

§ 2: Møteprinsippet

1. Kirkelig fellesråd treffer sine vedtak i møte.
2. Når et vedtak endelig avgjøres av et annet organ enn kirkelig fellesråd, kan lederen beslutte saken tatt opp i fjernmøte eller ved skriftlig saksbehandling. Dette kan likevel bare gjøres når det er påkrevd å treffe vedtak i saken før neste møte, og det enten ikke er tid til å kalle sammen til ekstraordinært møte, eller saken ikke er så viktig at dette må anses nødvendig. Ved behandling av personalsaker og saker med opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt, kan fjernmøte ikke benyttes.

3. Det skal føres møtebok over forhandlingene i kirkelig fellesråd. Møteboken skal enten underskrives av de tilstedeværende medlemmer etter møtet eller godkjennes av medlemmene så snart møteboken foreligger. Kirkelig fellesråd fastsetter selv nærmere regler om føring og godkjenning av møtebok. Det enkelte medlem kan gjøre tilføyelser om mulige dissenser.

§ 3: Åpne eller lukkede møter

1. Møter i kirkelig fellesråd holdes for åpne dører, dersom ikke fellesrådet selv har bestemt noe annet. Personalsaker og saker hvor lovbestemt taushetsplikt tilsier det, skal behandles for lukkede dører. Debatt om en sak skal behandles for åpne eller lukkede dører foregår for lukkede dører.

§ 4: Fastsetting av møter, saksliste, innkalling, møteledelse

1. Møter i kirkelig fellesråd skal holdes på de tidspunkter som er vedtatt av rådet selv og ellers når fellesrådets leder finner det påkrevd eller minst 1/3 av medlemmene krever det.
2. Kirkelig fellesråds leder har ansvar for å sette opp saksliste for det enkelte møte. Innkalling til møtet skal sendes ut i god tid og senest en uke før møtet, og skal inneholde en oversikt over de saker som skal behandles og nødvendige saksdokumenter.
3. Har et medlem forfall til et møte, innkalles vararepresentanten. Er medlemmene valgt ved forholdssvalg, innkalles varamedlemmene fra den gruppe hvor det er forfall.
4. Møte i kirkelig fellesråd ledes av fellesrådets leder eller nestleder. Har begge forfall, velges en særskilt møteleder ved flertallsvalg.

§ 5: Vedtaksførhet

Kirkelig fellesråd kan bare treffe vedtak når minst halvparten av medlemmene er tilstede på møtet.

§ 6: Endring av saksliste
Forespørsel

1. Kirkelig fellestråd kan med alminnelig flertall vedta å utsette realitetsbehandlingen av en sak på den utsendte sakslisten. Det kan også treffe vedtak i sak som ikke er oppført på sakslisten, hvis ikke møteleder eller 1/3 av de fremmøtte medlemmene motsetter seg dette.
2. Ethvert medlem av kirkelig fellestråd kan rette forespørsler til lederen i møtet, også om saker som ikke står på sakslisten.

§ 7: Om avstemninger

1. Vedtak i kirkelig fellestråd treffes med alminnelig flertall av de stemmene som avgis, hvis ikke annet følger av lov. Ved stemmelikhet i andre saker enn valg er møteleders stemme avgjørende.
2. Ved behandling av årsbudsjetten stemmes det ved den endelige avstemning over forslag til årsbudsjetten som helhet. Er det fremsatt alternative forslag, og ingen av disse får flertall ved første gangs avstemning, stemmes det deretter alternativt mellom de to forslag som fikk flest stemmer ved denne.
3. Valg av leder og nestleder for kirkelig fellestråd holdes som flertallsvalg.
4. Valg av medlemmer til utvalg holdes som flertallsvalg.
5. Ved valg og ansettelse kan hvert enkelt medlem kreve skriftlig avstemning.
6. Ved valg og ansettelser er den eller de valgt eller ansatt som har fått mer enn halvparten av de avgitte stemmer. Hvis ingen eller et utilstrekkelig antall får slikt flertall, holdes ny avstemning. Ved denne er den eller de valgt eller ansatt som får flest stemmer. Ved stemmelikhet avgjøres ansettelse av møtelederen, mens valg avgjøres ved loddtrekning.

§ 8: Utvalg

1. Kirkelig fellesråd kan oppnevne utvalg til forberedende behandling av saker som hører inn under rådet, til å utføre særskilte verv, til å lede grener av rådets virksomhet og til å utføre særskilt angitte oppgaver innen fellesrådets ansvarsområde. Til slike utvalg kan det velges også andre enn fellesrådets medlemmer. Begge kjønn skal være representert.
2. Slike utvalg kan tildeles avgjørelsesmyndighet i alle saker som er lagt inn under utvalgets mandat hvor ikke annet er bestemt eller følger av lov.

§ 9: Rapportering

Kirkelig fellesråd utarbeider innen utgangen av første kvartal hvert år, en årsrapport over rådets virksomhet i siste kalenderår. Rapporten oversendes menighetsrådene, bispedømmerådet, kommunen, prostene og andre som fellesrådet bestemmer.

§ 10: Nærmere regler

Nærmere saksbehandlingsregler for kirkelig fellesråd virksomhet fastsettes av fellesrådet selv innenfor de regler som Kirkemøtet har fastsatt.

§ 11: Leder av kirkelig fellesråd

1. Lederen er rettslig representant for kirkelig fellesråd og underskriver på dennes vegne i alle tilfeller hvor myndigheten ikke er tildelt andre eller hvor det foreligger begrensninger i loven.
2. Lederen har møte- og talerett i alle organer oppnevnt av fellesrådet, men bare stemmerett og forslagsrett hvis vedkommende er valgt medlem. Lederen kan la seg representere ved et annet medlem av fellesrådet i organ hvor lederen ikke er medlem.

§ 12: Daglig leder

1. Daglig leder er øverste leder av fellesrå-

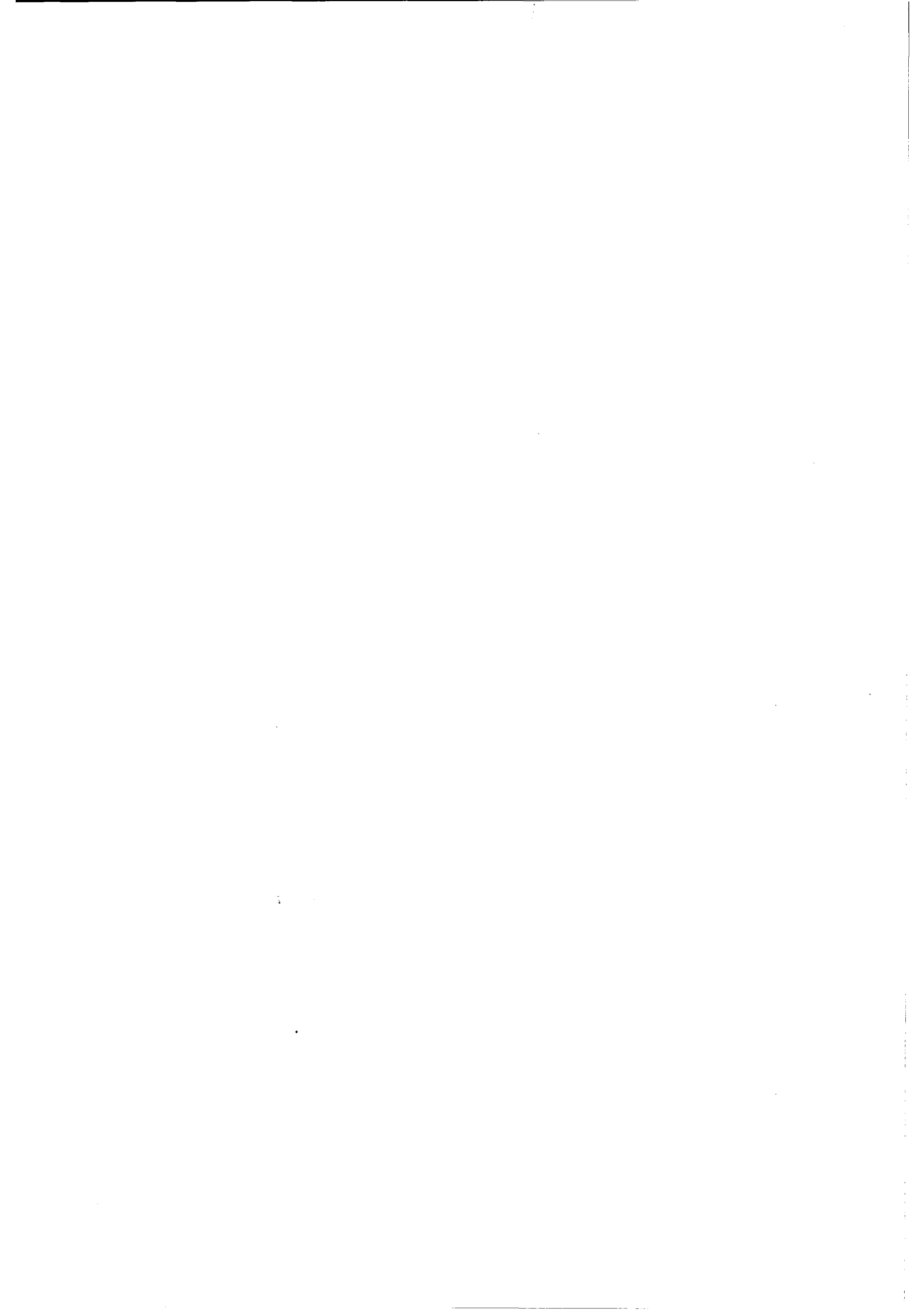
dets administrasjon innenfor de rammer som fellestrådet fastsetter.

2. Daglig leder skal påse at de saker som legges frem for fellestrådet er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt.
3. Daglig leder har møte- og talerett, personlig eller ved en av sine underordnede, i kirkelig fellestråd og organer/utvalg oppnevnt av fellestrådet.
4. Kirkelig fellestråd kan gi daglig leder myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning, hvis ikke fellestrådet har bestemt noe annet, (jf. Kirkeloven, § 13, første ledd).
5. Kirkelig fellestråd kan gi myndighet til daglig leder til å opprette og nedlegge stillinger og til å treffe avgjørelser i personalsaker.

§ 13: Forholdet mellom kirkelig fellestråd og menighetsrådene

1. Kirkelig fellestråd sørger for best mulig kommunikasjon og informasjon til menighetsrådet. Saker til fellestrådet bør så vidt mulig utsendes medlemmene i så god tid at medlemmene får anledning til å drøfte aktuelle saker i menighetsrådet på forhånd.
2. Fellestrådet innkaller samtlige menighetsråd til et fellesmøte en gang pr. år for å drøfte saker av felles interesse og for å fremme det kristelige arbeidet innen kommunen. I kommuner med flere enn 5 sokn kan fellestrådet bestemme at fellesmøtet får en annen sammensetning. Fellesmøtet kalles for øvrig sammen av kirkelig fellestråd dersom minst 1/3 av menighetsrådene krever det.

V. DELTAKERE
PÅ
KIRKEMØTET 1995

MEMLEMMER:

Akerø, Hans Arne	- Oslo
Almås, Kjartan	- Tunsberg
Andersen, Nils-Tore	- Borg
Bergan, Halvor	- Agder
Bondevik, Odd	- Møre
Botnen, Halvar	- Sør-Hålogaland
Bue, Bjørn	- Stavanger
Damsgaard, Jens	- Agder
Danielsen, Kari	- Tunsberg
Dørum, Odd Einar	- Oslo
Eggan, Mette	- Nidaros
Eikseth, Astrid Grude	- Nidaros
Eliassen, Ivar Jarle	- Nord-Hålogaland
Elsbak, Målfrid	- Sør-Hålogaland
Ersland, Ola	- Bjørgvin
Evensen, Bjørg	- Tunsberg
Evenshaug, Oddbjørn	- Kirkerådet
Fleischer, Morten	- Hamar
Foseide, Birger	- Møre
Gammelsæter, Harald	- Bjørgvin
Grønlien, Magne	- Borg
Hagesæther, Ole D.	- Bjørgvin
Haukvik, Sigrid	- Agder
Hjortland, Inger	- Møre
Holten, Olav	- Sør-Hålogaland
Horsfjord, Vidar	- Oslo
Hovland, Per	- Borg
Hunsager, Ola	- Stavanger
Høivik, Hans Olav	- Hamar
Håbrekke, Jarle	- Nidaros
Jebsen, Claus H.	- Bjørgvin
Johansen, Berit Pihl	- Oslo
Johnsen, Gudrun	- Borg
Jonsson, Terje	- Møre
Kloster, Berit Helgøy	- Stavanger
Kongsvik, Gunvor	- Nord-Hålogaland
Kopperud, Tore	- Kirkerådet
Køhn, Rosemarie	- Hamar
Larsen, Øystein I.	- Sør-Hålogaland
Lindemann, Harald	- Agder
Madsen, Elise Haugland	- Tunsberg
Moe, Jorun	- Sør-Hålogaland

Moen, Egil	- Nidaros
Molde, Jostein	- Bjørgvin
Myrene, Hild	- Møre
Natvig, Bent	- Oslo
Neergård, Ole Harald	- Nidaros
Nes, Tor	- Borg
Nilssen, Tone	- Tunsberg
Norwich, Torgeir	- Nord-Hålogaland
Osberg, Sigurd	- Tunsberg
Samuelsen, Ragnar	- Nord-Hålogaland
Sandmæl, Kristine	- Borg
Sahl, Jann	- Sør-Hålogaland
Saltvik, Solveig Fjøsne	- Hamar
Sellevold, Knut	- Kirkerådet
Sivertsen, Unni Nome	- Sør-Hålogaland
Skage, Margareth	- Nidaros
Skavoll, Kari E. Østensen	- Hamar
Skonhoft, Anne	- Hamar
Skaatun, Christine	- Bjørgvin
Solberg, Tom	- Tunsberg
Stava, Liv	- Stavanger
Steinholt, Ola M.	- Nord-Hålogaland
Strand, Otto	- Nord-Hålogaland
Sæbø, Anders	- Stavanger
Sæbø, Ole Gunnar	- Agder
Tellsgård, Ingrid Raustøl	- Oslo
Thingelstad, Hans	- Hamar
Torp, Marit	- Borg
Torset, Olaug Vedvik	- Agder
Tveiten, Karl Johan	- Agder
Tveiten, Sissel Andrea	- Nord-Hålogaland
Ulland, Magnus	- Stavanger
Valde, Nils	- Møre
Vatne, Kari	- Møre
Vengen, Sigurd	- Bjørgvin
Wagle, Finn	- Nidaros
Ådna, Gerd Marie	- Stavanger
Aarflot, Andreas	- Oslo

DE TEOLOGISKE FAKULTETER:

Skarsaune, Oskar	- Det teologiske Menighetsfakultet
Kartveit, Magnar	- Misjonshøgskolen
Seim, Turid Karlsen	- Det teologiske fakultet

MELLOMKIRKELIG RÅD:

Møgedal, Sigrun

SAMISK KIRKERÅD:

Hetta, Ole Mattis

ANDRE:

Andresen, Knut
Brevik, Synnøve
Utnem, Stig
Fisknes, Ole Herman
Rafoss, Thom M.

KOMITSEKRETERER:

Agøy, Berit Hagen
Fylling, Hilde
Fæhn, Kristin
Hessellund, Estrid
Hougsnæs, Marit Halvorsen
Haavik, Åge
Instrefjord, Gunnstein
Laugerud, Tore
Lodberg, Johs.
Røsæg, Gerd Karin
Stendal, Synnøve Hinnaland
Tanggaard, Per
Thorp, Tone
Tveit, Olav Fykse
Aalborg, Eivind

SEKRETARIATET:

Bentzen, Dina Qvigstad
Haugstulen, Bjørg
Helland, Finn
Johnsen, Tore
Nesje, Astrid
Nyberg, Sylvia
Nyborg, Berit
Sevaldson, Kari
Skogheim, Hanne Westby
Stange, Dag
Storrusten, Pål
Tysnes, Knut Inge
Wagle, Agnete
Westermoen, Gunnar

GJESTER:

- Statsråd Gudmund Hernes
- Halfdan T. Bondevik
Domprost
 - Rune Fridell
Styreleder Norges Frikirkeråd
 - Frank Grimstad
Direktør Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon
 - Olav Dag Hauge
Styreformann Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon
 - Else Heradstveit
Kateket, Den Norske Kirkes Kateketforening
 - Jørgen Holte
Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen
 - Jens-Petter Johnsen
Generalsekretær Norges Kristelige Student- og
Skoleungdomslag
 - Hannu Juntunen
Dr.theol., bispemøtesekretær,
Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland
 - Ole Chr. Kvarme
Generalsekretær Det Norske Bibelselskap
 - Torbjørn Lied
Generalsekretær Den norske Santalmisjon
 - Jon Lilletun
Leder Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen
 - Ingmar Ljones
Ordfører, Bergen
 - Sigurd Manneråk
Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen
 - Trond Mathisen
Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen
 - Kjell Arne Medhaug
Forbundsleder Det norske Diakonforbund
 - Egil Morland
Leder Den norske kirkes presteforening

- Halvor Moxnes
Åpen Kirkegruppe
- Ivar Mæland
Leder Norges Kantor- og Organistforbund
- Trygve Natvig
Norsk Kommuneforbund
- Lars Erik Nordby
Leder Norges Kristne Råd
- Marit Nybakk
Nestleder Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen
- Kjell Bertel Nyland
Generalsekretær Den norske Sjømannsmisjon
- Trond G. Rasmussen
Forbundssekretær Norges Kirkelige Studentforbund
- Rasmus Skurtveit
Kirkeverge, Bergen
- Atle Sommerfeldt
Generalsekretær Kirkens Nødhjelp
- Karol Svanøe
Åpen Kirkegruppe
- Knud Sørensen
Sogneprest, Det mellemkirkelige Råd, Danmark
- Gunnar Thelin
Generalsekretær Den norske kirkes presteforening
- Helge Utaker
Feltprost
- Arve Varden
Leder Norges Kirkevergelag
- Helge Aarflot
Generalsekretær Den Norske Israelsmisjon

VI. KIRKEMØTET'S FASTE KOMITEER

KOMITE A:

Leder: Ola M. Steinholt

Danielsen, Kari
Damsgaard, Jens
Eggan, Mette
Hunsager, Ola
Høivik, Hans Olav
Haarr, Per
Johnsen, Gudrun
Kartveit, Magnar
Kopperud, Tore
Myrene, Hild
Sellevold, Knut
Sivertsen, Unny Nome
Skaatun, Christine (for Per Haarr)
Steinholt, Ola M.
Thingelstad, Hans
Vengen, Sigurd
Aarflot, Andreas

KOMITE B:

Leder: Magne Grønlien

Elsbak, Målfrid
Evensen, Bjørg
Grønlien, Magne
Håbrekke, Jarle
Jebsen, Claus H.
Johansen, Berit Pihl
Køhn, Rosemarie
Skarsaune, Oskar
Sæbø, Ole Gunnar
Tellsgård, Ingrid
Tveiten, Sissel Andrea
Ulland, Magnus (for Olaf N. Myklatun)
Vatne, Kari

KOMITE C:

Leder: Nils-Tore Andersen

Almås, Kjartan
Andersen, Nils-Tore
Bondevik, Odd
Dørum, Odd Einar
Erslund, Ola
Haukvik, Sigrid
Hetta, Ole Mattis
Jonsson, Terje

Kloster, Berit Helgøy
Larsen, Øystein I.
Lindemann, Harald
Norwich, Torgeir (for Olav Øygard)
Skage, Margareth
Skavoll, Kari E. Østensen

KOMITE D:

Leder: Otto Strand

Bergan, Halvor
Evenshaug, Oddbjørn
Holten, Olav
Hovland, Per (for Even Fougner)
Moen, Egil
Molde, Jostein
Neergård, Ole Harald
Natvig, Bent (for Anne Louise Tveter)
Nilssen, Tone
Skonhoft, Anne
Stava, Liv (for Gunvor Leknes Frøyland)
Strand, Otto
Sæbø, Anders
Valde, Nils

KOMITE E:

Leder: Marit Torp

Akerø, Hans Arne
Foseide, Birger
Hagesæther, Ole D.
Madsen, Elise Haugland
Moe, Jorun
Nes, Tor
Sahl, Jann
Samuelsen, Ragnar (for Ragnhild Hellemo)
Saltvik, Solveig Fjøsne
Torp, Marit
Tveiten, Karl Johan
Wagle, Finn
Ådna, Gerd Marie

KOMITE F:

Leder: Harald Gammelsæter

Botnen, Halvar
Bue, Bjørn
Eikseth, Astrid Grude

Eliassen, Ivar Jarle
Fleischer, Morten
Gammelsæter, Harald
Hjortland, Inger
Horsfjord, Vidar
Kongsvik, Gunvor
Møgedal, Sigrun
Osberg, Sigurd
Sandmæl, Kristine
Seim, Turid Karlsen
Solberg, Tom
Torset, Olaug Vedvik

*

VII. HOVEDFOREDRAGSDEBATTEN
OG
GENERALDEBATTEN

Det ble under Kirkemøtet skilt mellom hovedforedragsdebatt og generaldebatt.

HOVEDFOREDRAGSDEBATTEN

Debatten knyttet til generalsekretær Ole Chr. Kvarme's hovedforedrag "Helg og høytid i hjem og kirke" (gjengitt på side 252) ble avviklet umiddelbart etter foredraget mandag 13. november kl. 09:00.

Følgende hadde ordet:

Øystein I. Larsen, Oskar Skarsaune, Tore Kopperud, Finn Wagle, Olav Holten, Kjartan Almås, Elise Haugland Madsen, Hans Arne Akerø, Harald Lindemann, Anne Skonhoft, Turid Karlsen Seim, Hans Olav Høivik, Anders Sæbø og Ole Chr. Kvarme.

GENERALDEBATTEN

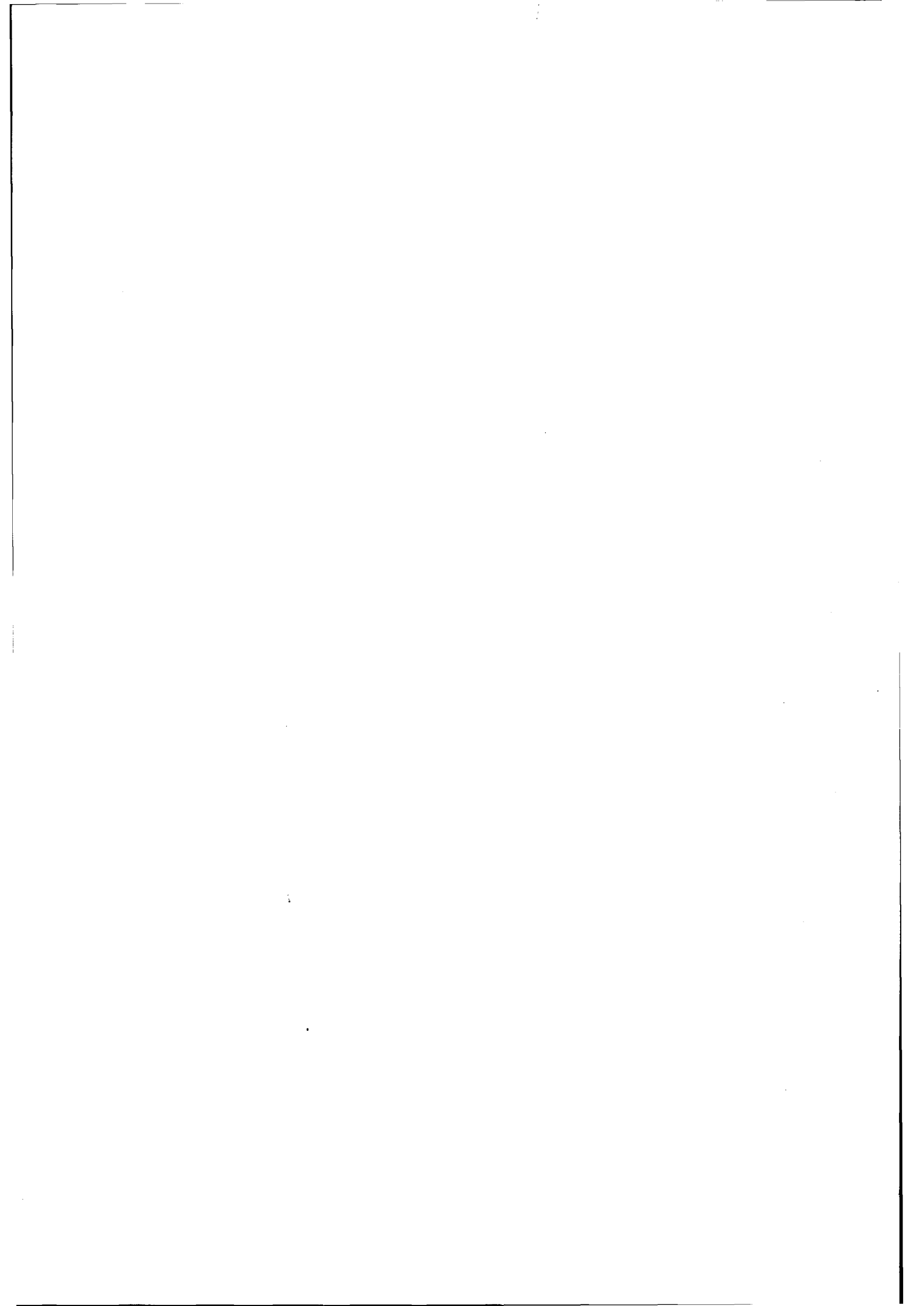
Generaldebatten fant sted søndag 12. november kl. 20:00 etter konstitueringen av Kirkemøtet.

Debatten tok utgangspunkt i talen til Kirkerådets formann (gjengitt på side 241), statsråd Gudmund Hernes' hilsen (gjengitt på side 272), de sentralkirkelige råd's arbeid og Kirkemøtets saker.

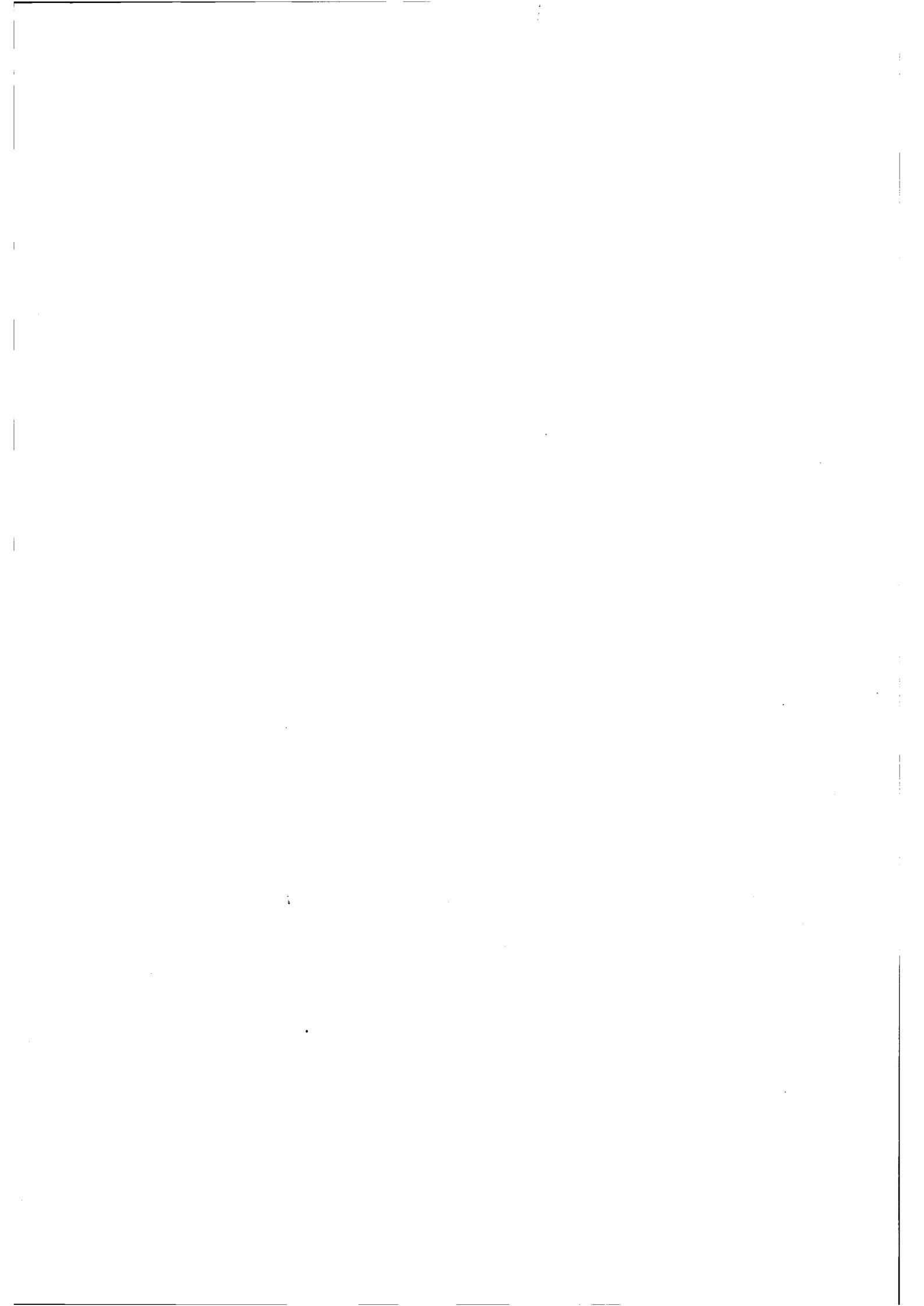
10 av de 25 innleggene hadde homofili-saken som tema. 7 innlegg konsentrerte seg om formannens tale, hvorav 3 spesielt var opptatt av dåpsopplæringens plass i den nye kirkeloven. Andre temaer som ble tatt opp, var gudstjenesten, Kirkemøtets kompetanse, 1000-årsjubileet, frivillige medarbeidere, samisk representasjon i de kirkelige råd, teologistudiet, ekteskap og samboerskap og KIFO (Kirkeforskning).

Følgende hadde ordet i generaldebatten:

Ola Hunsager, Andreas Aarflot, Ole Mattis Hetta, Finn Wagle, Odd Einar Dørum, Sigurd Osberg, Rosemarie Køhn, Berit Helgøy Kloster, Odd Bondevik, Birger Foseide, Ola Erslund, Magnar Kartveit, Ole D. Hagesæther, Claus H. Jebsen, Gerd Marie Ådna, Oskar Skarsaune, Olaug Vedvik Torset, Otto Strand, Astrid Grude Eikseth, Bjørn Bue, Turid Karlsen Seim, Tore Kopperud, Bent Natvig, Knut Sellevold og Terje Jonsson.

VIII. ØVRIGE PROGRAMINNSLAG

1. MORGENSAMLINGENE

Hver morgen under Kirkemøtet var det samling i St. Jørgen Hospital kirke.

- Mandag 13. november:
Morgensamling med nattverd

Predikant og
liturg: Marit Halvorsen Hougsnæs
Medhjelper: Hans Olav Høivik
Kantor: Ivar Jarle Eliassen

- Tirsdag 14. november:
Morgensamling

Predikant: Tone Nilssen
Leder: Karl Johan Tveiten
Kantor: Ivar Jarle Eliassen

- Onsdag 15. november:
Morgensamling med skriftemål

Predikant: Inger Hjortland
Liturg: Kjartan Almås
Medhjelper: Tore Laugerud
Kantor: Knut Sellevold

- Torsdag 16. november:
Morgensamling

Predikant: Gerd Marie Ådna
Liturg: Hans Arne Akerø
Kantor: Jostein Molde

- Fredag 17. november:
Morgensamling med nattverd

Predikant og
liturg: Birger Foseide
Kantor: Jostein Molde
Diakon: Gudrun Johnsen

Forsangeransvarlig
ved alle samlingene: Åge Haavik

2. AVSLUTNINGSGUDSTJENESTEN

Kirkemøtet 1995 ble avsluttet med gudstjeneste i St. Jørgen Hospital kirke fredag 17. november kl. 13:00.

Biskop Halvor Bergan var predikant og førstekonsu-

lent Åge Haavik var liturg. Som organist medvirket Knut Sellevold.

3. HILSEN I FORBINDELSE MED
BEHANDLINGEN AV FORSLAGET TIL
AVTALE OM UTVIDET KIRKEFELLESSKAP
MELLOM DEN NORSKE KIRKE OG
METODISTKIRKEN I NORGE

Etter at Kirkemøtet hadde godkjent forslaget til avtale mellom Den norske kirke og Metodistkirken i Norge (sak KM 10/95), bragte biskop Hans Växby fra Metodistkirken en hilsen til Kirkemøtet.

4. HILSNINGSTELEGRAM KONGEN

Fra Kirkemøtet mandag 13. november ble det oversendt et hilsningstelegram til Hans Majestet Kongen:

Kyrkjemøtet 1995 samla til møte i Bergen sender Dykkar Majestet si helsing og ønskjer Guds signing og kraft.

Kirkemøtet mottok dette telegram som svar fra Kongen:

Kirkemøtet i Bergen. Tusen takk for hyggelig hilsen. Beste ønsker til alle deltakerne.
Harald R.

5. HILSEN TIL DIREKTØREN

Ved avslutningen av siste plenumssamling fredag 17. november rettet hoveddirigenten på vegne av Kirkemøtet en spesiell takk til Kirkerådets direktør, Knut Andresen, for hans store innsats som direktør. Knut Andresen slutter i direktørstillingen for å gå til domproststillingen i Nidaros våren 1996. Direktøren fikk også overrakt blomster.

Kirkerådets formann Oddbjørn Evenshaug bragte også i samme anledning en hilsen og takk.

Direktør Knut Andresen bragte til sist en hilsen til Kirkemøtet.

IX. TALER, FOREDRAG OG
HILSENER

Oddbjørn Evenshaug:
ÅPNINGSTALE

Statsråd,
kjære gjester og delegater!

Årets Kirkemøte er det 12. i rekken, og aldri har vel interessen for dette møtet vært større. Årsaken til dette kjenner vi alle. Det dreier seg naturligvis om homofilisaken.

Homofilisaken

Jeg skal ikke bruke denne anledningen til noen omfattende argumentasjon i denne saken, verken om dens innhold eller om de prosedyrespørsmål som i stor grad har preget de senere måneders debatt. Dette får vi alle anledning til å komme tilbake til. Men jeg tror det er viktig at vi allerede ved innledningen til dette Kirkemøtet minner hverandre om at saken dreier seg om mennesker og dyptliggende sider ved menneskers følelser og identitet. Saken gjelder mennesker som ofte har opplevd sin situasjon fortvilet, dypt fortvilet. - Dette stiller krav til hvordan vi fører debatten, hvordan vi uttrykker oss.

Vi er en kristen kirke. Vi har navn etter Ham som møtte alle mennesker med en grenseløs og betingelsesløs kjærlighet. Ja, så stor var hans kjærlighet at Han - som selv var uten synd, - ga seg selv for vår skyld og overvant den død som er vår død for at vi skulle få leve. Men nettopp Mesteren selv, som viste oss hvem Gud er, hva kjærlighet er, nettopp Han viste en urokkelig trofasthet mot Guds bud og vilje og var læremesteren fremfor noen.

Homofilisaken gjelder mennesker - og den gjelder spørsmålet om hva som er rett lære. Den norske kirke vil programmatisk være en åpen kirke. Alle som søker kirken, skal finne en åpen dør, og alle som bekjenner Jesus Kristus som Herre og Frelser, er sanne lemmer av Guds menighet på jord og hører kirken til. Samtidig er Den norske kirke en bekjennende kirke. Den er forpliktet på det profetiske og apostoliske vitnesbyrd slik det er gitt oss i Den Hellige Skrift og slik vår kirke har formulert det i sine bekjennesskrifter. I den alminnelige samfunnsdebatt blir denne forpliktelsen ofte oversett. Ja, mange har åpenbart ikke forstått at uten sikker forankring i Guds eget ord, har kirkens tale ingen legitim autoritet.

Kirkemøtet er seg bevisst sin læremessige forpliktelse.

Det er også grunn til å understreke at ingen i Bispekollegiet har gitt uttrykk for at Bibelens ord kan settes til side i denne saken. Men vi forstår altså Guds ord forskjellig, og derfor er debatten nødvendig. Samtidig er det Kirkemøtets oppgave å fatte beslutninger om hva som skal være de praktiske ordninger i kirken. Spørsmålet hver enkelt av oss står overfor på dette Kirkemøtet, blir derfor om vi ut fra Guds ord er overbevist om at vi kan åpne for en ny praksis på dette området.

Mange er opptatt av at enheten i kirken må bli bevart. Det beste bidraget Kirkemøtet nå kan gi, er å samle seg om ikke å endre kirkens syn og praksis i dette spørsmålet.

Moster 1995

Vi feiret i sommer 1000-årsjubileet for kirken i Norge. Mange av oss fikk gleden av å delta på en praktfull jubileumsmarkering på Moster. Det ble en begivenhet som grep oss alle. Det er på sin plass fra denne talerstol å si de dyktige arrangørene her på Vestlandet en hjertelig takk for et særdeles imponerende arbeide. Men jubileumsfeiringen gikk langt utover det som skjedde på Moster i pinsen. Minst like betydningsfullt var alle de lokale arrangementene som fant sted i kirker, barnehager og skoler utover det ganske land. Mennesker i alle aldre ble minnet om hva kirken har betydd for land og folk.

Oppslutningen om jubileet befestet inntrykket av at mange mennesker i dag signaliserer en ny åpenhet for kirken og kristen tro. Vi lever i en tid da åpenheten for de åndelige og kulturelle verdier som kirken forvalter er større enn på lenge. Den teatersensasjon vi har opplevd i forbindelse med Svein Tindbergs framføring av Markus-evangeliet, er bare ett av tegnene på dette. Mange erkjenner at noe har gått galt i overflodssamfunnet. Det snakkes om en kulturkrise som på det personlige plan oppleves som en identitetskrise. Så forvirrende er de kulturelle og åndelige påvirkningene at vi verken vet hva vi skal tro eller mene.

Det nye kristendomsfaget

Her spiller opplæringen og oppdragelsen i hjem og skole en viktig rolle. Fra denne talerstol ble det i fjor uttalt at det beste vi kan gjøre for å skape en enhetlig verdiformidling i skolen og slik motvirke den identitetstruende pluralismen, er å satse på kristendomsfaget og fornye dette både pedagogisk og faglig. I vår fikk

vi Pettersen-utvalgets utredning som trakk opp linjene for en slik satsing og fornyelse. Ved å gå inn for hovedtrekkene i denne utredningen har Stortinget vist at det ønsker å vedkjenne seg vår kristne tros- og kulturtradisjon som et bærende element i det offentlige skoletilbudet. Fra kirkens side hilser vi velkommen at det nye faget også skal gi rom for minoritetene. Dette er både naturlig og nødvendig slik samfunnet er i dag. Ettersom flere av de sentrale politiske aktørene i saken er til stede her i dag, vil jeg gjerne gi honnør for viljen til å søke en samlende løsning i en så viktig sak. Jeg er også glad for at Kirkerådet har hatt anledning til å bidra på en konstruktiv måte i den prosessen som ledet fram til det endelige resultatet.

Men samtidig kan det være grunn til å understreke at det viktigste står igjen, nemlig den endelige utformingen av fagplanen for det nye faget "Kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering". Utfordringen nå blir å sørge for at skolen får en fagplan som fortsatt vil gi elevene en solid innføring i kristendomskunnskap. I den ellers så berettigede diskusjonen om minoritetenes plass og rettigheter, kan en lett tape av syne at godt over 80% av skolens elever er døpt og at deres foreldre derved har uttalt et klart ønske om at barna skal få en kristen oppdragelse. Dette er et faktum en ikke kan se bort fra, selv om skolen for lengst har frasagt seg ansvaret for kirkens dåpsopplæring. Kirkerådet har i sin høringsuttalelse om utkastet til fagplan levert flere konstruktive forslag til forbedringer, endringer som bl.a. vil styrke bibelstoffet i planen. Vi både håper og tror at disse forslagene vil bli innarbeidet i den endelige planen.

Utkast til Rammeplan for barnehagen

Samtidig som vi konstaterer at våre politikere ser betydningen av å ta på alvor vår religiøse og kulturelle tradisjon i skolens undervisning, har vi med atskillig forbauselse registrert at Barne- og familiedepartementet legger fram et utkast til Rammeplan for barnehagen der vesentlige avsnitt fra den offentlige utredningen som ligger til grunn for utkastet (NOU 1992:17) og som omhandler bibelfortellinger, kirkekunst, kirkebesøk og markering av de kristne høytidene, er fjernet eller sterkt redusert. Dette skjer til tross for at planutkastet selv understreker betydningen av at barna opplever samsvar mellom de verdier som formidles i barnehagen og i skolen.

I det foreliggende utkastet til Rammeplan for barnehagen kan det virke som departementet forstår den norske fel-

leskulturen som nærmest a-religiøs, og at barnehagen skal være et sted hvor religiøse verdier i samfunnet ikke skal gjenspeiles. Sammenholder en dette dokumentet fra Barne- og familiedepartementet med den senere tids skolepolitiske dokumenter, gir det faktisk grunnlag for å etterlyse sammenhengen og konsekvensen i Regjeringens ideologiske grunnsyn når det gjelder det offentliges bidrag i barne- og ungdomsoppdragelsen i vårt samfunn. På et seminar i forbindelse med IKO's 50-årsjubileum i går, kom det signaler fra departementet om at man på bakgrunn av kritikken fra kirkelig pedagogisk hold ville endre Rammeplanen. Vi håper derfor at den endelige Rammeplanen for barnehagen vil bli vesentlig forbedret på dette punktet.

Kirkens troverdighet

Den nye åpenhet overfor kirken og religiøse verdier som vi kan registrere i dagens samfunn, representerer først og fremst en utfordring til kirken til å fastholde en sentral evangelisk forkynnelse som gir menneskenes tro et innhold. I en tid med økende oppmerksomhet om kristendommen som kulturfaktor i samfunnet, må vi alvorlig reise spørsmålet om vi har glemt at kirkens første og viktigste oppdrag er å forkynne evangeliet og kalle mennesker til omvendelse og tro på Jesus.

I dag bryter man ingen bluferdighetsregler ved å tale personlig om sin tro. Og godt er det. Men vår tids åpenhet og tilnærming til troen er gjerne kjennetegnet ved at den er privat. Kirkens store utfordring i dag er å kvalifisere og invitere til en mer frimodig tilslutning til kirkens tro. Vår kulturs nesegruse dyrking av individet og privatiseringen av tros- og verdispørsmål, gjør at vi lett mister av syne storheten i det å tilhøre en kirke, en kirke som bekjenner Jesus Kristus som Herre og Frelser.

En slik forkynnelse forutsetter at kirken vet hva den tror. En slik forkynnelse krever våkenhet og bevissthet på det bibelske innholdet og læremessige grunnlaget for kirkens budskap. Bare slik kan kirken bli tydelig nok i sin forkynnelse. Bare slik blir kirkens forkynnelse troverdig. Kirken må ta sitt eget budskap på alvor. Derfor skal kirken ikke være redd for å utfordre folket til å leve sitt liv etter Guds gode bud og vilje. Derfor skal kirken ikke være redd for å utfordre til personlig omvendelse og tro. Er forkynnelsen slik i dag, eller må vi be om nye vekkelser som kan åpne for at troen kan bli noe mer enn kulturinnslag og byggeklosser for samfunnet? Forkynnes det i dag til en personlig konsekvensrik tilegnelse av evangeliet? La meg få stille deg et spørsmål: Hvor ofte går du ut av en kirke

rystet i din sjel fordi du hadde møtt en forkynnelse som stilte deg overfor livets aller viktigste utfordring: At du må omvende deg og tro på Jesus skal du bli frelst?

Vår Herre og Mester kaller oss til et liv i etterfølgelse. Hvis budskapet skal være troverdig, må det komme til uttrykk i levd liv. I velferdssamfunnet er diakonien og såkalte "kristelige kjærlighetsgjerninger" på ingen måte uaktuelt. Erfaringen viser at det er det konkrete møte med kristen nestekjærlighet i praksis som åpner menneskets hjerter for evangeliet og "drar" mennesker inn i det kristne fellesskapet.

Kirkelovene

Stortinget behandlet ikke de nye kirkelovene i 1995, slik vi forutsatte under fjorårets Kirkemøte. De to Ot.prp.'ene kom i mai. Stortinget rakk ikke å behandle sakene i vårsesjonen, og behandlingen er utsatt til januar/februar 1996. Ot.prp.'ene ligger ved som orienteringssaker til Kirkemøtet. En legger selvsagt ikke opp til fornyet behandling. Kirkemøtet har avgitt sin uttalelse, og den vil bli fulgt opp i forhold til Stortinget.

De sentrale oppfølgingspunktene er klare, og jeg tillater meg å be de tilstedeværende medlemmer av Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomite å ha ørene åpne:

- Stillingen som daglig leder av kirkelig fellesråd må bli lovfestet. Det krever at man legger inn kr. 350.000 pr. kommune i kommunale overføringer for å sikre gjennomføringen.
- Dåpsopplæringen må bli lovfestet. Spesielt på bakgrunn av det faktum at skolens kristendomsundervisning har opphørt å være kirkens dåpsopplæring, burde dette være en selvfølge. Dette tilsier at det blir lagt inn kr. 150.000 i tilskudd til undervisningstjeneste i hvert prestegjeld slik at alle menigheter kan sikres et rimelig forsvarlig dåpsopplæringstilbud.
- Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon må sikres statlig tilskudd i en overgangstid.

Utover dette kan paragrafene i lovforslaget etter vårt syn stort sett vedtas slik de nå foreligger på Stortingets bord og på grunnlag av fjorårets behandling i Kirkemøtet.

Ett moment må imidlertid fortsatt vurderes: Spørsmålet

om samisk representasjon i bispedømmeråd og Kirkemøtet har ikke funnet sin endelige form. Samisk kirkeråd har foreslått at de tre nordligste bispedømmerådene blir utvidet med et samisk medlem. Dermed utvides også Kirkemøtet med tre medlemmer. Jeg vil foreslå at dette forslaget vurderes av et par av Kirkemøtets komiteer og at merknadene fra disse blir lagt til grunn for Kirkerådets videre oppfølging overfor Stortinget.

Kirkemøtets oppgaver

Som en følge av den nye kirkeloven vil Kirkemøtet få utvidet mandat og nye oppgaver. Noe av dette framgår av saklisten for dette Kirkemøtet. Det blir lagt opp til en foreløpig behandling av regler om kirkelig fellesråd og kvalifikasjonskrav og tjenesteordning for kateket, diakon og kantor. Alle disse sakene kommer opp igjen til endelig behandling på neste års Kirkemøte etter at Lov om Den norske kirke er vedtatt av Stortinget og Kirkemøtet formelt er gitt myndighet i disse sakene.

Det blir ikke få oppgaver som etter dette blir tillagt Kirkemøtet. Den foreløpige saklisten for neste års Kirkemøte teller hele 34 saker, m.a.o. det dobbelte av årets sakliste. Kirkerådet må her riktignok foreta en viss reduksjon, men det vil ikke forandre den situasjon at Kirkemøtet vil få større og mer omfattende arbeidsoppgaver i årene som kommer. Dette vil ha til følge at Kirkemøtet må bli utvidet med en eller kanskje to dager.

Dette innebærer også at Kirkemøtet får større betydning og styrker sin funksjon som øverste valgte organ for Den norske kirke. En side ved dette er at Kirkedepartementet ikke lenger vil være enerådende som skaper av kirkerett og ordninger for kirkens liv og virke. Kirkemøtet vil mer og mer få del i denne funksjonen. Dette vil ha stor betydning for den videre utvikling av ordninger og rammer for Den norske kirke, der valgte kirkelige organer er både premissleverandører og beslutningstakere.

Bispedømmerådets tilsettingsmyndighet

En av de største og viktigste reformene som gjelder økt kirkelig selvstyre innenfor statskirkens ramme, er ordningen for tilsetting av prester. Det var et viktig reformkrav som ble innfridd fra 1. januar 1989. At denne reformen kunne bli gjennomført innenfor rammen av statskirkeordningen, var ikke selvsagt. Da Kirkekommisjonen av 1908 i sin tid ble drøftet i Stortinget, ble det sterkt understreket at det var uforenlig med statskirkeordningen at andre enn Kongen utnevnte prester.

Nå har ordningen med bispedømmerådenes tilsettingsmyndighet fungert i snart seks år. På Kirkemøtets bord ligger det en omfattende dokumentasjon av tilsettingspraksis i disse seks årene. Kirkerådets hovedkonklusjon er at tilsettingspraksis har fungert tilfredsstillende i forhold til gjeldende forskrifter, og at det ikke er grunnlag for å foreslå endringer i forskriftene.

Noen sentrale spørsmål gjenstår imidlertid når det gjelder kirkens rett til selv å tilsette sine medarbeidere. Spørsmålet om utnevning av proster og biskoper må nå settes på dagsorden. Kirkemøtet har allerede vedtatt å anmode om at tilsettingsmyndigheten for proster blir delegert til bispedømmerådene. Når Lov om den norske kirkes ordning fra 1953 nå blir opphevet, må også spørsmålet om prosedyre ved utnevning av biskoper tas opp til bred behandling. Også spørsmålet om overføring av tilsettingsmyndigheten til kirkelige organer bør vurderes i samme forbindelse. Det er neppe noe argument at statskirkeordningen gjør dette umulig. Argumentet ble brukt i 1908 når det gjelder prester og motbevist i 1989.

Stillingsbehovet

Dette fører naturlig over til spørsmålet om stillingsbehovet i Den norske kirke. Til tross for at det i løpet av de siste årene er opprettet en god del nye stillinger i kirken, er behovet fortsatt stort. St.prp.nr. 1 inneholder en bred dokumentasjon over antall prester, kateketer og soknediakoner i forhold til prestegjeld og antall kirkemedlemmer. Men Regjeringen har ingen synspunkter på hva denne oversikten viser med hensyn på om betjeningen er god eller dårlig, om den er tilfredsstillende eller bør styrkes. Og budsjettet for 1996 inneholder ingen forslag om nye stillinger. Dette er skuffende. Her får vi dokumentert det alle som er engasjert i kirken daglig kjenner på kroppen - at det er misforhold mellom bemanning på den ene side og det antall mennesker våre ansatte skal betjene på den annen. Men altså: Intet fra Regjeringen!

Dette går inn i et mønster. De siste årene har det fra Regjeringens side vært ytterst sparsomt med forslag til nye stillinger. Når det likevel er blitt en del stillinger de siste tre årene, skyldes dette iherdig innsats fra stortingspolitikere i Kirke-, undervisnings- og forskningskomiteen og Finanskomiteen. Det er særdeles viktig at Stortinget fortsatt kjenner sitt ansvar og fortsetter den opptrapping som man har påbegynt. Den nåværende kirkeministers statsrådstitid kan komme til å gå inn i historien som en periode da det faktisk ble tatt

et løft for å bedre stillingssituasjonen i kirken. Men bakgrunnen for dette aktualiserer i sannhet det gamle ordtaket "Æres den som æres bør".

Tilhørighet og tjeneste

Vi ber ikke om nye stillinger fordi lekfolket i kirken dermed skal kunne lene seg tilbake og innta den konsumentholdning som i alt for stor grad preger oss alle. Vi ber om stillinger for at "alle - kvinner og menn, barn og unge - kan kjenne tilhørighet til kirken og få del i kirkens forkynnelse, opplæring, omsorg og fellesskap", som det så utmerket er uttrykt i Regjeringens målformulering i St.prp.nr. 1. Men hvordan arbeider vi så for at mennesker skal kjenne en slik tilhørighet?

Tilhørighet har sammenheng med tjeneste! Jeg kjenner identitet og tilhørighet til sammenhenger jeg får være en aktiv del av, der jeg får utfolde meg, ha ansvar og oppgaver. Et kirkemedlem er ikke først og fremst konsument av tjenester - men produsent av tjenester. Derfor må vi arbeide slik at flere mennesker finner meningsfylte oppgaver. Dette reiser for det første spørsmålet om hvordan lokalmenigheten tenker om seg selv, og for det andre hvordan kirkens ansatte på lokalplanet arbeider. Og det første er i stor utstrekning avhengig av det andre.

Derfor er en hovedutfordring knyttet til hvordan kirkens "viktigste innsatsfaktor" - kirkens personell - arbeider. Et hovedfunn fra de undersøkelser som ble gjort i forbindelse med prosjektet "Ledelse i menigheten", som ble avsluttet i fjor - og hvor rapporten nå ligger på Kirkemøtets bord - var at det var "en påtagelig manglende kompetanse i prestegjeldene i å lede og engasjere frivillig arbeid". - Følgelig konkluderte man med at nettopp organisering og ledelse av frivillig arbeid er en av de største utfordringer som kirken vil stå overfor i tiden som kommer. Jeg tror dette er en uhyre viktig iakttagelse. Kirkemøtet tok i fjor konsekvensen av denne erkjennelsen og førte inn som eget delmål i målsettingen for de sentralkirkelige råd at en skal arbeide for å "engasjere og utruste lekfolk til frivillig innsats".

Visjonen er en kirke som makter å bringe lekfolket i kirken i bevegelse for evangeliet. Dette er en visjon som bygger på den bibelske tanke at alle kristne har ansvar for evangeliet og er kalt til tjeneste i menigheten, hver på sin måte. Men spørsmålet er om vi makter å utløse denne tjenesten, om den enkeltes nådegave får fritt løp. Ja, for Gud har gitt alle sine barn nådegaver til å tjene med. Vi er så alt for opptatt av dem

som har fått de mange talentene. Men disse utgjør unntagelsene. De fleste har fått færre. Men ingen Jesu disippel har fått mindre enn én. Problemet er bare at så alt for mange graver den ned. Den dagen alle med den ene talent tok den i bruk, ville det skje noe stort i menigheten.

Preses og formann

Så noen ord om en sak som hittil ikke har stått sentralt på den kirkelige dagsorden. Det gjelder topplederfunksjonene i vår kirke.

Vår kirke har en dobbel ansvarslinje gjennom en embetsstruktur og en rådsstruktur. I embetsstrukturen er Bispemøtet det øverste organet og har til oppgave å virke til samordning av de gjøremål som tilligger biskopene. Bispemøtet velger hvert år en preses som fungerer som en formann for Bispemøtet.

I rådsstrukturen er Kirkemøtet det øverste organet. Kirkerådet leder arbeidet mellom Kirkemøtets samlinger. Kirkemøtet har også oppnevnt et Mellomkirkelig Råd og et Samisk kirkeråd med særskilte arbeidsoppgaver på vegne av Kirkemøtet. Det arbeides nå med å avklare lederansvaret mellom de sentralkirkelige rådene med sikte på et framlegg til neste års Kirkemøte.

Spørsmålet er om tiden nå er kommet for å vurdere om vi bør tydeliggjøre og styrke topplederfunksjonen i de to strukturene? Det går for det første an å spørre om utbyggingen av rådsstrukturen i kirken har ført til uheldig nedtoning av biskopenes plass og posisjon i kirken. Dette er i så fall ikke bare en gunstig utvikling. Det er svært viktig at bispeembetet bevares som det viktige embete det skal være i vår kirke. Spørsmålet er om det ville være en vei å gå for å tydeliggjøre biskopenes lederfunksjon at en styrker presesfunksjonen. Det ville i så fall være naturlig å knytte funksjonen fast til Oslo bispeembete - og tillegge embetet et tydeligere lederansvar og flere representative oppgaver på vegne av Den norske kirke. En slik ordning er kjent fra våre søsterkirker i Sverige og Finland, der de riktignok betegner embetet som erkebiskop.

Tilsvarende kan vi for det andre spørre om topplederfunksjonen i rådsstrukturen burde tydeliggjøres og styrkes. Som øverste valgte lekmann i kirken skal Kirkerådets formann fremstå på vegne av Kirkemøtet når dette ikke er samlet. Etter hvert som kirkereformene legger stadig flere oppgaver og ansvar til Kirkemøtet og Kirkerådet, aktualiseres spørsmålet om det vil være mulig i fremtiden å regne med at lederfunksjonen i Kir-

kerådet skal kunne ivaretas som et fritidsverv. Mye tyder på at denne oppgaven etter hvert vil bli så krevende at han eller hun som skal fylle oppgaven, antagelig burde være i det minste delvis frikjøpt fra sin vanlige stilling. Dette vil kanskje også være nødvendig for at den øverste valgte leder skal ha arbeidsmessige muligheter for å kunne oppnå den "balanse" til presesfunksjonen som jeg antar at de fleste av oss ville ønske ut fra vår dobbelte ansvarslinje. En ordning der kirkens øverste leder er valgt, er kjent fra andre kirker - og funksjonen har da gjerne betegnelsen kirkepresident.

Det særnorske i forhold til andre kirker som vi naturlig kan sammenlikne oss med, vil være å satse på å styrke begge topplederfunksjonene, både innenfor embetslinjen og rådsstrukturen. I løpet av maksimum tre år vil både Oslo biskop og undertegnede være ute av sitt embete og sitt verv. Kanskje burde denne tiden brukes til en gjennomtenkning av disse spørsmålene?

Avslutning

La meg så avslutte med å hilse dere alle og takke for den innsatsen dere gjør i en krevende gjerning i bispedømmerådene. Reformene i kirken har gjort bispedømmerådet til et meget viktig organ med omfattende ansvar og store arbeidsoppgaver. Jeg vet at dere ofrer svært mye tid og krefter på oppgavene, ja, for enkeltes vedkommende kan en spørre om det går ut over det som er helsemessig forsvarlig. Jeg vil utvide takken til alle ansatte ved bispedømmekontorene som i løpet av de siste årene har vært igjennom store omstillingsprosesser. Innsatsen fra våre ansatte, avtvinger stor respekt. Vi som er tillitsvalgte i de kirkelige rådene, er helt avhengig av kvaliteten på det saksforberedende arbeide fra de ansatte. Dette gjelder også på menighetsrådsplan, der tusener av tillitsvalgte og alt for få ansatte sliter med ansvar og oppgaver som burde tilsi en langt større bemanning av kvalifisert personell.

Jeg sender en hilsen til alle våre ansatte og tillitsvalgte på de ulike plan i kirkestrukturen. Over det daglige slitet lyser en visjon som skaper og opprettholder motivasjonen i en ofte tung og slitsom arbeidssituasjon - visjonen om å tjene mennesker med det beste - med kjærlighetens evangelium. I en ond og vanskelig verden har Gud gitt oss et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde. Han som i dag sitter ved Faderens høyre hånd har kalt oss - ikke til å leve for oss selv, men til et liv i tjeneste for vår neste. Han har kalt oss til å rope det ut

"... med hjertets jubel
gledesbudet fra ham selv.
Livet kan bli nytt fra nå av,
slettet ut er skyld og gjeld!
Ordet vitner høyt og hellig
om hans kjærlichkeit og makt.
Knel og tilbe, pris ham, hør ham,
gå og gjør som han har sagt!"

*

Generalsekretær Ole Chr. Kvarme:
HELLIG TID OG HELLIG FEIRING
Et bidrag til fornyet feiring av
helg og høytid i hjem og kirke

Søndagen og kirkeårets fester er våre helligdommer i tiden. Vi har bygget kirker som er synlige i landskapet, og de er hellige rom i vår nære geografi. Men våre liv bestemmes også av tidens kategori, og i tiden er det feiringen av helg og høytid som gir rom for det hellige. I tidens kategori er det søndagene og festene som er de usynlige, men likevel merkbare vitner om det hellige, de er våre helligdommer i tiden.

Vårt forhold til tiden

Når vi i år feirer 1000-års-jubileum for kristent gudstjenesteliv i vårt land, er det flere grunner til å rette søkelyset på feiringen av helg og høytid i hjem og kirke. For det første er søndagen og kirkeårets fester en spennende møteplass mellom norsk kulturarv og bibelsk kristendom: Det er ikke bare kirkebyggene som har en viktig plass i vår historie, vår feiring av helg og høytid har også satt sitt preg på tidens historie i vårt land - og med det mener jeg vårt forhold til tiden som sådan, med ukens og årets rytme. Men i dag er vi både i samfunn og kristenliv blitt syke på vårt forhold til tiden, vi kjemper med vår stressede bruk av tiden, vi glemmer å være i tiden og mange lever med angst for den tomme tid. I et samfunn som kjemper med sitt forhold til tiden, kan vi trenge en kulturrevolusjon på tid, og det er god grunn til å fornye den glade feiring av helligdagen og kirkeårets fester - til å gjenoppdage evangeliet i den hellige tid og i den hellige feiring.

Underholdningssamfunnet

For det andre: Ved slutten av dette årtusen lever vi i en kulturkrets der mennesker er på leting etter ritualer som kan gi mening til deres fragmenterte liv. Men vårt samfunn preges også av en voksende underholdningsindustri og en utbredt nytelseskultur. Det er i dette spenningsfeltet det er påtrengende å fornye vår feiring av helligdagen og de hellige fester, - både fordi denne feiring rører ved nerven i vår tids lengsel, men også fordi søndagen og våre hellige fester står i kontrast til underholdningssamfunnets verdier og skal frigjøre fra individualismens tvangstrøye til et liv i fellesskap, tjeneste og håp.

Et spørsmål om identitet

Den tredje grunn til at det i dag er påtrengende med en

fornyelse i vår feiring av helg og høytid, er denne: Den hellige feiring rører ved enkeltmenneskers og menigheters identitet i et samfunn som i flere tiår har presset på for å usynliggjøre og privatisere vår kristne tro og vårt kristne liv. Denne privatisering og usynliggjøring har bidratt til å tømme helligdagen og kirkeårets fester for bibelsk substans og tradisjonsinnhold. I de senere år har vi imidlertid på nytt gjenoppdaget betydningen av feiringselementet i hjem og kirke. I dag er vi også i ferd med å utvikle et flerkulturelt samfunn med rom for nye minoriteter og etniske grupper som tar den åpenlyse religiøse identitet og praksis som en selvfølge. Nettopp feiringen av helg og høytid er et vesentlig element dersom vi skal kunne utvikle en naturlig kristen identitet hos barn og unge, ja også hos oss selv. Det er på dette punkt spørsmålet om en fornyet feiring av helg og høytid blir mest brennbart.

I det følgende vil jeg utfolde disse hovedpunkter og presentere noen perspektiver og pedagogiske elementer til et fornyet arbeid med feiringen av helg og høytid i hjem, kirke og samfunn: Jeg vil ta utgangspunkt i vår språkbruk vedrørende ferie og fritid, helg og høytid (1), og dernest rette søkelyset mot helligdagen (2), mot det kristne kroppsspråk og ritualene (3) og mot kirkeåret og de hellige fester (4). Til slutt vil jeg gi noen innspill til arbeidet med en bibelsk kultur i hjem og menighet (5), og så konkludere med noen prinsipielle og konkrete punkter til en fornyelse av vår helge- og høytidsfeiring (6).

1. FERIE OG FRITID ELLER HELG OG HØYTID?

I de senere tiår har det vært en forskyvning i vår språkbruk, fra helg og høytid til ferie og fritid. Nå er det sjeldnere vi hører "God helg!", og det er oftere vi uttrykker hilsenen om en "God week-end!" En av de skarpeste analyser av sammenbruddet av helligdagsfeiringen i vårt land, er gitt av kriminologene Kertil Bruun og Nils Christie i en bok om narkotikapolitikk i Norden. De drøfter fritidens problem i det moderne samfunn og peker på at ordene ferie og fritid kan knyttes til to engelske begreper: Enten *holiday* - ferie, feiring, helligdag, eller *vacation* - fra det latinske ord for det tomme rom. Og denne språklige observasjon setter de inn i en større historisk kontekst: I middelalderen var livet en veksling mellom arbeid og feiring, i dag er hele livet blitt arbeid, ispedd "vacation" - tomme rom.

Fra feiring til tomrom?

Det er nemlig ikke sant at det er den moderne tid som har oppfunnet ferie. Middelalderen hadde flere hundre festdager, og feiringsdagene stod en gang sentralt i det kollektive fellesskap. Livet vekslet mellom arbeid og feiring. Men industrisamfunnet utviklet en kollektiv kultur som hadde fokus på arbeidet, og når vår tid har forsøkt å gjenerobre tid fra arbeidet, har det skjedd med svekket tilknytning til den felles feiring, og vi har nærmet oss det andre ord: Vacation - det tomme rom. Arbeidet er fremdeles hele livet, men nå er det ispedd vacatio - tomrom, fritid.

Denne utvikling fra feiringstid til fritid har skapt problemer i vårt samfunn og utfordrer oss som kristen kirke i kjernen av vår gudstro og i vår praksis når det gjelder menneskeverdet. Et hovedproblem er situasjonen for de arbeidsledige. De som er uten arbeid, blir stående utenfor det rammeverk man gjennom hele livet er oppdratt til. Bruk din tid, sier oppdragelsen, sier samfunnsorganisasjonen. Ikke vær i din tid, men bruk den. Det sies til alle, også til de, som står utenfor arbeidslivet. Men ikke nok med det. Fritiden er mer og mer blitt det rom der en bruker de penger arbeidet har gitt en. Fritiden er et produkt av arbeidstiden, og så skal den tomme tid fylles av forretningsstanden, reisebyråene og underholdningsindustrien. Dermed blir de arbeidsledige stående utenfor også der, fordi de ikke har mulighet til å delta i velferdssamfunnets kostbare fritidsbeskjeftigelser og krevende nytelseskultur. Men denne vekslings mellom arbeid og fritid er ikke bare et problem for de som kortere eller på lengre sikt er arbeidsledige, den er det for alle som ikke er integrert i det pulserende arbeidsmaskineri, og som ikke har mulighet til å være aktører i vår krevende underholdningskultur.

Menneskeverdet

For noen år siden fikk jeg et brev fra en venn, og noe av det han skrev berører nerven i dette forholdet mellom arbeid og fritid, mellom arbeid og feiring. Han skrev: *"Livet vårt har dei siste åra vore sterkt prega av at vi har ein son som ber merkelappen 'psykisk utviklingshemma'. Det har lært meg mykje om kva som eigentleg konstituerar eit menneske, og kva menneskeverd er. Guten vår vil alltid komme til kort når det gjeld produktivitet og effektivitet. Dei seks arbeidsdagane er på ein måte ikkje hans sterke dagar. Men kviledagen, med leiking og kos, med tid for kvarandre, der er han*

den ressurssterke. Den dagen er knytt til paradiset, Gudsriket, oppstoda. Guten vår sit ikkje på reservebenken i Guds hær! Han kjempar i første rekkje. Han er ein søndags-soldat."

Helligdagen og de hellige tider dreier seg om gudstro og menneskeverd, og det kan være grunn til å gå noen skritt inn i det bibelske grunnlag for helgefeyringen. For vi har bak oss noen tiår der både pietismens orientering mot det indre, åndelige liv og den sosialetiske vekkelse med sin fokus på det diakonale og det sosiale har svekket konsentrasjonen om feiringselementet i vår kristne livspraksis, det element som skulle holde sammen kjærligheten til Gud og til nesten og gi kraft til åndelig liv og diakonal tjeneste. La oss derfor et øyeblikk rette søkelyset mot feiringselementets sentrale plass i den bibelske tradisjon.

Den bibelske helligdag og vår jødiske arv

Den første gang Bibelen benytter ordet hellig, er i skapelsesberetningen med referanse til hviledagen - den hellige dag. På seks dager skaper Gud himmel og jord, vekster og dyr, mann og kvinne, og på den syvende dag hviler han etter sitt skaperarbeid. Men for mann og kvinne, som er skapt på den sjette dag og har fått i oppdrage å forvalte skaperverket og arbeide på jorden, er altså hviledagen - helligdagen - deres første hele dag. Etter at Gud har fullført sitt verk, og før mennesket begynner sitt arbeid, har Gud og menneske først én dag sammen. Helligdagen er menneskets første dag, en dag i Herrens nærhet der Herren lar sitt ansikt lyse over kvinne og mann før de går til sin gjerning med arbeid på skaperverket.

Den jødiske teolog og filosof Pinchas Peli har understreket at helligdagen ikke primært er en hviledag etter en ukes arbeid og for arbeidets skyld, men at den er en dag med helligelse av livet og en hvile for livets skyld. Han fremholder derfor også at helligdagen er en dag i Guds nærvær der mennesket legger av seg sin yrkesaktivitet og sin yrkesidentitet for at vi skal bli fornyet - ikke i "det vi gjør", men med tanke på "det vi er" - mennesker skapt i Guds bilde. Derfor er også helligdagen gledens store dag i den jødiske tradisjon, med glede over Guds nærvær og over menneskets identitet som skapt i Guds bilde, med en glede som utfoldes i den konkrete feiring av sabbaten.

I dette perspektiv blir spørsmålet om den hellige

feiring, om helg og høytid ikke et sekundærspørsmål som vi kan drøfte i ledige stunder, men det fører oss rett inn i spørsmålet om gudstroen, menneskeverdet og vår kristne livspraksis i dagens samfunn. Det er tid for å gjenoppdage evangeliet i den hellige feiring.

2. HELLIG DAG OG HELLIG FEIRING

Den bibelske og jødiske arv i helligdagsfeiringen kan sette oss på et nytt og fruktbart spor i våre egne holdninger og i vår egen feiring av helg og høytid. Men da trenger vi også å ta et oppgjør med en seiglivet tradisjon i vår kirke som har fortegnet den jødiske feiring av sabbaten. Jeg vil påstå at den hyppige beskrivelse av den gledesløse jødiske sabbat i kristen forkynnelse og undervisning i vårt land mere har vært en beskrivelse av den lutherske ortodoksis, pietismens og den reformerte protestantismes holdning til hviledagen enn en genuin gjengivelse av jødernes glade feiring av helligdagen.

I vår forståelse av den jødiske sabbatsfeiring har vi nemlig trodd at det viktige har vært alle forbudene og spørsmålet om hva en ikke skal gjøre. Så har vi talt om den kristne frihet, og i flere tiår har vi vært så opptatt av å fjerne grensene for alt det en ikke skulle gjøre på helligdagen, at vi nå oppslukes av alt vi kan og bør og må gjøre på søndagen. Men på alle livets områder vet vi at når vi sier ja til noe, innebærer det alltid et nei til noe annet. Derfor har også den jødiske tradisjon lagt vekt på et nei til yrkesaktivitet og arbeid på skaperverket på sabbaten fordi de har villet si ja til det som er større enn alle våre egne aktiviteter, de har villet si ja til å feire Guds nærvær, ja til å feire menneskets identitet som skapt i Guds bilde, ja til fellesskap og ja til konsentrasjon om de dype ting i livet som varer når alt annet forgår.

Jødisk sabbatsglede

Hva er det så jødene mer konkret sier ja til i sin feiring av helligdagen? La meg her kort nevne noen av elementene i dette ja som er med og skaper jødisk sabbatsglede og gir struktur til en fargerik helligdagsfeiring:

- * Ved solnedgang fredag kveld er det en enkel seremoni i hjemmet der moren tenner to lys og med en bønn ønsker Guds lys og Guds herlighet velkommen. Samtidig er det en kort gudstjeneste i synagogen, og der vender menigheten seg mot

vest idet solen går ned og det blir mørkt, og så synger de til hverandre: *"Våk opp, stem opp en sang! Den eviges herlighet åpenbarer seg over deg."*

- * Fredag kveld kommer så sabbatens første høydepunkt: Sabbatmåltidet i hjemmet, med festmat og fellesskap, med Davidssalmer og sang, med samtale og lek. Gjennom århundrene har dette måltid hatt en diakonal kraft, for de har tatt tradisjonens ord på alvor: På sabbaten skal ingen være alene, og på sabbaten skal ingen mangle skapelsens gaver. Derfor har det glade sabbatmåltid aldri vært utslag av overdådig nytelseskultur, men et uttrykk for diakonalt fellesskap i folket - et fellesskap med rom for vagabonden og den fremmede, et fellesskap mellom barn og voksne. Under sabbatmåltidet åpnes også dørene i hjemmet og Herrens engler ønskes velkommen. Og foreldrene legger hendene på sine barns hoder og lyser velsignelsen over dem: *"Herren velsigne deg og bevare deg!"*

- * Sabbatens andre høydepunkt er gudstjenesten lørdag formiddag, en gudstjeneste som gjerne varer to og en halv time, og som har lesingen fra Moseloven og profetene som sentrum. Lesingen av de tolv-femten kapitlene er et kollektivt drama som hele menigheten deltar i, ikke primært gjennom sin intellektuelle konsentrasjon, men gjennom prosesjonen med skrift-rullene og de ti personer som deltar i lesingen og bønnene. Og før hver lesing takker kantoren Gud for den person som nå skal lese, og nevner både ham og hans familiemedlemmer ved navn. Derfor er det også en ære å få lov til å lese fra Skriften i gudstjenesten, og både liturgien og skriftlesingen blir ledet av vanlige menighetslemmer, gudstjenesten har en utpreget "demokratisk" karakter.

- * Men hva skal en så gjøre på sabbaten, utover festmåltid i hjemmene og gudstjeneste i synagogen lørdag formiddag? Her kan det være verdt å trekke frem to elementer. For det første dette at hvilen skal være preget av glede over skaperverket, med rekreasjon og bevissthet om at mennesket står sammen med skaperverket under Guds herredømme. Denne rekreasjon i hvilens tegn, er derfor også en protest mot menneskets autonomi i forholdet til Gud og til vår medskapning. For det andre skal Herrens dag gi tid for at vi selv gjør Herrens gode gjerninger. I en gammel diskusjon mellom noen rabbinere om hva

som er tillatt og hva en skal gjøre på sabbaten, sier én av dem at en skal gjøre gode gjerninger, en annen at en skal ordne med almisser til de fattige, en tredje at en skal involvere seg i berging av liv og av folks helse, og så sammenfattes diskusjonen slik: *Det Skriften forbyr på sabbaten er "din egen gjerning" (yrke), mens "Herrens gjerninger" er det en skal være opptatt av.*

- * Lørdag kveld avsluttes sabbaten med nok en enkel seremoni i hjemmet. Da samles man rundt et beger vin og en krydderdåse, og med krydderduften i hjemmet bes en bønn om at Messias snart må komme med forløsning og med den verden der det skal være sabbat hele tiden. Slik er den jødiske sabbatsglede også preget av forventning og håp, sabbaten selv er en slags forgård til det evige liv og skal gi en duft av paradiset. Derfor munner også sabbaten ut i bønner om Messias' snarlige komme og håpet om den kommende verden med den evige sabbat.

Jesus, sabbaten og den første dag

Dette innblikk i sabbaten kan hjelpe oss til en ny forståelse av Jesu forhold til sabbaten og i vårt eget forhold til søndagen. For den jødiske sabbatsfeiring har fra gammelt av gitt viktige impulser til vår kristne søndagsfeiring, og det er en større grad av kontinuitet mellom sabbat og søndag enn våre teologiske tradisjoner har villet ta på alvor. Men denne kontinuitet er en kontinuitet i oppfyllelsens og fornyelsens tegn.

Da Jesus begynte sin virksomhet, skjedde det på en sabbat i synagogen i Nasaret, og den tekst Jesus leser og sier nå blir oppfylt, er Jesaja-ordene om den messianske sabbatstid: Om gledebuskapet for de fattige, om frihet for de undertrykte, om de blinde som skal bli seende. Og når Jesus feirer sabbat sammen med disiplene, så sørger han for mat til dem, og han gjør også de fleste av sine helbredende under på sabbaten - han gjør Guds gjerning par excellence og oppfyller sabbatens messianske innhold og forventning. Og når Matteus forteller om Jesu gjerninger og helbredelser på sabbaten, så skjer det umiddelbart etter Jesu invitasjon: *"Kom til meg og jeg vil gi dere hvile!"* - og da taler Jesus i sin jødiske kontekst om den messianske sabbatshvile.

Vi er blitt fremmedgjort for tidens og tidspunktene betydning i den bibelske kultur og legger ofte ikke

merke til viktige elementer i den bibelske fortelling. Jesus feiret helligdagen sammen med sine disipler og sitt folk, ja mer enn det, han stilte seg midt i helligdagen med sin person, sin gjerning og sitt budskap. Jesus fremstod som sabbatens oppfyllelse, slik han selv også beskriver sitt forhold til loven og profetene i den gamle pakt: "Jeg er ikke kommet for å oppheve, men for å oppfylle." (Mt 5,17) Skulle ikke så vi også feire sabbaten, med den nye pakts perspektiv og innhold?

Ja og nei! Nei, fordi det skjer noe mer med Jesus. Gjentatte ganger understreker evangeliene "den første dag etter sabbaten" om den dag da Jesus stod opp fra de døde. Nå er det kommet en ny dag, den nye dag som kommer etter sabbaten og er dens oppfyllelse i den nye pakt, den nye dag som hører den nye skapning til, den nye dag som hører oppstandelsen og den evige sabbatshvile til. Men derfor må vi også si et ja til å ta med oss innholdet og feiringen av den bibelske helligdag i vår feiring av søndagen. Vi er ikke bundet av rabbinernes forskrifter og påbud, men vi har desto større grunn til å feire den nye dag med glede, som en helligdom i tiden. Vi utfordres av den bibelskjødiske tradisjon til å fornye vår søndagsfeiring:

- Med konkrete ritualer og en feiring som gjør den Oppstandnes nærvær synlig, og som gjenreiser menneskets verd som skapt i Guds bilde
- Med et diakonalt fellesskap som sprenger sosiale og etniske barrierer
- Med kirkerommet og hjemmet som naturlige sted og akse for feiringen
- Og med bibelordet i sentrum i både hjem og kirke

3. DET HELLIGE SPRÅK - RITUALER I EN NY TID

Men er det mulig å fornye feiringen av helligdagen i tråd med denne arv? I dag tales det på mange hold om en ritualhunger i vårt samfunn. Den nye fritid, feriekulturen og den tomme tid har skapt et nytt behov for ritualer, for fellesskap og for meningsbærende, kollektive markeringer. Men også mediekulturen har skapt nye rammer for den kristne identitet og for formidlingen av evangeliet.

Dansken Jan Lindhardt har nylig utgitt en insiterende bok om den nye mediekultur som han har kalt

"Frem mod middelalderen". Her peker han på flere likhetstrekk mellom middelalderens kultur og vår samtid, likhetstrekk som vil være viktige for kirkens liv og tjeneste i den tid som ligger foran oss. Særlig er han opptatt av at den skriftlige, bokorienterte og rasjonalistiske kultur nå er avløst av en kultur med en helt annen vekt på det muntlige ord og den billedlige, visuelle formidling. Og mens den sterke skriftlige og boklige orientering i vår protestantiske tradisjon har vært tilbøyelig til å nedtone og fortenge ritualene, så kan vi registrere en faktisk ritualhunger i dagens muntlige og billedorienterte kultur.

Dagens kultursituasjon inviterer derfor til et nytt arbeid med de konkrete ritualer i vår feiring av helg og høytid, og jeg tror den også forlanger at vi i vår kirke arbeider med vår evangeliske holdning til ritualene som trosuttrykk, som en del av kirkens kroppsspråk. Det er ikke en uvesentlig observasjon at det religiøse språk er blitt fattigere i nyere generasjoner parallelt med at feiringselementet er blitt svekket i vår markering av helg og høytid. Kristne kulturkritikere har sammenlignet unge menneskers møte med kirke og organisasjonsliv i dag med møtet mellom Alice i Eventyrland og Chesire-katten. En dag Alice var ute i skogen kom hun til et tre der det satt en katt, og de kom i prat. Men mens katten snakket, forsvant kroppen mer og mer, og til slutt var det bare den smilende og snakkende munnen tilbake. Dersom dette er noe av kirkens situasjon i dag, må de håndfaste og konkrete sidene ved tros livet - både de etiske og estetiske sider - igjen bli tydelige. Vi trenger å arbeide med troens og kirkens kroppsspråk, både i et etisk og estetisk perspektiv.

Nåden utenfra - den bibelsk-jødiske pedagogikk

Det er også med tanke på dette jeg har grepet tilbake til den bibelsk-jødiske arv i vår feiring av helg og høytid. Denne arv er nemlig både bredt folkelig i sin praksis, og den er dypt evangelisk i sin karakter, og jeg tror vi trenger både en evangelisk visjon og en folkelig bredde i vårt arbeid med ritualene, med feiringen av helg og høytid.

I vår lutherske tradisjon har vi lagt vekt på at evangeliet, det er nåden som kommer utenfra, og så taler vi om nådemidlene - om Den hellige skrift, om den hellige dåp og den hellige nattverd. Men Martin Luther talte også om at vi skulle tegne oss selv med korsets tegn hver morgen og hver kveld, og da står

han med ett i en bibelsk tradisjon som ikke bare går tilbake til Paulus, men til Moses og Gudsfolkets tradisjoner i den gamle pakt. Når Moses gir sine siste instruksjoner til folket, gir han dem ikke bare den bekjennelse de skal fremsi, at Herren er Gud, Herren er én, og at de skal elske Herren av hele sitt hjerte, av hele sin sjel og av all sin makt. Men Moses gir også umiddelbart noen viktige pedagogiske henvisninger: *"Disse ord skal du bevare i ditt hjerte. Du skal gjenta dem for dine barn og tale om dem når du sitter hjemme og når du går på veien, når du legger deg og når du står opp. Bind dem på hånden som et merke og ha dem på pannen som en minneseddel. Skriv dem på dørstolpene i huset ditt og på portene dine."* (5 Mos 6,4-9).

Den jødiske tradisjon demonstrerer på fascinerende vis hvordan det ytre ord - åpenbaringsordet - skal bevares i hjertet og veves inn i det pulserende liv. Gjennom en vedvarende og rytmisk gjentakelse skal det slå rot i kroppen til kommende generasjoner, ved den daglige gjentakelse og fortellingen i hjemmet, men også ved at det gjøres synlig ved minnesedler i egne hylser på dørene i de jødiske hjem. Og synliggjøringen av ordet og den bibelske fortelling utviklet de særlig i forbindelse med feiringen av de store høytider:

- Når de feirer påske, leser de påskefortellingen og spiser den samtidig. Ja, persillen dyppet i saltvann, de bitre urtene, det usyrede brødet og lammeknoken gir barn og voksne delaktighet i befrielsen fra Egypt, og sammen med folket i Egypt bryter de på nytt opp fra slaveriet.
- Når de feirer nyttår som i den jødiske tradisjon er en botsfest, spiser de eple dyppet i honning som et vitnesbyrd om omvendelsens søte frukt, og når de holder faste fra solnedgang til solnedgang på forsoningsdagen, er de kledd i hvitt for å markere renselsen fra all synd.
- Når de feirer løvhyttefest, bygger de hytter av løv på sine terrasser eller gårdsplasser, de inn-tar et daglig måltid i løvhyttene og gjengir fortellingen om folkets vandring i ørkenen, de blir ett med folkets vandring mot løftets land og inviterer også de hellige gjester i løvhyttene - Abraham og Isak, Jakob og Josef, Moses, Aron og David.

Høre - se - gjøre

Denne bruk av symboler og demonstrasjonselementer

utgjør et viktig element i synagogens kroppsspråk. Det dreier seg ikke om overflatiske gimmicks, men om en reell kommunikasjon med andre sanser enn det noetiske eller rasjonelle intellekt. Nettopp ved at den bibelske fortelling kombineres med rituelle handlinger og symboler, dras barn og voksne inn i den bibelske historie. Den hellige feiring lar barna få høre, de får se, og de får handle, og de ytre symboler og handlinger blir viktige holdepunkt for den jødiske identitet. Lenge før barna intellektuelt sett kan gripe den jødiske gudstro og forstå den bibelske fortelling, har den dynamiske symbolbruk formet deres jødiske identitet og gitt dem et konkret, religiøst språk.

Men handlingselementet i den jødiske tradisjonsformidling er ikke bare knyttet til det estetiske, til rituelle handlinger og symboler. Den andre side av denne mynten er det sterke etiske og diakonale engasjement som også er tilstede i det religiøse liv i hjem og synagoge. Fra barna knapt kan gå, skal mor og far ta dem med og la dem gjøre det en jøde gjør og skal gjøre: F.eks. i dagene før forsoningsdagen å bekjenne synd og søke forsoning med mennesker som en har gjort urett. Ord og handling hører sammen, slik også rabbinerne uttalte på Jesu tid: "*Ingen handling uten ord, og ingen lesing fra Guds ord uten at de følges av praktisk handling.*" (Josefus, Contra Apionem 2,18)

En folkelig feiring - kirken som kulturbærer

De ytre tegn og symboler og handlinger har vært en vugge for folket og dets identitet gjennom mange århundrer. Selv om den jødiske tradisjon med sine røtter i den bibelske og rabbinske litteratur er en av de mest typiske skriftkulturer som finns, er det nettopp den muntlige formidling og den sterke vekt på ritualer, symboler og praktisk handling som har gjort denne tradisjon til kulturbærer og har gjort at det jødiske folk har overlevd som folk. Det skulle gi oss en evangelisk frimodighet både til sakramentforvaltning og til et fornyet arbeid med ritualer og symboler, med helgefeiring og høytidsmarkering i vår egen folkekirkesituasjon. For også vi har hatt og har kristne tradisjoner som har preget folkelivet, og vi vil at kristentro og liv også i fremtiden skal være noe mer enn en fritidsaktivitet for de spesielt religiøst interesserte.

Nylig var det en mor som kom med følgende sukk: "Gi meg et bilde så noen kan spørre, eller gi meg noe som vi kan gjøre eller spise, og som kan hjelpe meg

til å sette ord på min tro i min familie!" Det kan variere om slike sukk blir uttalt eller ligger der som en taus lengsel, men er det ikke en slik lengsel vi ofte møter hos dåpsforeldre og konfirmantforeldre, hos brudepar og ved begravelser, ja, kanskje særlig hos kvinner som strever med troen i sine hjem og nærmiljø. Derfor må vårt arbeid med det kristne kroppsspråk, med ritualer og høytidsfeiring ikke skape en større kløft mellom kjernetroppene og det brede lag av kirkens medlemmer, men være en bro som kan lede mennesker til å sette ord på den tro de bærer i seg og gi dem fornyet kristen identitet.

4. HELLIGE TIDER OG HELLIGE FESTER - KIRKEÅRETS MULIGHETER

I arbeid med ritualer og symboler, med helgefeiring og høytidsmarkering kan den bibelske tradisjon gi oss ytterligere hjelp. La meg peke på tre viktige elementer i den bibelske tradisjon: Festenes folkelige og kulturelle preg, deres kristosentriske orientering og tradisjonens vekst.

Årets rytme og folkelig bredde

Når de bibelske fester og ritualtradisjoner har fått en så bred plass i det jødiske folks liv, skyldes det også den nære forbindelse det har vært mellom disse fester og naturens/årets og livets rytme. Påsken, pinsen og løvhyttefesten var både frelses-historiske fester og jordbruksfester. Påsken markerte utgangen fra Egypt, men var også en vårfest med slakting av lam og opptakt til innhøstingen av korn. I pinsen feiret folket paktsinngåelsen på Sinai, men den var også sommerfest med avslutning av kornhøsten. Og løvhyttefesten ble feiret til minne om vandringen gjennom ørkenen, men var også høst-takkefest og frukthøstens festtid. Derfor tok man ved disse festene i bruk den grøde og de elementer som hørte årstiden til, og lot disse symboler tale om de viktige begivenhetene i frelsens historie.

Denne tradisjon fortsatte i vårt land når den bibelske arv og den kristne kirke slo rot hos oss. Da var det ikke bare bibelordet som ble oversatt til norsk, men også det hellige år - kirkeåret - ble plantet inn i årets og naturens rytme i vårt eget land. Det har også skapt forskjellige tradisjoner i feiringen av helg og høytid og i markeringen av livsritene, og slik skal det ikke bare være, det skulle også gi en mulighet både til å fornye gamle tradisjoner i vårt langstrakte land og være en hjelp i dag til å utvikle nye ritualer - slik for eksempel

en gruppe kvinner i Vestfold og Telemark i dag tar i bruk og fornyer mat- og måltidstradisjoner i tilknytning til de store høytidene.

En ny konsentrasjon om kirkeåret skal også gi oss en mulighet til å utvikle fargerikdommen i vår gudstjenestefeiring og i bruken av kirkerommet. Årstidene skal prege utsmykningen av våre kirker og bidra til at gudstjenesten blir en vakker og jordnær feiring. Men vi kan også la årstidene få prege vårt bønneliv og vår forbønnstjeneste for jordbruk og fiske, for våre lokalmiljø, for folk og skaperverk.

En kristosentrisk orientering

Dernest har de bibelske festene i Det nye testamente en klar kristosentrisk orientering. Slik Jesus stilte seg midt i sitt folks feiring av helligdagen, slik stilte han seg også midt i deres feiring av de bibelske festene og fornyet innholdet i dem:

- Slik israelittene slaktet lammene og feiret påske i hast den natt de brøt opp fra Egypt, og slik folket feiret denne fest med Messias-håp og frihetsslengsel, slik feiret Jesus frihetens måltid sammen med sine disipler og sitt folk den natt da han selv brøt opp for å gå veien til Getsemane, til kors og oppstandelse. Derfor skulle også vår feiring av påsken være en glad feiring av den kristne frihet, med oppbrudd og kall til å følge etter Jesus Messias, og gi oss frimodighet til å utvikle feiringselementer i tråd med dette og med vårens tid som den rette kontekst.
- Slik folket hvert år feiret pinsefesten til minne om Loven som ble gitt på Sinai og med håp om en ny pakt, slik utøser den himmelfarne Jesus Kristus ånden over disiplene og den første menighet på pinsedagen i Jerusalem - han gir dem pantet og tegnet på den nye pakt. Derfor skulle også vår pinsefest være en glad feiring av Messias-folkets identitet, det Kristi brev som er skrevet med den levende Guds ånd i menneskers hjerter, og den skulle være en glad markering av at sommertiden er kommet.
- Slik folket årlig feiret løvhyttefesten til minne om vandringen gjennom ørkenen og med håp om et nytt Jerusalem med Guds evige lys og livets vann, slik stod Jesus frem i templet under løvhyttesfesten og sa: *"Den som tørster, la ham komme til meg og drikke!"* og *"Jeg er verdens lys. Den som følger meg, skal ikke*

vandre i mørket, men ha livets lys." Derfor skulle også vår feiring av høsttakkefesten være en markering av vår vandring gjennom liv og historie, med Kristus som livets kilde og fremste håp.

Disse korte referanser til Jesu egen markering av de bibelske fester understreker ikke bare evangeliets og bibelfortellingenes naturlige plass i vår feiring, de antyder også at det ennå er mye bibelsk stoff som kan hentes frem for å skape dynamikk og øke den bibelske dybde i vår feiring disse festene.

Vekst i tradisjon og feiring

Men Jesus stilte seg ikke bare midt i de bibelske festene, som deres innhold og oppfyllelse. Jesus gikk også inn i festtradisjoner som lå utenfor Den hellige skrift i Det gamle testamente. For eksempel feiret han feiret tempelinnvielsesfesten i Jerusalem, festen til minne om makkabeernes seier over syrerne i år 164 f.Kr. og gjeninnvielsen av helligdommen i Jerusalem. Slik jødene da lovpriser Gud for hans underfulle gjerninger, slik taler Jesus ved denne festen om sine gjerninger i Faderens navn. Det er i tråd med denne vekst i tradisjonen at vårt kirkeår er formet og har vokst. Kirkeåret er også hos oss knyttet til kirkens og vårt folks historie, og med en kristosentrisk og bibelsk basis for vårt gudstjenesteliv skulle det gi oss frimodighet til å fornye tradisjoner knyttet til menn og kvinner i kirkens historie og til å trekke inn nye globale perspektiv i vår feiring. Det skulle gi oss frimodighet til å feire ikke bare advent og jul, men også Jonsok og Olsok, Mikkelmess og Mortensmess, Bots og bede-dag og Allehelgensdag, bibeldag og ulandssøndag. Disse fester skulle gi mening og innhold til våre liv og til vår vandring som Guds folk i historien.

5. EN BIBELSK KULTUR I HJEM OG KIRKE

I flere tiår har vi valgt minste motstands vei i vår feiring av helg og høytid. Men så er også festen og feiringen blitt fattig, uten attraksjon og fargerikdom. Og i dag gjentas det ofte at våre forsøk på å fornye ritualene, høytids- og festtradisjonene må være så enkle og helst ta så liten tid som mulig. Så får alt annet prioritet, og om det blir noe tid igjen - da skal vi markere helgen og høytiden.

Men er en slik situasjonsforståelse reell? Det gjelder for eksempel ikke julefeiringen som har fått overdådige dimensjoner både når det gjelder tid og forbruk, men som samtidig er blitt så privatisert at det er blitt den vanskeligste av alle tider for enslige og for de som ikke makter å møte forbruker-samfunnets krav. Og påsken er blitt høyfjellstid og pinsen hyttetid, og helgen er week-end med spesialtilbud fra restauranter, hoteller og underholdningsindustri. Og mens julefeiringen har utartet, har påsken, pinsen og årets øvrige høytider blitt utvan- net. Men nå er det en gang i dette samfunn vi lever, og vi må spørre oss hvordan vi i denne situa- sjon skal fornye feiringen av helg og høytid, hvor- dan vi kan gi rom for Gud i vår tid og forløse den kristne identitet hos et bredt lag av kirkens med- lemmer.

Den bibelske tradisjon som er utgangspunktet i dette foredrag, gir oss noen viktige pekepinner som også er høyst aktuelle i dagens kultursituasjon: Det dreier seg om barnas og hjemmets plass i feiringen, om helgens og høytidenes diakonale nerve, om Bibelens konkrete bruk og om gudstjenesten som den sentripetale og sentrifugale kraft i all feiring av helg og høytid.

Hjemmet og barna

En fornyet feiring av helg og høytid må også være et svar på den samfunnsutvikling som både preges av manglende voksenkontakt for barna og oppløsning av livet i hjemmet. Nå tror jeg ikke vi skal være alt for redde når det gjelder kulturendringer i forbin- delse med kjernefamiliens rolle og stilling i vårt samfunn. Kjernefamilien er et relativt nytt feno- men, og de fargerike bibelske familiefortellinger skulle gi oss frimodighet både når det gjelder fami- liemønster og livet i hjemmet. Men hjemmet, slekts- forholdene og fellesskapet i hjem og nærmiljø er viktig, og også menighetens fellesskap som stor- familie er det på tide at vi tar på alvor og utvik- ler.

En gammel bibelkommentar til Salomos Høysang for- teller at Gud bad folket om en garanti da han skulle gi dem Loven på Sinai - en garanti for at folket ville leve etter hans vilje. Da svarte folket med å henvise til sine forfedre, men det var ikke til- strekkelig for Gud. Folket henviste så til profe- tene som skulle komme, men Gud var heller ikke for- nøyd med det. Da svarte folket: "Våre barn skal være vår sikkerhet!" Og til det sa Gud: "I sann-

het, det er en god sikkerhet. For barnas skyld vil jeg gi dere Loven."

Denne flotte fortelling sier noe om barnas sentrale rolle i det religiøse liv i den bibelske tradisjon, og den peker på forholdet mellom foreldre og barn som det primære sted for formidlingen av kristen tro og livspraksis. Men barnas sentrale rolle er og skal ikke være den passive tilhørerrollen som vi ofte gir dem i vårt samfunn, i det religiøse liv skal de få være aktører. I det jødiske påskemåltid er det barna som stiller spørsmålene som utløser påskefortellingen, og de er aktive deltakere både i måltidet og i gjenfortellingen. En fornyet feiring av helg og høytid må også hos oss ta på alvor at barna skal få være aktører i det religiøse liv, og at det kan og må skje uten en banalisering av feiringen.

Barn har et naturlig instinkt for symboler, for høytid, for liturgi. Gi et lite barn et lys i hånden eller la det tenne et lys, og det er med en gang høytid. Rundt om i landet har enkelt familier begynt med en feiringsstund for å markere helligdagen i hjemmet - lørdag ettermiddag/kveld eller på søndagen: Med tenning av to lys, en enkel helgedagsbønn, en bibelfortelling, Fadervår, velsignelsen og en sang. Noen benytter den samme liturgi for hjemmet i tilknytning til et helgemåltid, og utvikler særskilte måltidstradisjoner og mattradisjoner. Da hører også husarbeid, pynting og synliggjøringen av helgen og høytiden med, og barna får ikke bare høre og se, de er med som aktører i den konkrete feiring. Markeringen av høytidene og kirkeårets fester kan også være svært jordnær. Jeg kjenner en familie som i fastetiden legger alt lørdagsgotteriet i et kjempestort påskeegg som flommer over når det åpnes på påskeaften.

**Barna og Bibelen:
Slipp fortellingen løs!**

Men bibelordet skal også ha sin naturlige plass i feiringen av helg og høytid, ikke bare i form av tekstlesing i gudstjenesten og i hjemmet, men også i form av gjenfortelling, bibelsamtale og de sanger som synges. Barn har fremfor alt sans for fortellingen og gjenfortellingen. Og når foreldre og besteforeldre leser eller gjenforteller Bibelens fortellinger for dem, da er det ikke bare barna som utvikler sin tro og sin identitet, det skjer også hos foreldrene og besteforeldrene. Og da kan det kanskje være i orden i en tid der vi har vært preget av religiøs sjenanse, at barna er vår unnskyldning.

Men da kan vi kanskje også erkjenne den bibelske og faktiske realitet slik folket svarte ved Sinai:
"Barna skal være vår sikkerhet!"

Gudstjenestens fargerike fellesskap

Det viktigste bidrag til helg og høytid gir menigheten gjennom sin gudstjenestefeiring. Vi har nå lagt bak oss en viktig reform av våre gudstjenestordninger og vi har fått nye utgaver av troens bøker for gudstjenestelivet. Men disse hjelpemidler er nota bene: Bøker, en del av vår skriftkultur. Nå er det viktig at vi arbeider med den konkrete feiring og trekker inn i vår horisont de estetiske element, musikk, bildelementer, synliggjøring og en folkelige deltakelse som kan gjøre gudstjenesten til en fargerik feiring med et fargerikt fellesskap.

Også når det gjelder gudstjenesten, må jeg tale barnas sak, og da tenker jeg ikke primært på familiegudstjenestene, men på det normale gudstjenestelige liv. For de hører med om feiringen og fellesskapet skal få farge. Det er spennende å legge merke til at barn og ungdom var aktive deltakere og aktører i gudstjenesten i templet. I den fargerike beskrivelse av gudstjenesten i templet i 2 Krøn 25 fortelles det: *"De kastet lodd om hvordan tjenesten skulle deles, og alle stod likt, små og store, mester og lærling."* (1 Krøn 25,8) Den samme beskrivelse forteller også at Asafs, Hemans og Jeduthuns sønner i profetisk begeistring skulle spille på lyre, harpe og cymbel. Gudstjenesten i templet var preget av et mangfold av tjenester og tjenere, og det gjorde at fellesskapet bar feiringen, og så bar gudstjenesten fellesskapet. Denne bibelske arv skal gi oss frimodighet til å utvikle en feiring av søndagens høymesse som gjør både barn og voksne til deltakere, og som vil bli til glede både for voksne og barn.

Feiringens diakonale kraft

Som menigheter vil vi ikke makte å konkurrere med underholdningsindustriens tilbud når det gjelder ferie og fritid, og det skal vi da heller ikke. Vi skal derimot invitere til feiring, til glad fest når helligdagen og høytidene kommer, til hellige samlinger i livets vanskelige perioder. Evangeliene viser oss at den kristne menighets særmerke skal være fellesskapet med de svake, de som står utenfor, de som har problemer med integreringen i samfunnsmaskineriet og i underholdningskulturen. Denne selvforståelse er viktig, fordi det er et gap mellom medie- og underholdningskulturens idealer og det

faktiske liv som leves i våre lokalmiljøer, blant barn og ungdom, blant voksne og eldre, i våre hjem.

Det ville gjøre noe med våre lokalmiljø og evangeliet i vår kultur om vi åpnet våre menighetsfellesskap og våre hjem og begynte å ta på alvor at ingen skal være alene eller mangle skapelsens gaver og frelsens fellesskap på Herrens dag og ved våre høytider. Og i våre menigheter tror jeg vi har en stor mulighet til å bidra til fornyet helge- og høytidsfeiring ved våre mange diakonale institusjoner, ved aldershjem og sykehjem og for eksempel i våre fengsler, og da tenker jeg ikke bare på gudstjenester og andaktssamlinger, men på den synlige markering og feiring av helg og høytid. Her er det vi fellesrom i vårt samfunn rom roper etter innhold i den tomme tid.

6. ET KRISTENT PULSSLAG I ET FLERKULTURELT SAMFUNN

Når jeg i dette foredrag har vekslet mellom blikk inn i den bibelsk-jødiske helligdagsfeiring og festtradisjon og utblikk til den aktuelle situasjon i vår egen kultur, så har mitt ønske vært både å bearbeide våre egne holdninger og sette i gang tankeprosesser og drømmer som kan føre til handling og til fornyelse i feiringen av helg og høytid i vår kirke og i våre hjem. Nå skal dette sammenfattes i noen prinsipielle og konkretiserende hovedpunkter.

1. I et samfunn som i stigende grad blir historieløst og der mennesker kjemper med sitt forhold til tiden, skal vår feiring av helg og høytid hjelpe oss som mennesker og som kristne til å *leve i tiden og i historien.*
2. Vår feiring av helg og høytid skal være et alternativ til og utfordre underholdningskultur og forbrukermentalitet og gi rom for de grunnleggende verdier som er knyttet til vår gudstro og det kristne menneskeverd. Dette skal imidlertid ikke bety at vi stiller oss utenfor vår egen kultur og det samfunn vi lever i. *Nettopp vår tids lengsel etter ritualer og fornyelsen av den muntlige og billedorienterte kulturformidling skulle gi oss frimodighet til en genuin evangelisk fornyelse av helge- og høytidsfeiringen.*
3. En fornyelse av helgen og høytidstradisjonene må derfor ta på alvor *samspillet mellom feirings-elementet - symbolene og ritualene i hjem og*

kirke, - bibelordet og feiringens diakonale side. I dag trenger vi å investere kraft og kreativitet når det gjelder å utvikle måltids-tradisjoner og ritualer for vår tid, og samtidig må vi understreke at det er bibelordet og det diakonale aspekt som vil gjøre ritualene og feiringen til en kristen markering av helg og høytid.

4. *Det flerkulturelle samfunn og det religiøse mangfold er kommet for å bli i vårt land. Men fremdeles preges vår folkekultur av et evangelisk utgangspunkt for ukens og årets rytme, ja også livets rytme er fremdeles knyttet til kirken som institusjon og evangeliet som innholdsmettet størrelse. En fornyet og bevisst utleggelse av evangeliet i tilknytning til ukens og årets og livets rytme, er derfor et viktig bidrag til vår kulturelle utvikling som folk. Men fordi evangeliet er tverrkulturelt i sin karakter, skal det også bygge bro og gi rom for impulser fra andre kulturer og formidle globale perspektiver i vår feiring.*
5. *Endelig må vi i vårt arbeid med helg og høytid ta på alvor sammenhengen mellom det religiøse liv i hjem og menighet. I dag må vi spørre om ikke tapet av denne sammenheng har bidratt til å svekke høymessens plass i det kristne liv. Kanskje er det slik at det er hjelp til et religiøst liv i hjemmet med helge- og høytidsfeiring som kan være et viktig bidrag til å styrke deltakelsen i høymessen. Men det forutsetter naturligvis også at gudstjenestens miljø makter å gi rom for både voksne og barn.*

En slik fornyelse i feiringen av helg og høytid krever at vi slipper de kreative prosesser løs i hjem, menighet og lokalmiljø. En slik fornyelse kan ikke iverksettes ved byråkratisk diktat. Men i vårt velorganiserte samfunn må også de ansvarlige organer gi rom og vekstvilkår for de kreative prosesser, og så må vi ta kollektive initiativ som gjør at hjemmene og lokalmiljøene får støtte i sine bestrebelser. Derfor er det også viktig at kirkemøtet har satt temaet helg og høytid i hjem og kirke på sin dagsorden. Kanskje kunne drøftingen av dette tema under dette Kirkemøtet føre til i alle fall ett konkret resultat: At vi oppfordrer NRK til å etablere en fast institusjon lørdag ettermiddag eller kveld, med et kort program som markerer helgens begynnelse - med deltakelse av både barn og voksne i et hjemmemiljø, med lystenning og kirkeklokker, men bibelfortelling og bønn. Et program som også gir anledning

til variasjon i tråd med kirkeårets vekslende far-
ger.

Søndagene og kirkeårets fester er våre helligdommer i tiden. De skulle også være oaser på vår ørkenvandring som Guds folk. Oasene er ytterst nødvendige for ørkenvandrere, for der drikker de av kildene, der nyter de fruktene og holder sine festmåltid på vandringen, der lever samtalen og håpet om at folket skal nå frem til det som er vandringens mål, løftets land med melk og honning. I en verden som er blitt fattig på håp, skal feiringen av helg og høytid gi næring til våre liv og til vår tjeneste og håp til vår vandring.

Litteratur

- Baasland, Ernst *Kristendom på norsk*, Oslo 1995.
- Biertz, Karl-Heinrich *Das Kirchenjahr - Feste, Gedenk- und Feiertage in Geschichte und Gegenwart*, München 1986.
- Carson, D.A. *From Sabbath to Lord's Day. A Biblical, Historical and Theological Investigation*, Grand Rapids 1982.
- Crook, Katarina *Gudstjänst & Gudstro*, Stockholm 1987.
- Eriksen, Bent Reidar (red.) *Sammen for Guds ansikt*, Oslo 1993.
- Gordis, Daniel *God was not in the fire. The Search for a Spiritual Judaism*, New York 1995.
- Heschel, Abraham Joshua *The Sabbath - Its Meaning for Modern Man*, New York 1951/86.
- Kvarme, Ole Chr.M. *Evighet i tiden. En bok om jødisk sabbatsglede og kristen søndagsfeiring*, Oslo 1992.
- Kvarme, Ole Chr.M. *Du skal fortelle dine barn. Prismet 6/1993.*
- Kvarme, Ole Chr.M. og Tveit, Olav Fykse (red.) *Evangeliet i vår kultur*, Oslo 1995.
- Lindhardt, Jan *Frem mod middelalderen. TV - det levende billede i det åbne rum*, København 1993.
- Molland, Vera *Helg og Høytid i hjemmet*, Oslo.
- Molland, Vera *Årets rytme. Vi lager vår egen primstav.* Oslo 1979.
- Peli, Pinchas *Shabbat Shalom, A renewed encounter with the Sabbath*, Tel Aviv 1984.
- Postman, Neil *Vi morer oss til døde. Den offentlige samtale i underholdningsindustriens tidsalder.*
- Rordorf, Walter *The Historical Day of Rest and Worship in the Earliest Centuries of the Christian Church*, London 1968.
- Schmemann, Alexander *Introduction to Liturgical Theology*, New York 1966/86.

Statsråd Gudmund Hernes:
HILSEN VED KIRKEMØTET 1995

"Kirkerådet startet som en visjon. Troens folk skulle utrustes til tjeneste: 25 år etter har skyggene fra dokumenthaugene gjort det stadig vanskeligere å få øye på de djerve initiativene." Det var en journalist som uttrykte det slik i en kommentarartikkel i anledning av Kirkerådets 25-års jubileum.

Nå er det jo ikke sikkert at djervhet og driv er omvendt proporsjonalt med papirbunkene, og at det som kommer fra Kirkerådet stenger slik for lyset at Kirkemøtet blir en skyggenes dal under dokukmenthaugene. Kirkemøtet bør kunne forvente av Kirkerådet at sakene er skikkelig forberedt. Dog tenker også jeg av og til i møtet med papirene: Var departementets folk like skriftlærde og skriveglade, ville landet nok gått i stå.

Iallfall er utfordringen - som primært rettes mot Kirkemøtet - velplassert nok: Holdes visjonene levende? Er Kirkemøtet et sted for refleksjonen, troens refleksjon over livet i all dets mangfoldighet - et sted der de prøvelser og perspektiver menneskenes liv reiser i forhold til kirken kan identifiseres og formuleres?

"Jeg er en som er" - slik presenterte Skaperen seg for en Moses som sto ved et avgjørende veivalg (2. Mos. 3,14) - og som stilte de grunnleggende spørsmål: Hvem er Skaperen og hvor går min livsvei? Om Skaperen er, så blir troen til. Tro blir til under livets trykk og tilskikkelser, når valg åpnes eller trenger seg på, når verdier veies og viljer måles. Tro og livssyn finner språk, form og uttrykk gjennom de innsikter som langsomt vinnes. For innsikter er ikke vunnet en gang for alle og troen som kollektiv bekjennelse trenger tid på å finne skikkelse. Skaperverket er så mangfoldig at det krever mer enn fantasi og forstand fra alle jordens mennesker å trenge inn i det. Jeg ser det som forskningsminister fra uke til uke: Jo mer grensene for kunnskap utvides, desto større blir det ukjente. Og i denne forsamling tør det være vel kjent at det tok tre århundrer før Nikea og halvannet årtusen før Luther slo sine teser opp på kirkedøren i Wittenberg.

Kirke og menighet har som mål, ja, som berettigelse å være et sted der tro blir til - og at den også preges og påvirkes av andre innsikter som vinnes. I årets budsjettproposisjon til Stortinget omtaler vi den utfordring som den nye religiøse åpenhet innebærer i dette perspektiv: "Den utfordrer kirken som tilholdssted for eksistensielle og religiøse lengsler, uttrykk og ytringer, som en fortsatt aktuell ramme og kilde for

gjenkjennelse og livstolkning, som tilfluktssted for ensomme og forlatte, sørgende og fortvilte, men også et sted for livshåp og livsglede, for gudsyndyrkelse, trosfellesskap, tilbedelse" (St.prp.nr. 1, 1996-97, s. 267).

Da må Kirken ikke bare misjonere, men også lytte og høre etter den røst som kommer fra folkets store skare. For visjonen kan ikke bare være et fromt ønske om at alle skal tilegne seg det aktive kirkefolks trosform og trospråk. Like mye handler det om å stå i dialog med folkets livserfaringer, og som kirke både høre, ja, faktisk høre etter, og så gi form og språk til "folkets rop" slik Moses gjorde (2. Mos. 3,7).

Visjonen for de kirkelige rådsorganer - og dermed også for Kirkemøtet selv - kan formuleres slik: At alminnelige menneskers erfaring og kunnskap om denne tro som blir til bringes inn til de organer i kirken der samtaler føres og beslutninger fattes. Det innebærer at Kirkemøtet også hele tiden må være åpen for og ta inn over seg de innsikter, de nye innsikter som stadig vinnes om skaperverket.

Er det det som skjer i Kirkemøtet? Er dette et sted for "teologi nedenfra" og innsikt utenfra? Utfordringen til å tenke slik om troen og handle slik som kirke, kommer fra mange hold og fra alle verdenshjørner: Fra mellom-amerikansk frigjøringsteologi, fra kvinneteologi, fra svart teologi. Men utfordringene kommer også fra alminnelige nordmenns livserfaringer i Groruddalen, i Stryn, på Helgelandskysten. Og de kommer fra de innsikter som vinnes i laboratorier, gjennom eksperimenter, ved forskning om alt fra stjernenes tilblivelse til genenes kombinatorikk.

Kirkemøtet er siden opprettelsen i 1984 i økende grad blitt tillagt ikke bare formell myndighet, men er også i den alminnelige opinion blitt tilkjent rollen som det sentrale representative organ i kirken. Dette er en gledelig utvikling. Den autoritet Kirkemøtet tilkjenner, kommer også til uttrykk på den måten at interessen ikke lenger bare våkner i etterkant av møtet og retter seg mot det Kirkemøtet har besluttet. I økende grad våkner engasjementet i forkant av Kirkemøtets behandling av saker. Ulike syn rettes mot sakene, mange fremmer argumenter og premisser, flere grupper søker å vinne gehør for sitt syn.

Regjeringens forslag til nye kirkelover ligger nå i Stortinget. Jeg konstaterer - slik det også fremgår av dokumentene til årets Kirkemøte - at samstemmigheten er stor mellom Regjeringen og Kirkemøtet. Det er svært gledelig at det løp som startet med Kirkelovutvalgets arbeid, og som møtte så mange anstøtsstener på veien, nå

etter mange år er ført til et mål og en løsning der det synes å være bred kirkelig og politisk oppslutning om hovedsaken.

Også denne historiske lovreform har sin begrunnelse i den visjon jeg søkte å tegne. Det er først og fremst som lokal menighet kirken er kirke. Kirken er ikke primært en organisasjon, ikke primært organisert tjenesteyting - den er et folk som hører sammen og søker sammen i det enkelte lokalsamfunn - og som likevel har bånd til alle folkeslag. Derfor har det vært et overordnet mål i lovarbeidet å bidra til at det i soknet - dvs. blant dem som sokner til den samme kirke - reises beslutningsdyktige organer som på forholdsvis selvstendig grunnlag kan handle på denne lokale kirkens vegne.

På en rekke områder legger kirkelovforslaget opp til at Kirkemøtet kan fastsette nærmere regler. Samlet innebærer dette en ganske betydelig utvidelse av Kirkemøtets normgivende kompetanse. Kirkemøtet har til nå i hovedsak hatt myndighet delegert fra Kongen. Grunnlaget for dette er den særskilte anordningsmyndighet Kongen har på det kirkelige området etter Grunnloven. Dersom forslagene til nye kirkelover vedtas av Stortinget, får Kirkemøtet i tillegg myndighet hjemlet direkte i lov på en rekke områder. Dette preger i stor grad sakskartet allerede for årets Kirkemøte. Og jeg er glad for å kunne konstatere at Kirkemøtet påtar seg denne oppgaven så seriøst og så ansvarlig som det legges opp til. På flere områder er det en forutsetning for at de nye lover kan settes i kraft at Kirkemøtet har gjort sin del av donten og fastsatt nærmere regler.

Det ligger her samtidig en utfordring i å skjøtte dette normgivningsansvar med en viss tilbakeholdenhet. Det er ikke sikkert at alt som kan regelstyres, bør regelstyres. I det hele tatt kan det være grunn til - også for kirken - å ikke nære en overdreven tro på verdien av regelstyring. Særlig bør Kirkemøtet - før andre kjenner seg kallet til å gjøre det - kritisk etterpøve om de bestemmelser en ønsker å vedta i realiteten gjeninnfører den selvsamme stramme regelstyring av lokalmenighetene som de nye kirkelover på en rekke områder sikter mot å oppheve. Jeg advarer med andre ord mot den legalistiske arvesynd. Til syvende og sist handler dette om å bevare - også i Kirkemøtet - troen på at den vet best hvor skoen trykker som har den på. Eller med andre ord: Den vet best hva det er å være kirke som er kirke - nemlig folket som har den om seg i sin lokale menighet.

Som representant for dette folket vil jeg også i år gi dere en mer personlig farget utfordring. Ja, faktisk to.

For det første i tilknytning til homofilisaken, som jo står på Kirkemøtets dagsorden. La meg her understreke at Kirkemøtet, som Stortinget, har en dobbelt rolle: Som delibererende og som desiserende organ. Det skal med andre ord både drøfte saker og fatte vedtak om dem. I dette stykke har Stortinget lengre erfaring enn Kirkemøtet. Derfor er det der vanlig at man i en sak først drøfter ulike emner og stridsspørsmål på grunnlag av en melding. Senere kommer saken tilbake for fornyet behandling med sikte på vedtak. Hvis nye momenter kommer til, hender det også at selv et vedtakforslag blir sendt tilbake til Regjeringen til ytterligere utredning før den kommer tilbake. Når det gjelder det nye faget for kristendom, religion og livssyn, har f.eks. Stortinget bedt om å få se det endelige forslag til læreplan.

Det er vesentlig for Kirkemøtet å ha et bevisst forhold til hva som nå bør være organets rolle i behandlingen av homofilisaken. Når det er så mange, så sterke, så delte meninger, er det viktig å ta seg tid, og ikke lukke samtalen før saken er modnet. Det er en minister som stadig anklages for å ville gå fram for fort som sier dette. Og som igjen minner om at det tok tre århundre å komme til Nikea.

Det er en annen grunn til å deliberere. Jeg er også forskningsminister, og søker i den rolle å ha et lite sideblikk til de spørsmål forskerne reiser og det de faktisk finner om skaperverket. I det siste nummer i oktober av Nature Genetics, verdens fremste tidsskrift for genetisk forskning, rapporteres om nytt belegg for at det genetiske gods på et segment på x-kromosomet (Xq28) synes å influere på sannsynligheten for mannlig homoseksualitet - men ikke på kvinnelig. Det siste kan tyde på at kvinnelig homoseksualitet er knyttet til et annet genetisk segment. Det følger av dette at det blir vanskeligere å se på homoseksualitet utelukkende som et spørsmål om personlig valg. Det reiser ikke bare viktige vitenskapelige, men også etiske og teologiske spørsmål. Jeg vet ikke om Kirkemøtets medlemmer har satt seg inn i artikkelen - den er bare 14 dager gammel. Jeg tviler på om alle de implikasjoner det reiser er gjennomgått, drøftet og gjennomargumentert. De prinsipielle implikasjoner for andre etiske spørsmål er vidtrekkende. Her er bare ett: Hvilke mixups i den genetiske kombinatorikk - hvilke forviklinger i arvestoffet, i det skaperverk hver enkelt av oss er, vil Kirkemøtet finne akseptable før sanksjoner settes inn? Hvor skal de genetiske grensene gå mellom jøde og greker?

Jeg kunne stille flere spørsmål enn i allfall dette Kirkemøtet allerede i dag ville kunne besvare med innsikt og klokskap. Det er et argument for å delibe-

rere og ikke straks desisere. Når jeg er såpass tydelig, er det også på grunnlag av en annen erfaring når vedtak presses fram, og det er denne: En beslutning, i allfall en politisk beslutning, er aldri truffet bare en gang. Går man for fort, må man ofte gå tilbake.

Mitt andre anliggende er dette. Profeten Jeremia er uforskyldt blitt opphav til et begrep. Det må vel være fordi man lenge trodde at han var mannen bak Klagesangene at den slags ble hetende jeremiade.

Og mange forbinder luthersk kristendom med nettopp dette: En betoning av synd og skyld, sorg og smerte, og en tilsvarende nedtoning av livsglede, lyst og håp. Ja, for noen kan enhver glede utløse mistenksomhet - helst bør himmelen være lav og henge tung og mørk, grå og skyjaget over jordelivet og hverdagen, slik at den nøder til grublerier, skriftgranskning og angstfull tro.

Jeg synes nok jeg kan se en viss utvikling fra Landstads "deprimerte" av 1924 til Norsk Salmebok 60 år senere, fra 1984, der lovsangen får større plass. Men fortsatt undrer det meg hvor lite rom der gis i kirken for gleden over livet og dets frodige tummel, det å være menneske med alle gaver, evner og krefter. Det er symptomatisk at det er den ortodokse, rettlærde Petter Dass som får plass i vår salmebok, mens hans frodighet, hans lovsang midt i livet og til livet og dets mange uttrykksformer, beskjøres, dulmes og dempes.

Men har Skaperen skapt oss i sitt bilde, har han skapt også oss som skapere. Derfor må vi ikke på egen hånd innskrenke dette - eller gleden bare til julaften, dåp og bryllup. Vi må også finne glede i fantasien, i handlekraften, i livsutfoldelsen, det underbare, underlige livet, der det stadig er innsikter å vinne og verk å yte. Kirkens lemmer må ikke så mye vende blikket ned at livet og kirken blir fattigere, at folk kommer til å tro at Kirkens og eders ord er nei, nei og nei, nei, men at den er en organisasjon som kan spenne forventningene og stille oppgavene - slik det f.eks. ble gjort i Einar Hovlands utgangsmusikk under signingen i Nidarosdomen: "Dette er dagen som Herren har gjort".

Jeg hadde følelsen selv i den gudstjenesten vi nettopp overvar at hele auraen mer var preget av lamentatio enn av gloria, mer av kvinken enn av gleden over det Bergensbispen Johan Nordahl Bruun kalte "firmamentets herlighet".

Dere vil sikkert si at jeg svartmaler svartmalingen. Men det vesentlige er ikke hva dere motsier meg med, men hvordan dere fremtrer for landets folk. Og det er

vesentlig at kirken kan stå fram med lindring i sorgen og lise i nøden, med trøst for kvalen og kviden.

Likevel skulle jeg ønske at dere la noe mer vekt ikke på å tåle, men på å makte; litt mindre vekt på å utholde, men på å utrette - kort sagt på at om skaperverket kan vi si både "du verden for en verden!" og for det andre at den er vår til å omskape og dét har vi fått krefter til å gyve løs med.

I går var jeg ved feiringen av IKO's 50-års jubileum sammen med Simon Flem Devold, som bl.a. viste oss noen brev og dikt fra barn. Ett har surret rundt i hodet mitt siden da, og jeg fikk det med meg. Det lyder slik, dette diktet av lille Kristoffer.

Iskrem er got
Iskrem i min sjel
Iskrem er Guds vilje
og vanilje

Med denne dype teologiske innsikt, om skaperverkets mangfold og skaperevnens rekkevidde, hilser jeg på Regjeringens vegne Kirkemøtets medlemmer, og ønsker lykke til med årets forhandlinger.

*

Generalsekretær Kjell Bertel Nyland:
KIRKEMØTET 1995

Dirigentskap,
kjære kirkemøtedeltakarar:

Med tanke på tall og statistikk og ulike vurderingar av Sjømannsmisjonens arbeid vil eg få vise til organisasjonens årsmelding som inngår som saksdokument til Kirkemøtet. Her og no vil eg berre gjere eit forsøk på å beskrive noe av eigenarten i det arbeidet som i dag skjer i vår norske kirke utanfor landets grenser. Om eg ved dette kunne auke forståelse for og styrke bevisstheten omkring Norsk kirke i utlandet, ville målet vere oppnådd.

NOMADEFOLKET I DUBAI

Sist veke fekk eg gleda av å vere med Bjørgvin biskop på visitas, bl.a. til Dubai i Dei Foreinte Arabiske Emiratar, - i dag ein topp moderne by med vel 1/2 mill. menneske. For 40 år sidan derimot, før ein fann olje i den arabiske ørken, var der ingen by, ingen bilveg, ikkje elektrisitet eller telefon, - berre ørken og sand, perledykkerar, fiskarar og nomade folk. I dag er det meste snudd på hodet. Det arabiske nomademenneske i Dubai er blitt rik på olje, - har bytta ut kamelen med limusin og 4-hjulstrekkarar og svalar seg i air condition i herskaplege hus.

Men der fins framleis menneske som liknar nomadefolket. Desse menneska er ikkje arabiske, men norske. Typisk for nomadefolk er at dei på grunn av sitt arbeid ofte må skifte buplass og stadig begi seg på vandring. Slik er det i stigande grad fleire og fleire av våre landsmenn som har det. Stadig på flyttefot p.g.a. sjøfart og olje eller annan industri, studiar, internasjonale organisasjonar, utanriksteneste, - eller kanskje ganske enkelt som turistar eller vagabønder.

Store delar av våre samtidsmenneske har blitt eit omflakkande folkeferd. Norge vert meir og mer i eit samfunn av internasjonalar. Frå kompetent hald vert det hevda at i tida som ligg framfor vil utanlandsopp-hald over kortare eller lenger tid høyre med til det normale i dei fleste yrkeskarrierar.

Ofte veit ein ikkje kor lenge ein skal bu i Dubai eller i Singapore eller i London. Bedrifta bestemmer gjerne både periodelengde og destinasjon. Sjølv veit ein berre at ein er underveis og det heile er midlertidig.

VERDIFORANKRING OG IDENTITET

Her heime har vi i det siste høyrte mykje om verdiforankring og identitet. Vi har høyrte om det i samband med omleggjing av kristendomsundervisninga i skulen og vi høyrde og leste om det i samband med Bibelselskapets konferanse, "Evangeliet i kulturen".

Det norske samfunn har vorte beskrive som foranderleg og fragmentert, forvirrande og oppstykket. Ein snakkar som at identiteten til det ettermoderne menneske står i fare for å mangle substans, - *ein modernitetstrua identitet som må krisebehandlast gjennom pleie av historiske røter, tradisjonsverdiar og livssynsmessig forankring* (Otto Krogseth).

Dersom slike fenomen har teke til å gjere seg gjeldande her heime, kor mykje meir kan ein ikkje vente at dette vil verte merkbart og følbart blant nordmenn ute.

Og igjen med Dubai som referansepunkt, - ikkje mindre enn 6 moskear omkransar vår norske sjømannskirke innanfor eit område på 1 kvadratkilometer.

Kl. 5 om morgonen blei vi vekt av bønneropet frå den sudanesiske minaretten: - Det er bedre å be enn å sove, skulle det visst bety, det som så altfor tidleg ble ropt ut til oss sovande.

Til tider stod vi i ein krysseld av rop frå fleire minaretar samtidig. Åndskampen var sterk. Den gjorde noe med oss som var på visitas. Den er nødt til å gjere noe med våre landsmenn som bur der over kortare eller lengre tid.

Midt opp i dette blei det tillyst møte med Bjørgvin biskop. Og det kom så mye folk at kirka vart overfylt. Ei mor som på forhånd hadde fortalt meg at ho var utmeldt av kirka, smilte likevel tilsynelatande tilfreds og kanskje litt rørt når hennar eiga vesle jente sang om Jesus i søndagsskulekoret. Ikkje mindre betagande var det når mora sjølv opptrådte i kirkekoret og sang om "dette lille lyset mitt, det skal skinne klart ..., - fristeren vil blåse det ut, men det skal få lyse klart", sang ho, - mora som sa ho hadde definert seg utanfor kirkefelleskapet.

Og eg tenkte, - var det eg var vitne til ei bekrefting på at religionen kanskje sterkare enn noko anna virkar identitetsskapande og gir eit perspektiv på livet som motvirkar både kaos og uorden der ute i det framande. Ei slags sakralisering av identiteten som Otto Krogseth skriv om i "Evangeliet i kulturen".

Under den gloheite ørkensola ved Hormuzstredet og under trykket frå dei mange moskeane, vert naturleg nok dei klassiske spørsmåla stilt på nytt:

- Kven er eg?
- Kven tilhøyrrer eg?
- Kvar kjem eg frå?
- Kvar går eg hen?

Eg treng eit håp, ei framtid, eit fast holdepunkt, ein trygg ankringsgrunn.

Vi kjenner til at her heime har denne spørsmålsstillinga dei seinare år ofte ført til såkalt "nyreligiøsitet". Mitt inntrykk er at spørsmålsstillinga blant landsmenn ute oftast fører til "gammalreligiøsitet". Rituala og grunnfortelljingane frr den kirka dei er døpt inn i, får i møte med det framande, ny aktualitet. Utanlandskirka virkar angstdempande og samlande for menneske som føler identiteten sin trua og omgivelsane forvirrande.

Det er mitt klare inntrykk at gjennom denne kirka er det mange som ikkje berre får bekrefta sin norske identitet, men også den himmelske. Frimodig oppslutning rundt nattverdbordet tyder på det.

Biskopens visitas i Dubai, i byen mellom hav og ørken, var ei ny og sterk understrekning av at vår kirke ikkje har gløymt ferdafolket sitt. Og svært mange gav uttrykk for takknemlighet nettopp for det.

NYE UTFORDRINGAR

Mykje tyder på at nye og store utfordringar ventar Den norske Sjømannsmisjon/Norsk kirke i utlandet på dette området. Pleie av historiske røter, ivaretaking av tradisjonar og tilbod om livssynsmessig forankring har vore Sjømannsmisjonen sitt varemerke gjennom 131 år.

Derfor prøver organisasjonen etter beste evne og innanfor dei rammer som økonomien tillet, å vere ajour med den utvikling som foregår. I haust har dette konkretisert seg ved opprettelse av to nye stasjonar. 10. september vart Sven Oppegaard innsatt som norsk prest i Geneve. Og 24. september var Kjell Skartseterhagen, i nærver av kirkerådsdirektør Knut Andresen, innsatt som vår første, faste prest i Berlin.

KOBE

Dessutan må ein annan dato nemnast, - 15. oktober. 9 månader etter jordskjelvet i Kobe kunne sjømannskirka

gjenåpna. I våre øyne var det som skjedde underfullt. 5 stortingsfolk frå 5 ulike parti stod kort tid etter jordskjelvet fram i Dagsrevyen og oppfordra til ein folkedugnad for gjenreising av vår einaste sjømannskirke i Japan. Dugnaden resulterte i at vi i løpet av 2 månader fekk inn dei 5 millionar kronene vi trengte til gjenoppbygginga.

Vi som stod midt oppe i det heile følte oss hensatt til Tiberias-sjøen der Jesus ei tidleg morgonstund møtte ein flokk disiplar som mismodige p.g.a. mislukka fiske. Som kjent ga han det enkle rådet at dei skulle prøve å kaste nota på andre sida av båten. Fangsten vart overveldande stor. Då er det Johannes seier til Peter: - *Det er Herren!*

Noko betre forklaring på det som skjedde under gjenoppbygginga i Kobe, har heller ikkje vi.

BUDSJETT

I desse dagar arbeider vi med budsjett for 1996. Vi kjem til å setje inn større ressursar ved fleire av våre eksisterande kirker og det er samstundes sterkt behov for ny-satsing og ekspansjon. Når det gjeld det eksisterande arbeid, er det f.eks. fleire av kirkene våre i Syden som treng mannskapsstyrking. Det same gjeld studentpresttenesta i Europa, speiselt i England, som no har blitt det land som har flest norske utanlandsstundantar.

Og med tanke på nytt arbeid har vi blikket i vesentleg grad vendt mot Fjerne Østen. Høgt på prioriteringslista vår står opprettelse av ei ambulerande presteteneste med base i Singapore og med Jakarta, Kuala Lumpur og Manilla som ansvarsområde. I neste omgang kanskje også Vietnam. Mykje peikar dessutan i retning av at det berre er snakk om tid før organisasjonen på nytt må etablere seg i Kina, kanskje spesielt i Shanghai.

Andre ting som er på gang?

La meg berre stikkordsmessig nemne:

- Utprøving av eit kateketprosjekt i London.
- Adopsjonsordning der vi knyter tettare kontakt mellom kretsar her heime og enkelte kirker ute. Først ut er Vestfold krets og kirka i London.
- Kirkeoffer-kampanjen held fram. 72% av menighetane her heime har i dag årlege offer til Sjømanns-

misjonen. Målet er nærast muleg 100%, - for det har Kirkemøtet ved to anledningar oppfordra til.

- Arbeidet med å auke statsstøtta held fram. Under revidert nasjonalbudsjett i vår fekk vi på dette området verdifull hjelp av Kirkerådet. Ei spesiell takk til kirkerådsdirektøren. Dersom kirkebudsjettet for 1996 blir vedtatt slik som det no ser ut, vil statsstøtta til vår organisasjon utgjere 30% av vårt totale budsjett på ca. 65 millionar kroner. I tråd med Stortingsinnstilling nr. 91 (1993-94) er målet 50%.

TIL SLUTT

Lenge før både Sjømannsmisjonen og norsk internasjonali-
sering såg dagens lys, levde kirkefader Augustin (354-
430). Augustin var ein ekte *internasjonalist*. Fødd i
Tagaste i Nord-Afrika, - til Kartago som 16-åring for å
studere, for sidan å dra til Italia der han hadde til-
hold både i Roma og i Milano, og endeleg til Hippo som
biskop.

Det var trua på Gud som skapte kvile og ro i sjela for
den søkjande og omflakkande Augustin. Som kjent kom
Augustins konklusjon til å lyde: "*Credo ut intelligam*".
Eg trur for å kunne forstå.

*Å tilby vårt moderne, norske nomadefolk forankring og
kvile i den Gud vi har lært å kjenne gjennom Jesus
Kristus, er og blir Sjømannsmisjonens fremste mål-
setjing.*

Det er vårt daglege bønnetemaet nokon i Dubai, eller i
Singapore eller i London eller ved ein av våre nærmare
40 andre kirker og stasjonar, skulle kome til same er-
kjennelse som nettopp Augustin: "Eg trur for å kunne
forstå".

